

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

100'üncü Birleşim 10 Haziran 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	644
II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	648, 650
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>648:650, 650:651</i>
1.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, esnafa ve Mersin ekonomisine ilişkin gündem dışı konuşması	648:649
2.- Bolu Milletvekili Yüksel Coşkunyürek'in, 36'ncısı düzenlenen Göynük Akşemseddin Hazretlerini Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması	649:650
3.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	650:651

TBMM	B: 100	10 . 6 . 2026
		<u>Sayfa</u>
III.- AÇIKLAMALAR		650, 652, 678, 687, 689, 690, 694, 704, 710, 719, 720, 722
1.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Düzce'deki 2/B sorununa ilişkin açıklaması		650
2.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurum'da düzenlenecek olan "Palan Extreme" organizasyonuna ilişkin açıklaması		652
3.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, OYAK'a ilişkin açıklaması		652
4.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Ukrayna ile Rusya arasındaki savaşın Karadeniz'de yarattığı tehdide ilişkin açıklaması		652
5.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya Tamimi'nin 107'nci yılına ilişkin açıklaması		652:653
6.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, cinsel suç mağduru olarak kayıtlara geçen çocuk sayısına ilişkin açıklaması		653
7.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümüne ilişkin açıklaması		653
8.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Öğretmen Irmak Ayşe Koparan'a ilişkin açıklaması		653:654
9.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Manisa'da planladığı fabrika yatırımını durduran Çinli bir otomotiv firmasına ilişkin açıklaması		654
10.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, İran'da kadın hakları savunucusu Pakhshan Azizi'ye verilen idam cezasına ilişkin açıklaması		654
11.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevindeki uygulamalara ilişkin açıklaması		654:655
12.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, bir çağrı merkezi çalışanlarının taleplerine ilişkin açıklaması		655
13.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, itfaiyecilerin sorunlarına ilişkin açıklaması		655
14.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır'daki hayvancılığa ilişkin açıklaması		655:656
15.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, Kocaeli'nin elektrik problemine ilişkin açıklaması		656
16.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, ülkedeki vergi adaletsizliğine ilişkin açıklaması		656

- 17.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, yaylalarda hayvancılık yapan vatandaşların karşı karşıya kaldığı elektrik altyapısı sorununa ilişkin açıklaması 656
- 18.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana sokaklarının motosikletlerle dolduğuna ilişkin açıklaması 657
- 19.- Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, 9 Haziran İnebolu Şeref ve Kahramanlık Günü'ne ilişkin açıklaması 657
- 20.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, sanayiciye ilişkin açıklaması 657
- 21.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Cumhurbaşkanına ve Çalışma Bakanına çağrısına ilişkin açıklaması 657:658
- 22.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'te artan konkordatolara ve iflas kararlarına ilişkin açıklaması 658
- 23.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, Tokat'ta yapılan belde seçimlerine ilişkin açıklaması 658
- 24.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Öğretmen Irmak Ayşe Koparan'ın hayatına son vermesine ilişkin açıklaması 658
- 25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, emperyalist planların hız kesmeden devam ettiğine ilişkin açıklaması 658:659
- 26.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, batık kredi miktarına ilişkin açıklaması 659
- 27.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, gübre piyasasındaki fiyat artışlarına ilişkin açıklaması 659
- 28.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'da yaşanan dere taşkınlarına ve heyelanlara ilişkin açıklaması 659:660
- 29.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Fatoş Pınar Türker'in anlattıklarına ilişkin açıklaması 660
- 30.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, bir elektrikli araç üreticisinin Türkiye'deki fabrika projesini askıya almasına ilişkin açıklaması 660
- 31.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Fatoş Pınar Türker'in anlattıklarına ilişkin açıklaması 660
- 32.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'un köylerine ayrılan ödeneye ilişkin açıklaması 661

33.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'da üretim yapan çiftçinin sıkıntılarına ilişkin açıklaması	661
34.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Van'da velileri zor duruma sokan uygulamaya ilişkin açıklaması	661
35.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, tarım ve hayvancılıkla geçinen yurttaşların karşı karşıya kaldığı sorunlara ilişkin açıklaması	661:662
36.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Muğla Ortaca'da 5-16 Haziran 1966 tarihleri arasında yaşananlara ilişkin açıklaması	662
37.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Beritan aşiretine ilişkin açıklaması	662
38.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, son dönemlerde belediyelerin rüşvet ve yolsuzluk iddialarıyla gündeme gelmesine ilişkin açıklaması	662:663
39.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Van Özalp Belediyesinde çalışan işçilere ait bir bordroya ilişkin açıklaması	663
40.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da rezerv alanlarda dubleks daire sahibi olan depremzede vatandaşlara ilişkin açıklaması	663
41.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Alevi kurumlarını temsil edenlerin dertlerini anlatmak üzere Mecliste bugün yapılan basın toplantısına ilişkin açıklaması	663:664
42.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, İBB davasında Fatoş Pınar Türker'in anlattıklarına, yabancı yatırımcıların Türkiye'den uzaklaşmalarına, Fenerbahçe Kulübünde yapılan başkanlık seçimine ve kulüplerin borçlarına, asgari ücrete, memurlara ve emeklilere yapılan zamlara, Nevruz'un Türkiye'de bir kutlama günü olması gerektiğine, vize şirketleriyle ilgili iddialara ve vizesiz seyahate ilişkin açıklaması	664:667
43.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, bir maden şirketinin mağduru olan işçilere, Ege Üniversitesindeki yolsuzluk haberlerine, yabancılara vergi muafiyeti tanınmasıyla ilgili olarak çıkarılan kanuna, Türkiye'ye yapacağı yatırımı askıya aldığını açıklayan şirkete, Genel Kurulda görüşülmekte olan kanun teklifine ilişkin açıklaması	667:670
44.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Cengiz Aytmatov'un vefatının 18'inci yıl dönümüne, tarıma ve girdi maliyetlerine, Nevşehir'deki üreticilerin çözüm beklediği meselelere ilişkin açıklaması	670:671

- 45.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, evinde ölü bulunan Öğretmen Irmak Ayşe Koparan'a, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin hükmettiği karara, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı hububat fiyatlarına ve gıda güvenliğine ilişkin açıklaması 671:674
- 46.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, evinde hayatını kaybeden Irmak Öğretmene, Bakan Mehmet Şimşek'in çözüm önerisine, Cumhurbaşkanının bugün yaptığı konuşmaya, memur ve emekli maaşlarına verilecek farklara ilişkin açıklaması 675:677
- 47.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Türkiye'nin ev sahipliği yapacağı projelere ve zirvelere, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bugünkü grup toplantısında yaptığı konuşmaya ve İsrail'den gelen cevaba ilişkin açıklaması 678:680
- 48.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Millî Savunma Komisyonunun ABD'ye ziyaretine yönelik tezkereye ilişkin açıklaması 687:688
- 49.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 689
- 50.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 689
- 51.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 690
- 52.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 690:691
- 53.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 691
- 54.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Ankara Milletvekili İdris Şahin'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 694:695
- 55.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 695

56.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	704:705
57.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	710
58.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	711:712
59.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	712
60.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	712:715
61.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	715:716
62.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	719:720
63.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	720:721
64.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	721
65.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	722
66.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Karaçay mevkinde inşa edilmeye çalışılan beton santraline ilişkin açıklaması	722:723
67.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt fiyatına ilişkin açıklaması	723
68.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, fahri trafik müfettişlerine ilişkin açıklaması	723

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

677, 680, 742

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

677, 742

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Afyonkarahisar Yazarlar ve Şairler Derneği üyeleri ile Kadınanneler Kültür Derneği üyelerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

677

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yozgat’tan gelen konuklara “Hoş geldiniz.” denilmesi

742

B) TEZKERELER

680:681

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki bir Parlamento heyetinin Azerbaycan’da düzenlenecek olan İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) 20’nci Konferansı’na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/1363)

680:681

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Savunma Komisyonu Başkanı Hulusi Akar ve beraberindeki Komisyon heyetinin Amerika Birleşik Devletleri’ne resmî bir ziyaret gerçekleştirmesi hususuna ilişkin tezkeresi (3/1364)

681

V.- ÖNERİLER

**682, 691, 695, 705, 716,
722**

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

**682:687, 691:694,
695:704, 705:710,
716:718, 722**

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye’de hububat piyasalarının düzenlenmesinde uygulanan politikaların, Toprak Mahsulleri Ofisinin müdahale alım mekanizmasının üretici gelirleri üzerindeki etkilerinin, tarımsal destekleme araçlarının yeterliliğinin ve ülkemizin gıda arz güvenliğine yönelik sonuçlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

682:687

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, yaz aylarının başlamasıyla birlikte ülkenin farklı bölgelerinde meydana gelen orman yangınlarının çıkış nedenlerinin, yangınlara hazırlık ve müdahale kapasitesinin, erken uyarı sistemlerinin, hava ve kara araçlarının yeterliliğinin, personel planlamasının, merkezi idare ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyonun, yangın riski bulunan bölgelerde

alınan önleyici tedbirlerin, yangın sonrası zarar tespiti ve rehabilitasyon süreçlerinin tüm yönleriyle araştırılması, önceki yıllarda yaşanan büyük orman yangınlarından çıkarılması gereken derslerin belirlenmesi ve iklim krizi koşullarında orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin kalıcı, bilimsel ve kamusal politikaların oluşturulması amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

691:694, 695:698

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, açlık ve yoksulluk riskinin boyutlarının araştırılması amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

698:704, 705:706

4.- CHP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin karşılaştığı sorunların tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla 11/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

706:710, 716:718, 722

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

688, 690

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

688:689

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Tekraren, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

690

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

718, 720

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

718:719

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

720

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

724, 742

A) KANUN TEKLİFLERİ

724:742, 742:762

1.- Burdur Milletvekili Adem Korkmaz ve Kütahya Milletvekili Mehmet Demir ile 83 Milletvekilinin Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 262)

724:742, 742:762

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 246)

762

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, Giresun'a İstiklal Madalyası verilmesine,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, rezerv alan ve dubleks ev mağduru depremzedelerin sorunlarına,

Sivas Milletvekili Rukiye Toy, Sivas'a yapılan yatırımlara,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinden gelen başarıya,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, millet olmanın yoluna,

Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun, Iğdır'da bu yıl yaşanan zirai dona ve dolu felaketine,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, hafta sonu yapılan 6 belde seçimine,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Suriye'deki Alevi katliamına,

İstanbul Milletvekili Şengül Karslı, Uluslararası Sıfır Atık Forumu'na ve Sıfır Atık Festivali'ne,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Amasya'daki asıl soruna,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, Adana ekonomisinin tekrar canlanmasına,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, Çanakkale Kirazlı'daki Altın ve Gümüş Madeni Projesi'ne,

İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu, bir maden şirketinin hakları ödenmeyen işçilerine,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, Balıkesir'deki zeytin üreticisine,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan;

Esnafa,

Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde dün yapılan saldırıya,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Gaziantep'teki çiftçiye,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, TMO'nun belirlediği buğday ve arpa alım fiyatına,

Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökarp, Antalya S Tipi Cezaevinde bulunan Zaim Hışman Ali'ye,

Elâzığ Milletvekili Erol Keleş, Elâzığ'daki Ulusal Tütün Kontrolü Kongresi'ne ve Uluslararası Kuaförlük Yarışması'na,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, 2026 FIFA Dünya Kupası'na katılım hakkı elde eden A Millî Futbol Takımı'na,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, Türkiye'deki vize başvurularına,

İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları, Rahmi Koç'un Kürt kadını hakkında anlattığı fıkraya,

Bolu Milletvekili İsmail Akgül, TMO tarafından açıklanan 2026 yılı hububat alım fiyatlarına,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Hatay'daki dubleks konut sahiplerine ve konteyner kentlere,

Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek, açıklanan TMO alım fiyatlarına,

Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez, Sıfır Atık Hareketi'ne,
Mardin Milletvekili George Aslan, Midyat'ta Budaklı köyünde hayata geçirilen projelere,
Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, çay üreticisinin mağduriyetine,
Konya Milletvekili Ali Yüksel, ABD'ye ve İsrail'e,
Düzce Milletvekili Talih Özcan, fındık üreticisi için yaptığı çağrıya,
Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, aile ekonomisine,
Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, açıklanan TOBB Nefes Kredisi'ne,
Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, Zonguldak'a,
Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigıt, hasta mahpuslara,
Mersin Milletvekili Levent Uysal, şehit Fırat Yılmaz Çakıroğlu'na,
Isparta Milletvekili Hasan Basri Sönmez, Isparta'daki elma üreticilerinin yaşadığı soruna,
Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Van Milletvekili Zülküf Uçar, IBAN mağdurlarına,
Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a,
Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Trabzon'un yaylalarındaki elektrik kesintilerine,
Mersin Milletvekili Faruk Dinç, şehit Aytaç Baran'a,
Ağrı Milletvekili Nejla Demir, tahliye edilen Hamdullah Aydemir'e,
Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, Kayseri'ye,
Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, 5 Haziranda Karadeniz'de saldırıya uğrayan balıkçı gemisine,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, enflasyona,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek'in ölüm yıl dönümüne, şehit Şenay Aybüke Yalçın Öğretmene ve evinde ölü bulunan Irmak Ayşe Koparan Öğretmene; hafta sonu seyrettiği belgesele ve "Türkiye Yüzyılı" olarak tanımlanan Türkiye'de konuşulanlara, yargıya, verdikleri kanun teklifine,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Şenay Aybüke Yalçın'ın şehadetinin yıl dönümüne, 7 Haziranda Nevşehir'in Mustafapaşa beldesindeki ve diğer seçim bölgelerindeki seçimlerin sonuçlarına, ana muhalefet partisine, kendilerinin yönüne ve duruşuna,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, geçen hafta KYK yurtlarında yaşamını yitiren 3 gence, AKP iktidarının gençlik politikalarına, İran'daki idamlara ve demokrasi güçlerine, Çorum Uluslararası 1'inci Alevilik Çalıştayı Kongresi'ne ve Rıza Şehri Alevi Canlar Buluşması'na,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, geçen yıl bugün hayatını kaybeden Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek'e, Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, "Sizin iç meseleniz." diyenlere, yargıya yapılan müdahaleye, yasaklara ve verilen cezalara,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, geçen sene bugün hayatını kaybeden Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek'e, İsrail'in bölge barışına dönük saldırılarına, Ermenistan'da yapılan seçimlere, 28'inci Dönemin üçüncü çalışma yılına ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin kendi gündemine, YENİ YOL Grubu olarak iktidar partisine yaptıkları çağrıya, asgari ücrete, emeklilere ve memurlara, bugün görüşülecek olan kanun teklifine,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Büyük Birlik Partisine ve Genel Başkan Mustafa Destici'ye, Sıfır Atık Festivali'ne, Aybûke Yalçın Öğretmenin şehadetinin yıl dönümüne, pazar günü 6 beldede yapılan seçime ve İsrail Dışışleri Bakanına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, TBMM Dışışleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay ve beraberindeki Dışışleri Komisyonu heyetinin Estonya Parlamentosu Dışışleri Komisyonu Başkanı Marko Mihkelson'un vaki davetlerine icabetle 8-11 Haziran 2026 tarihlerinde Estonya'nın başkenti Tallinn'de gerçekleştirilecek Türkiye, Litvanya, Letonya ve Estonya Parlamentoları Dışışleri Komisyonları Dörtlü Toplantısı'na katılımları hususuna ilişkin tezkeresi kabul edildi.

YENİ YOL Grubunun, 9/6/2026 tarihinde Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, imar planı değişiklikleri sonucunda ortaya çıkan rant artışlarının boyutunun, bu artışlardan kamunun yeterince pay alıp almadığının, planlama süreçlerinde şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin ne ölçüde uygulandığının, mevcut denetim mekanizmalarının etkinliğinin, vatandaşların planlama süreçlerine katılım imkânlarının ve kurumlar arası koordinasyon sorunlarının bütün yönleriyle araştırılması; kamu yararını esas alan, şeffaf, hesap verebilir ve sürdürülebilir bir planlama sisteminin oluşabilmesi için gerekli yasal ve idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 4/6/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, yurt dışına seyahat etmek isteyen vatandaşların vize başvuru süreçlerinde karşılaştıkları sorunlar, randevu sistemlerine erişimde yaşanan güçlükler, başvuru maliyetlerinin artması, ek hizmet uygulamaları ve vize başvurularının özel hizmet sağlayıcılar aracılığıyla yürütülmesinin ortaya çıkardığı sonuçlar son dönemde kamuoyunda yoğun şekilde tartışıldığından vize başvuru süreçlerinde yaşanan sorunların nedenlerinin, vatandaşlar üzerindeki ekonomik ve sosyal etkilerinin, kamu kurumları ile özel hizmet sağlayıcılar arasındaki ilişkilerin ve mevcut sistemin işleyişinin bütün yönleriyle incelenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 21/5/2026 tarihinde Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve arkadaşları tarafından, 7 Ekim 2014 tarihinde Mardin'in Dargeçit ilçesinde 2 kişinin katledilmesiyle sonuçlanan cinayetlerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 9/6/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, emeklilerin ve kamu hizmeti yürüten memurların enflasyon karşısında alım güçlerini korumak amacıyla seyyanen zam verilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 9 Haziran 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Muğla'dan gelen konuklara "Hoş geldiniz." denildi.

Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, (2/1453) esas numaralı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Arca Çorum FK'ye, Çorum Havalimanı'na ve uçuşlara, Adana Milletvekili Bilal Bilici, Adanalı sporseverlerin feryadına, Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana'nın 15 ilçesindeki elektrik kesintilerine, Samsun Milletvekili Murat Çan, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı hububat alım fiyatlarına, İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Burdur Milletvekili Adem Korkmaz ve Kütahya Milletvekili Mehmet Demir ile 83 Milletvekilinin Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 262) görüşmelerine devam edilerek birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 246),

3'üncü sırasında yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Yenilenebilir Enerji Santrali Projelerine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3662) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 274),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Adana'nın sorunlarına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 10 Haziran 2026 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 21.27'de birleşime son verildi.

Tekin BİNGÖL

Başkan Vekili

Müzeyyen ŞEVKİN

Adana

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

10 Haziran 2026 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, esnafımız ve Mersin ekonomisi hakkında Mersin Milletvekili Levent Uysal'a aittir.

Sayın Uysal, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, esnafa ve Mersin ekonomisine ilişkin gündem dışı konuşması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin dediği gibi, aklımız devlette, kalbimiz millette, gözümüz istikbalde ve irademiz Türk ve Türkiye Yüzyılı'ndadır efendim. Bu anlayışla, esnafımızın, çiftçimizin, kadınlarımızın ve alın terinin hep yanındayız. Türkiye'de 2 milyon esnaf vardır ve 60 bini Mersin'de yaşamaktadır. Güçlü şehir ve güçlü Türkiye hedefini gerçekleştirmek için esnafımıza düşük faizli ve uzun vadeli kredi verilmeli, vergi ve SGK yükü hafifletilmeli, kadın ve genç esnafımıza hibe kredisi desteği verilmelidir efendim.

Ayrıca, üzerinde durmamız gereken farklı bir konu da atadan kalan ama tapusu olmayan binlerce dönüm tarım arazisidir. Köylümüz ekiyor, biçiyor ama destek alamıyor. Neden? Çünkü tapusu yok maalesef. 2/B arazilerinin tapu kayıt işlemlerinin hızlı bir şekilde tamamlanması ve toprağı işleyen köylümüze uygun şartlarda, evet, efendim, uygun şartlarda satılması veya kiralanması önceliğimiz olmalıdır.

Ayrıca, tarımda çalışan köylü kadınlarımız için yıpranma payı ve sigorta prim desteği verilmeli, çiftçimize daha uygun şartlarda, evet, efendim -her zaman bunu vurguluyoruz- daha uygun şartlarda su ve enerji sağlamalıyız çünkü Aziz Atatürk'ün dediği gibi; köylü, milletin efendisidir.

Sayın milletvekilleri, her zaman olduğu gibi gündemimiz Mersin. Mersin'de 2026 yılında, 140 milyar değerinde 100 kilometre yol, 27 milyar değerinde 8 sulama, 8 köprü ve 7 tünel projesi -evet, bitmedi efendim- 2 milyar değerinde 11 yeni okul projesi ve 1 milyar değerinde 3 hastane projesi tamamlanmıştır. İşte, bu projelerle Mersin'de güçlü devletimiz hep yanımızda, şükürler olsun. Mersin'in yeni üretim hedefi 2 trilyon liradır efendim. Bu hedefi gerçekleştirmek için sizlerden destek bekliyoruz. Akdeniz'de kentsel dönüşüm, Toroslar'a tekstilkent, Mut ve Anamur'a modern bir hal, Gülnar'a GES altyapısı, Silifke'ye çok amaçlı liman, Bozyazı'ya adalet sarayı, Tarsus'a öğrenci yurdu, Mezitli'ye modern bir sanayi sitesi ve Erdemli'mize OSB talep ediyoruz efendim. Gündemimiz Mersin, hedefimiz güçlü Türkiye.

Bu vesileyle, bizim çocuklara, A Millî Futbol Takımı'mıza Dünya Kupası'nda başarılar diliyorum efendim.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İkinci söz talebi, 36'ncısı düzenlenen Göynük Akşemseddin Hazretlerini Anma Günü münasebetiyle Bolu Milletvekili Yüksel Coşkunyürek'e aittir.

Sayın Coşkunyürek, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Bolu Milletvekili Yüksel Coşkunyürek'in, 36'ncısı düzenlenen Göynük Akşemseddin Hazretlerini Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

YÜKSEL COŞKUNYÜREK (Bolu) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; aziz milletimizin gönül dünyasında müstesna bir yere sahip olan İstanbul'un manevi fatihi, büyük mutasavvıf, mütefekkir, hekim, şair ve ilim adamı Akşemseddin Hazretlerini anmak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bolu'muzun kadim ilçesi Göynük'te 7 Haziran Pazar günü 36'ncısını düzenlediğimiz ve binlerce insanımızın katıldığı Akşemseddin Hazretlerini Anma Günü vesilesiyle milletimizin tarihine yön veren bu büyük gönül sultanını rahmet, minnet ve şükranla yâd ediyoruz. İçinde bulunduğumuz günler aynı zamanda İstanbul'un fethinin 573'üncü yıl dönümünü idrak ettiğimiz müstesna günlerdir. Bu bakımdan, Akşemseddin Hazretlerini anmak yalnızca büyük bir âlimi hatırlamak değil bir medeniyet idealini, bir fetih ruhunu ve bir milletin istikametini yeniden tefekkür etmektir. Anadolu bin yıldır yalnızca fetihlerle değil irfanla, hikmetle, ilimle ve gönül insanlarının bıraktığı manevi mirasla vatan olmuştur. Bu topraklar kılıçla kazanılmış ancak gönülle mühürlenmiştir. İşte, Akşemseddin Hazretleri de bu mührün en büyük nakkaşlarından biridir. Akşemseddin Hazretleri tefsirden hadise, tasavvuftan tıbbı kadar birçok ilimde derinleşmiş, yaşadığı çağa ışık tuttuğu gibi asırları da aydınlatmıştır. O, ilim ile irfanı, akıl ile hikmeti, madde ile manayı aynı potada eritebilmiş mümtaz şahsiyetlerdendir; bugün modern tıbbın üzerinde durduğu bazı hakikatleri asırlar öncesinden işaret eden büyük bir hekimdir ancak onu yalnızca bir tabip, yalnızca bir âlim olarak tanımak eksik kalacaktır. Akşemseddin Hazretleri, Hacı Bayram Veli'nin irfan mektebinde yetişmiş; insan sevgisini, çalışmayı, üretmeyi, tevazuyu ve halka hizmeti hayatının merkezine koymuştur. Onun anlayışında ilim insanlığa hizmet için, makam millete hizmet için, güç ise adaleti tesis etmek içindir.

Değerli milletvekilleri, Akşemseddin Hazretleri denildiğinde şüphesiz akla gelen en büyük hadise İstanbul'un fethidir çünkü onun hayatı ile Fatih Sultan Mehmet'in hayatı tarihin en büyük hedeflerinden birinde birleşmiştir. O hedef, Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed Mustafa'nın asırlar öncesinden verdiği kutlu müjdeye mazhar olabilmektir. Henüz 21 yaşında Sultan Mehmet'in gönlünde yatan fetih ateşini diri tutan, ona ümit veren, cesaret veren ve fetih ufkunu gösteren isimlerin başında Akşemseddin Hazretleri gelmektedir. Fatih Sultan Mehmet Han yalnızca bir şehri fethetmenin değil Peygamber Efendimiz'in müjdelediği kutlu kumandan olabilmenin gayretleri içerisindeydi. Akşemseddin Hazretleriye ilmiyle ve irfaniyle, manevi rehberliğiyle bu kutlu yürüyüşün en güçlü dayanaklarından biri olmuştur. Nihayet, 29 Mayıs 1453'te İstanbul fethedilmiş, bir çağ kapanıp bir çağ açılmıştır. Fatih Sultan Mehmet Han surları aşmış, Akşemseddin Hazretleriye gönülleri fetheden ruhu inşa etmiştir. Bu sebeple, milletimiz onu haklı olarak İstanbul'un manevi fatihi olarak anmaktadır. Nitekim, Fatih Sultan Mehmet Han'ın fethin sonrasında şöyle söylediği rivayet edilir: “Bende gördüğünüz bu sevinç hâli Akşemseddin gibi bir zatın benim zamanımda yaşamış ve yanımda bulunmuş olmasındandır.”

Kıymetli milletvekilleri, Akşemseddin Hazretlerinin bize bıraktığı miras yalnızca geçmişe ait bir hatıra değildir. O, bugün bizlere çalışmayı, üretmeyi, kardeşliği, merhameti, güzel ahlakı, ilim ve hikmeti hayatın merkezine koymayı öğütlemiştir. Bugün bizlere düşen görev ecdadımızı sadece anmak değil anlamaktır; sadece isimlerini yaşatmak değil ideallerini yaşatmaktır, bize emanet ettikleri medeniyet tasavvurunu gelecek nesillere taşımaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle, başta İstanbul'un fatihi Fatih Sultan Mehmet Han olmak üzere, kutlu fethin kahramanlarını, fethin manevi mimarı Akşemseddin Hazretlerini ve bu aziz vatan için emek veren, can veren şehitlerimizi, bütün ecdadımızı rahmet, minnet ve şükranla yâd ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özcan, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Düzce'deki 2/B sorununa ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

19 Mayıs 2026 tarihli Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle 23 ilde bazı alanlar orman sınırları dışına çıkarılmıştır ancak Düzce bu kapsama alınmamıştır. Düzce'de yıllardır çözüm bekleyen 2/B sorunu nedeniyle binlerce vatandaşımız hâlâ tapusuna ve mülkiyet hakkına kavuşamamaktadır. Vatandaşlarımız yıllardır ekip biçtikleri, emek verdikleri arazilerin tapusunu beklemektedir, kendi toprağında belirsizlik içinde yaşamaya mahkûm edilmektedir. Düzce'de artık bu sorun daha fazla ertelenemez. Vatandaşlarımızın beklentisi açıktır: Cumhurbaşkanlığı kararnamesi yeniden gözden geçirilmeli, Düzce'de vatandaşın yıllardır emek verdiği, ekip biçtiği araziler 2/B kapsamına alınmalıdır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, Kocaeli'nin sorunları hakkında Kocaeli Milletvekili Sayın Nail Çiler'e aittir.

Buyurun Sayın Çiler. (CHP sıralarından alkışlar)

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, ben size sanayinin başkentinde, Kocaeli'de yapılması gereken ama bugüne kadar yapılmayan birkaç sorunu anlatmak istiyorum. Kocaeli'de 1,2 trilyon vergi tahakkuk etmiş, bunun 1,1 trilyonu tahsil edilmiştir yani tahakkukta ve tahsilatta Kocaeli Türkiye'de hep ilk sıradadır. Millî gelirden kişi başına 700 bin TL'yle lider bir ildir, Allah bu bereketi diğer illere de versin diyorum. Ekonomiye yaptığı katkılar ortada, bu katkıda batı yakasının payı oldukça büyüktür. Yaptığımız katkı ortada ama Gebze her ne kadar tanınır bir ilçe olsa bile Uluçınar Vergi Dairesi, İlyasbey Vergi Dairesi, KDV İhtisas Vergi Dairesi yakın zamana kadar denetim müdürlüğü bulunmasına rağmen kamuya ait bir vergi dairesinin binası mevcut değildir. Bakın, bir ilçede 3 tane vergi dairesi var ama kendine ait bir binası yok ve Hazine ve Maliye Bakanlığı 1,1 trilyon vergi tahsil ettiği yerde kiracı durumunda. Kurumun kendine ait nasıl bir binası olmaz? Acil olarak Gebze'ye bir vergi idaresi binası yapılmalıdır diyoruz.

Değerli milletvekilleri, 29 Ekim 2025 tarihinde yani bundan iki yüz yirmi beş gün önce Gebze Mevlana Mahallesi'nde metro hattının hemen üstünde çöken binayla ilgili "Otuz günde rapor çıkacak." dedi yetkililer. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı daha olay henüz olmuşken "Metroyla hiçbir ilgisi yok." diyerek hüküm verdi. Neden rapor iki yüz yirmi beş gündür ortada yok? Bu bina neden çöktü? Olaydan önce CİMER'e başvurular yapılmış; peki, bununla ilgili idari bir soruşturma başlattınız mı? 4 canımız neden gitti? Dilara kızımız neden annesiz, babasız, evsiz kaldı? Olaydan sonra 25 bina, 55 iş yeri, 91 bağımsız konut tahliye edildi, esnaf mağdur oldu. Sormak istiyorum: Bu binalar, yapılar neden tahliye edildi? Buna cevap vermek zorundasınız. Yetkililer geçen hafta yani 3 Haziran günü zemin iyileştirilmesiyle ilgili çalışmalar yapılacağını açıkladı ancak sorunun ne olduğu açıklanmadan neye göre yapılacak bu çalışmalar? Ben söyleyeyim: İlk incelemeler binanın altında meydana gelen zemin göçmesinin rol oynadığını ortaya koymuştur. Hazırlanan ama kamuoyuna açıklanmayan bilirkişi raporları da zemindeki boşluk oluşumunun ve çevredeki altyapı çalışmalarının etkilerine dikkat çekmiştir; bunun için mi açıklıyorsunuz? Sizin niyetiniz belli, olayın üzerini örtmek istiyorsunuz ancak biz buna izin vermeyiz. Tüm sorumlular ortaya çıkana kadar bu konuyu gündeme getirmeye devam edeceğim. Bir daha böyle acılar yaşanmasın diye soruyoruz: Bu bina neden çöktü? Uyarılar dikkate alındı mı? Denetimler yapıldı mı? İki yüz yirmi beş gün oldu, sorumlular nerede? Bu sorular cevapsız kaldığı sürece vicdanlarımızdaki yıkım devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, bir diğer konu: Kroman firması, Gebze Tavşanlı mahallemizde orman sınırları içinde 99.032 metrekare alana cüruf tesisi yapmak istiyor. ÇED süreci bitmemişken, kullanıyor, ses çıkarmıyorsunuz. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sordum, "Tarım ve Orman Bakanlığının konusu." dediler. Orman Bakanlığına sordum, "Haberimiz yok." diye yanıt verdiler. Valiliğe yazı yazdım, "Çevre ve Orman Bakanlıklarını ilgilendiriyor, bilmiyoruz." diye cevap verdiler. Buradan tekrar soruyorum: Bu şirket 99.032 metrekare orman alanında faaliyet yürütüyor mu, yürütmüyor mu; kim biliyor bunu, lütfen cevap verin.

Yıldız Entegre için Kartepe'de şehrin ortasında özel endüstri bölgesi ilan ettiniz. Kartepe, turizm, tarım ve doğasıyla kentimizin özel yerlerinden biridir. Kartepe'ye yapılmak istenen haddehaneyle Kartepe, kanser tepe olacaktır; bunun vebalini kim ödeyecek arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar)

Kocaeli, üreten, ürettiğiyle yetinmeyen, ihracatta Türkiye 2'ncisi olan bir kent fakat Kocaeli'nin yanı sıra Bursa, Sakarya, Yalova ve Düzce'ye hizmet edecek olan, 2011 yılında hizmete giren Cengiz Topel Havalimanı neden yıllardır kapalı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NAİL ÇİLER (Devamla) - Günde 5 bin ila 7 bin hastanın geldiği, 2018 yılında eğitim ve araştırma hastanesi yapılan Darıca Farabi Eğitim ve Araştırma Hastanesi sadece tabeladan ibarettir; unvanına rağmen bu standardın gereklerini karşılamıyor.

Kocaeli üzerine düşeni yapıyor; istihdama katkı sağlıyor, ihracata katkı sağlıyor, üretime katkı sağlıyor; tahakkukta ve tahsilatta ilk üç sırada ama hizmete gelince hizmet alamıyor. Bu saydıklarım hemen çözüme kavuşacak konular iken çözüm üretilmiyor. İktidara buradan sesleniyorum, artık Kocaeli'nin sesini duyun diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekillerinin birer dakika söz taleplerini karşılayacağız.

İlk söz Sayın Fatma Öncü'ye aittir.

Sayın Öncü, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurum'da düzenlenecek olan "Palan Extreme" organizasyonuna ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

21-27 Haziran tarihleri arasında Erzurum’umuzda, İçişleri Bakanlığımızın himayelerinde, Valiliğimizin koordinasyonu, Büyükşehir Belediyemiz, üniversitelerimiz ve ilgili paydaşlarımızın iş birliğiyle uluslararası Palan Extreme organizasyonu düzenlenecektir. Terörsüz Türkiye vizyonu ile gerçekleştirilecek bu organizasyon yalnızca bir spor etkinliği değil aynı zamanda kardeşliğimizin, huzurumuzun, birlik ve beraberliğimizin güçlü bir sembolü olacaktır. Çat, Tekman, Hınıs, Karaçoban ve Karayazı ilçelerimizde düzenlenecek etaplarla Erzurum’un doğal güzellikleri, turizm potansiyeli ve misafirperverliği geniş kitlelere tanıtılacaktır. Gençlerimizin enerjisiyle ve milletimizin kardeşlik ruhu ile sporun birleştirici gücünü Erzurum’da tüm Türkiye’ye göstereceğiz. Tüm vatandaşlarımızı bu heyecana ortak olmaya davet ediyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yontar...

3.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, OYAK'a ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, OYAK, askerimizin maaşından yapılan zorunlu kesintilerle oluşturulan bir sermayedir. Bu kaynak, kışlada, sınırda, operasyonda görev yapan personelin ve emeklilerimizin geleceğidir ancak 2025 yılı için açıklanan yüzde 37,1’lik nema, milyonlarca liralık varlık yöneten bu Kurum açısından üyeler nezdinde derin bir hayal kırıklığı yaratmıştır. Nitekim, emekli dernekleri bu oranın son yirmi üç yılın en düşük 2’nci nema oranı olduğunu ifade etmektedir. Üyeler kaynaklarının nasıl yönetildiğini, iştiraklerin neden beklenen kârlılığı sağlayamadığını, neden yönetimde söz sahibi olamadıklarını sormaktadır. Unutulmamalıdır ki OYAK’ın sermayesi alın terinin, fedakârlığın ve vatan hizmetinin ürünüdür. OYAK kimsenin özel şirketi değil yüz binlerce asker ve emeklinin ortak emanetidir.

BAŞKAN - Sayın Çan...

4.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Ukrayna ile Rusya arasındaki savaşın Karadeniz’de yarattığı tehdide ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ukrayna ile Rusya arasındaki savaş Karadeniz’deki deniz ticaretini ve egemenlik haklarımızı doğrudan tehdit etmeye devam ediyor. İnsansız hava ve deniz araçları ve roketlerle yapılan saldırılarda ticaret gemileri, balıkçı tekneleri ve diğer sivil deniz unsurları defalarca hedef alındı. Saldırıların birçoğu uluslararası sulara ve ülkemizin deniz yetki alanlarında gerçekleşti. Son olarak geçen hafta Sivastopol açıklarında balıkçı teknemiz vuruldu ve Cüneyt Varlık isimli yurttaşımız hayatını kaybetti, 5 mürettebat da yaralandı. AKP iktidarını defalarca uyardık ancak hiçbir önlem alınmadı, alınmıyor. Nasıl ki Karadeniz’deki savaş büyük bir tehdittir, AKP iktidarının bu umursamazlığı da gerekli tedbirleri almama inadı da Türkiye için en az bu savaş kadar büyük bir tehdit hâlini almıştır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

5.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya Tamimi'nin 107'nci yılına ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bundan yüz yedi sene önce 21 Haziranı 22 Hazirana bağlayan gece Saraydüzü Kışlası’nda bir gaz lambası ışığında kaleme alınan Amasya Tamimi milletimizin bağımsızlık iradesini dünyaya ilan

eden tarihî bir dönüm noktası olmuştur. Atatürk'ün tartışmasız liderliğinde Amasya'dan yükselen "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." çağrısı kurtuluş mücadelemizin yolunu aydınlatmış, cumhuriyetimizin temelini oluşturmuştur. Bugün bizler kuruluşun ve kurtuluşun mührünü taşıyan bu kadim şehrin emanetçileri olarak aynı inancı ve aynı sorumluluğu omuzlarımızda taşıyoruz. Cumhuriyetimizin filizlendiği bu toprakların temsilcisi olmanın onuruyla başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere, istiklal uğruna can veren aziz şehitlerimizi ve kahraman gazilerimizi saygı, minnet ve rahmetle anıyorum. Amasya Tamimi'nin 107'nci yılı kutlu olsun.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

6.- Kocaeli Milletvekili Mühîp Kanko'nun, cinsel suç mağduru olarak kayıtlara geçen çocuk sayısına ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Bugün burada hepimizi derinden sarsması gereken bir tabloyu paylaşmak istiyorum: Türkiye'de cinsel suç mağduru olarak güvenlik birimlerine gelen ve getirilen çocukların sayısında korkunç bir artış var. Resmî verilere göre 2015 yılında cinsel suç mağduru olarak kayıtlara geçen çocuk sayısı 15.361 kız iken 1.897 erkek varken bugün ise 2024 yılında 22 bin kız, 3.747 erkek çocuğa yükselmiştir. Bu rakamların her biri yarım kalan bir çocukluk, zedelenen bir hayat ve derin bir toplumsal yaradır. İktidar yıllardır aileyi ve çocukları koruduğunu iddia ediyor ancak rakamlar bunun tam tersini gösteriyor. Çocuklarımızı istismardan koruyamayan, önleyici mekanizmaları güçlendirmeyen ve mağdurların adalete erişimini yeterince sağlayamayan anlayışın bu tablo karşısında hesap vermesi gerekir. Çocukların güvenliği siyasi tartışmaların konusu değil devletin en temel sorumluluğudur.

BAŞKAN - Sayın Konukçu...

7.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümüne ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümünün gelecek eğitim öğretim yılı için kontenjanının sıfır olarak belirlenmesi, yalnızca bir bölümün öğrenci alımının durdurulması değil, üniversitelerin demokratik işleyişine, özgür bilime ve eğitim hakkına yönelik yeni bir müdahaledir. Öğrencilerin, akademisyenlerin ve üniversite emekçilerinin görüşleri yok sayılarak alınan bu kararlar, üniversiteleri bilim üretiminin ve özgür düşüncenin alanı olmaktan uzaklaştırmaktadır.

Bir bölümün geleceği, öğrencilerin, akademisyenlerin ve emekçilerin söz hakkı olmaksızın, tepeden inme kararlarla belirlenemez. Üniversiteler tek kişinin iradesiyle yönetilecek kurumlar değil tüm bileşenlerinin ortak söz ve karar hakkına sahip olduğu kamusal alanlardır. Üniversitelerin geleceği, onları var edenlerin ortak iradesiyle şekillenmelidir. Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü kapatılamaz.

BAŞKAN - Sayın Ersever...

8.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Öğretmen Irmak Ayşe Koparan'a ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan öğretmenimiz Irmak Ayşe Koparan'ın İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne verdiği dilekçesi elimde, burada. Bugün Ayşe Öğretmenimiz aramızda değil. Servisin olmadığı, toplu ulaşımın bulunmadığı bir yerde her gün 100 kilometre yol gitmeye mecbur bırakıldı. İddialara göre, maruz kaldığı mobbing görmezden gelindi. Yazdı, anlattı, başvurdu ama Ayşe Öğretmenin çıktığını duyan olmadı. Bugün geriye cevapsız sorular ve derin bir acı kaldı.

Tablo acı ve nettir: Millî Eğitim Bakanlığında liyakat yok, denetim yok, öğretmene sahip çıkan bir anlayış yok. Öğretmenini koruyamayan bir sistem geleceğini de koruyamaz.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

9.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Manisa'da planladığı fabrika yatırımını durduran Çinli bir otomotiv firmasına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çinli otomotiv devi BYD, Manisa'da hayata geçirmeyi planladığı 1 milyar dolarlık fabrika yatırımını durdurdu, Macaristan'da fabrika kuruyor. Krizlerin bitmediği Türkiye cazibe merkezi olması niteliğini kaybetti. AK PARTİ, muhalefeti dizayn etmeye uğraşırken ekonomiyi dizayn edemez hâle geldi. Firma geçen yıl Manisa'da yaklaşık 1 milyar dolar yatırım yapacak ve güya Türkiye'de yılda 150 bin adet araç üretecekti. Biz de bu yatırım karşılığında 5 Temmuz 2024 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan yatırım teşvik belgesiyle BYD'yi hem yüzde 10 gümrük vergisinden hem de yüzde 40 ilave gümrük vergisinden muaf tutmuştuk. İki yıldır Türk pazarında at koşturan ve vergi indirimiyle pazarı domine eden Çin'e sağlanan avantajlar devam edecek mi? Bugüne kadar ne kadar araç sattı, bütçede ne kadar yara açtı? Bugüne kadar aldığı avantajları Türkiye nasıl tahsil edecek diye merak ediyorum. Yoksa yine "Kandırıldık." diyerek buradan sıyrılacak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kamaç...

10.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, İran'da kadın hakları savunucusu Pakhshan Azizi'ye verilen idam cezasına ilişkin açıklaması

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İran rejimi yıllardır Kürtlere ve özgürlük talep eden kesimlere karşı tutuklama ve idam politikalarını sistematik bir şekilde sürdürmektedir. Bu baskıların son örneklerinden biri de Kürt gazeteci ve kadın hakları savunucusu Pakhshan Azizi'ye verilen idam cezasıdır. Yıllarca IŞİD mağduru kadın ve çocuklar için mücadele eden, hak ihlallerini görünür kılan, Evin Hapishanesinden yazdığı mektuplarla işkenceleri dünyaya duyuran Pakhshan Azizi bugün hukuksuz bir şekilde yargılanmanın sonucunda ölüm cezasıyla karşı karşıyadır. Pakhshan Azizi'ye verilen ceza yalnızca bir kişiye yönelik değildir; bu karar gazeteciliğe, düşünce özgürlüğüne ve Kürt halkının demokratik taleplerine yöneltilmiş bir saldırdır. İdamın bir adalet yöntemi değil devlet şiddetinin en ağır biçimi olduğunu biliyor, bu nedenle İran'daki tüm idamları kınıyorum.

Buradan Farsça bir çağrı yapmak istiyorum: "..."¹ (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gökalp...

11.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevindeki uygulamalara ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan siyasi tutsaklarla yaptığımız görüşmede daha önce açlık grevine girmelerine neden olan hak ihlallerinin hâlâ devam ettiği tarafımıza aktarılmıştır. Özellikle hastane sevklerinde dayatılan ağır içi arama uygulaması insan onurunu açıkça zedeleyen bir güvenlik pratiğine dönüştürülmüş durumdadır. Bu uygulama doğrudan tedavi hakkının gasbı

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

anlamına gelmektedir. Bunun sonucunda birçok tutsak sağlık hizmetine erişememekte, hastane sevkleri bu uygulamayla fiilen engellenmektedir. Öte yandan kelepçeli muayene dayatması da ısrarla sürdürülmektedir. Toplumsal barışın sağlanabilmesi için insan onurunu yok sayan bu uygulamalar derhâl son bulmalı, sorumlular hakkında etkili ve şeffaf bir süreç işletilmelidir. Aksi hâlde bu ihlaller cezaevlerinde derinleşen bir hak krizine dönüşmeye devam edecektir.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

12.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, bir çağrı merkezi çalışanlarının taleplerine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Turkcell yılın ilk çeyreğinde milyarlarca lira net kâr açıkladı. Şirket büyümeye devam ediyor, bankalarda rekor kârlara imza atıyor. Ancak tüm bu tabloya rağmen Turkcell adına hizmet veren Global Bilgi Çağrı Merkezi çalışanlarının en temel haklarından biri olan banka promosyonlarına göz dikiliyor. Hakkını talep eden işçi baskı altına alınıyor, itiraz edenler susturuluyor, hakları için örgütlenmek isteyenler cezalandırılıyor. Her gün saatlerce kulaklıkla çalışan, performans baskısı altında saniiyerleri hesaplanarak mesai yapan, evden çalışırken de hem iş yükünün hem de denetimin ağırlığını hisseden global emekçileri “Artık yeter, hakkımız olanı istiyoruz.” diyorlar. Biz de bu haklı taleplerinin yanındayız, seslerine ses katıyoruz. Global Bilgi çalışanları düşük ücret ve iş güvencesizliği dayatmalarına karşı verdikleri mücadelede yalnız değildir.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya...

13.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, itfaiyecilerin sorunlarına ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Can ve mallarımızı korumak için canhıraş mücadele eden itfaiyecilerimiz maalesef çeşitli sorunlarla boğuşuyor. İtfaiye teşkilatlarında merkezî birlik yoktur, tek çatı altında toplanmalıdır. Statü birliği sağlanmalı; taşeron, İŞKUR'lu, kadrolu gibi ayrımlar son bulmalıdır. Standart birliğini sağlayacak merkezî birlik ya da köklü bir yönetim değişikliği olmalıdır. Afet ve acil durum hizmetleri sınıfı, itfaiye hizmetleri sınıfı gibi bir sınıf oluşturulmalıdır. Yıpranma hakkı yılda doksan gün olarak uygulanmalıdır. En tehlikeli meslekler arasında yer almasına rağmen iş riski ve güçlüğü tazminatı sadece 35 TL'dir, bu kabul edilebilir değildir, düzenlenmelidir. Şehitlik ve gazilik statüsü yeniden değerlendirilmelidir. Üniversite mezunu itfaiye erleri 1'inci dereceye kadar düşebilmelidir. Resmî tatil ve bayram günlerinde ek ücret verilmelidir. Köklü bir itfaiye yönetmeliği değişikliği yapılmalıdır, mesleğe özgü tazminat hakkı tanınmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Hun...

14.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır'daki hayvancılığa ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim bölgem Iğdır'da hayvancılık sürekli olarak gerilemektedir. Üretici âdeta kaderine terk ediliyor. Süt üreticisi artan yem, elektrik, mazot maliyetleri altında ezilirken verilen destekler yetersiz kalmaktadır; birçok üretici süt hayvanlarını kesime göndermek zorunda kalmaktadır. Buzağı desteklerinde yaşanan bürokratik engeller ve geciken ödemeler nedeniyle üreticiler mağdur edilmektedir. Birçok yetiştirici hayvan küpelerinde ve kayıt sistemlerinde yaşanan sorunlar nedeniyle buzağı desteğini alamamaktadır. Iğdır gibi tarım ve hayvancılığın temel geçim kaynağı olduğu bir kentte

üretici desteklenmezse kırsal bölgeler daha çok boşalacaktır, gençler göç etmek zorunda kalacaktır. Hayvancılığı ayakta tutmak için süt destekleri artırılmalıdır, buzağı destekleri zamanında ödenmeli, Küpe Kayıt Sistemi'ndeki mağduriyetler giderilmelidir. Üreticinin sesi duyulmalı, emeği korunmalıdır diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Yıldızlı...

15.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, Kocaeli'nin elektrik problemine ilişkin açıklaması

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Sayın Başkanım, teşekkürler.

Kocaeli'nin 12 ilçesi var Sayın Başkanım, 11 ilçesinde elektrik yok. Yıllardır bu sorunu bir türlü çözemeyen AK PARTİ iktidarından da yok, SEDAS'tan da ses yok. Kocaeli'nin elektrik problemini çözmek için on yıllardır toplantı yapıyorlar, toplantıdan sonra "Bu problemi çözeceğiz." diye basın açıklaması yapıyorlar fakat geldiğimiz noktada 12 ilçenin 11'inde elektrik yok. Bizleri KOAH hastaları arıyor, hastalar arıyor, gariban buzdolabına zaten 1 kilo et alamazken aldığı eti de bunlar sayesinde bozuluyor. Kocaeli'nin elektrik problemine dikkat çekmek istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

16.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, ülkedeki vergi adaletsizliğine ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ülkemizde vergi adaletsizliği almış başını gidiyor. Yurt dışından kaynağı belli olmayan paralara ülkemizde yirmi yıl boyunca hesap sorulmazken, denetlenmezken, hiçbir yükümlülük getirilmezken ülkemizde ticaret yapan özellikle esnafımız, sanayicimiz, ticaret erbabımız faturasını kesip yükümlülüklerini yerine getirirken maalesef vergi altında eziliyor, bu vergi borçlarından dolayı da maalesef kredilere ulaşamıyor. Burada devletimizin görevi, yurt dışından kaynağı belli olmayan paralara zırh olmak değil kendi ülkesinde üretim yapan, istihdam yaratan, ekonomiye katkı sağlayan ticaret erbablarını korumaktır diyorum. Burada Hükûmete sesleniyorum: Vergi adaletsizliğini bir an önce ortadan kaldırın.

BAŞKAN - Sayın Akgül...

17.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, yaylalarda hayvancılık yapan vatandaşların karşı karşıya kaldığı elektrik altyapısı sorununa ilişkin açıklaması

İSMAİL AKGÜL (Bolu) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bolu ilimizde ve ülkemizin birçok bölgesinde yaylalarda hayvancılık yapan vatandaşlarımız elektrik altyapısı sorunuyla karşı karşıyadır. Yıllar önce yapılan elektrik hatları o günün şartlarına göre planlanmıştır. Ancak bugün süt sağım makineleri, süt soğutma sistemleri, su pompaları ve benzeri ekipmanların kullanıldığı modern hayvancılık faaliyetleri için bu altyapı şu an yetersiz kalmaktadır. Diğer taraftan, meralarımızı korumak amacıyla yürürlüğe konulan düzenlemeler nedeniyle birçok bölgede gerekli altyapı yatırımları da yapılamıyor ve sorunlar gittikçe büyüyor. Elbette meralarımızı koruyacağız ancak üretimi de korumak zorundayız. Yaylalarda hayvancılık yapan vatandaşlarımız düşük voltaj ve yetersiz altyapı nedeniyle mağdur olmaktadır. İlgili kurumlarımızın mera vasfını koruyacak şekilde gerekli düzenlemeleri yaparak yaylalardaki elektrik altyapı sorununa hızlı bir şekilde çözüm üretmesini talep ediyoruz, tüm hemşehrilerimize saygı ve selamlarımızı sunuyoruz.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

18.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana sokaklarının motosikletlerle dolduğuna ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Ulaştırma Bakanlığı bir an önce -Konya ve Kayseri'de olduğu gibi- Adana metrosunu devralmalıdır, ivedi bir şekilde yeni bir metro hattı açılmalıdır. Çünkü araba almak artık hayal, depoyu doldurmak lüks olunca Adana sokakları motosikletlerle doldu; Adana bugün âdetâ bir Bangladeş ve Hindistan'ı andırmakta. Yüksek vergiler, enflasyon ve akaryakıt fiyatları derken gerçekten araba almak imkânsızlaştı ve Adanalı çareyi motosiklette buldu. Ancak trafiği asıl boğan tehlike resmî rakamlara yansımayanlardır. Bayiden faturasız çıkan motosikletler, tescilden düşürülenler, atvler, ehliyet gerektirmeyen plakasız 50 cc'ler, kâğıt toplayıcılarının kullandığı plakasız üç tekerlekli bisikletler trafikte büyük bir sorun oluşturmaktadır. Bu durum, yollarda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Uluay...

19.- Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, 9 Haziran İnebolu Şeref ve Kahramanlık Günü'ne ilişkin açıklaması

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Teşekkürler Başkanım.

Kurtuluş Savaşı'nda cephane gemilerle İnebolu Limanı açıklarına getirilmiş, kayıklarla karaya çıkarılmış, bölgenin kadınları ve yaşlıları tarafından da cepheye sevk edilmiştir. Bunu fark eden Yunan donanması 9 Haziran 1921'de silah ve cephane sevkiyatını kesmek amacıyla 2 savaş gemisini İnebolu'ya göndermiş, silah ve cephanelerin kendilerine teslimini istemiş, ret cevabı alınca Ramazan Bayramı'nın 1'inci gününe rastlayan 9 Haziran 1921'de İnebolu'yu bombardımana tutmuştur. Ancak karşılaştıkları imanlı, azimli savunma ve mücadele karşısında geri dönmek zorunda kalmışlardır. Bu nedenle, her yıl 9 Haziran "İnebolu Şeref ve Kahramanlık Günü" olarak kutlanmaktadır. Tüm İneboluların Şeref ve Kahramanlık Günü'nü kutluyorum.

BAŞKAN - Sayın Becan...

20.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, sanayiciye ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sanayicinin kapasitesi düşüyor, feryadı artık görmezden gelinemez bir noktaya ulaşmıştır. Yüksek faiz politikaları, finansmana erişimde yaşanan darboğaz, enerji ve lojistik maliyetlerindeki artış sanayicimizi üretim yapamaz hâle getirmiştir. Fabrikalar üretimi kısmakta, işletmeler ayakta kalma mücadelesi vermektedir; sanayici krediye ulaşamamakta, ihracatçı rekabet gücünü kaybetmekte, emekçi ise her gün daha fazla yoksullaşmaktadır. Üreten kesim cezalandırılırken rant ekonomisini büyüten anlayış korunmaktadır. Bunun sorumlusu, yıllardır bilimi, planlamayı, üretimi ve liyakati yok sayan yanlış ekonomi politikalarıdır. CHP olarak biz, üretimi önceleyen, sanayiciyi destekleyen, emekçinin hakkını koruyan güçlü bir ekonomik düzeni savunuyoruz. Biliyoruz ki kalkınmanın yolu ranttan değil üretimden, ithalata dayalı tüketimden değil alın terinden geçer. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sakik...

21.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Cumhurbaşkanına ve Çalışma Bakanına çağrısına ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Çağrım Sayın Cumhurbaşkanımıza, Sayın Çalışma Bakanınadır. Ülkemizde insanlar çalıştıkları yerlerde her gün patır patır ölüyorlar. Son altı ayda bin insan çalıştıkları yerlerde yaşamlarını yitirdi. Ağrı, işçi ölümlerinde de yine birinci sırada. Bu bir kaza değil bir cinayet. Bu cinayetlere "Dur!" deyin. Önümde duran bu fotoğraf, ikisi de Ağrı'ya ait, oranın evlatları. Nevzat

Pehlivan 60 yaşında bir inşaatta çalışırken yaşamını yitirdi. Tunahan daha 16 yaşında; babası tutuklu, aileyi geçindirmek zorunda, inşaat işçisi olarak çalışıyor ve yaşamını yitiriyor. Türkiye bu cinayetlere seyirci kalmamalıdır, bu Parlamento bu insanların ölümüne seyirci kalmamalıdır diyorum. Sayın Cumhurbaşkanını ve Çalışma Bakanını bir an önce göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

22.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'te artan konkordatlara ve iflas kararlarına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gaziantep'te konkordato ve iflas kararları artmaya devam ediyor. Son iki günde Gaziantep'te farklı sektörlerde faaliyet gösteren 10 şirket konkordato ve iflas başvurusu yaptı. Geçen hafta Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır Gaziantep'teydi. Bakan Kacır'ın çizdiği pembe tablonun aksine Gaziantep sanayisi zor günler geçiriyor. Gaziantep'te artan konkordatolar, kapanan dükkanlar kimsenin umurunda değil. Gaziantep 55 ilin toplam ihracatı kadar ihracat yapıyor buna rağmen sahipsiz bırakılıyor. Gaziantep'in özel olarak desteklenmesi gerekiyor çünkü artan maliyetler ve finansmana erişim zorlukları dış pazarlarda elimizi giderek zorlaştırıyor. Özellikle tekstil ve ayakkabı sektöründe rekabet şansı kalmamış durumda. Bir an önce Gaziantep esnafına, sanayicisine kulak verilmeli.

BAŞKAN - Sayın Aldemir...

23.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, Tokat'ta yapılan belde seçimlerine ilişkin açıklaması

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tokat'ımızda yapılan belde seçimlerinde millî irade sandıkta en berrak hâliyle tecelli etmiş, algı siyaseti değil eser ve hizmet odaklı anlayış bir kez daha zaferle taçlanmış. Almus Bağtaşı'nda Mustafa Karadağ, Reşadiye Yörestü'nde Mustafa Altın ve Yeşilyurt Kuşçu'da Cumhur İttifakı ortak adayımız Hikmet Temizel hemşirelerimizin teveccühüyle göreve seçilmişlerdir. Çevrecik'teyse oylarımızı 5 katına çıkararak muazzam bir başarı grafiği sergilenmiştir. Tokat hizmetin, istikrarın, AK PARTİ ile Cumhur İttifakı'nın yanında durarak Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın davasına kararlılıkla sahip çıkmıştır. İl ve ilçe teşkilatlarımızı, tüm yol arkadaşlarımızı gönülden tebrik ediyor, aziz Tokatlı hemşehrilerime en kalbî şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

24.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Öğretmen Irmak Ayşe Koparan'ın hayatına son vermesine ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Ağrı'da görev yapan genç öğretmenimiz Irmak Ayşe Koparan'ın hayatına son vermesi hepimizi derinden sarsmıştır. Kendisine Allah'tan rahmet, ailesine ve eğitim camiamıza başsağlığı diliyorum ancak bu olay münferit bir hadise olarak geçirilemez. Son yıllarda kamuda görev yapan öğretmenlerin, sağlık çalışanlarının, polislerin ve diğer kamu görevlilerinin intihar haberlerini giderek daha sık duymaktayız. Mobbing iddiaları, ağır çalışma koşulları, ekonomik sıkıntılar ve psikolojik yıpranma artık görmezden gelinemeyecek boyutlara ulaşmıştır. Devlet kamu çalışanından sadece fedakârlık bekleyemez; onların onurunu, huzurunu ve ruh sağlığını da korumakla yükümlüdür. Irmak Öğretmenimizin vefatı tüm yönleriyle araştırılmalıdır. Yeni acılar yaşamamak için gerekli adımlar derhâl atılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, emperyalist planların hız kesmeden devam ettiğine ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllarca terör örgütü PKK'ya hizmet etmiş, binlerce şehidimizin kanı elinde olan birtakım militanların cezasız bir

şekilde yeniden toplum içine karışmasını sağlayacak yasal çalışmalar yapıldığına ilişkin duyumlar alıyoruz. Açıkça uyarıyorum: Yanlış yaparsınız. O gelecek olan 3-5 militandan alacağınız silahlar değildir milletimizin beklediği. Amerika, İsrail ve birtakım AB ülkelerince verilen binlerce tır dolusu ağır silahlar öncelikle teslim alınmalı. Kandil'deki elebaşları bulundukları kamplardan çıkarılmalı. Hangi cehenneme gideceklerse gittikten sonra geriye kalan artıklar için detaylı bir çalışma yapılmalıdır. Emperyalist planlar hız kesmeden devam etmektedir. Türkiye uyanık olmak zorundadır. Kırk yıl boyunca bölgemizdeki siyonist ve evanjelist stratejilere uşaklık etmiş bir terör örgütü ile kadim Türk devletinin uzlaşması mümkün değildir; doğrusu, imkân dahilinde de değildir.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

26.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, batık kredi miktarına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hem üretimde hem kredide batık artıyor. İmalat sanayisinde batık kredi miktarı son bir yılda 54 milyar 475 milyon liradan 121 milyar 788 milyon liraya fırladı. BDDK verilerine göre 2025 Nisan döneminde reel sektörün kullandığı kredi miktarı 18 trilyon 772 milyar lirayken bu yılın aynı döneminde 26 trilyon 261 milyar liraya yükseldi. Aynı dönemde takipteki kredi miktarı da 384 milyar 721 milyon liradan 704 milyar lirayı geçti. Bu yılın nisan ayında perakende sektöründe batık kredi oranı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 153 artışla 104 milyar lirayı aştı. İnşaat sektöründe ise takipteki kredi miktarı aynı dönemde 47 milyar lira civarında iken 57 milyar liraya yükseldi.

Bunun sonu felaket diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

27.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, gübre piyasasındaki fiyat artışlarına ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarı çiftiye tezeğe muhtaç bırakmış durumda. Tarım Bakanlığının verilerine baktığımızda 2025 yılında -ki bu Tarım Bakanlığının verileri- DAP gübresindeki tüketim yüzde 13 azalmış, üre gübresindeki tüketim yüzde 10 azalmış durumda. Çiftçiler gübre kullanmak istemedikleri için değil gübreye ulaşamadıkları için tüketimini azaltmış durumdalar. Ne yazık ki bu yıla da geldiğimizde fiyatlara bakıyoruz, geçen yıl 28 bin lira olan gübre bu yıl 43 bin liraya çıkmış. Görünen o ki bu sene geçen senenin de altında gübre kullanmak zorunda kalacaklar. Bunun sonucu nedir? Verimin düşmesi, ürünlerin azalması, hasadın azalması, sonuçta da maliyetlerin artması yani vatandaşın daha az gıdaya erişmesine sebebiyet verecektir. Bununla ilgili acilen bir düzenleme yapılmalı, üreticiye ekim dönemi öncesinde doğrudan gübre desteği sağlanmalı ve bu destek piyasa koşullarına uygun olmalı, gübre piyasasındaki fiyat artışları da dikkatle incelenmelidir.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Gezmiş...

28.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'da yaşanan dere taşkınlarına ve heyelanlara ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz haftalarda memleketim Giresun'da etkili olan sağanak yağışlar nedeniyle bir kez daha dere taşkınları ve heyelanlar yaşanmıştır. Bulancak ilçemizin Aydındere-Kovanlık yolunda su seviyesi yolun üzerine çıkmış, birçok noktada heyelanlar meydana gelmiş, vatandaşlarımızın evleri tahliye edilmek zorunda kalınmıştır. Geçtiğimiz hafta ziyaret ettiğim Şebinkarahisar ilçemize bağlı Dereköy'de dere taşkını nedeniyle evleri su basmış, köprü yıkılmış, hayvancılıkla geçimini sağlayan

vatandaşlarımız büyük mağduriyet yaşamıştır. Ne yazık ki her yağışta aynı manzaralarla karşılaşyoruz. Artık geçici müdahaleler ve afet sonrası pansuman çözümler yeterli değildir. Meyilli arazi yapısı ve yüksek afet riski nedeniyle Giresun'un tamamı değerlendirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

29.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Fatoş Pınar Türker'in anlattıklarına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Fatoş Pınar Türker; Boğaziçi Üniversitesi mezunu, 1998 yılından beri profesyonel bir kadın yönetici. İBB kumpası içinde suçu Medya AŞ'de yönetici olmak. Gözaltında ne yaşadığını tüm çıplaklığıyla dün anlattı. Uyuşturucu kaçakçısı gibi jinekolojik aramaya maruz bırakılmış; bedenini, onurunu, gururunu hedef alan bu muameleyi anlatırken başını eğmedi ancak hepimizin yüreğini acıttı. Çocuklarını bir daha görmemekle tehdit edilmiş, cumhuriyetin sözde savcısı -ki en çok güvenmesi gereken kişi- “Verdiğim ifadeyi imzalayacaktın, gidecektin.” diyerek masaya vurmuş. İfade almak istememişler, bir insanı çocuklarıyla tehdit edip yalancı şahitlik yaptırmak istemişler. Bir kumpas uğruna bütün ahlaki sınırları, devlet değerlerini ezip geçmişler. Ekmeğini kazanmaya çalışan bir anne, hiç tanımadığı bir savcı tarafından yargı sopasıyla neden böyle baskı içine çekilir? Bu cevabı hep birlikte yüksek sesle vermeliyiz.

BAŞKAN - Sayın Ateş...

30.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, bir elektrikli araç üreticisinin Türkiye'deki fabrika projesini askıya almasına ilişkin açıklaması

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Elektrikli araç devi BYD Türkiye'deki fabrika projesini askıya aldı, şirket rotasını Avrupa'ya çevirdi ve 2026'da üretime Macaristan'da başlayacak. Bu tablo bize acı bir gerçeği gösteriyor: Yüksek faiz ve kötü ekonomi sadece kendi sanayimizi yormuyor, yabancı yatırımcıyı da ülkeden kaçırıyor. Oysa yeni iş kapılarına, üretime ve teknolojiye çok ihtiyacımız var, ülke olarak böyle dev fırsatları kaçırma lüksümüz yok. İktidara çağırımız net: Bu kötü gidişata artık seyirci kalmayın, yatırım ortamını düzeltecek ve yatırımcıya güven verecek adımları derhâl atın. Ülkemizin geleceği için acilen harekete geçmeniz şarttır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

31.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Fatoş Pınar Türker'in anlattıklarına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

İBB davası ilerledikçe görüyoruz ki kurmaya çalıştığınız algı birer birer çöküyor. İftiracılarınızla, gizli tanıklarınızla, baskıyla ve korkuyla bir yere varamadınız, varamayacaksınız. Fatoş Pınar Türker'in anlattıkları karşısında vicdanı olan hiç kimse sessiz kalamaz, kalmamalı. Sabahın köründe iki kız çocuğuyla yaşayan bir kadının evini basıyorsunuz, yetmiyor, çırlıçıplak soyup arama yapıyorsunuz, aşağılıyorsunuz. Bu insanlık suçu da yetmiyor, savcı makamını kullanarak bir anneye “Bu kafayla çocuklarını bir daha göremeyeceksin, Sosyal Hizmetler çocuklarını alır.” diyorsunuz. Bu nasıl bir vicdandır, nasıl bir insanlıktır? Bir anneyi evlatlarıyla tehdit etmenin hukukla hiçbir ilgisi olamaz; bu ancak zulümdür, gaddarlıktır. Kadınları korkutarak, anneleri çocuklarıyla tehdit ederek çöken dosyalarınızı kurtaramazsınız. Az kaldı, bütün tehditlerinizle, bütün iftiralarınızla yerle bir edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

32.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'un köylerine ayrılan ödeneye ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, 2026 yılının ilk beş ayında faize 1 trilyon 239 milyar ödeyen AKP Hükûmeti Çorum'un 758 köyü için sadece 2026 yılında yalnızca 266 milyon 500 bin lira ödenek ayırdı. Paramızı pul eden iktidar bunu da müjde olarak duyuruyor. Bu rakam köy başına yaklaşık 350 bin TL'ye denk gelmektedir. Köylere ayrılan bu ödeneği büyük bir müjde gibi sunanlar köylerin gerçeklerinden kopmuştur. 1 kilometre asfaltın maliyeti 1 milyon 750 bin, sıcak asfaltın maliyeti ise 7 milyon civarı; Çorum'da 1.800 kilometre hiç asfalt görmemiş stabilize yol var, asfaltlanmamış yolların yüzde 60'ı bozuk. Köylerin içme suyu sorunu var; 1.200 civarında su deposu var, büyük kısmı sorunlu, arıtma yok. Yolların yanı sıra kanalizasyon, tarımsal sulama, haberleşme, internet sorunları var köylerimizin. İktidarın müjde olarak duyurduğu bu ödenekle köylerimizin sorunları elli yılda zor çözümlür, bu para asfaltların yamasını dahi zor yapar.

BAŞKAN - Sayın Sarıgül...

33.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'da üretim yapan çiftçinin sıkıntılarına ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Can Erzincan'ın bereketli topraklarında üretim yapan çiftçimiz bugün büyük bir sıkıntıyla karşı karşıyadır. Tohum pahalı, gübre pahalı, mazot pahalı; bu şartlarda çiftçimiz nasıl üretecek? Çiftçi kazanamazsa üretim durur, üretim durursa sofralarımızdaki ekmek küçülür. Bu yüzden çiftçimize mutlaka tohum desteği, gübre desteği ve ilaç desteği vermemiz şart. Çiftçi sadece kendi ailesini değil 86 milyonu doyuruyor. Çiftçiye yaşatırsak tarımı yaşatırız, tarımı yaşatırsak Türkiye güçlenir. Çiftçi üretecek, Erzincan büyüyecek, çiftçi kazanacak, inşallah Türkiye kazanacak.

BAŞKAN - Sayın Sayyigüt...

34.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigüt'in, Van'da velileri zor duruma sokan uygulamaya ilişkin açıklaması

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Anayasa'da devlet okullarında eğitimin parasız olduğu yazılsa da farklı adlar altında para toplandığına birçok kez şahit olduk. Öyle ki okullarda makbuzsuz bir tahsilat rejimi inşa edilmiş durumda. Seçim bölgem Van'dan da buna yönelik ciddi şikâyetler tarafımıza ulaşmıştır. Okullara turnike sisteminin kurulması için velilerden astronomik oranda paralar toplandığı iddia edilmektedir. Her ne kadar birçok veli bundan rahatsız olsa da günün sonunda bu parayı ödemek zorunda bırakılmaktadır. İşsizlik ve yoksulluğun derinleştiği, millî gelirden aldığı payda son sıralarda olan Van'da velileri zor duruma sokan bu uygulamadan vazgeçilmelidir. Çözüm yolu, AKP iktidarının eğitime ayırdığı bütçeyi öğrenci, öğretmen ve velilerin hissedeceği oranda artırmasıdır. Ancak bu şekilde okullara yeterli kaynak aktarılabilir, gerekli teknik ihtiyaçlar temin edilebilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kordu...

35.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, tarım ve hayvancılıkla geçinen yurttaşların karşı karşıya kaldığı sorunlara ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, tarım ve hayvancılıkla geçinen yurttaşlar giderek ağır sorunlarla karşı karşıya kalmakta -seçim bölgem Dersim'de de hayvancılıkla geçimini sağlayan üreticilerle yaptığımız görüşmelerde- çoban, veteriner, yem ve nakliye gibi girdi maliyetleri sürekli artarken bir yandan da üreticiler sütü ve peyniri maliyetlerini dahi karşılayamayan fiyatlarla satmak

zorunda bırakılmaktadır. Özellikle tekelleri tüccarların dayattığı düşük alım fiyatları üreticilerimizi borç sarmalına sürüklemekte ve hayvancılığı sürdürülemez hâle getirmektedir. Bu sorunların çözümü için mera alanlarını daraltan maden politikalarına son verilmeli, meralarda üreticilerin altyapı gibi teknik sorunları mutlaka düzenlenmeli; ÖTV, KDV kaldırılmalı, üreticiyi koruyan taban fiyat politikaları mutlaka oluşturulmalıdır. Kooperatifler desteklenmeli ve küçük üreticinin ürününü doğrudan pazara ulaştırabileceği mekanizmalar hayata geçirilmelidir. Üreticilerin süt, peynir ve et ürünlerini araçların insafına bırakmadan üretici birlikleri güçlendirilmeli, yerel...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Fırat...

36.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Muğla Ortaca'da 5-16 Haziran 1966 tarihleri arasında yaşananlara ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

5-16 Haziran 1966 tarihleri, Muğla Ortaca'da yaşanan ve Alevi, Tahtacı canlarımızı hedef alan karanlık olayların yıl dönümüdür. Aradan altmış yıl geçmesine rağmen Ortaca'nın acısı hâlâ hafızalarda canlılığını korumaktadır. O günlerde nefret söylemleri, kışkırtmalar, saldırmalar, yağmalar yaşanmış, yurttaşlarımız korku ve baskıyla yüz yüze bırakılmıştır. Ortaca'da yaşanan yalnızca bir ilçenin değil Türkiye'nin demokrasi, toplumsal barış tarihinin en acı sayfalarından biridir. Geçmişle yüzleşmeden, mağdurların hafızasına, hakikat arayışına sahip çıkmadan ortak bir gelecek kuramayız. Bir daha hiçbir yurttaşın inancı, kimliği, yaşam tarzı nedeniyle hedef alınmadığı; eşit yurttaşlığın, adaletin, toplumsal barışın hâkim olduğu bir coğrafya umuduyla, Ortaca olaylarında yaşamını yitiren, zulme uğrayan bütün canlarımıza saygılar sunuyorum; aşkla anıyorum onları.

BAŞKAN - Sayın Eren...

37.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Beritan aşiretine ilişkin açıklaması

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Beritan aşireti yüzyıllardır hayvancılıkla geçimini sağlayan, bölgenin en büyük göçer topluluklarından biridir. Ancak yaklaşık yarım asırdır verilen sözlere rağmen yüzlerce Beritanlı aile hâlâ yerleşim hakkına kavuşmayı beklemektedir. 1998 yılında başlatılan iskân sürecinde yüzlerce aile başvuruda bulunmuş ancak çok azı hak sahibi olabilmıştır. Bugün ise hak sahipliği işlemleri tamamlanmasına rağmen 117 aile için hâlâ konut tahsis yapılmadığı ifade edilmektedir. Geçmişte yapılan bazı iskân konutları ise kullanılamaz hâle gelmiş, hak sahipleri yeniden mağdur edilmiştir. Barınma, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim sosyal devletin temel sorumluluklarındandır. Beritanlı göçer ailelerin yarım asrı aşan mağduriyeti artık son bulmalı, hak sahiplerinin barınma hakkı gecikmeksizin güvence altına alınmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Dinç...

38.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, son dönemlerde belediyelerin rüşvet ve yolsuzluk iddialarıyla gündeme gelmesine ilişkin açıklaması

FARUK DİNÇ (Mersin) - Bismillah.

Son dönemlerde belediyelerin rüşvet ve yolsuzluk iddialarıyla gündeme gelmesi toplumun siyaset kurumuna olan güvenini zedelemektedir. Peygamber Efendimiz'in (SAV) "Alan da veren de melundur." ifadesiyle lanetlediği rüşvetin yerel ve genel siyasetin şekillenmesinde bir araç olarak kullanılmasının nedenlerinden biri değerler ve ahlak siyasetinin terk edilmiş olmasıdır. Ancak denetim eksikliği ve

şeffaflık sorunları da bu rezilliğin yaygınlaşmasının önemli sebeplerindendir. Partimizi kurduğumuz günden beri temel ilkemiz “Dürüst siyaset, gerçek adalet” sözü alelade bir slogan değil Türkiye’nin yaşadığı tüm sorunların çözümü açısından en önemli hamlelerden biridir. Harami siyaseti durduracak adil ve caydırıcı bir hukuk sistemine ihtiyac var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

Sayın Çalışkan yok herhâlde, hayret!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Kaçırmazdı efendim.

BAŞKAN - Hayret!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Kaçırınca uyuyamıyor.

BAŞKAN - Sayın Uçar...

39.- Van Milletvekili Zülküf Uçar’ın, Van Özalp Belediyesinde çalışan işçilere ait bir bordroya ilişkin açıklaması

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, bu elimdeki bordro Van Özalp Belediyesinde çalışan işçilere ait bir bordro. Bu maaş olarak aldığı 349.324 TL, yan giderler ve vergiyle birlikte toplamda 596.841 TL yani bilebildiğimiz kadarıyla Cumhurbaşkanı’nın daha fazla maaş alıyor. Bu nasıl gerçekleşti? Bu bir önceki dönem Özalp Belediyesinde kayyum olan, talan memuru olarak atanan kayyum, giderayak sendikayla imzalamış olduğu sözleşme kapsamında işçilere bu denli bir maaş ödemesi gerçekleştiriyor. Bugün 60 işçiye ödenen maaşların toplam değeri 46 milyon, İller Bankasından gelen bedel ise 29 milyon. Özalp Belediyesi defalarca çözüm noktasına yanaşmış ise de maalesef sendika geri adım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

40.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur’un, Hatay’da rezerv alanlarda dubleks daire sahibi olan depremzede vatandaşlara ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatay’da rezerv alanlarda dubleks daire sahibi depremzede vatandaşlarımız büyük bir adaletsizlikle karşı karşıya. Bir vatandaş imar affından yararlanıp dubleksini ikiye bölmüş, ayrı abonelik almış diye 2 hak sahibi sayılıyor. Aynı büyüklükteki evini bölmeyen vatandaş ise tek hak sahibi kabul ediliyor. Bu nasıl adalet? 306 metrekarelik, yılların birikimiyle yapılmış 7+1 dubleks evi yıkılan depremzede bugün 80 metrekarelik tek daire veriliyor. Böyle adalet mi olur? Daha da vahimi, Bakanlık yetkilileri vatandaşlarımızla toplantı yapıp “Sorunu çözeceğiz, merak etmeyin.” sözü verdiği hâlde ortada hiçbir çözüm yoktur. Hak sahipliği arsa payına ve gerçek metrekare değerine göre yeniden düzenlenmeli, bu mağduriyet derhâl giderilmeli.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akın...

41.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın’ın, Alevi kurumlarını temsil edenlerin dertlerini anlatmak üzere Mecliste bugün yapılan basın toplantısına ilişkin açıklaması

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İki gündür Meclisimizde Alevi kurumlarını temsil eden canlar vardı ve kendi dertlerini anlatmak üzere bugün basın toplantısı yapıldı ve sizlere de bu dilekçeyi vermiş olduk Meclis Başkanına sunulmak üzere.

Buradan bir kez daha şunu ifade etmek isteriz ki Alevi canların Suriye'deki katliam ve özellikle kadınlara dönük yapılan katliamlar karşısında duyarlılıklarının çok yüksek olduğu çok açık ve Türkiye Hükûmeti isterse bu katliamların ve bu kadınlara dönük şiddetin durdurulabileceğine inanıyorlar. Biz de bu kanaate kapılıyoruz ve aynı zamanda katılıyoruz ve bir kez daha uyarıyoruz ki Türkiye Hükûmeti bir an önce Şam Hükûmeti konusundaki baskıyı artırarak oradaki Alevilerin canlarını ve farklı inançlarda olan canların korunması gerektiğini düşünüyoruz ve eğer bu sağlanamazsa Türkiye toplumunda binlerce Alevi'nin kaygılarını gideremeyen bir barışın gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığına inanıyoruz. O nedenle acilen ve ivedilikle bir an önce bu mesele konusunda tutum alınması gerektiğini düşünüyoruz, hükûmeti ve yetkilileri uyarıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ'a ait.

Sayın Özdağ, buyurun.

42.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, İBB davasında Fatoş Pınar Türker'in anlattıklarına, yabancı yatırımcıların Türkiye'den uzaklaşmalarına, Fenerbahçe Kulübünde yapılan başkanlık seçimine ve kulüplerin borçlarına, asgari ücrete, memurlara ve emeklilere yapılan zamlara, Nevruz'un Türkiye'de bir kutlama günü olması gerektiğine, vize şirketleriyle ilgili iddialara ve vizesiz seyahate ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir İBB davası görüşülüyor -nereye getireceğim- bu İBB davasında Fatoş Pınar Türker'in anlattıkları ürkütücü ve üzücü. Çıplak aramalardan başlayarak, çocuklarıyla tehdit edilme ve işkence, mobbing iddiaları. Bakın, “iddiaları” diyorum ve buradan “Alo Adalet” Bakanına da sesleniyorum: Sayın Bakan, bunu bu hanımefendi söylüyor, derhâl ifadesi alınmalı ve gerekli kişiler hakkında da gerekli işlemler derhâl yapılmalıdır. Eğer bunlar yapılmazsa ne oluyor söyleyeyim sizlere: Türkiye gri listeye alınmıştı bütün bu olaylardan dolayı. Bir yandan bu tür işkenceler, mobbingler, çıplak aramalar; bir diğer yandan Türkiye'deki uyuşturucu ticaretinin, uyuşturucunun tamamen çocuklarımıza kadar, dokuz yaşındaki çocuklara kadar sirayet etmesi; baronların, mafyaların sokaklarda çatışmaları neticesinde gri listeye almışlardı bizi, sonra çıkabilmek için de âdeta göbeğimiz çatlamıştı ve tekrar çıkmıştık. Peki, bu tür olaylar Avrupa basınında duyuldukça neler oluyor? Söyleyeyim sizlere: Daha önce dünyanın önemli markalarından bir tanesi Volkswagen-Skoda Manisa'da çok büyük bir yatırım yapacaktı, bütün vergi indirimleri ve muafiyetleri kendilerine sağlandı, araziler tahsis edildi ve 10 bin kişinin çalışacağı bir Skoda fabrikası ve yaklaşık 50 bin kişinin de yan sanayide ekmek yiyeceği bir iklim oluşturulacaktı fakat Türkiye'den uzaklaştılar. Neden uzaklaştılar? Çünkü Türkiye'de hukuk devletin inş edilmediğini, hukukun Türkiye'de çok ciddi şekilde rafa kaldırıldığını gördüler, gördükten sonra da dediler ki: “Biz buradan gidiyoruz.” Nereye gittiler? Slovakya'ya gittiler. Şimdi yeni bir gelişme daha oldu, büyük bir şaşaayla ve aynı zamanda törenlerle duyurulan Manisa'da BYD fabrikası kuruluyordu. BYD'de yine 10 bin kişi çalışacak, yaklaşık 20 bin kişi de yan sanayide çalışacaktı; bunlara da aynı zamanda Çinlilerle ilgili, Çin'den gelecek olan işçilerle ve teknik elemanlarla ilgili Çinli mahalleleri oluşturulacaktı ve bununla ilgili olarak da inşaatlar başlatılacaktı. Ne oldu sonra? Bu her türlü imkâna rağmen 150 bin araç üretilecekti yılda ve Avrupa'ya ihraç edilecekti ve dün karar aldılar, dediler ki: “Artık Türkiye'de bu yatırımı yapmayacağız.” Bu nedir aynı zamanda? Başka firmaların, yabancı firmaların Japonya'dan, Avrupa Birliği ülkelerinden, Benelüks ülkelerinden gelecek olan firmaların veya Kanada'dan, Avustralya'dan gelecek firmaların da Türkiye'ye gelmemeleri demektir. Yabancı yatırımcının Türkiye'ye gelmemesi

demek aynı zamanda döviz sıkıntısı çekmemiz demektir, yabancı yatırımcının Türkiye'ye gelmemesi demek aynı zamanda istihdam sıkıntısı yaşamamız demektir; aynı zamanda da Türkiye'nin, işsizlikle ve yoksullukla ve enflasyonla da boğuşması demektir. O nedenle, bugünkü Hükümet tekrar, yeniden hukuku gözden geçirmelidir ve "Alo Adalet" dediğimiz bir iklimde de Adalet Bakanı bunlarla da uğraşmalıdır. Her zaman söylüyorum bu kürsülerden, dedim ki: Türkiye'ye Hazine ve Maliye Bakanı para getirmez veya Ticaret Bakanı para getirmez, Adalet Bakanı ile İçişleri Bakanı getirir; onlar Türkiye'de hukuku gerçek manada adaletle buluştururlarsa, onlar İçişleri Bakanlığı olarak Türkiye'de sokakların güvenliğini sağlarlarsa buraya paralar gelir, buraya yatırımcılar gelir, yerli yatırımcılar da başka yerlere gitmez diye söylemiştim. O nedenle, Fatoş Pınar Türker'in dediklerine kulak verilmesini dikkatlerinize sunuyorum değerli arkadaşlar.

Fenerbahçe Kulübünde bir başkanlık seçimi yapıldı ve yıllar sonra Aziz Yıldırım Kulüp Başkanı olarak seçildi, kendisine başarılar diliyorum bir Beşiktaşlı olarak. Yıllarca futbol oynamış birisi olarak da inşallah Fenerbahçe bir rekabet unsurunu oluşturur ve bu rekabet unsuru da diğer takımlarla beraber Türkiye'de kaliteyi getirir, futbolda kaliteyi getir ama dikkatinize sunmak isterim, özellikle iktidar partisinin dikkatine sunmak istiyorum: Burada, bu kulüplerin borçları 25-30 milyarı bulmuş vaziyettedir; Fenerbahçe'nin, Beşiktaş'ın, Galatasaray'ın, Trabzonspor'un, bunların borçları her birinin 25-30 milyardır; bunları kim ödeyecek? Ve Türkiye'de bunlarla ilgili olarak bir kanunun çıkarılması lazım. Burada 2 defa kanun çıkarıldı, eksikti ve bu eksik kanunlar bunları tamamlamadı. Buralar şirket olmalı, kârlarına da zararlarına da ortak olabilmeli diyorum. O nedenle, bu paralar da seyircilerden çıkacak.

Asgari ücretle ilgili bir konu var. Dün burada Bülent Kaya Bey, Grup Başkan Vekilimiz dile getirmişti; asgari ücret yılda 2 defa güncellenmelidir. Bir, ocak ayında güncellenmeli; iki, temmuz ayında güncellenmeli. Memurlar 2 defa zam alıyorlar; onlara göre, siz enflasyona göre memurlara ve emeklilere bir maaş oranı sunuyorsunuz, yüzdesi sunuyorsunuz. Niye asgari ücretlilere sunmuyorsunuz? Burada sendikalar nerede? Ve asgari ücretlilerin de sendika üyesi olabilmesi için de diğer bir şekilde kanuni düzenlemelerin yapılması gerekmektedir ve burada beş ay içerisinde kayıpları yüzde 16'dır, yaklaşık 5 bin lira civarında bir kayıpları vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ekonomik sıkıntıların yaşandığı böyle bir iklimde iktidarın, burada, asgari ücretin bu enflasyon karşısında bugünkü yaşadığı değer kaybını tekrar gidermesinin yolu da temmuz ayında bunlarla ilgili bir asgari ücret görüşmesinin yapılmasıdır.

Diğer bir konu, memurlar ve emekliler. 28'inci Dönemin başlangıcında da olağanüstü Parlamentoyu devreye sokmuştuk ve o zaman da demiştik ki bakın, memurlara zam yapıyorsunuz, emeklilere zam yapıyorsunuz -o zaman yüzde 25 civarındaydı- şimdi, bu memurlara yaklaşık 8 bin lira civarında seyyanen zam yapıyorsunuz, emeklilere de verin dedik -17 milyon emekli oldu bugün Türkiye'de- vermediniz. Şimdi, aynı şekilde, bunlara da "enflasyon oranında" diyorsunuz. TÜİK allem ediyor kalem ediyor, illüzyonistlik yapıyor veya medyumluk yapıyor ve ardından da gerçek enflasyon rakamlarını sunmuyor. Gerçek enflasyon rakamlarını bizlerden para alırken sunuyorsunuz yani vergi borçlarımız varsa veyahut da imar, emlak borçlarımız varsa veyahut da arabalarımızın motorlu taşıtlar vergisi varsa, muayenesi varsa orada gerçek bir enflasyon üzerinden bizlerden parayı alıyorsunuz ama gerçek olmayan enflasyon üzerinden de bizlere zam yapıyorsunuz yani memurlara ve emeklilere zam yapıyorsunuz. Bir yandan bu yapacağınız yüzde 17'lik zam bunları telafi etmez. Bu enflasyon rakamlarını zaten Sayın Mehmet Şimşek de tekrar, yeniden güncelledi, 26'lara çıkardı oysaki 30'larda,

40'larda; dünyanın hiçbir yerinde de böyle bir enflasyon rakamı yok arkadaşlar. OECD ülkelerinin toplamından daha fazla bir enflasyon rakamıyla, daha fazla bir faiz rakamıyla karşı karşıyayız. O nedenle, bu zamları yaparken de seyyanen zam yapmanın yollarını araştırmanızı istiyoruz.

Nevruz Bayramı... Bakınız, Nevruz Bayramı'yla ilgili geçen gün Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkan Yardımcısı dedi ki: "Ekim ayı geldiğinde yani Parlamento tekrar, yeniden açıldığında biz bu kanunu gündeme getireceğiz." Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'mizi biz çok önce verdik arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı konuşmadan önce verdik ve Sayın Cumhurbaşkanı Başbakanlık de ben Adalet ve Kalkınma Partisinin Milletvekiliyken de Sayın Başbakana bir rapor vererek nevrusun Türkiye'de mutlaka ki bir anma günü, bir kutlama günü olmasını da o zamanlar söylemişim, şimdi de yine söylüyorum: Bakın, ipe un sermenize gerek yok, getirin hemen, bir günlük iş; söyleyin, bir torba yasanın içerisinde getirin, ayrı bir yasa getirin, hep beraber... Zaten burada DEM PARTİ'nin de bu şekilde kanun teklifi var, diğer partilerin de kanun teklifleri var, bunu yapmamız gerekiyor çünkü bu bayram aynı zamanda Türk dünyasında başlayan, Orta Asya'dan itibaren de Mezopotamya'da da kutlanan Kürtlerin, Türkmenlerin, Anadolu coğrafyasında bulunan bütün hakların kutlanmış olduğu bir bayram değerli arkadaşlar.

Önemli bir konu: Dün, biliyorsunuz vize şirketlerini gündeme getirmiştik. Bunlarla ilgili olarak ben Türkiye'deki savcılarla göreve çağırıyorum ve Adalet Bakanı göreve çağırıyorum. Hani diyordu ya Adalet Bakanı: "Bundan böyle 'Alo adalet' diyeceksiniz, adaleti arayacaksınız." Sanki daha önceki Bakanlar yani Sayın Abdulhamit Gül Bey Adalet Bakanı değilmiş gibi, Sayın Tunç Adalet Bakanı değilmiş gibi veya diğer Adalet Bakanı Bekir Bozdağ Adalet Bakanı değilmiş gibi, kendisi "Alo adalet" hattını kuruyorum." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlıyorum.

Bir noktada, arkadaşlarını da ilzam ediyor burada, arkadaşlarına da diyor ki: "Siz yapamadınız, ben daha iyisini yaparım."

Şimdi, bu vize şirketleri, bakın, bu vize şirketleriyle ilgili iddialar şudur: Bazı AK PARTİ'li milletvekillerinin, bazı bakanların -eski, yeni- buralarla, bu şirketlerle akrabalık ilişkilerinin olduğu söylenmektedir ve bu ilişkiler nedeniyle de derhâl işlemler yapılması gerekmektedir. Ticaret Bakanlığının bu şirketlerle ilgili denetim mekanizmalarını devreye sokması yetmez arkadaşlar; Adalet Bakanlığının devreye girmesi lazım, savcılarının devreye girmesi lazım ve bunlarla ilgili işlem yapılması lazım, Hakan Fidan'ın da devreye girmesi lazım. Bu şirketler çok sıkı denetlenmeli ve görevlerini istismar edenler, görevlerini kötüye kullananlar; vatandaşlardan haksız yere onlarca, yüzlerce, binlerce dolar alanlar hakkında işlemler yapılmalı ve bu işlemler Dışişleri Bakanlığının -buradan çıkan kanun gereği- vakıfları üzerinden yapılmalı ki biz çok rahat bir şekilde bu işin üstesinden gelelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Diğer bir konu: Arkadaşlar, sadece başka ülkelerden Türkiye'ye geleceklerin vizeleri Afganistan'dan, Pakistan'dan, Hindistan'dan, Türki Cumhuriyetlerden, Afrika ülkelerinden... Türkiye'den de başka ülkelere gidenler, iş adamları vize alamıyor, üniversite hocaları vize alamıyor, bir milletvekili vize alamadı. Oysaki Sayın Ahmet Davutoğlu döneminde, benim de kendisinin Başkan Yardımcılığı yapmış olduğum dönemde biz Avrupa Birliğiyle şu anlaşmayı yapmıştık: Vizesiz çok rahat bir şekilde seyahat yani serbest dolaşım hakkı; bir ay daha görevde kalmış

olsaydık bu çok rahat bir şekilde yapılmış olacaktı, Türkiye’deki herkes çok rahat bir şekilde 26 Avrupa Birliği ülkesine vizesiz seyahat edebilecek, ticaretler yapabilecekti. Şimdi, bununla ilgili olarak da Hükûmete diyorum ki: Gelin, o günden itibaren yani 2016 yılından bugüne kadar yapmadığınızı yapın. Eğer hakikaten güçlü bir ekonomiye sahipseniz, güçlü bir dış politikaya sahipseniz, eğer hakikaten Türkiye’nin parası ve pasaportu değerliyse bizim pasaportumuzla biz Avrupa Birliği ülkelerini veya Avrupa’daki ülkeleri -İskandinav ülkeleri dâhil olmak üzere- serbestçe dolaşalım diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bunu yapaalım diyorum ama gördüğümüz şu ki Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden bugüne kadar bizim pasaportumuz değersizleşmiş, bizim paramız değersizleşmiş ve vize almak için müracaat edenler vize alamıyorlar, aylarca sıra bekletiyorlar. Amerika Birleşik Devletleri geçmişte milletvekilliği yapan bir şahsa vize vermedi. Sonra da biz diyoruz ki: “Biz çok itibarlı bir ülkeyiz, biz çok büyük bir devletiz, çok büyük bir milletin çocuklarıyız.” Doğru, milletin çocuklarıyız ama bizim devletimizi yönetenler maalesef layıkveçhile yönetmedikleri için de bugün bunlar bizim bir noktada ayıbımız olarak karşımıza çıkmaktadır. UEFA Kupası Türkiye’de yapıldı hatırlarsanız, final karşılaşmaları; Almanlar ve İngilizler ellerini kollarını sallayarak geldiler çocuklarıyla eşleriyle beraber İstanbul’a, hiçbir vize takibine uğramadılar, çok rahat bir şekilde maçlarını izlediler, gezdiler, yemeklerini yediler ve gittiler. Ama biz, bırakın seyahati, bırakın gezmeyi, ticaret amaçlı veya eğitim amaçlı gitmek istesek dahi Dışişleri Bakanlığımızdan referans istiyoruz; onlarca kişi de bana müracaat etti.

İyi bir yasama günü olsun diyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz’da söz sırası.

Sayın Poyraz, buyurun.

43.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz’ın, bir maden şirketinin mağduru olan işçilere, Ege Üniversitesi’ndeki yolsuzluk haberlerine, yabancılara vergi muafiyeti tanınmasıyla ilgili olarak çıkarılan kanuna, Türkiye’ye yapacağı yatırımı askıya aldığı açıklayan şirkete, Genel Kurulda görüşülmekte olan kanun teklifine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, Genel Kurulu şahsınızda saygıyla selamlıyorum. Bizi ekranlarından izleyen değerli vatandaşlarımıza saygılarımı, hürmetlerimi sunuyorum.

Şimdi, uzun zamandır şöyle hatırlarız: Çocuklar küçükken çok konuşkan olduklarında “Avukat olacak ya da siyasetçi olacak.” derlerdi. Avukat olabilmeniz için çok konuşmanız değil muhakeme yeteneğinizin gelişmiş olması gerekiyor. Siyasetçi olabilmeniz için de iyi bir siyasetçi olabilmeniz için de etkili konuşmaktan ziyade etkili bir dinleyici olmanız gerekiyor. Zira sorunu dinlemeden ve çözüm önerilerini dinlemeden bunların analizini yapıp Hükûmetteysen icraata koyamazsın, muhalefetteysen bunları öneri olarak dile getiremezsin.

Bugün, biraz önce bizim sendikalardan sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Sayın Selçuk Türkoğlu aradı, şu an Doruk Madencilik mağduru olan işçilerle birlikte polis barikatında. Şu an oradaki Doruk Madencilik mağduru olan işçiler, bunlar zaten işçi; yer altında, santralde elleri, yüzleri, her tarafları simsiyah olmuş işçiler; ekmeklerini o kömürden, yerin altından çıkaran insanlar; bu insanlar şu an polis barikatında. Türk polisiyle bu mağdurları karşı karşıya getiren bir zihniyet bugün ülkeyi yönetiyor.

Şimdi, neydi bu zihniyet? Bundan birkaç ay öncesinde Doruk Madencilik mağdurları bu konuyu dile getirdiklerinde Sayın Bakanlar devreye girdiler, ilgili firmanın sahibini aradılar ve firmanın sahibini aradıktan sonra da “Bu konu çözüldü.” deyip ekibi dağıttılar. Biz buna sokak ağzıyla “aspirin vermek” diyoruz. Ya, aspirin verdiğiniz adamlar ya da “İşiniz halloluyor, merak etmeyin, hadi gidin, dağılın.” dediğiniz adamlar evlatlarının kahramanı, evlatlarının kahramanı bu adamlar. Bu adamlara, koca koca adamlara bu ülkeyi yönetenler aspirin veremez.

Santral ve yer altında çalışan 372 kişi nisan ve mayıs maaşlarından hâlâ mahrumlar. Emekli olanlar, emekli edilenler, işten ayrılanlar, dava açıp kazananlar bu alacaklarını hâlâ tahsil edememişler; kıdem ve ihbar tazminatları yok, bireysel emeklilik kesintileri yok. Bu Doruk Madencilik 2016-2023 arasında TMSF dönemine ilişkin ödenmeyen TİS farklarını hâlâ hesaplara aktarmamış. Bunlar 300 vatan evladı. Sayın Grup Başkan Vekiline özel iletişimimizde Sayın Bakanım diye hitap ediyorum; Sayın Abdulhamit Gül, bunlar 300 vatan evladı, 300 baba yani tıpkı, siz eve gittiğinizde evlatlarınızın size sarıldığı gibi onlara da evlatları sarılıyor; bunlar 300 baba. Bu konuyla ilgili, bu konuda devreye girdiğini iddia edip ama biraz önce söylediğim gibi hiçbir sonuç elde edememiş bakanları da bu anlamda kamuoyunda mahcup duruma düşüren bu Doruk Madencilikle ilgili sizin hem adalet duygunuzun, kişisel adalet duygunuzun hem de vicdanınızın devreye gireceğini ve bugün buradan Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili olarak sözlerinizle değil ama eylemlerinizi sözlerinizi güçlendireceğinize inanıyorum.

Bir diğer konu: Ege Üniversitesinin 2017-2025 yılları arasında sekiz yıl Rektörlüğünü yapan Sayın Necdet Budak; o da daha önce bu sıralarda bizler gibi, bizlerden kıdemli bir milletvekiliydi. Sekiz yıl içinde yapılan bütün ihalelerde ve alımlarda yolsuzluk olduğuna ilişkin ya da usulsüzlük olduğuna ilişkin daha önce bütçede, 2024 bütçesinde Gençlik ve Spor Bakanı Parlamentoda Komisyonunda yerini aldığı anda, bizim İzmir Milletvekilimiz Sayın Hüsmen Kırkpınar bu şikâyetleri dile getirmişti ve o zaman Sayın Bakan -tebessümle- soruları cevaplamaktan ziyade tebessüm etmeyi tercih etmişti. Dün Ege Üniversitesindeki 40 küsur kişinin gözaltına alındığı yolsuzluk haberlerini de hep beraber okuduk. Burada sanıyorum memleketi yönetenlerin ya da yönettiğini iddia edenlerin ya da birilerine bir görev tevdi edildiğinde, bir görev kendilerine tevdi edildiğinde, her şeyden önce, tüccardan basiret bekliyoruz da biz idarecide de basiret, öngörü, vizyon ve duyarlılık olması gerektiğine inanıyoruz. Bu konuyla ilgili yolsuzluk yapan elbette bunun sonuçlarına katlanacaktır ama o dönemin gözetim ve denetim ödevi kimin üzerindeyse, onu gözetleme ve denetleme kimin mesuliyetindeyse bence bu sıralı sorumluluk silsilesi devam etmeli.

Evet, geçtiğimiz günlerde, hatırlarsanız, bu “varlık barışı” olarak tanımlanan ve Türkiye’ye mevduatlarını getirmesi kaydıyla yirmi yıl vergi muafiyeti elde edileceği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Türkiye’ye mevduatlarını getirdiği zaman yirmi yıl boyunca vergi muafiyeti elde edeceği taahhüdüyle hem yerli hem de yabancılara bu konuyla ilgili bir çağrı yapıldı, bununla ilgili de Gazi Meclisimizde bir kanun çıkartıldı. Biz bunu iktidar partisine izah etmeye çalıştık. Şimdi şöyle bir örnek vereyim, kanun kabaca diyor ki: “Paranı getirdin, Türkiye’ye yatırdın, paranın kaynağıyla ilgilenmiyorum. Para geldi, buraya yattı; bu para belli bir dönem burada kaldığı sürece ben senden vergi almıyorum, yirmi yıl boyunca vergi almayacağım.” Muazzam. Peki, kalmazsa? “Yüzde 5 vergi alacağım.” Şimdi, mesela, çok basit bir soru: Yurt dışından herhangi bir suç geliri Türkiye’ye geldi, para Türkiye’deki bankalara yatırıldı; beş ay sonra, altı ay sonra, sekiz ay sonra, on ay sonra faizi alındı; ondan sonra da adam o faizlerle yüzde 5’lik vergiyi ödedi, ondan sonra parayı gönderdi yurt dışındaki herhangi bir üçüncü ülkeye. Şimdi, bu para, yurt dışında, bizim kayıt dışı dediğimiz, kara para

dediğimiz belki de suç geliri olan bu para Türkiye’nin kamu bankalarında aklanmış olmuyor mu? Halk Bankasıyla ilgili süreç daha yeni yola girmişken, Türkiye’nin üzerinde Halk Bankası soruşturmasıyla ilgili mevcut iktidara edilen zulümleri ne çabuk unuttunuz? Yani her seferinde aynı delikten ısırılmayı nasıl beceriyorsunuz; gerçekten benim bunu aklım almıyor, bunu kendime anlatamıyorum, kendime izah edemiyorum yani kendime izah ettiğim zaman en azından siyasette de iktidar olmanın yöntemlerini biraz tanımlamış olacağım ama sanıyorum, iktidar olmanın yöntemleri biraz vurdumduymazlıktan mı, duyarsızlıktan mı? Acaba bizlerin muhalefet olmamızın sebebi duyarlı olmamız mı, empatik olmamız mı; bugün söylediklerimizin yarın karşımıza çıkacağından endişe ederek popülist olmaktan uzak durmak mı diye defalarca kendi kendimize de düşünmüyor değiliz. Evet, buna bir örnek de meşhur BYD örneği, Sayın Selçuk Özdağ da bu örneği verdi. BYD geldi, dedi ki: “Ben Türkiye’de fabrika kuracağım.” “Tamam.” dediler. Eş zamanlı -bakın, bu da çok önemli bir detaydır- Türkiye’nin de “TOGG” diye bir projesi var. “TOGG” denilen projeye eş zamanlı olarak BYD sürecine, yine aynı delikten ısırıldılar. O deliğin önünden ayrılmıyorlar zaten, o delikte bekliyorlar ısırılmak için. BYD Türkiye’ye bir sürü gümrük ayrıcalığıyla aracını, yedek parçasını, her şeyini dayadı; adamlar şimdi açıklama yaptılar: “Biz Türkiye’ye yatırımı askıya aldık, vazgeçtik.” Artık o süslü lafların hepsi ne olursa olsun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Süslü laflar, süslü cümleler; o CEO’ların, CFO’ların hazırladığı metinler, iletişim danışmanlarının hazırladığı metinlerle ilgilenmiyorum. Bunun adı -bizim vatandaş ağızıyla- nitelikli dolandırıcılık ve dolandırılan hep Türk milleti; dolandırılan, kandırılan hep mevcut iktidar. Yirmi beş yıllık deneyimine rağmen her üç yılda bir, dört yılda bir kandırılma. Artık ben, kandırılmaktan ziyade bunu bir tercih olarak gördüğümü ifade etmeliyim.

Şu an, birkaç saat sonra Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin maddelerine gireceğiz. Şimdi, benim uzmanlık alanım değil elbette ama uzmanlık alanım olmamakla birlikte, yaklaşık bu kanun teklifi geldiğinden beri ziraat odaları bizim partimiz de dâhil olmak üzere bütün partileri geziyorlar ve hemen hemen bu ziraat odalarının birçok krizlerini ya da serzenişlerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bütün bu ziraat odalarının ve çiftçinin serzenişlerini tek tek, tek tek not aldım. Bununla ilgili kanun teklifi verdik, dün zaten ifade etmişim ama elimizde bir Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu varken, bununla bir değişiklik yapma cihetine gitmişken mevcut iktidar partisi, ben buradan hem iktidar partisine hem Mecliste grubu bulunan bütün partilere sesleniyorum: Sanıyorum, bizim önce “çiftçiyi ve üreticiyi koruma kanunu” diye bir kanun çıkarmamız lazım çünkü çıkarılan ya da değiştirilen her kanunla, bir, bunların malına mülküne ama duyarsızlıkla ve masabaşından yönetim anlayışıyla bu insanların akıl sağlığına ciddi anlamda zarar veriliyor. Yani bu insanlar kilometrelerce mesafeden geliyorlar, serzenişlerini ortaya koyuyorlar, traktörleri devrede, onlar devrede, bunlar devrede. Bakın, gerçekten, çiftçimiz akıl sağlığını kaybediyor, ruh sağlığını kaybediyor, beden sağlığını kaybediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Tamamlıyorum efendim.

Dolayısıyla öyle, toprak koruma, arazi kullanımı falan hiçbir problem yok bunlarda. Hobi bahçeleri de aynı şekilde. Efendim, neymiş? “Biz tarım arazilerini koruyacağız.” Yahu, tarım yapan üreticiyi korumuyorsunuz ki tarım arazisini koruyacaksınız. Adam zaten tarım yaptığına para kazansa orayı “hobi bahçesi” diye satmaz. Dolayısıyla senin çiftçiyi, üreticiyi koruma kanunu çıkarman gerekiyor. Bu konuya ilişkin biz çalışmamızı ortaya koyacağız.

Bu vesileyle de tüm grupları Türk çiftçisini, Türk üreticisini koruma kanunu teklifimize destek vermeye davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Sayın Filiz Kılıç'ta söz sırası.

Sayın Kılıç, buyurun lütfen.

44.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Cengiz Aytmatov'un vefatının 18'inci yıl dönümüne, tarıma ve girdi maliyetlerine, Nevşehir'deki üreticilerin çözüm beklediği meselelere ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti, “İnsan için en zor şey her gün insan kalabilmektir.” Evet, Türk dünyasının ortak değeri, eserleriyle kendi halkını, kültürünü ve değerlerini tüm insanlığa tanıtan, kitapları 176 dile çevrilen yazar, gazeteci, diplomat ve devlet adamı Cengiz Aytmatov'u vefatının 18'inci yıl dönümünde rahmet, saygı ve özlemle yâd ediyorum. Kırgızların “bozkırın bilgisi” olarak andığı Aytmatov kaleme aldığı eserlerle yalnızca Türk dünyasının değil insanlığın ortak hafızasında da silinmez izler bırakmıştır. Ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımı yalnızca bir geçim kapısı, sıradan bir ekonomik faaliyet gibi göremeyiz; “tarım” demek bu ülkenin bekası, bağımsızlığı ve millî güvenliği demektir. Kendi toprağını işleyemeyen, kendi gıdasını üretemeyen hiçbir milletin tam bağımsızlığından söz edilemez. Dünyanın içinden geçtiği krizleri, burnumuzun dibindeki savaşları ve iklim şartlarının zorluğunu hepimiz yakından takip ediyoruz.

Bütün bu küresel dalgalanmalar elbette girdi maliyetlerimizi de vurdu. Mazottaki, gübredeki, tohumdaki fiyat artışlarının yazın sıcağında, kışın ayazında o nasırlı elleriyle toprağa can veren çiftçimizin belini nasıl büktüğünün tabii ki farkındayız. Ancak aziz milletimiz ve kıymetli üreticilerimiz şundan zerre şüphe duymasın: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'nın sarsılmaz iradesiyle çiftçisinin tam da arkasındadır. Bugüne kadar tarımsal destekleri en üst seviyelere taşıdık. TMO aracılığıyla yaptığımız alımlarla çiftçimizi serbest piyasanın acımasız çarklarına ezdirmedik, bundan sonra da ezdirmeyiz. Biz sorunlara sırtını dönenlerden değil, devletin tüm imkânlarını milletin emrine sunup el birliğiyle dert çözenlerdeniz.

Genel sorunların ötesinde, İç Anadolu'nun kalbi Nevşehir'imizde üreticilerimizin çok acil çözüm beklediği bazı meseleler var; bunlar üzerinde de şöyle, ana hatlarıyla durmak isterim: Bugün Nevşehirli çiftçimizin en büyük feryatlarından biri sulama maliyetleridir. Yer altı suları çekildikçe su çok daha derinlerden çıkarılıyor, dev su motorları gece gündüz demeden çalışıyor. Ay sonu gelen kabarık elektrik faturaları da hâliyle üreticinin belini büküyor. Çiftçimiz neredeyse hasattan kazandığını götürüp doğrudan elektrik faturasına yatırır hâle gelmiştir. Bir başka kanayan yaramız, Türkiye'nin patates deposu Nevşehir'deki patates sigili karantinası meselesidir. Hastalıkla elbette mücadele edilecek ama

karantinaya alınan arazilerde çiftçimize kârlı bir alternatif ürün sunulmadığı için binlerce dönüm tarla boş kalıyor, üretici âdetâ kaderine terk ediliyor. Diğer yandan, bağcılık iklim krizinden, dondan ağır darbeler yiyor. Yüksek sigorta primleri zaten dertli olan çiftçimizin yarasına merhem olamıyor. O güzelim kayadan oyma doğal depolarımız bile plansızlık ve araçların oyunları yüzünden tam manasıyla üreticimizin faydasına kullanılmıyor.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak tavrımız da duruşumuz da çok nettir: Cumhuriyet'in sarsılmaz iradesiyle hem Nevşehir'deki hem de yurdun dört bir yanındaki çiftçimizin haklı sitemlerini çok iyi duyuyoruz. Biz bu meselelere öyle günübirlik, popülist söylemlerle yaklaşmıyoruz; devlet ciddiyetine yakışan, kalıcı, yapısal ve tüm Türkiye'yi kucaklayan stratejiler üretiyor, kurumlarımızla tam bir uyum içinde çalışıyoruz. Meclis çatısı altında, özellikle belirtmek isterim ki tarımsal sulamadaki elektrik yükü bir yana, tarlanın sürülmesinden hasada kadar çiftçiye yoran mazot ve gübre fiyatlarındaki artışlara kulak tıkamamız söz konusu dahi olamaz. Üreticimizin toprağa küsmemesi lazım, traktörünün kontağını huzurla çevirmesi, tarlasını eksiksiz sürebilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Devletimiz, Edirne'den Hakkâri'ye, hiçbir üreticisini bu yükün altında ezdirmeyecek kudrettedir.

Bir diğer husus, sadece Nevşehir'deki karantinalı arazilerimiz değil, memleketin farklı köşelerinde çeşitli sebeplerle atıl kalan topraklarımızdır. Türk çiftçisinin o nasırlı elini topraktan çekmesi asla kabul edebileceğimiz bir tablo değildir. Bu toprakların yeniden bereketle buluşması, çiftçimizin mağdur edilmemesi ve millî bir üretim planlamasına geçilmesi için var gücümüzle çalışıyoruz. Devletin o güçlü ve şefkatli eli bu vatan topraklarının her karışında olmaya devam edecektir.

Son olarak değinmek istediğim konu, tarladan sofraya uzanan o yoldaki haksızlıktır. Tarlada dökülen o kutsal alın terinin yollarda nasıl eridiğini, üreticinin maliyeti ile vatandaşın manavda ödediği fiyat arasındaki o adaletsiz uçurumu gayet iyi görüyoruz. Çiftçimizin binbir emekle yetiştirdiği ürünlerin piyasadaki fırsatçıların elinde heba edilmesine göz yumamayız. Tarımda dışa bağımlılığı bitirecek yerli üretim vizyonunu şahlandırmak ve bu düzeni adil bir zemine oturtmak boynumuzun borcudur. Bizler “önce ülkem ve milletim” diyerek milletin derdiyle dertlenen, çözüm için gece gündüz omuz omuza veren bir siyasi iradenin temsilcileriyiz. Nevşehirli hemşehrilerimizin de Türkiye'nin dört bir yanındaki eli nasırlı üreticilerimizin de gönlü ferah olsun. Sorunları biliyoruz, feryatları anlıyoruz. Türkiye'nin tarımsal bağımsızlığını teminat altına almak için sahadayız, masadayız, ihtiyaç duyduğunuz her anda hep yanınızdayız diyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, helal lokması için tarlasında ter döken bütün çiftçilerimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Sayın Koçyiğit, buyurun.

45.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, evinde ölü bulunan Öğretmen Irmak Ayşe Koparan'a, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin hükmettiği karara, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı hububat fiyatlarına ve gıda güvenliğine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, Irmak Ayşe Koparan Ağrı’da görev yapan genç bir öğretmendi ve henüz 24 yaşındaydı, bir eğitim emekçisiydi, 7 Haziranda evinde ölü bulundu. Ama geride bıraktığı belgeler, dilekçeler, tanıklıklar aslında onun hikâyesi açısından bize çok şey anlatıyor. Bu ülkede kadın olmak, kamu emekçisi olmak ve yalnız bırakılmaya dair aslında çok çarpıcı bir örnek olduğunu söylememiz gerekiyor.

Şimdi, öncelikle, kendisine Allah’tan rahmet, yakınlarına da baş sağlığı dileklerimi ifade etmek istiyorum. Kendisini kaybettikten sonra öğreniyoruz ki, aslında atandığı görev yerinde Irmak Ayşe Koparan bir ulaşım imkânsızlığı yaşıyor ve ciddi bir ekonomik çıkmaza giriyor. Her gün onlarca kilometre yolu kendi imkânlarıyla gidip gelmek zorunda kalıyor ve “Taksi ücreti maaşımı aşıyor.” diye de aslında bunu ifade ediyor fakat çözüm bulunuyor mu? Maalesef, her zamanki gibi çalışanın, kadının, emekçinin sesi duyulmuyor, duyulmuyor ve bu duyulmama hâlini de sadece münferit, geçici bir durum olarak değil aslında sistemsel bir sorun olarak, idari bir eksiklik olarak ifade etmek sanırım yanlış olmayacaktır.

Şimdi, en önemlisi de kaldığı lojmanın güvenli olmadığını söylüyor fakat bu talebine de bir karşılık bulamıyor. O köyde kalmak istemediğini, başka bir yere tayin olmak istediğini söylüyor ve bütün bunların karşılığında bugün ne yazık ki aramızda yok.

Şimdi, bütün bunların üzerine aslında görev yaptığı okul açısından da duruma bakmak gerekiyor. Bu okulda mobbinge maruz kalıyor, hakarete maruz kalıyor ve hatta fiziksel şiddete maruz kalıyor. Tutanaklara göre, okul müdürü tarafından kendisine yönelik olarak “Çingene, sende aşağılık psikolojisi var, çocukluğunda ne yaşadın sen acaba? Sıkıntılı bir insansın, geri zekâlı.” gibi ifadelerle hakaret ediliyor. Yetmiyor, fiziksel şiddete uğruyor ama bu fiziksel şiddete uğrayan öğretmenin hakkı korunmak yerine ne yazık ki onun idari olarak görev yerinin değiştirilmesi gibi bir başvurunun yapıldığını görüyoruz. Aslında burada şiddeti önlemek, şiddete maruz kalan mağduru korumak, bir kadını, bir eğitim emekçisini korumak yerine sistem her zamanki gibi güçlüyü koruyor, mevkiyi koruyor, iktidarı koruyor, koltuğu koruyor yani yerleşik olarak ne varsa o düzenden yana tutum aldığını görüyoruz.

Şimdi, burada sormamız gereken birkaç tane soru var: Neden bu kadını kamu koruyamadı -bunu açık ve net sormamız gerekiyor- bir eğitim emekçisini neden koruyamadı? Neden şiddet iddiaları ciddiye alınıp soruşturulmadı ve neden ekonomik, sosyal ve psikolojik koşullar bu kadar görmezden gelindi ve bir cana mal oldu? Burada aslında sistemsel bir sorun yaşadığımızı, kadın emeğinin değersizleştirildiğini, kamu hizmetlerinin güvencesizleştirildiğini ve en önemlisi de aslında kamuda büyük bir denetimsizliğin, büyük bir başıboşluğun olduğunu görüyoruz. O anlamıyla burada yapısal ve büyük bir sorunla karşı karşıyayız. O anlamıyla burada da yapısal önlemler olarak ancak bunun önüne geçilebilir. O anlamıyla bireysel bir şiddet meselesinden değil, münferit bir şiddet meselesinden değil, münferit bir cezasızlık politikasından değil sistematik bir sorundan bahsediyoruz ve ancak bu sistem değişip dönüştürülerek, sistem demokratikleştirilerek, katılımcı bir akılla düzeltilebilir; bunu ifade etmemiz gerekiyor. Eğer bunlar yapılabilirse bir daha bu ülkede hiç kimse güvende olmadığı için belki de böyle şeyler yaşamayacak, hiçbir eğitim emekçisi ekonomik ya da başka nedenlerle bu sorunlara maruz kalmayacak. İnsana değer veren, emekçiye değer veren, kadına değer veren bir sistemi, insana değer veren bir sistemi hep beraber inşa etmemiz gerekiyor. O anlamıyla Irmak Ayşe Koparan’ın yaşamını yitirme meselesinin bu tartışmaları başlatmak açısından da en azından başlangıç olmasını diliyoruz ki yeni Ayşeler, yeni Irmak Ayşeler hayattan kopmasın diye.

Sayın Başkan, sayın vekiller; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, biliyorsunuz, sık sık Türkiye aleyhine kararlar alıyor ve son Gültan Kışanak, Sebahat Tuncel ve Ali Ürküt başvurularında da Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkını, ifade

özgürlüğünü ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiğine hükmetmiş. Bakın, kişi özgürlüğü, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, ifade özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı yani bizim burada her gün dile getirdiğimiz, bu ülkede yok olduğunu söylediğimiz her şeyi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de başvurucular açısından karar altına almış ve “Evet, bu haklar ihlal edilmiştir.” demiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, aynı zamanda mahkeme tutuklama açısından da makul bir şüphe standardının karşılanmadığını açıkça ortaya koymuş. Özellikle bu kararın en kritik yönü Ali Ürküt ve Sebahat Tuncel bakımından 18’inci madde ihlali verilmiş olması. Daha önce de hatırlarsınız, Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş bakımından da 18’inci madde ihlali verilmişti. Neydi 18’inci madde, hep beraber hatırlayalım: Aslında yargı eliyle, siyasetin, daha doğrusu iktidarın siyasi rakiplerini diskalifiye etmesi, siyasi rakiplerini elimine etmesi meselesi. Yani Kobani kumpas davasının arkasında hukuksal bir gerekçenin olmadığını, siyasal bir gerekçenin olduğunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi daha önce de kayıt altına almıştı, bu kararla bir kez daha 18’inci maddeden ihlal vermiş oluyor.

Şimdi, buradaki mesele neye getiriyor bizi? Bu ülkede aslında yargının araçsallaştırıldığını, yargının muhalefetin sırtında, başında Demokles’in kılıcı gibi sallandırıldığını, yargı eliyle siyasetin dizayn edildiğini, yargı eliyle toplumsal hayatın dizayn edilmeye çalışıldığını, yargı eliyle bu ülkedeki muhalefetin eşitlik, özgürlük ve demokrasi taleplerinin bastırılmak istendiğinin belki de son defa -yani birçok karar var ama- bir kez daha karar altına alındığını da bize gösteriyor.

Bir de bu kararın alınış biçimi açısından da bu kararın bir önemi var. O da nedir? Söz konusu kararlar AİHM İkinci Bölüm Komitesi tarafından verilmiştir. Yani komite usulü, yerleşik içtihadın açık olduğu, ihlalinin tartışmasız görüldüğü dosyalarda uygulanır. Yani AİHM “Türkiye bunu sistematik olarak yapıyor. AKP iktidarı ve onun denetimindeki yargı aslında sistematik olarak 18’inci madde ihlali yapıyor, yargıyı araçsallaştırıyor ve yargı üzerinden de siyaseti dizayn ediyor.” diye çok ağır bir tespitte bulunuyor ama ne yazık ki bunu duyan yok, gören yok. O anlamıyla bir kez daha hem Sayın Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Leyla Güven bakımından hem Ali Ürküt ve diğer Kobani kumpas davasındaki bütün arkadaşlarımız bakımından hızlı bir şekilde tahliyelerinin yapılması ve bu garabet davanın da beraatle sonuçlanması gerektiğinin bir kez daha altını çizmemiz gerekiyor. Artık Türkiye Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önünde madde 18 ya da farklı maddelerden ihlal alan bir ülke değil, gerçekten Avrupa İnsan Hakları Mahkemelerine götürülecek dosyaların görülmediği, yargı eliyle siyasetin dizayn edilmediği bir ülke yani demokratik, eşitlikçi, özgürlükçü bir ülke olmak için çalışmalı ve bunun için de samimiyetle adım atılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu nedenle de hızlı bir şekilde tahliyelerin yapılması gerektiğini ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son günlerde, biliyorsunuz, buğday alım fiyatlarını çokça konuşuyoruz; bugün Sayın Cumhurbaşkanı da bu konuya değindi, oraya geleceğim. Toprak Mahsulleri Ofisi 2026 yılı hububat fiyatlarını -buğdayın tonunu 16.500 lira, arpanın tonunu 12.750 lira olarak- açıkladı. Şimdi, zaten ülkede ciddi bir enflasyon var; yetmedi, bölgesel savaş nedeniyle, İran’a müdahale nedeniyle girdi maliyetleri arttı, mazotun fiyatı arttı, gübrenin fiyatı arttı. Sadece son bir

yılda mazot yaklaşık yüzde 40, gübre yüzde 60 oranında zamlanmış. Peki, buna karşılık buğdaya ne kadar zam yapılmış? Sadece yüzde 22, arpaya yüzde 15 oranında zam yapılmış. Şimdi, bu çiftçi nasıl üretsinsin, tarlasını nasıl eksinsin?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hadi diyelim ki tarlasını ekti, peki, gübreyi neyle alsın, tarlasına nasıl gübre atsın? Gübresini atmadığı zaman düşen rekoltenin sonucunda zararını nasıl karşılasın? Bütün bu soruların yanıtsız kaldığını görüyoruz.

Diğer bir mesele var. Şimdi, TMO, Toprak Mahsulleri Ofisi alım yapıyor ama parayı kaç gün sonra ödüyor? Kırk beş gün sonra ödüyor. Peki, çiftçinin kırk beş gün dayanacak gücü var mı, kırk beş gün boyunca borçlarını bekletecek durumu var mı? Hayır. Ne oluyor bunun sonucunda? Direkt tüccara satıyor, ucuz fiyata satmak zorunda kalıyor ve bir yıllık emeğinin karşılığını ne yazık ki alamıyor. O nedenle, bütün bunların giderilmesi ve bu konuda hızlı bir şekilde üreticiyi destekleyen destek paketlerinin açıklanması gerekiyor. Buğday ve arpa fiyatlarındaki bu çok sınırlı olan fiyatların hızla yukarıya çekilmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ayrıca da bugün gerçek anlamda küçük üreticinin, yerinde, köyünde üretim yapan, bu ülkede gıda güvenliği açısından gerçekten çok önemli iş yapan, çok önemli bir hizmet gören insanların korunması gerekiyor. Bugün gıda güvenliğini konuşuyoruz. Bakın, Türkiye gıda enflasyonunda dünyada 4'üncü, OECD ülkeleri içerisinde 1'inci. Gıda güvenliği stratejik bir mesele diyoruz ama ne yazık ki gıda güvenliğine stratejik bakmayan bir akıl olduğunu görüyoruz. Bunu nereden anlıyoruz? Tarım politikasının olmamasından, üreticinin, çiftçinin, hayvan üreticisinin desteklenmemesinden aslında bu ülkenin bir tarım politikası olmadığını ve bir gıda güvenliği stratejisinin olmadığını görüyoruz. İthalata dayalı bir anlayış var, "Her şeyi ithal ederiz, parasını veririz, gideriz, alırız." diyen bir anlayış var ama şunu gördük: Pandemide gıda güvenliğinin ne kadar önemli olduğunu; kendi kendine yeten, kendi ülkesinde üreten bir yaşamı var etmemiz gerektiğini de söylememiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, bu üretimin düşmesi demek yani insanların üretimden vazgeçmesi, köyden kente göç etmesi demek, üretimden el çekmesi demek. Bütün bu üretimden el çekmenin sonucunda fiyatların, işte arpanın fiyatının artması yemin fiyatlanması demek, buğdayın fiyatının artması ekmeğin pahalılaşması demek. Bunun sonucunda ne oluyor? Bu ülkede yaşayan 86 milyon yurttaşın her şeyi çok daha pahalı olması gibi bir sonuçla karşılaşıyoruz. O anlamıyla, basit bir buğday alım fiyatından bahsetmiyoruz, her sabah soframıza gelecek ekmeği konuşuyoruz. Her sabah bu ülkede yaşayan milyonlarca insanın nasıl besleneceğini konuştuğumuzu asla unutmamamız gerekiyor ve bu perspektifle de mazot ve gübredeki bütün ekstralardan kaldırılması, çiftçinin borçlarının silinmesi, çiftçinin desteklenmesi için acil bir paket açıklanması çağrısını bir kez daha yapmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Sayın Ali Mahir Başarır'da söz sırası.

Sayın Başarır, buyurun.

46.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, evinde hayatını kaybeden Irmak Öğretmene, Bakan Mehmet Şimşek'in çözüm önerisine, Cumhurbaşkanının bugün yaptığı konuşmaya, memur ve emekli maaşlarına verilecek farklara ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Irmak Öğretmen Ağrı'da Hamur ilçesinde bir köyde görev yapıyor. Büyük umutlarla eğitim fakültesini kazanıp yine büyük umut ve ideallerle, Ağrı'nın Hamur ilçesinde yaşayan o çocuklarımıza, evlatlarımıza eğitim vermek, yetiştirmek istiyor.

Evet, evinde hayatını kaybetti. İlk bulgular intihar şeklinde açıklandı. Biz olayın takipçisi olacağız. İntihar mı, cinayet mi; bu olayı takip edeceğiz. Gerçekler ortaya çıkmalı ama maalesef ki büyük ideallerle okuyan, büyük ideallerle o ilçeye gidip öğretmenlik yapan, görev yapan çok kıymetli hocamızın yaşadıkları aslında Türkiye'yi anlatıyor, eğitimi anlatıyor, öğretmenlerin sorunlarını anlatıyor, bir iktidarın öğrencisini de öğretmeni de nasıl gördüğünü tüm çıplaklığıyla ortaya koyuyor. Bakın, Hamur İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne bir dilekçe veriyor, diyor ki: "Benim yaşadığım, görev yaptığım köy ile merkez arası 100 kilometre. Servis yok, taksitle gitmek zorunda kalıyorum, param yetmiyor." diyor. Geliyor, dilekçede bir şeyi daha belirtiyor: "Lojman olarak görülen yerde yaşayabilmem imkânsız. Bir öğretmen daha kalıyor, bir erkek ile bir kadının aynı lojmanda kalması hayatın olağan akışına uygun değil." diyor ve dilekçesine cevap verilmiyor. Belki de umutları, hayalleri, idealleri köreldiği için intihar etti. Yazık, Millî Eğitim Müdürü, Vali, Kaymakam, İlçe Millî Eğitim Müdürü bir açıklama yapmıyor ama dün, arkadaşları ve oradaki birkaç insan onu İzmir Torbalı'ya, ailesinin yanına defin için yolluyor; cenazesinde Vali yok, Kaymakam yok, Millî Eğitim Müdürü yok, bürokrat yok. Biz ne hâle geldik? Biz nasıl bu hâle geldik? Ağrı'da görev yapan gencecik bir öğretmen son yolculuğuna uğurlanıyor; devletin Valisi, Kaymakamı, İl, İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü gelmiyor, cenaze programını açıklamıyor; koskoca Türkiye Cumhuriyeti'nin bürokratlarının hâli bu. Peki, bir milletvekili, bir bakan gelse o Vali, o Kaymakam, o Millî Eğitim Müdürü, Mal Müdürü, Tapu Müdürü sıraya geçer, sıraya. Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Sen öğretmenine servis aracı vermeyeceksin, lojman veremeyeceksin, gencecik, hayatının baharında yaşamına son verecek ve cenazesine, atadığı Millî Eğitim Müdürü, Vali ve Kaymakam katılmayacak. İşte, yaratılan sistem budur; bencil, gaddar, görmeyen, hissetmeyen, dokunmayan, anlamayan. Ben, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bizler bu olayı takip edeceğiz. Arkadaşlarımız tabii ki hocamızın cenazesine katılacak ama bu ülke, bu ülkenin öğretmenleri, genç öğretmenleri bu durumu hak etmiyor.

Sayın milletvekilleri, şimdi, Mehmet Şimşek, acayip bir adam, acayip bir Bakan. Göreve geldiğinde "Rasyonel bir zemine dönersek -ki başka seçeneğimiz yok- bu ekonomi kurtulur." dedi. Enflasyon önce yüzde 75'lere çıktı, bir ara düştü, yüzde 33 seviyesine indi ama verdiği hiçbir tablo düşmedi. Hayat pahalılığıyla, fiyatlardaki artışla ilgili gerçekten dâhiyane bir çözüm önermiş: "Marketler pahalı, pazar sayısını artıralım." Yani çözümünü pazarcılara, sorumluluğu pazarcılara vermiş. Ya, bu fiyatları pazarcılar düşürecekse sen ne işe yarıyorsun? Kalk oradan, bir pazarcıyı ya da dernek başkanını getirelim, görevi o yapsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama o kadar hayattan kopuklar ki, o kadar gerçekten kopuklar ki bizim verdiğimiz fiyatlar, yayın yaptığımız yerler zaten pazarlar. Pazarlarda fiyatlar artmış; emekli, işçi gidip o lüks marketlerde mi alışveriş yapıyor? Pazarda yapıyor hatta pazarın da son saatlerinde yapıyor; dökülen, ezilen, çürümeye yüz tutmuş sebze ve meyveleri alıyor; ezik peynirleri, kırık yumurtaları alıyor; bakın, kırık yumurtaları alıyor, bayat ekmekleri alıyor “Askıda ekmek var mı?” diyor. Ha, bu durumu göremeyen, rasyonellikten bahseden Mehmet Şimşek her gün pazar açarsak bu sorunu çözecekmiş. Be kardeşim, Maltepe’de haftada bir gün pazar varsa Kartal’da var, Pendik’te var, Ataşehir’de var, Ümraniye’de var, Kadıköy’de var; bunların hepsi zaten sınır. Sorun pazarda değil sorun sizde, sorun sistemde, sorun bu kötü yönetimde, sorun bu durumu görmeyenlerde.

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı bugün “Muhalefette bizim ilgimiz yok canım, muhalefet zaten istediğim gibi değil.” dedi. Kırk dakikalık konuşmasının yirmi iki dakikasını muhalefete ayırdı.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - İyi saymışsın Ali Mahir.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Evet, maalesef.

Çünkü emekliyi, işçiyi, sizi konuşmadığını biliyorum Sayın Bakanım, bizi konuştuğunu biliyorum; benim görevim not almak.

Ama yirmi iki dakika muhalefete söz ayıran Sayın Cumhurbaşkanı bir kelime “emekli” demedi, “tarım” demedi, “maaş” demedi, “işçi” demedi, “açlık sınırı” demedi, “yoksulluk sınırı” demedi, “sefalet” demedi.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Dedi, dedi; onu duymamışsın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Milletvekillerine dönüp gruba konuşuyor, “Arkadaşlar, temmuzda zamlar geliyor; emekli, işçi zammı geliyor. Hadi bakalım, bunu artıracamız, en azından açlık sınırının üzerinde vereceğiz.” demiyor. Kimi suçluyor? Muhalefeti.

Bakın, bir yanda yirmi dört yıldır bu ülkeyi yönettiğini iddia edeceksin, övüneceksin; bir yanda yirmi dört yılın sonunda muhalefeti eleştireceksin. Ya, suçlu biz miyiz arkadaşlar gerçekten? Suçlu biz miyiz? Ben isterim ki bu ülkeyi yönetenler grup toplantılarında, Grup Başkan Vekillerimiz burada, milletvekilleri basın toplantısında enflasyonun nedenlerini konuşsun, çözümü konuşsun, gerçekleri konuşalım.

Bakın, haftada bir gün ben evimden Meclise 3,5 kilometre yürüyerek geliyorum; pazarcıyı, simitçiği, insanı, emekliyi görüyorum, şikâyetleri dinliyorum. Gelin biriniz, buluşalım, sabah kahvemizi yapalım sizlere, çıkalım sokağa, dinleyelim insanları; insanlar ne diyor arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İnsanlar sorunu muhalefette görmüyor, muhalefeti konuşmanızı istemiyor. İnsanlar mutfaktaki yangını, insanlar öğretmenlerin sorunlarını...

Bakın, bir öğretmen intihar etti, bugün konuşmadık bunu, bunu konuşmadı bugün Sayın Cumhurbaşkanı. Neden bir öğretmen intihar etti? Neden polisler intihar ediyor? Neden gençler intihar ediyor? Neden emekli evinde intihar ediyor? Çünkü yaşanılacak bir hâl kalmamış; insanlar geçinmiyor, yoksullaşmış. Biz bunu konuşmuyoruz; muhalefeti konuşuyoruz, muhalefetin durumunu konuşuyoruz. Hayır, insanlar sizden gerçekleri konuşup tartışmanızı istiyor.

Bakın, şimdi, bugün bir şeyle daha övündünüz grupta, hepiniz ayakta alkışladınız. 6 beldeyi kazandınız, güzel ama şimdi o beldedeki insanlar diyor ki: “Biz nüfusumuzu 2 bin biliyorduk, 5 bin olmuş. Bizi ilçe yapacaksınız.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yahu, 5 kat, 4 kat, 3 kat seçmen taşımışsınız; o şirin, güzel beldeleri kazanmışsınız, ilçe olacak nüfusa ulaşmış; bugün Cumhurbaşkanı bununla övünüyor ama Kütahya'yı, Edirne'yi, Giresun'u, İstanbul'u, Ankara'yı, İzmir'i, Mersin'i, Adana'yı kazanmışız; "Muhalefetin başarısı!" diyemiyor. Beldeyle övünen Cumhurbaşkanı 31 Marttaki bizim zaferimizi, kendi yenilgisini göremiyor. Bir belde seçimini almak için de seçmen taşımışsınız. Ya, vallahi, bakın, seçim kazanmaktaki, partilere butlan gibi hileli oyunlar yaratmaktaki aklınızı bu ülkeyi yönetmek için -bir parça uğraşsanız- kullansanız enflasyon düşer, insanlar bu duruma gelmez ama aklınız fikriniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayalım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Belde seçimlerini nasıl alırım?" "Kaybettiğim yerin nasıl -meclis çoğunluğuysa- belediye başkanını tutuklarım, meclisten çoğunluğu ben alırım?" "Nasıl belediye başkanını transfer ederim?" "Nasıl seçmen transfer ederim?" "Nasıl milletvekili transfer ederim?" Aklınız, işiniz gücünüz buna çalışıyor. Yani bakın, bir öğretmenimizin ölümünden alıyorum, sorunlarını bir dilekçeyle Millî Eğitim Müdürüne yazıyor. Bugün okullarda temizlikten, güvenlik her sorun var, öğrencilerin durumu ortada, ekonomik durum ortada, çiftçinin sorunları ortada; biz muhalefeti konuşuyoruz. Türkiye'de muhalefet sorunu yok, iktidar sorunu var, Türkiye'de yönetim sorunu var, kötü yönetim sorunu var. Bu gerçekleri burada konuşalım, konuşma zorunluluğumuz var. Bakın, haftalar kaldı, üç hafta sonra belki Meclis kapanacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ve temmuz ayının ilk haftası, ikinci haftası memur maaşlarını, emekli maaş farklarını konuşacağız. Bir daha söylüyorum bakın: Bize yakışan, tatile çıkmadan, bu Meclis kapanmadan emekliye, işçiye yakışır, geçinebileceği, yaşayabileceği bir maaşı buradan belirleyerek gitmemizdir. Eğer bunu yapmadan gidersek kazayla sokağa çıksanız insanların yüzüne bakamazsınız arkadaşlar. Şunu anlayalım: Bizim sorumluluğumuz 86 milyona, Beştepe'ye, Sayın Cumhurbaşkanına değil; vicdanen de ahlaken de görev olarak da aldığımız maaş olarak da bizim sorumluluğumuz bu ülkeye, Beyefendiye değil. Bu sorumlulukla, Meclis kapanmadan milletimize, emeklimize, işçimize gerekeni yapalım.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Afyonkarahisar Yazarlar ve Şairler Derneği üyeleri ile Kadınlar Kültür Derneği üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Afyonkarahisar Yazarlar ve Şairler Derneği üyeleri ile Kadınlar Kültür Derneği üyeleri Meclisimizi ziyaret ediyorlar, kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Gaziantep Milletvekili Sayın Abdulhamit Gül.

Sayın Gül, buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Türkiye'nin ev sahipliği yapacağı projelere ve zirvelere, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bugünkü grup toplantısında yaptığı konuşmaya ve İsrail'den gelen cevaba ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; hepinizi AK PARTİ Grubumuz adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Son yıllarda Hükümetimizin, ülkemizin ortaya koyduğu, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde çok proaktif, barışı önceleyen, esenliği önceleyen bir dış politika çabalarını tüm milletimiz ve tüm dünya yakından izlemekte ve takdir etmekte. Bunların sonucu olarak da bugün hem bölgesel hem küresel tüm krizlerin çözüm noktasında hem ara buluculuk rolünde hem de barışın tesisi anlamında gözler Türkiye'ye, kulaklar Türkiye'ye çevrilmekte ve Türkiye'nin bu anlamda çok etkin, aktif bir rolünü bütün dünya yakından takip etmektedir. Elbette bu ortaya konulan sağlam güvenlik mimarisinin de sonucu olarak Türkiye çok önemli zirvelere, küresel, vizyoner projelere ve zirvelere ev sahipliği yapmaktadır. Bunlardan biri, önümüzdeki ay Ankara'da yapılacak olan NATO Liderler Zirvesi'dir ve bu toplantıda bütün dünyanın gözünün çevrileceği bir ülke olarak Türkiye barışın, dünyadaki esenliğin tesisi için çok önemli bir ev sahipliği yapacaktır ve çok değerli bir zirveye bu anlamda mihmandarlık yapacaktır. Türkiye, diplomatik olarak küresel ağırlığını hissettirmeye çok güçlü bir şekilde devam etmektedir. Sadece bizim vizyonumuz güvenlik politikalarıyla değil hem gönül coğrafyamızla yakın iş birliği, bilimde, teknolojiye ortaya koyduğumuz vizyon ve güçlü kapasite de ülkemizin çok önemli değerlerindendir.

Yine, ekim ayında ev sahipliği yapacağımız 77'nci Uluslararası Uzay Kongresi de küresel bilim dünyasının kalbinin ülkemizde atmasını sağlayacaktır. Bu da bilim dünyası bakımından, yeni keşifler bakımından çok önemli bir zirvedir ve ülkemiz bu önemli zirveye ev sahipliği yapacaktır.

Yine, kendi aile meclisimiz olarak gördüğümüz Türk dünyasına ilişkin çok önemli bir zirveye ev sahipliği yapacağız; Türk Devletleri Teşkilatının 13'üncü Liderler Zirvesi de yine ülkemizde gerçekleşecek, ülkemiz ev sahipliği yapacak. Kendi coğrafyamızın, kendi ailemizin bir araya geldiği bu çok önemli toplantı da yine, hem bölgemiz için hem dünya için hem Türk dünyası için çok önemli bir neticeye vesile olacaktır.

Keza, kasım ayında çok önemli bir zirveye yine Türkiye ev sahipliği yapacaktır. Antalya'da gerçekleşecek olan COP31 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı da yine, 197 ülkeden 100 bin katılımcıyı misafir edeceğimiz önemli bir diğer zirvedir ve bu anlamda da COP31'in dünya tarihindeki gerçekleştirmiş olduğu en büyük çevre konferansı ülkemizde, güzel ülkemizde, Türkiye'mizde gerçekleşecektir.

Tüm bu çalışmalarda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliği, ülkemizin, milletimizin güçlü feraseti ve kurumsal gücüyle beraber sözü güçlü, gücü tesirli olarak dış politikada daha güçlü, daha bağımsız, daha onurlu, daha güçlü bir Türkiye'nin kurumsallaştığı bir Türkiye Yüzyılı'nı hep beraber gerçekleştireceğiz. Ben, bu toplantıların, bu zirvelerin hem diplomasiye hem küresel barışa hem küresel vizyonumuza katkı sağlamasını diliyorum ve emeği geçen herkese de tekrar çok teşekkür ediyorum. Ülkemize gelecek misafirlerimize de en güzel ev sahipliğini yapacak olmanın heyecanı ile onlara da şimdiden hoş geldiniz diyorum ve ülkemizde en güzel sıcaklığı yakından bulacaklarını da buradan ifade ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kıbrıs bizim millî davamızdır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin varlığı bizim için en hayati konulardandır. Son zamanlarda Doğu Akdeniz'de ortaya çıkarılmak istenen fitne ateşinin asla ama asla kabul edilemez olduğunu bir kez daha ifade etmek isteriz. Sayın Cumhurbaşkanımız bunu çok açık ve net bir şekilde ifade etti bugün grup toplantımızda ve bu anlamda, kimsenin macera peşinde koşmaması gerektiğini ve bizim Kıbrıs davasında, Doğu Akdeniz'de çok haklı ve net duruşumuzu bir kez daha haykırdı ve bunun aksine tevessül edenlerin de gereken dersi, gereken cevabı alacağını çok net bir şekilde ifade etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bir kez daha buradan ifade ediyoruz ki arzımevut rüyası görenler, bu rüyasından kabusla uyanacaklardır. Türkiye'nin bu haklı davasını, 1974'ten beri oradaki varlığımızla ve öncesinde, yüzyıllardır oradaki varlığımızla beraber biz bu mevcudiyetimizi kıyamete kadar koruyacağız. Bugün grup toplantısında Sayın Cumhurbaşkanımız o ifadeleri kullanarak "Kimse siyonizmin taşeronu olmasın." diye haklı çağrıda bulunur bulunmaz hemen anında katil İsrail'den, Netanyahu Hükümetinden, oradan ses gelmiştir. Ve Cumhurbaşkanımıza, ülkemize yönelik ifade edilen bu hususların da hiçbir milletimiz tarafından asla kabul edilemez. Diktatör arayan, terörist arayan dönsün kendi aynasına baksın. Netanyahu, uluslararası mahkemelerce de aranan... Bugün bütün insanlık vicdanının katil olarak, terörist olarak, diktatör olarak gördüğü kişi Netanyahu'dur. Netanyahu, mazlumların hamisi olan, Filistin davasının ve bütün mazlumların yanında olan Recep Tayyip Erdoğan'a, Türkiye Cumhuriyeti'ne, bu millete laf söylemeden önce dönüp kendi yüzüne baksın, aynaya baksın. Kendisini görür; zalim olarak, terörist olarak Netanyahu'dan başkasını bu insanlık vicdanı kabul etmeyecektir, kabul etmemektedir. Bugün, Recep Tayyip Erdoğan ve Türkiye Cumhuriyeti varlığıyla mazlumların yanında ve zulmün karşısında olmuş yüreklerin adresidir ve bu yürek, bu mücadele, bu azim, bu gayret mazlumlar zalimlere diz çöktürünceye kadar, Kudüs özgür oluncaya kadar devam edecektir. Türkiye'nin bu anlamdaki varlığının da ne kadar önemli olduğu bir kez daha tescillenmiştir. Biz Cumhurbaşkanımıza, ülkemize, Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik serdedilen tüm bu sözleri de aynen iade ediyoruz, reddediyoruz. Türkiye, Kıbrıs Türkünün haklı davasında yanında var olmaya, güçlü bir şekilde durmaya, kararlı bir şekilde durmaya devam edecektir. Kıbrıs Türkünün egemen, eşit uluslararası statüsünü yok sayan hiçbir anlayışı asla ama asla kabul edemeyiz. Allah'ın izniyle, Doğu Akdeniz'de de Kıbrıs'ta da hiçbir müdahaleye Türkiye Cumhuriyeti izin vermez. Bizim ne 783 bin kilometrekareden verilecek bir tek çakıl taşımız vardır ne de mavi vatanımızdan verilecek bir damla suyumuz vardır. Kıyamete kadar emperyalistlerle olan mücadelemizi güçlü bir şekilde sürdüreceğiz, tam bağımsız Türkiye kararlılığımızı da güçlü bir şekilde sürdüreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bugün, mavi vatanın dalgalanan bütün damlaları ve 783 bin kilometrekaredeki bütün çakıl taşları bu aziz vatanın, bu bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kıyamete kadar bağımsız bir şekilde ay yıldızlı bayrağıyla dalgalanacak topraklarıdır, egemenlik hakkıdır. Türkiye olarak bu hakkımıza yönelik hiçbir müstevli müdahaleyi de kabul etmiyoruz, reddediyoruz. Bütün bu işgal girişimlerinin, bütün bu çabaların, rüyaların hüsrarla sonuçlanması için Türkiye yek bir vücut olarak yoluna kararlı bir şekilde devam edecektir; bunu bu Gazi Meclisten dosta düşmana bir kez daha ifade ediyoruz.

Bugün, yine, Sayın Cumhurbaşkanımızın vurgulamış olduğu, tarıma yönelik çok önemli tespitler vardı. Hamdolsun, Türkiye çok önemli miktarda yağış alarak son altmış altı yılın en yüksek yağış seviyesine ulaşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - İnşallah, bereketli bir hasat zamanı; o eli nasırlı, gönlü zengin çiftçilerimizin emekleriyle bereketli bir yıl olacağını görüyoruz ve bu bereket sayesinde barajlarımızdaki doluluk oranı geçen yıla kıyasla yüzde 26'lık bir artış göstermiş ve yüzde 81 seviyesine hamdolsun ulaşmıştır.

Yine, tarımsal üretimde de bir rekoru hep beraber inşallah göreceğiz. Kurumlarımızın tahminlerine göre geçen yıla nispetle buğday üretimimizin yüzde 27, arpa üretimimizin de yüzde 50 artacağı öngörülmektedir. Geçen yıl kuraklığın da etkisiyle dekar başına 276 kiloya gerileyen buğday veriminin bu yıl ortalama 400 kilo olarak beklendiği yine ifade edilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - İnşallah daha da verimli ve bereketli olmasını temenni ediyoruz.

Cumhurbaşkanımız, çiftçilerimizin alın teri olan tüm ürünlerin TMO tarafından alınacağını ve bu konuda hiçbir mağduriyet yaşatılmayacağını bugün bir kez daha ifade etmişlerdir. Biz her zaman çiftçimizin yanında olduk, olmaya devam ediyoruz. Özellikle İran savaşının getirmiş olduğu birtakım maliyetler var ve üretim girdisi anlamında çiftçilerimizin maliyetini artıran gerek gübredeki gerek mazotaki bu artışların maliyetinin giderilmesi noktasında Hükümetimiz gerekli çalışmayı yapmaktadır. Bu anlamda, çiftçilerimize verilecek destek de çiftçilerimizin bu maliyetleri dikkate alınarak güncellenecek ve bu anlamda çiftçilerimizin yükünü hafifletmeye yönelik olarak onların yanında olmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Evet, bugün Cumhurbaşkanımız ana muhalefete değindi; Türkiye'de bir ana muhalefet sorunu olduğu gerçekten açıktır. Daha mürekkebi kurumamış vatandaşlarımızın ortaya koyduğu bir iradeyi dahi hazmetmek gerekirken kabullenmeyen bir anlayış var. Türkiye'de birçok meselede önemli gelişmeler oldu ama Türkiye'nin, bu anlamda, ana muhalefetesinin yokluğuna, yetersizliğine yönelik Sayın Cumhurbaşkanımızın demokrasimiz adına, ülkemiz adına bugün yapmış olduğu tespitler de çok kıymetlidir. Biz milletimizin yanında olmaya devam edeceğiz, milletimize hizmet etmeye devam edeceğiz diyorum, tekrar Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki bir Parlamento heyetinin Azerbaycan'da düzenlenecek olan İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) 20'nci Konferansı'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/1363)

BAŞKAN - Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

10/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Profesör Doktor Numan Kurtulmuş ve beraberindeki bir parlamento heyetinin Azerbaycan’da düzenlenecek olan İslam İş Birliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) 20’nci Konferansı’na katılımı hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Müzakereye açacak mısınız Sayın Başkan? Keşke bir müzakereye açsaydınız da şu Meclis Başkanını Parlamentoda bir görseydik; sürekli havada, sürekli yurt dışında, bir de Meclisin itibarını korusa.

BAŞKAN - Diğer tezkereyi okutuyorum:

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Savunma Komisyonu Başkanı Hulusi Akar ve beraberindeki Komisyon heyetinin Amerika Birleşik Devletleri’ne resmî bir ziyaret gerçekleştirmesi hususuna ilişkin tezkeresi (3/1364)

10/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Savunma Komisyonu Başkanı Sayın Hulusi Akar ve beraberindeki komisyon heyetinin Amerika Birleşik Devletleri’ne (ABD) resmî bir ziyaret gerçekleştirmesi öngörülmektedir.

Söz konusu ziyaret hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 6’ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

CAVİT ARI (Antalya) - Maça mı gidecekler Sayın Başkanım, tam bir anlasak.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Efendim, bunu anlamadık biz.

CAVİT ARI (Antalya) - Hangi amaçla gidiyorlar Sayın Başkan?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye’de hububat piyasalarının düzenlenmesinde uygulanan politikaların, Toprak Mahsulleri Ofisinin müdahale alım mekanizmasının üretici gelirleri üzerindeki etkilerinin, tarımsal destekleme araçlarının yeterliliğinin ve ülkemizin gıda arz güvenliğine yönelik sonuçlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

10/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/6/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye’de hububat piyasalarının düzenlenmesinde uygulanan politikaların, Toprak Mahsulleri Ofisinin müdahale alım mekanizmasının üretici gelirleri üzerindeki etkilerinin, tarımsal destekleme araçlarının yeterliliğinin ve ülkemizin gıda arz güvenliğine yönelik sonuçlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 10/6/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tahıl üreticilerimizin feryadını bu çatı altında duyurmak amacıyla YENİ YOL Grubu olarak verdiğimiz araştırma önergemiz üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, siyaset kurumu milletin sorunlarına çözüm üretmiyorsa vatandaşın sırtında bir yüke dönüşür ama bir bakıyorsunuz ki vatandaş yüklerin altında eziliyorken birileri oturduğu yerden servetine servet katıyor. Sormak istiyorum: Bugün tahıl üreticilerimiz ürettikleri için mi cezalandırılıyor? Öyle değilse neden ürettiği ürününe maliyetinin altında bir fiyat veriyorsunuz? Bu yıl makarnalık ve ekmeklik buğday için ton başına 16.500 lira, arpa için 12.750 lira alım fiyatı açıkladınız ancak açıklanan bu rakamlar ne tarladaki gerçeği ne de çiftçinin yaşadığı ağır maliyet baskısını yansıtmaktadır. Çünkü bugün masa başında yapılan hesaplarla değil bizzat sahada, üretimin içinde yapılan bağımsız maliyet çalışmalarına göre 1 kilogram buğdayın topraktan çıkışındaki net maliyeti 19 liranın üzerindedir. Bu rakama çiftçinin kendi emeği, ailesinin geçimi, kullandığı milyonlarca liralık

makine ve ekipmanın amortismanı, sermaye maliyeti ve insanca yaşayabileceği bir refah payını da eklediğinizde 1 kilo buğdayın toplam maliyeti 24,5 lira olmaktadır. Toplam maliyeti 24,5 lira olan bir ürüne 16,5 lira fiyat vermek hangi mantıkla açıklanabilir? Çiftçiye maliyetinin altında fiyat dayatmak, ona “Üretme, ekme, biçme, tarlanı terk et!” demekten başka ne anlama gelir?

Değerli arkadaşlar, Türkiye’de enflasyonun gerçek etkisini en ağır şekilde hisseden kesimlerin başında çiftçilerimiz gelmektedir. Son bir yılda gübre, mazot, ilaç, tohum ve sulama maliyetleri ciddi şekilde artmıştır, özellikle gübre fiyatlarındaki yükseliş üreticinin belini bük müştür. Buna rağmen açıklanan alım fiyatlarındaki artış maliyet artışlarının ve enflasyonun gerisinde kalmıştır. Bunun sonucunda çiftçi üretirken zarar eder hâle gelmiştir. Bir başka sorun ise destekleme ödemelerinin kamuoyuna yanlış şekilde sunulmasıdır. Destekler sanki alım fiyatının bir parçasıymış gibi gösterilmektedir. Oysa çiftçi mazotu peşin alıyor, gübreyi peşin alıyor, biçerdövere peşin ödeme yapıyor, nakliye yi peşin ödüyor ancak ürün bedelini haftalar sonra, destekleri ise aylar sonra alabiliyor; aradaki sürede banka kredilerine ve yüksek faiz yüküne mahkûm bırakılıyor. Çiftçi üretim yapıyor ama kazanan üretici değil finans sistemi oluyor.

Değerli milletvekilleri, bu tablonun üzerini örtmek için zaman zaman “Dünya fiyatları düştü, dünya piyasalarıyla entegreyiz.” savunması yapılıyor ancak gelişmiş ülkelerin tarım politikalarına baktığımızda bambaşka bir manzarayla karşılaşıyoruz. Avrupa’da, Amerika’da ve birçok gelişmiş ekonomide üretici yüksek sübvansiyonlarla, ihracat teşvikleriyle ve koruyucu politikalarla destekleniyor. Bizim çiftçimiz ise küresel piyasanın acımasız şartlarına karşı tek başına bırakılıyor. Yapılması gereken bellidir; yıllardır bilinen eşik fiyat uygulamaları yeniden hayata geçirilmeli, ithalat politikaları yerli üreticiyi koruyacak şekilde yeniden düzenlenmeli, üretici maliyetlerini dikkate alan adil bir fiyatlandırma sistemi kurulmalıdır. Toprak Mahsulleri Ofisi ve benzeri müdahale kurumlarının kuruluş amacı üreticiyi korumak ve piyasayı düzenlemektir. Ancak bugün geline nokta da bu kurumlar asli görevlerinden uzaklaşmış, ne üreticiyi memnun edebilmiş ne de kamu kaynaklarını verimli kullanabilmiştir. Bugün Toprak Mahsulleri Ofisi âdeta bir ticarethane mantığıyla idare edilmektedir, bu yanlıştır. Siz resmî ağızdan çiftçinin buğdayına, arpasına ölü fiyat verirsiniz üreticiyi serbest piyasada ezdirmiş olursunuz. Gelin, bu yanlış politikalarda ısrar etmeyin. Gelin, çiftçinin sesine kulak verelim, açıklanan ürün fiyatlarını revize edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Gelin, bu araştırma önergesini kabul ederek yaşanan sorunları bütün yönleriyle ortaya çıkaralım; tarımı eksik hesaplarla değil bilimle, planlamayla ve millî bir bakış açısıyla yönetelim; çiftçimizi sahipsiz bırakmayalım, üreticimizi koruyalım, gıda güvenliğimizi ve gıda bağımsızlığımızı küresel piyasalara teslim etmeyelim.

Bu düşüncelerle araştırma önergemize destek vermenizi bekliyoruz ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu önerisi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından açıklanan hububat alım fiyatları çiftçilerimizi tam bir hayal kırıklığına uğratmıştır. Açıkladığınız bu rakamlar sizin üreticiye olan

hasmane tutumunuzun artarak devam ettiğini gösteriyor. İktidar, mazot ve gübre başta olmak üzere hiçbir girdiyi dikkate almadan bu yıl ekmeklik ve makarnalık buğday alım fiyatını ton başına 16.500 TL, arpayı da yine ton başına 13.750 TL olarak belirledi. Açıklanan fiyatlar, bu yıla göre arpada yüzde 15, ekmeklik ve makarnalık buğdayda ise yüzde 12 oranında arttığını gösteriyor. Hâlbuki kimsenin inanmadığı TÜİK verilerine göre bile -ülkemiz daha İran savaşını görmeden- mart ayında gübre fiyatları yüzde 48,33; mazot yüzde 34,24 oranında artmış; mayıs ayı enflasyonu yüzde 32,61 olarak belirlenmiştir. Tarımsal girdi fiyatlarının yüzde 34,24'e ulaştığı bir ortamda hububat alım fiyatlarının bu denli düşük açıklanması çiftçilerimizin büyük tepkisine neden olmuş, açıklanan fiyat çiftçilerimiz tarafından protesto edilmiştir. Çiftçilerimiz sadece açıklanan düşük alım fiyatlarına değil aynı zamanda kırk beş günlük ödeme süresine de tepkilidir.

Değerli milletvekilleri, bankalara ve piyasaya borçlanan çiftçilerimiz borçlarını ödemek için kırk beş günlük süreyi bekleyemeyecek, arpa ve buğdayını açıklanan fiyatların çok daha altında tüccara satmak zorunda kalacak; bu yıl da emeğinin karşılığını alamayacak. Açıklanan fiyatların yanında ancak bir yıl sonra ödenecek olan destekler de yetersiz kalmış ve çiftçilerimizi memnun etmemiştir. Geçmiş yıllarda ton başına verilen destekler son birkaç yıldır dekar başına verilmeye başlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, İYİ Parti olarak, arpa ve buğday üreticilerimizin yaşadıkları bu sorunları görmezden gelemezdik. Bu nedenle sorunun çözümüne yönelik kanun teklifimizi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduk. Teklifimizde arpa ve buğday üreticilerimizin fark ödemesinden yararlanmaları güvence altına alınmakta ve destek miktarının enflasyon karşısında erimesinin önüne geçilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Bu kapsamda, hububat alım fiyatları revize edildikten sonra, rakamları yükseltildikten sonra arpa için fark ödemesinin kilogram başına 2,5 TL'nin, buğday için kilogram başına 3,5 TL'nin altında olamayacağını ve ayrıca bu miktarın her yıl en az yeniden değerlendirilme oranında artırılmasını öngörmektedir.

YENİ YOL Grubu önerisini desteklediğimizi belirtiyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftçiyök.

Sayın Çiftçiyök, buyurun. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTYÖREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2026 yılı yağmur ve karın bol olduğu bir yıl oldu. Dileriz bu üretime yansır, bereketli olur, ürün bol olur. Burada ana sorun şudur: Su bu yıl bol oldu ama suyun yönetilmesi meselesinde gerekli tedbirler alındı mı, alınmadı mı? Çünkü bilim insanlarının -söyledikleri, iddiaları, burada ayrıntısına girmeyeyim ben- iklim krizi ve toprakta nem oranının zayıflaması nedeniyle suyu yeterince tutmayacağı yönünde kaygıları var, veriler var; bunu dikkate alan bir su politikasına ihtiyaç var diyeyim bir.

Tarım -daha önce de söyledim- toplumun, toplumların yaşamının, uygarlığının temelidir lakin tarımın da yani toplumda böylesine önemli olan, uygarlıkta böylesine önemli olan tarımsal üretimin de temeli, ana gövdesi başta buğday ve arpa olmak üzere hububatın kendisidir. Şimdi, böylesine stratejik bir öneme sahip olan hububat, buğday ve arpa fiyatları açıklandı. Benim elimde bir mektup var, zaman yok, okuyamayacağım. Balıkesir Bandırma Bezirci köyünden bir mühendis Özgür Bakan, çok net izah

etmiş yani verilen fiyatın nasıl da maliyetin altında kaldığını ayrıntılı olarak kalemlendirmiş tek tek. 1'inci sorum bu yani maliyetin altındadır buğdaya, hububata yapılan zam. Ortalama “Yüzde 22” zam deniliyor. E, malum tarımsal üretimin girdileri başta mazot, gübre olmak üzere yüzde 34’ün üzerinde. Üstelik bu fiyatları artıran, bu fiyatlarla gizli girdi durumunda olan, son bir buçuk aydır süren ABD-İran savaşının da bu politikalarda ciddi bir girdi olduğunu yani maliyette ciddi bir girdi olduğunu belirtmek isteriz.

Diğer bir mesele, şimdi, hububatta zam bu iken yani zam oranı maliyetin altındayken bir de akla ziyan bu ödemeler neden gecikmeli yapılıyor? Yine, elimde bir belge var, bu yıl çiftçiye ödenecek olan paranın geçen yıl otuz gün, bu yıl kırk beş gün geciktirildiği söyleniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Niye kırk beş gün geciktiriliyor? Akla gelen ilk soru, Hükûmetin bu parayı faizle tutmaya ihtiyacı mı var?

Diğer bir soru, izlenen bu politikalar neye yol açıyor biliyor musunuz? Durumu iyi olan, maddi durumu iyi olan toprak ve tarım burjuvası, büyük sermaye grupları tarımda enflasyon karşısında zaten yıllık olarak kârdalar çünkü maddi güçleri elverdiği için zaten ürününü kaldırır kaldırmaz bir yıllık mazotunu, gübresini alıyor yani gelecek olan zam karşısında zaten hazırlıklı; küçük üretici ise malum, bittikçe alıyor, dolayısıyla enflasyon karşısında sürekli yenik durumda, bunun yol açtığı sonuç, önce traktörünü satıyor, sonra tarlasını satıyor. Sonuç, tarımda tekelleşme büyüyor; çözüm, ithalata son verin; çözüm, üreticiye desteği artırın.

Sağ olun, var olun. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün.

Sayın Aygün, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İLHAMİ ÖZCAN AYGÜN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli vekiller; yüce Meclisi ve ekranları başında bizi izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

YENİ YOL Grubunun önerisini sonuna kadar desteklediğimizi ifade etmek istiyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Evet, Türkiye’de hububat piyasasının düzenlenmesi için politika üretmesi gereken Toprak Mahsulleri Ofisini milletvekili seçtiğim günden beri ifade ediyorum. Hatırlarsanız Ofis neydi? Çiftçinin kara gün dostuydu. Ama maalesef Ofis bugünlerde çiftçimizin kara gün dostu değil Rus, Ukrayna, Alman ve dünyanın birçok ülkesindeki çiftçilerin, onların kara gün dostu oldu. İthalat kapısının en güzel ticari yolu Toprak Mahsulleri Ofisiyle ithalatın kapısı açılıyor.

Yine, gıda güvenliğinde Toprak Mahsulleri Ofisinin ön planda olması gerekirken, gıda güvenliğini, arzı sağlaması gerekirken ithalat lobisiyle bunu hızlandırıyor yani kısacası TMO tarafından bir de 2026’da, işte, geçtiğimiz hafta içerisinde taban fiyat açıklandı ama o taban fiyat hem ziraat odalarından ve tüm çiftçi kuruluşlarından maalesef olumsuz bir tepkiyle karşılaştı. Hem iktidar milletvekillerine hem muhalefet vekillerine, hepimize telefonlar geldi. Bugün Sayın Cumhurbaşkanı bazı açıklamalar yaptı ama havada kaldı, bana göre ne yaptığı belli değil. İşte “yapılacak” “edilecek” “açılacak” arkadaşlar, edileceklere geçelim. Bir an evvel tedavi etmemiz lazım, pansuman değil gerçek tedavi yapmamız lazım; çiftçinin borçları almış başını gitmiş.

Bakınız, her zaman övünüyorsunuz; 2002 yılında çiftçilerin borcu bankalara 5,3 milyar lira, bugün geldiğimizde ise tam 1 trilyon 370 milyar lira olmuş yani 1 trilyon 370 milyar lira olan borç tam yüzde

258,5 kat artmış yani çiftçiye bugün artık borca boğmuşsunuz. Yine, bakınız, bir çeyrek altın... Evet, diyorsunuz ya: “2002 milat.” O zaman bir çeyrek altın 20 lira yani 71,5 kilo buğday sattığınızda bir çeyrek altın alıyordunuz. Bugün ise 16,5 lira taban fiyat ve bir çeyrek altın 10 bin 500 lira, 624 kilo buğday satarsa 1 tane çeyrek altın alacak.

Yine, bakınız, 2002 yılında -bugün sordum- markayı da söyleyeyim, New Holland marka 100 beygir traktör, klimalı, 4x4 ve fiyatı tam 87,5 tona gelen 24.500 liraymış. Bugün ise aynı traktör yine 3 milyon 500 bin lira olmuş. 212 ton buğday satması lazım o 4x4 New Holland klimalı ve kabinli traktörü alması için. Nereden nereye! Evet, çiftçimizi bitirdiniz.

Şimdi, Tekirdağ’a geleyim. Tekirdağ köftesi coğrafi işaretli, dün de ifade ettim, bu Tekirdağ köftesinin porsiyonu 460 lira civarında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Yani porsiyonda 10 tane var, 1 tane Tekirdağ köftesi yemesi için bu kavanozdan tam 6 tane yani 3 kilo buğday satması gerekiyor.

Yine, 1 tane Tekirdağ köftesi yemesi için tam 4 kilo arpa satması gerekiyor. Yani çiftçinin 1 Tekirdağ köftesi, 15 gram olan Tekirdağ köftesi yemesi için satması gereken rakam işte bu arkadaşlar, gerçek bu.

Yine, bakınız, defalarca ifade ettik, geldiğimiz noktada maalesef dinleyen yok. Ya, geçtiğimiz yıllarda müstahsil makbuz üzerinden prim desteği vardı. Gelin, o 1,75 lira olan prim desteğini tekrar hayata geçirin, çiftçi nefes alsın. Bunu 2,5 lira yapın en az ve çiftçinin gerçek parası cebine girsin, hayaller değil. “Desteklemeler ödenecek, yapılacak...” Ya, İspanya, Romanya Hükûmeti Tarım Bakanlığı çiftçisine destek oldu İran savaşında ama biz baktık. Defalarca dile getirdik, gelin, çiftçiye sahip çıkın; bu gıda güvenliğinin gerçek üreticisi olan çiftçiye sahip çıkın. Ama nereden nereye! Çiftçiye unuttunuz ama çiftçi de sizi sandıkta unutacak diyor, saygılar sunuyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Abdullah Doğru.

Sayın Doğru, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun Meclis araştırması açılması yönündeki teklifi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bugünkü grup önerisinin mahiyeti esasında Toprak Mahsulleri Ofisinin regülasyon görevini yapmamasıyla ilgiliydi. Esasında Toprak Mahsulleri Ofisi hem buğdayda hem arpada hem diğer ürünlerde en alt limiti belirler, çiftçimizin tüccara boğulmaması için aldığı tedbirlerle referans fiyatı açıklar. Adana, biliyorsunuz, bizim Akdeniz Bölgesi özellikle hububatın en erken hasat edildiği bölgedir. Adana’da fiyatlar açıklanmadan önce hasadımız başladı. Toprak Mahsulleri Ofisi, çiftçimizi mağdur etmemek, küçük çiftçimizi, deposu olmayan çiftçimizi mağdur etmemek için bütün depolarını ağzına kadar açtı ve çiftçilerimizin, o depolara ürünlerini götürüp, teslim edip, fişlerini alıp fiyatlar belli olduğu zaman bunu istedikleri gibi değerlendirme imkânı var veya da onu götürüp Ziraat Bankasından sıfır faizli kredi alma imkânları var. Hâliyle 600 bölgede, 600 alım noktasında çiftçilerimizin mağdur edilmemesi, çiftçilerimizin ürünlerini sağlıklı bir şekilde devletin kurumlarına dökmesi için gereken tedbirleri alıyoruz.

Şunu düzeltmemiz lazım: Evet, Toprak Mahsulleri Ofisi ilk açıkladığı zaman “kırk beş güne kadar” diye bir cümle kullandı -Sayın Cumhurbaşkanımızın da bugün belirttiği gibi- tekrar bunu düzeltti ve yirmi bir günde ödeneceğiyle ilgili herkesin duyduğu cümleyi ben burada tekrar etmek istiyorum, yirmi bir günde Toprak Mahsulleri Ofisi vatandaşlarımıza bu ödemelerini yapacak.

Tarım çok önemli; biliyorsunuz, tarımda özellikle un ihracatında dünya 1’incisiyiz, makarnada 2’nciyiz. Herkes ithalat lobisinden bahsediyor, Türkiye’nin 18 milyon tonluk bir tüketimi var ama Türkiye’nin dışarıdan almış olduğu, ithal etmiş olduğu ürünlerle katma değer üreterek dünyaya biz makarna ihraç ediyoruz, un ihraç ediyoruz. Bu sene, hamdolsun, rekoltemiz çok iyi; Adana’da ortalama 700 kilogram rekoltemiz var. Türkiye’nin genelinde yağış rejimi bu sene çok iyi. Bu sene rekoltemizin 24 milyon ton gibi bir rakamı bulacağını umut ediyoruz inşallah. Bütün ürünlerde bereketli bir sene, sert çekirdeklielerde bereketli bir sene; bütün tarla tarımında, bahçe tarımında çok bereketli bir sene. Fiyatlar belirlenirken de hem üreticimizi korumak zorundayız hem de tüketicimizi korumak zorundayız. Özellikle fiyat belirlenirken bahsedilen ürünlerle ilgili Ziraat Bankasının sıfır faizle kredi verdiğini herkes unutuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Tamamlayın.

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Çiftçilerimize üretim aşamasında, üretimin başladığı dönemlerde sıfır faizle veya sıfıra yakın faizlerle kredi verilerek bir sene sonra, hasadında götürüp ödediği bir Ziraat Bankası desteğini burada herkes unutuyor. Ben özellikle tarımsal faaliyette tarımın kıymeti, öneminde, suyun bol olduğu bir senede, suyun çok daha kıymetli hâle getirilip...

Barajlarımızın, damlama sistemlerimizin çok önemli olduğu bir dönemdeyiz. Ben burada, özellikle Adana’mızdaki bir hususu belirtmek istiyorum ki Adana tarihinin en büyük yatırımlarından bir tanesini alıyoruz -bu işi bilenler ne söylediğini anlayacaklardır- 1 milyon 650 bin dekarlık alanın tamamını basınçlı borulu sisteme dönüştürüyoruz Adana’da, yaklaşık 2,5 milyar dolarlık bir yatırımdan bahsediyoruz ve inşallah, bu sene Allah nasip ederse ihalesini yapıyor ve başlıyoruz, her şeyi bitti. Hâliyle Hükümetimiz hem toplulaştırmayı yaparken hem damlama sisteminin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Başarır, buyurun, sisteme girmiştiniz.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- *Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, Millî Savunma Komisyonunun ABD’ye ziyaretine yönelik tezkereye ilişkin açıklaması*

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, az önce bir tezkereyi okuttunuz ve oyladınız. Kim gidiyor? Millî Savunma Komisyonu, Hulusi Akar’ın ABD’ye bir ziyareti. Ne zaman gideceği belli mi? Hayır. Kapsam, içerik belli mi? Hayır. Bu nasıl olacak Sayın Başkanım? Bu nasıl bir tezkere? Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Ne zaman gidecek, neden gidecek? Bu nedir yani anlamıyorum ben. Bu olacak şey mi, usulde böyle bir şey var mı? Olmaz, bakın, bu iş iyice ciddiyetsiz bir hâle geldi. Hulusi Akar ABD’ye niye gidiyor?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Maça gidiyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tarih yok, niye? Maça mı gidiyor, bilmiyorum ben. “Maça mı gidiyor?” sorusunu bile ben bir devlet adamına, kendime yakıştırmam ama tarih yok, içerik yok; neden gidiyor, neden bu tezkere Mecliste konuşulmuyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Katılımcılar...

BAŞKAN - Buyurun devam edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hiçbir partinin Dışişleri Komisyonu üyeleri gelip burada bilgi vermiyor, konuşmuyor. Soruyorum Sayın Başkan, nedir bu? Hulusi Akar nerede? Yok, Hulusi Akar yok; ABD'ye gidiyor, biletler alınmış, tezkere burada. Hulusi Akar gelsin söylesin, niye gidiyor? Nerede Hulusi Akar? Sayın Hulusi Akar nerede ya?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Aranıyor, aranıyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nerede?

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Ne bağıryorsun ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bağırmiyorum hanımefendi, bağırmiyorum. O da diyor ki: “Cevap vereceğine niye bağıryorsun!” Hanımefendi, ben bunu soruyorum, sormak zorundayım, başka türlü anlamıyorsunuz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bağır, bağır; bağırarak söyleyeceğimiz bir husus, bağırarak konuşacağımız bir husus. Bağırsak ne olur?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, bir tezkereden bahsediyorum, basit bir tezkere değil, “Niye soruyorsun?” diyor.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sorgulama vazifemizi yapıyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ne zaman içinizden birisi ABD'ye gitse başımıza bir şey geliyor, ya butlan geliyor ya partiye geliyor ya birine geliyor. Hayrına gitmiyorsunuz ki bu ülkeye hayır gelmiyor ama ben bunu öğrenmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir şey daha söyleyeyim, kapatıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu işlemi, lütfen tezkereyi okuyun, muhatapları bilgi versin, herkes anlasın, ondan sonra oylansın; bu ciddi bir şey. Hulusi Akar-ABD-ziyaret-AKP; bunların hepsi bir araya geldiği zaman insanın kafası karışıyor. Lütfen, rica ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkan...

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Size söz vermeden önce ben bir kısa açıklama yapayım.

Bu yurt dışı seyahatler rutin bir şekilde Meclis Başkanlığından Genel Kurula gelir, burada okunur ve sonrasında da oylanır ama oylamadan önce herhangi bir görüşme talebi olduğunda, söz talebi olduğunda elbette bunu karşılayacağız. Sizin bu bahsettiğiniz konular önemli yani hangi amaçla gidiliyor, tarihi ve heyette kimlerin olduğu; bunlar önemli, bunların açıklığa kavuşturulması gerekiyor ancak şöyle de bir durum var: Kesinleştikten sonra bütün bu sizin bahsettiğiniz bilgiler yeniden Genel Kurulda gündeme geliyor o tezkereyle.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye oyluyoruz o zaman Sayın Başkanım? Neyi oyladık?

BAŞKAN - Oylamanın amacı şu: Oylamayla bu seyahatin onaylanması sağlanıyor, sonra bilgi geliyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tabii ki...

BAŞKAN - Bir saniye, bitireyim müsaade ederseniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tabii ki.

BAŞKAN - Şimdi, bugüne kadarki rutin uygulama bu ama dediğinizde haklısınız, umarım futbol maçı için gidilmiyordur, bu da işin bir başka tarafı.

Sayın Gül, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son, Başkanım, bir dakika, çok özür diliyorum; izin verirse Sayın Gül, bir şey daha söylemek isterim.

BAŞKAN - Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, bir tezkere daha oylandı, Sayın Numan Kurtulmuş ve beraberindeki Parlamento Heyeti, Azerbaycan. Bu daha önce olduğu için anlayabiliyorum ama az önceki tezkere bizi, ülkeyi, dünyayı, sınırlarımızı, belki Filistin'i, belki komşularımızı ilgilendirecek bir konu. O yüzden bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisini, özellikle Adalet ve Kalkınma Partisini, Grubunu ciddiyete davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gül, buyurun.

50.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, tabii, burada yapılan çalışma parlamenter diploması adına yapılan bir çalışma. Tabii, yeni bir hadise, şimdi Ali Mahir Bey söyleyince ben de bilgi almaya çalıştım; şu ana kadar aldığım verilere göre 13 Temmuzda olan bir seyahat ve diploması -Sayın Akar'ın, Bakanımızın kişisel bir gezisi değil- Millî Savunma Komisyonu olarak CHP'li üyelerin de katılacağı Komisyonun Amerika Kongresi'nde Türkiye'yi, ülkemizi, Meclisimizi temsil etmeye yönelik bir çalışma.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - NATO Zirvesi'nden sonra mı gidiyorlar?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Dolayısıyla burada, peki, tarih niye yok? Burada Genel Kurul onay verdikten sonra oradaki -sizin de ifade ettiğiniz gibi- hem elçiliğimizle hem muhataplarıyla randevu konusunun değerlendirileceği ifade edildi. Dolayısıyla Meclisimizin, tüm partilerin, Komisyonun yapacağı bir çalışma.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu anlamda tarih noktası da buradan onay gelirse somutlaşacak bir konu diye zikredildi, genel olarak aldığımız bilgi bu. Dolayısıyla Meclisin yapmış olduğu bir parlamenter diploması, kişisel bir seyahat değil, bir parti ziyareti değil Meclis ziyareti. Teması ülkemiz adına gurur verecek her platformda olmamız lazım ve tüm partilerden, CHP de dâhil, arkadaşlarımızın katılacağı bir çalışma, ilk aldığım bilgiler bu. Dolayısıyla Meclisimiz adına yapılan bu temasların başarılı olmasını diliyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

51.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, anladığım kadarıyla AKP Grup Başkan Vekili Sayın Abdülhamit Gül'ün de tam anlamıyla bilgisi yok. Diyor ki: “Kişisel bir ziyaret değil.” Zaten kişisel bir ziyaretin burada bir tezkereyle konuşulması akla ziyan bir durum ama olası bir ziyaretin tarihi, kapsamı, içeriği bilinmeli, burada oylanıyor bakın; bu, grupları bağlar; bu, hepimizi bağlar. Tarihi bile bilmiyor, bakın, temmuzun bir şeyi olabilir. Olamaz diyorum; bakın, ciddiyet, ciddiyet, ciddiyet ya, ciddiyet. Sonra “Niye kızılıyorsunuz?” diyor. Bu kızılmayacak bir durum değil, olmaz bu.

Şimdi, bunu oyladık, sadece okundu ama kimse anlamadı ve ilginçtir el de kaldırılıp indirilmedi. Bakın, biz bilmediğimiz için, anlamadığımız için on saniyede olan bir şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yarın, Allah korusun, vahim bir durum, vahim bir tablo, bambaşka bir şey olur; bu, Meclisi bağlar; bu, sizi de bağlar Sayın Başkan, Divanı da bağlar, herkesi bağlar. O yüzden, bunun kapsamı, içeriği, tarihi, hepsi düzgün bir şekilde verilsin. Hassas bir dönemdeyiz, hassas bir coğrafyadayız, hassas bir ziyaret, hassas bir Komisyon Başkanı gidiyor.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Tekraren, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Şimdi, şöyle: Bu oylama sonrasında bahsettiğiniz konularla ilgili açıklayıcı bir metin Genel Kurula sunulacak, orada çok daha detaylı bir şekilde bunu istişare etme şansı olacak. Umut ediyorum ki bu uyarılarınız çok dikkate alınır ve bundan sonraki bu tür yurt dışı seyahatleri daha detaylı, daha içerikli ve hiçbir şekilde soru işaretine yer vermeyecek şekilde Parlamento gündemine getirilir. Bu önemli ama bugüne kadar bütün rutin işlemler böyle geçti. Bence, çalışma yöntemleri arasında bu tür yurt dışı seyahatleri rahat bir şekilde dile getirilebilecek, değerlendirilebilecek birtakım yöntemler olmalı. Örneğin, bir araştırma önergesiyle tümüne şamil yani bundan sonraki bütün yurt dışı seyahatleriyle ilgili bir araştırma önergesi verilir, bütün siyasi parti gruplarımız bununla ilgili görüşlerini ifade eder. Nasıl disipline edilir, tezkereler o anlayışla, ayrıntılı bilgilerle nasıl ayrıntılı hazırlanıp gelir; bu çok doğru bir yöntem olur. Bugünkü uyarınız çok kıymetli, umut ediyorum ki Meclis Başkanlığı da sizin bu yaptığınız uyarıları dikkate alacaktır ve bundan sonraki tezkerelerde mutlaka ve mutlaka buna dikkat edecektir. Ben, Meclis Başkan Vekili olarak bundan sonraki yönetimimde olan dönemde, gelen bu tezkerelere mutlaka önceden bakarak, o ayrıntıları da dikkate alarak Meclisin gündeme sunulması açısından dikkat edeceğim. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son, çok kısa, çok özür diliyorum, bir şeyi atladığım için...

BAŞKAN - Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hassas davranmam konusunda... Yani sizden biraz anlayış bekliyorum.

BAŞKAN - O kadar anlayış gösterdim, söyledim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bugün Meclis gündemi geldiğinde de böyle bir şey gündemde yoktu yani birden karşımıza çıktı. Arkadaşlar ısrarla soruyor: “Maça mı gidecek?” Ben bu dakikadan sonra maça kimin gideceğini Meclisten bilmem ama Hulusi Akar’ın gidemeyeceği bir gerçek.

Teşekkür ediyorum.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

53.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül’ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Yani, bunun bu anlamda hakikaten kişiselleştirilmesi doğru değil. Ancak buradaki arkadaşlarımızın, Dış İlişkilerdeki arkadaşlarımızın da hangi tarihte gidilecek, kimler gidecek, bunu tekrar Genel Kurulun, onayına ve bilgisine en azından sunması şık bir tutum olur. Burada benim aldığım bilgiye göre, onaydan sonra gerekli bu anlamda tam program belli olsun diye. Bu, bizim grubumuzun belirlediği bir takvim değil yani bir parti ziyareti değil ama arkadaşlarımız da netleştikçe... Genel Kurula -elbette saygı itibarıyla- kimler gidecek, hangi tarihte gidecek, bunun gelmesi şık ve yakışan olur. Bürokrasinin daha özenli olmaları daha da kıymetli olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, yaz aylarının başlamasıyla birlikte ülkenin farklı bölgelerinde meydana gelen orman yangınlarının çıkış nedenlerinin, yangınlara hazırlık ve müdahale kapasitesinin, erken uyarı sistemlerinin, hava ve kara araçlarının yeterliliğinin, personel planlamasının, merkezî idare ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyonun, yangın riski bulunan bölgelerde alınan önleyici tedbirlerin, yangın sonrası zarar tespiti ve rehabilitasyon süreçlerinin tüm yönleriyle araştırılması, önceki yıllarda yaşanan büyük orman yangınlarından çıkarılması gereken derslerin belirlenmesi ve iklim krizi koşullarında orman yangınlarıyla mücadeleye ilişkin kalıcı, bilimsel ve kamusal politikaların oluşturulması amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

10/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/6/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz

Antalya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, yaz aylarının başlamasıyla birlikte ülkemizin farklı bölgelerinde meydana gelen orman yangınlarının çıkış nedenlerinin, yangınlara hazırlık ve müdahale kapasitesinin, erken uyarı sistemlerinin, hava ve kara araçlarının yeterliliğinin,

personel planlamasının, merkezî idare ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyonun, yangın riski bulunan bölgelerde alınan önleyici tedbirlerin, yangın sonrası zarar tespiti ve rehabilitasyon süreçlerinin tüm yönleriyle araştırılması, önceki yıllarda yaşanan büyük orman yangınlarından çıkarılması gereken derslerin belirlenmesi ve iklim krizi koşullarında orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin kalıcı, bilimsel ve kamusal politikaların oluşturulması amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 10/6/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye’de yaz mevsiminin başlaması âdetâ orman yangını mevsiminin başlaması olarak anlaşılır hâl gelmiş durumdadır çünkü son yıllarda ciddi bir kısmı insan kaynaklı, bir kısmı da iklim değişikliği kaynaklı olmak üzere çok sayıda orman yangını ortaya çıkmaya başlamıştır. Son yirmi yılda geniş çaplı orman yangınlarının görülme sıklığı yaklaşık 2 kat artmıştır. Mevcut bilimsel veriler bu eğilimin devam edeceğini göstermektedir. Yangın mevsimi uzamakta, yangınlar daha geniş alanlara yayılmakta ve daha büyük yıkımlara neden olmaktadır. Artan sıcaklıklar, kuraklık ve nem kaybı da yangın riskini artırmaktadır.

Akdeniz çanağı iklim değişikliğinin etkilerini en yoğun hisseden bölgelerden biridir. Nitekim 2021 yılında yaklaşık 150 bin hektarlık orman alanının zarar görmesiyle Türkiye Avrupa’da yangınlardan en fazla etkilenen ülke olmuştur. Son on yılda yıllık ortalama yangın sayısı 2.700’ün üzerine çıkmıştır. Nitekim, memleketim Muğla da yangınlardan en fazla etkilenen illerimizin başında gelmektedir. Ancak orman yangınlarını yalnızca iklim değişikliği üzerinden değerlendirmek doğru değildir çünkü yangınların büyük bir bölümü insan kaynaklıdır. Nitekim, memleketim Muğla’da meydana gelen orman yangınlarının büyük bir bölümü, geçmişte defalarca dile getirdiğimiz üzere, rant odaklı akıllı yangınlardır. Bu tür yangınlar bir tesis ya da maden alanı için ne kadar ormanın yanması gerekiyorsa o kadar yandığı yangınlardır. Ne yazık ki Muğla bu tartışmaların en yoğun yaşandığı illerimizin başında gelmektedir.

Muhterem milletvekilleri, orman yangınları üzerine konuşurken kendimize şu soruyu sormak zorundayız: Sayısı ve etkisi giderek büyüyen orman yangınlarına karşı Türkiye yeterince hazırlıklı mıdır? Ne yazık ki bu soruya “Evet.” cevabı veremiyoruz çünkü iktidarın 2021 yılında yaşanan büyük yangın felaketinden bugüne kadar geçen sürede gerekli dersleri çıkarmadığı gözlemlenmektedir. Yangınlarla mücadelede yaşanan eksiklikler bugün de devam etmektedir; orman yolları yetersizdir, yangın söndürme araç ve ekipman eksikliği sürmektedir. Kısacası, riskler büyürken hazırlık kapasitemiz aynı ölçüde gelişmemektedir. İYİ PARTİ olarak görüşümüz şudur: Orman yangınlarıyla mücadele yalnızca yangın söndürmekten ibaret değildir. Bu mücadele güçlü planlama, etkin süreç yönetimi, koordinasyon ve yeterli kaynak gerektirmektedir. Ormanların korunması Orman Genel Müdürlüğü’nün temel sorumluluğudur elbette ancak yerel yönetimlerin, kamu kurumlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşlarımızın da sürece etkin ve koordineli şekilde katılması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, kriz odaklı yaklaşım terk edilmeli, riskleri önceden tespit eden, önleyici tedbirleri esas alan ve bilimsel verilerle desteklenen bütüncül bir yönetim modeli benimsenmelidir. Özellikle, Muğla, Aydın, Antalya ve Mersin başta olmak üzere yangın riski yüksek bölgelerde erken uyarı sistemleri güçlendirilmeli, orman yolları ve su kaynakları artırılmalı, havadan ve karadan müdahale kapasitesi

geliştirilmelidir. Yangın sonrası arazi kullanımına ilişkin denetimler sıkılaştırılmalı, yanan alanların farklı amaçlarla kullanımına izin verilmemeli ve orman yangınlarını rant aracı hâline getirmeye çalışanlara karşı caydırıcı yaptırımlar uygulanmalıdır.

İşte bu bağlamda, orman yangınlarına hazırlık konusunda ülkemizin ne seviyede olduğunun tespit edilmesi ve gereken tedbirlerin alınması için bir Meclis araştırma komisyonu kurulmasını talep ediyoruz.

Bu duygu ve bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken, önergemize desteklerinizi bekliyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Sayın Şahin, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, orman yangınlarının önlenmesi amacıyla kurulacak olan komisyona yönelik talebe, İYİ Parti adına verilmiş olan önergeye YENİ YOL Grubu olarak aynen katıldığımızı ifade etmek istiyorum.

Burada, özellikle değerli hocamız Metin Bey’i dinlerken bu tavsiyeler üzerine ne söyleyebilirim diye oturduğum yerde düşündüm. Açıkça ifade edeyim ki şeddeli olarak altına imza atıyoruz bu söylenen sözlerin çünkü iktidar son dönemde, özellikle her iş bittikten sonra, Sayın Erdoğan’ın talimatıyla olay mahalline gidip vatandaş gibi sadece taziyede bulunuyor, “Geçmiş olsun.” dileklerinde bulunuyor. Oysa işte Parlamento bugün için var ve orman yangınları başlamadan, henüz mevsim yangınlara açık hâle gelmeden bir araştırma önergesi verilerek komisyon kurulmasını tavsiye ediyor ve diyoruz ki... İşin içerisinde herhangi bir sorumlu aramaksızın “Gelin, ormanlarımızı birlikte koruyalım, bir komisyon kuralım nasıl tedbirler alabiliriz?” diye İYİ PARTİ son derece güzel hazırlanmış bir araştırma önergesi veriyor.

Değerli milletvekilleri, ormanı sevgi korur, ormanı köylü korur. Bakınız, içimizde geçmiş dönemde Tarım ve Orman Bakanlığı yapmış isimler var. “Geçmiş dönemde orman yangınlarına karşı en iyi mücadele eden kimdir?” diye sorduğunuz zaman o orman köylüsünü gösteriyorduk çünkü orada işe alınanlar orman köylüsünün içerisinde olan vatandaşlardı. Son dönemde siz ne yapıyorsunuz? İllaki ilden, ilçeden giden bir listeyle orman yangınlarıyla mücadele için personel alımı gerçekleştiriyorsunuz. Bu personelin yapacağı mücadele ormanda sağlıklı bir işlev görmez değerli milletvekilleri. O yüzden, orman yangınlarında belirleyici olan alevler değil yönetim anlayışıdır. Alev başladıktan sonra uçak saymakla değil alev başlamadan risk haritasını masaya koymakla devlet olunur.

O yüzden, bir kez daha sizi buradan uyarıyoruz: Yarın bir yangın olduğunda “Vah vah, tüh tüh.” demenin bir anlamı yok, gelin bugün birlikte bir komisyon kuralım ve önlemleri birlikte alalım. Uçakları sadece kendinizi taşımak için almayın, ormandaki yangını söndürmek için alalım ve orman köylüsünü bilinçlendirelim. Ormanlarımızı koruyalım. Kimden koruyalım? Madencilerden koruyalım. Kimden koruyalım? Taş ocaklarından koruyalım. Kimden koruyalım? Ranttan koruyalım. Bu, son derece önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkan, öncelikle biraz önceki nezaketinizden dolayı size teşekkür ediyorum.

Meclis Başkanının gezileriyle alakalı kendim bizatihi soru önergesi verdim Sayın Meclis Başkanına. “Bu gezileri hangi kapsamda yapıyorsunuz; hangi diplomatik usullerle, teamüllerle gerçekleştiriyorsunuz? Nasıl bir fayda umdunuz? Gittiğiniz yerlerde ne buldunuz?” diyorum -ve Meclis Başkanının uçağını sürekli havada görüyoruz biz, bir türlü Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmiyor ama- bize vermiş olduğu cevap Sayın Bekir Bozdağ imzalı gelişigüzel bir cevap.

Sayın Meclis Başkanına buradan bir kez daha sesleniyorum: Siz, seçilmiş milletvekiliniz Can Atalay’ın onurunu koruyamayan bir Meclis Başkanısınız. Siz, Parlamentoda muhalif milletvekillerine ağza alınmayacak sözler söylendiği anda dahi kalkıp bir cevap veremeyen bir Meclis Başkanısınız. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Siz önce bunlara hakkıyla sahip çıkın, Meclisin onurunu koruyun, ondan sonra yurt dışı gezilerini yapın ve bu yurt dışı gezilerini yaparken de tüm gruplara adaletli davranın, keyfinize göre arkadaş seçip yurt dışlarında bulunmayın diyorum. Bunu bir kez daha buradan Sayın Meclis Başkanı duysun diye söylüyorum. Bana da bir daha gelişigüzel cevap vermesin, matbu cevap örnekleriyle milletvekillerini geçiştirmesin.

Milletvekiline saygıyı Meclis Başkanı göstermezse bir başkasından saygıyı bekleyemeyiz diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şahin, peki.

Buyurun Sayın Gül.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül’ün, Ankara Milletvekili İdris Şahin’in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, az önce Sayın Meclis Başkanımıza yönelik ifadeler zikredildi. Meclis Başkanımızın yapmış olduğu tüm bu çalışmalar Gazi Meclisimizin, milletimizin iradesinin tecelligâhı olan Gazi Meclisimizin ülkemizin temsiline yönelik parlamenter diplomasi çalışmalarıdır. İşte, yakın zamanda Azerbaycan’da İslam İşbirliği Teşkilatı Meclis Başkanlarına yönelik çalışma ve yine, Türkiye’nin ev sahipliği yaptığı Meclis Başkanlarına yönelik PAB toplantısı; tüm bu mecralarda ülkemiz tanıtılmaktadır, ülkemizin tezleri, “Büyük Türkiye” ideali anlatılmaktadır her platformda ve tüm bu çalışmalara da her partiden gerek Divandan gerek partilerden temsilciler katılmaktadır. Dolayısıyla bu bir parti çalışması değil ülkemizin, Meclisimizin temsiline yönelik çalışmadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Dolayısıyla bu anlamda ülkemizin ve Meclisimizin temsiline yönelik bu çabaların farklı şekilde değerlendirilmesi, hak etmediği şekilde Meclis Başkanımız ve bu çalışmaların töhmet altında olması yakışmayan bir üsluptur diye düşünüyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, müsaadenizle -yakışmayan bir üslup dedi- sayın hatibe kısaca bir cevap vereyim.

BAŞKAN - Ama bunu bir tartışma konusu yapmayalım lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Uzatmayacağım...

BAŞKAN - Çünkü sizin açıklamalarınıza cevap vermek üzere söz aldı. Lütfen...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, yakışan üslubun ne olup olmadığını millet takdir etsin. Mümkünse, rica ediyorum.

BAŞKAN - Peki. Lütfen çok kısa olsun ama.

55.- *Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, öncelikle yakışan üslubun ne olup olmadığını millet takdir etsin. Bu ülkede aklı ve vicdanı cebine koymadan yaşamak artık mümkün değil. Bir kere öncelikle bunu ifade edeyim.

Milletin derdiyle dertlenmeyen bir Meclis ve Meclis Başkanı olabilir mi? Burada açıkça soru önergelerimize verdikleri cevaba istinaden ben bu kürsüden Sayın Numan Kurtulmuş Bey bizi duysun diyorum. Milletvekiline gelişigüzel cevabı Meclis Başkan Vekili imzasıyla bir Meclis Başkanı veremez. “Bu komisyonlarda YENİ YOL grubundan, İYİ Partiden hangi milletvekilleri yurt dışı seyahatine gitti? Bunları açıklayın.” diyoruz. “Hangi kritere göre bunu belirliyorsunuz? Bunu bize yazın.” diyoruz. “Bu ziyaretlerdeki amaç ülkenin diplomasisi açısından ne tür fayda getirdi? Bunu cevaplandırın.” diyoruz. Bundan daha makul, daha meşru bir soru olabilir mi? Bunu da milletimizin vicdanına havale ediyorum.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- *İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, yaz aylarının başlamasıyla birlikte ülkenin farklı bölgelerinde meydana gelen orman yangınlarının çıkış nedenlerinin, yangınlara hazırlık ve müdahale kapasitesinin, erken uyarı sistemlerinin, hava ve kara araçlarının yeterliliğinin, personel planlamasının, merkezî idare ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyonun, yangın riski bulunan bölgelerde alınan önleyici tedbirlerin, yangın sonrası zarar tespiti ve rehabilitasyon süreçlerinin tüm yönleriyle araştırılması, önceki yıllarda yaşanan büyük orman yangınlarından çıkarılması gereken derslerin belirlenmesi ve iklim krizi koşullarında orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin kalıcı, bilimsel ve kamusal politikaların oluşturulması amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Burcuğül Çubuk.

Sayın Çubuk, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ekranları başında bizleri izleyen değerli halkları, işçi sınıfını ve direnen Doruk Maden işçilerini saygıyla selamlıyorum ve elbette İzmir’de birçok noktada direnişte olan işçileri temsilen de Digel Tekstilde ve Temel Contada aylardır hakları ve hayatları için direnen işçileri, kadın işçileri özel olarak selamlamak istiyorum.

2025 yılında toplam 3.244 orman yangını çıkmış, toplam 81.473 hektar yanmış ve en çok orman yangını da 321 yangınla benim Vekili bulunduğum İzmir’de çıkmış; bunu sırasıyla da Urfa, Muğla, İstanbul ve Antalya takip etmiş. Yani takribi Yalova büyüklüğünde bir ormanlık alanı kaybetmişiz ve buralarda aslında sadece ağaçları değil ormanda yaşayan canlıları kaybetmişiz, insanları kaybetmişiz ve aslında doğanın döngüsünü yani geleceğimizi kaybetmişiz.

Bakın, elimde bir kanun teklifi var. Bu, DEM PARTİ İzmir Vekili İbrahim Akın'la birlikte verdiğimiz bir kanun teklifi, orman yangınlarıyla ilgili. Biz bu kanun teklifini Meclise 19 Eylül 2025'te sunmuşuz. Bu, ilgili komisyonlara, esas komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna ve tali komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna 1 Ekim 2025'te ulaşmış. Tahmin ediyorum ki komisyonlara bu şekilde ulaşmış birçok vekilin verdiği teklifler var orman yangınlarıyla ilgili, burada kerelerce verilmiş araştırma komisyonu açılması önermeleri var, burada kerelerce yapılmış konuşmalar, çağrılar var. Sürekli olarak “Rant için orman yangınlarına müdahale etmiyorsunuz, engellemiyorsunuz, önlem almıyorsunuz.” diyoruz. Bu, anlık bir politika değildir, önümüzdeki beş yılın ekonomik kalkınmasına heba edilecek bir şey değildir. Bu kalkınma da kimin kalkınması herkes biliyor. Burada “Ormanın kendini yeniden var etmesi için çalışılmalıdır, kendini yeniden doğurabilir orman.” diyoruz. Örneğin, bizim teklifimizde diyoruz ki: “Yangın sonrası ilk vejetasyon döneminde yani ilkbaharda yangın getiren alan incelenmeli ve çimlenme oranı gözlenmelidir. Çimlenmenin yetersiz kaldığı bölümlerde ağaçlandırma yapılmalıdır.” Doğa kendini yenileyebilir, insan eli değmese çok daha hızlı kendini yeniler. Tek tip ağaçlarla yenileme yapılıyor, ihaleler veriliyor, müdahale ediliyor ve doğanın kendini yenilemesi, doğanın kendi döngüsü engellenmiş oluyor. Biz bunu anlatıyoruz. Ne oluyor? Ağaç kesimleri için Cengiz Holdinge ihale veriliyor. Karşılaştığımız sahne ne yazık ki orman yangınlarının engellenmesine yönelik değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) - Sayın Başkan, hemen toparlayacağım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) - Karşılaştığımız sahne, orman yangınları bahanesiyle başka bir ekosistemin, rant sisteminin devamlılığı sahnesi. Bu, sürdürülebilir olmadığı gibi sizin iktidarınızın da abat olacağı bir şey değil.

Bu kayıplar giderek artacak. Benden önce konuşan vekiller açıkladı, geçmişte konuşan herkes açıkladı; imar değişiklikleri yapılan, “Orman vasfını kaybetti.” denilen, buralarda bunun yasaları getirilen bir gerçeğin artık değişmek zorunda olduğu ortada.

Burada her kanun getirdiğinizde sürekli olarak bu kanunun ne kadar zararlı olduğunu anlatıyoruz. Doğayla ilgili getirdiğiniz her kanunda da daha büyük zarar veriyorsunuz. Bari şu araştırma komisyonundan korkmayın, çekinmeyin de bunu engellemeyin; bu komisyon kurulsun, bir de orada tartışalım.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Gizem Özcan.

Buyurun Sayın Özcan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Orman yangınları deyince biz Muğlalıların acısı çok büyük; sadece 2021 ve 2022 yıllarında yaklaşık 60 bin hektarlık orman alanını yani yaklaşık 84 bin futbol sahası büyüklüğünde bir alanı kaybettik. Canlılarımızı yitirdik, arıcılar zarar gördü, su havzaları zarar gördü, bir kentin hafızası yandı ne yazık ki. Nedenleri ortada; evet, en tepede iklim krizi var, Akdeniz havzası da önümüzdeki yıllarda daha sıcak ve daha kurak olacak. Bu da daha büyük bir yangın riski demek, yangını söndürmeye dayalı ormancılık politikalarının daha fazla iflas etmesi demek, yangın sezonu gelmeden hazırlıklarımızı tam yapmazsak canımızın da daha çok yanması demek. Ancak “İklim krizi var.” deyip işin içinden çıkmak elbette ki mümkün değil. Bütün dünya iklim kriziyle boğuşuyor. Bizim sorunlarımızın bel

kemiğini yanlış ormancılık politikaları oluşturuyor, ancak günü kurtaran değil geleceği planlayan bir anlayışa ihtiyacımız var. Acilen orman yangınlarıyla ilgili stratejileri belirlememiz gerekiyor. Öncelikle bütün yangın emekçileri mevsimlik işçi olmaktan çıkarılmalı, kadrolu ve güvenceli bir istihdama kavuşturulmalıdır. Arazözler eksik personelle değil olması gerektiği gibi 5+1 ekiple görev yapmalıdır. Orman Genel Müdürlüğü'nün personel kapasitesi artırılmalı, yeni alımlarda orman köylülerimize öncelik verilmelidir.

Bakın, sahadaki tespitleri, somut önerileri söylüyoruz bu kürsüde. Yangınlarla mücadele alevler yükseldiğinde değil yangın mevsimi başlamadan önce yapılmalıdır. Orman köylülerine, gönüllülere ve yerel yönetimlere düzenli eğitimler verilmelidir. Kapatılan yangın eğitim merkezleri yeniden faaliyete geçirilmelidir. Erken uyarı sistemleri güçlendirilmeli, risk haritaları güncellenmeli, yerel yönetimlerle koordinasyon artırılmalıdır. Enerji nakil hatları da tabii ki bu noktada çok önemli. Buradan kaynaklanan yangın riskleri görmezden gelinmemeli ve elektrik dağıtım şirketlerinin bakım yükümlülükleri sıkı biçimde denetlenmeli, bu ihmalde bulunanlara da ağır yaptırımlar uygulanmalı. Hiçbir şirketin kârı tek bir ağacımızdan ve yaşamdan daha önemli değildir. Türkiye her yangın sezonunda kiralık uçak arayan bir ülke olmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GİZEM ÖZCAN (Devamla) - Kendi coğrafyasına uygun, sürekli hazır bekleyen güçlü bir ulusal hava filosu oluşturulmalıdır. Muğla'ya ve arıcılıkta önde gelen illerimize arıcılık araştırma enstitüsü kurulmalıdır çünkü orman nefesimizdir, yaşamımızdır, suyumuzdur, toprağımızdır, arıcılığımızdır. Ormanı korumak gelecek kuşaklara karşı en temel sorumluluklarımızdan biridir. Bir daha aynı acıları yaşamak istemiyorsak bugünden harekete geçmek zorundayız.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Yakup Otgöz.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAKUP OTGÖZ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi aleyhine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve Muğlalı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz 23,4 milyon hektar orman varlığına sahiptir. Ülkemizin yaklaşık yüzde 30'u ormandır. Ormanlarımızın yüzde 64'ü yangına hassastır. Bu nedenle, yangınla mücadele stratejimiz uluslararası otoriteler ve bilim insanlarının uyarıları dikkate alınarak sürekli güncellenmektedir. Teknik kapasite, teknolojik altyapı ve saha gücü her yıl daha da geliştirilmektedir. Orman yangınlarıyla mücadeleyi üç ana temel başlık üzerinden yürütüyoruz:

- 1) Yangın önleme çalışmaları.
- 2) Yangınla mücadele.
- 3) Yangın sonrası ağaçlandırma ve rehabilitasyon çalışmaları.

Yangınla mücadele kapasitemiz geçmiş yıllarla kıyaslanamayacak derecede güçlenmiştir. 650 olan arazöz sayımız 1.953'e yükselmiştir. Daha önce bulunmayan ilk müdahale aracı sayısı 2.726'ya ulaşmıştır. 140 olan iş makinesi sayımız 878'e yükselmiştir. 28 uçak, 119 helikopter ve 14 insansız hava aracı yangınla mücadelede görev yapmaktadır. Hava araçlarının toplam su atma kapasitesi 73 tondan 462 tona çıkarılmıştır. Geçmişte kırk dakika olan yangına ilk müdahale süresi bugün on bir dakikaya kadar indirilmiştir. Yangından haber alma süresini ise iki dakikaya kadar indirdik. Vatandaşlarımızın

bilinçlendirilmesi için de 2025 yılında tüm köylerimize ulaştık ve bilgilendirme çalışmaları yaptık. Çocuklarımızın orman sevgisi ve yangın farkındalığı kazanımı için de önemli çalışmalar yürütüyoruz. Çeşitli kampanyalarla ormanların korunması konusunda toplumsal farkındalığı artırıyoruz.

Yangın sonrası süreç de en az yangınla mücadele kadar önemlidir. Yanan her karış orman toprağını yeniden orman olarak geri kazandırıyoruz. Yanan bir karış orman arazisi imara açılmamıştır, yeniden ağaçlandırılmıştır. Yeşil vatanımız hepimizin ortak mirasıdır. Bu mirası korumak yalnızca bugünün değil yarının Türkiye'sine karşı da sorumluluğumuzdandır. Bugün ülkemiz orman yangınlarıyla mücadelede dünyanın en güçlü ülkelerinden biri konumundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YAKUP OTGÖZ (Devamla) - En çok ağaçlandırma yapan ülkeler sıralamasında Avrupa'da 1'inci, dünyada 4'üncü sıradan 3'üncü sıraya kadar inmişiz. 2002 yılından bugüne kadar yaklaşık dünya nüfusu kadar yani 8,5 milyar fidanı toprakla buluşturmuşuz. AK PARTİ iktidarı olarak toprakla kurduğumuz asırlık bağı sorumluluğuyla hareket etmekteyiz.

Seçim bölgem olan Muğla'da da önemli bir orman varlığı mevcuttur. Muğla Orman Bölge Müdürlüğümüz orman yangınıyla mücadelede ekipman olarak güçlendirilmiştir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ülkemizi ve Muğla'mızı ağaçla buluşturmaya devam edeceğiz.

İYİ Parti Grubunun Meclis araştırması önergesine “hayır” oyu vereceğimizi belirtiyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEMPARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, açlık ve yoksulluk riskinin boyutlarının araştırılması amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

10/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/6/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

10 Haziran 2026 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından, açlık ve yoksulluk riskinin boyutlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -18348 grup numaralı- Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 10/6/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigît.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ olarak yoksulluk, yoksunluk ve işsizlik hakkında verdiğimiz grup önerisi üzerinde söz aldım. Bu vesileyle, ekranları başındaki tüm halkları ve cezaevlerinde bizleri izleyen tüm yoldaşlarımı saygıyla ve bitmeyen sevgilerimle selamlıyorum.

Dünya Açlıkla Mücadele Haftası'ndayız sayın milletvekilleri. İnsan her şeyle sınanabilir ama büyüklerin sıklıkla söylediği “Allah açlıkla imtihan etmesin.” sözünü hepimiz duymuşuzdur. Bugün AKP Türkiye'sinde maalesef bunu yaşıyoruz artık. Bugün dünyanın büyüklüğüne ve zenginliğine rağmen eşitsizliğin sonuçları korkunç boyutlara ulaşmış durumda. Gazze’de açlık ve susuzluğun yarattığı drama şahit olduk, Kobani’de abluka nedeniyle ölen çocukları gördük, Afrika’da susuzluktan kırılan bedenleri seyrettik. Halkların özgürlük arzusunu bastırmak için açlığa mahkûm eden rejimler gelip geçti, bir coğrafyayı sömürgeleştirip halkını yoksulluğa mahkûm eden zalimler oldu. Bugün Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü’nün 2025 raporuna göre 673 milyon kişi hâlâ açsa bunu durup düşünmek gerekir. Peki, AKP’nin yirmi dört yıldır yönettiği Türkiye’de tablo ne kadar parlak, buyurun hep birlikte bakalım: AKP iktidarında KHK’lilerin nasıl açlıkla sırandığını, emeklilerin ve emekçilerin nasıl yoksulluğa mahkûm edildiğini, gençlerin işsizlikle, geleceksizlikle nasıl baş başa bırakıldığını görmezden gelmek AKP Türkiye'sinde mümkün değil. Bugün 4 kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için ihtiyaç duyduğu aylık gıda harcaması tutarı 35.174 lira, buna karşılık asgari ücret 28.075 lira; o 75 lira çok önemli çünkü AKP’lilere göre harca harca bitmeyen bir rakamdan bahsediyoruz. Kira, faturalar, eğitim, sağlık ve ulaşım gibi temel ihtiyaçları da kapsayan yoksulluk sınırı 114.576 lira ama 5 milyon emekli sadece ve sadece 20 bin lira alıyor bugün. 2025 yılı TÜİK verileri yoksulluk oranının yüzde 13 ile yüzde 20,6 arasında değişmekte olduğunu ifade ediyor. Hanelerin yarısından fazlası yani yüzde 51,8’i yoksullukla mücadele ediyor. Sosyal yardıma muhtaç hane sayısı bugün 4,5 milyonu aşmış durumda. TÜİK’in tüm uğraşlarına rağmen yüzde 30 bandındaki geniş tanımlı işsizlik artık gizlenemiyor, genç kadın işsizliği yüzde 40,1’le daha vahim bir boyutta karşımıza çıkmakta ve bugün 6,5 milyon genç ne eğitimde ne de istihdamda yer alabilmiş değil. Bu tablodan dolayı Türkiye, Avrupa ve OECD ülkeleri arasında 1’inci sırada ama hangi alanda Sayın AKP’liler? Gıda enflasyonunda 1’inci sırada. Karşımızda dünya genelinde de gıda enflasyonunda 3’üncü sırayla 1’inciliği az farkla kaçırın bir AKP gerçekliği var. Bu durumun çocuklar üzerindeki etkisi ise çok daha ağır. Çocuk yoksulluğu, okul çağındaki çocukların yeterli beslenmeye erişememesi ve eğitim hayatındaki ekonomik zorluklarla doğrudan bağlantılıdır. Birçok aile temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için borçlanmakta, sosyal yardımlara bağımlılık artmakta ve insanca yaşam hakkı ciddi bir biçimde aşınmaktadır. Öyle ki bugün her 10 kişiden 6’sı borçlu, 2’si ise yoksul durumda. Bütün bunlar gelişim çağındaki çocuklarda yetersiz beslenme ve protein eksikliği gibi çok ağır halk sağlığı sorunlarına yol açmaktadır. Okullarda bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek talebinin iktidar tarafından ısrarla reddedilmesi açlığın ve yoksulluğun nesiller arası aktarımına da zemin hazırlamaktadır. Mesele yoksulluk ve işsizlik olunca kadınlar için ayrı bir başlık açmak zorundayız çünkü söz konusu kadınlar olduğunda açıklanan her rakamı 2’yle çarpmamız gerekiyor. Kadınların istihdama katılım oranı

erkeklerin yarısı düzeyinde. Dolayısıyla her 10 kadından sadece 3'ü istihdamda yer alabilmekte. İş bulduklarında ise çoğunlukla güvencesiz çalışmaya mahkûm edilmektedirler. Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı yüzde 30'un üzerinde, ev temelli çalışanların yüzde 89'u kadın, tarım ve bazı hizmet sektörlerinde ise kadın emeğinin maalesef adı da yok, karşılığı da yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİÇİT (Devamla) - Sayın milletvekilleri, siyasi iktidarın ekonomik politik tercihleriyle derinleşen işsizliği, yoksulluğu ve hayat pahalılığını anlatmaya günler yetmez. Emekliler, kadınlar, çocuklar, emekçiler, gençler başta olmak üzere etkilenen çok geniş bir tabandan bahsetmek mümkün. Bugün ekonomik sorunlar bir ülke meselesi hâline gelmiştir, bu sebeple AKP iktidarını da önergemize kulak vermeye, yurttaşların hayatını olumsuz etkileyen yoksulluk sorununun nasıl çözülebileceğinin yolunu araştırmaya davet ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Sema Silkin Ün.

Sayın Ün, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ tarafından asgari ücrete ara zam yapılması ve emeklilere seyyanen zam yapılmasına yönelik olarak verilen önerge üzerinde söz aldım. Çünkü anladık ki açlık sınırının altında bir yaşama mahkûm ettiğiniz asgari ücretliye temmuz ayında ara zam yapmama konusunda bir kararlılığınız var, bu kapıyı kapattınız ama biz Genel Kurulda bu kapıyı zorlamak zorundayız.

Bu önerge neden veriliyor? Çünkü iktidar asgari ücretlinin, emeklinin ne hâlde yaşadığına dair bir fikre sahip değil, gidip onları yerinde görmüyor. Belki bir komisyon kurulursa mecbur kalır, vatandaşın hâlini yerinde görmek zorunda kalır diye veriliyor çünkü burada ne kadar konuşsak sizlerin nazarında bir karşılığı olmuyor. Bir yandan ekonomi konuşulmasın diye her türlü operasyona giriyorsunuz, bir yandan aziz milletin şu yüce Meclise olan inancını yok ediyorsunuz. Eğer bu inancı yok etmenin farkında değilseniz büyük bir gaflet içerisindeyiz ya da farkındasınız, belki de tam olarak milletimizi böylesi bir umutsuzluğa gömmek istiyorsunuz. Biz sizin gündeminiz, zihninizin arkasındaki planlar ne olursa olsun milletimizin gündemiyle yaşamaya devam edeceğiz.

Aralık ayında “Faizler düşecek, enflasyon yüzde 16 olacak, asgari ücrete de yüzde 27 zam yapıyoruz.” dediniz ama daha yılın ilk beş ayında asgari ücrete verdiğiniz bu zammı enflasyon oranında yakalamış oldunuz. Yılbaşından bu yana asgari ücretlinin cebinden 4.663 lira, emeklinin cebinden 3.322 lirayı söküp aldınız. Hedefleriniz şaşınca da işçinin hakkını aramaya sıra gelince de yeni bir türkü söylemeye başladınız, “Kaynak yok.” türküsü. Neden kaynak yok? Çünkü çalışanın ücretinden yaptığınız kesintiden, emeklinin yıllarca ödediği primden, memurun maaşından kestiğiniz vergilerden elde ettiğiniz bir bütçe var, bu yıl 2 trilyon 700 milyar lira faiz ödediniz o bütçeden. “Bereketi kaçırıyor.” dediğiniz faize ödüyorsunuz bu parayı. Neden kaynak yok? Çünkü sipariş fetvalarla yol verdiğiniz katmerli faizle, kur korumalı mevduatla 100 milyar dolarlık bir servet transferi yaptırınız. Hâl böyleyken tarihin hazineye en fazla faiz ödetiren iktidarı olarak da tarihe geçtiniz. Dolayısıyla faizle alakalı konuşurken iki düşünüp bir konuşsanız iyi olur. Şimdi, Maliye Bakanı konuşuyor, Merkez Bankası Başkanı konuşuyor, cafcıflı rakamlarla açıklamalar yapıyor. O şaşalı rakamlar kimin ekonomisini anlatıyor peki? Bir yılda sayısını yüzde 94 artırdığınız ultra zenginleri anlatıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Vatandaşın ekonomisiyle işiniz yok yani. O cafcı rakamlardan vatandaşın elinde ne var peki? Asgari ücretliye açlık sınırının yüzde 20 altında ücrete tamah etmek var. Başka ne diyorsunuz? “Dünya krizleri var, bölge savaşları var, güneş açtı, kar yağdı.” diyorsunuz, bunların hepsini sebep gösteriyorsunuz ama o krizli son beş yıla bakıyoruz dünya fiyat endeksi düz ilerliyor, böyle bir çizgi gibi ama Türkiye’de gıda fiyat endeksi bu şekilde bir eğimle ilerliyor. Türkiye’de sürekli yükseliyor, yüzde 729 oranında artışla ilerliyor.

Ezcümle, sayın milletvekillerim, sayın bakanlarım; asgari ücrete temmuz ayında zam yapmamak zulümdür. Vicdanı olan bu zulmün ortağı olmaz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun Sayın Akalın. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidarın yıllardır uyguladığı ekonomi politikalarının sonuçlarını ekonomik göstergelerden çok vatandaşlarımızın yaşantısında, işlerinde, mutfaklarında, pazar çantalarında ve sofralarında görmekteyiz. Ülkeyi idare edenler son genel seçimler sonrasında başlayarak yani 2023 yılından 2026 yılına kadar enflasyonun tek haneye düşeceğini ifade etmişlerdir. Ancak 2025 yılına geldiğimizde hedef ötelenmiş ve bu kez 2027 yılı işaret edilmeye başlanmıştır. Şu an Haziran 2026’dayız, aradan geçen üç yılda hedef değişmiştir, takvim değişmiştir, söylemler değişmiştir ancak değişmeyen tek şey vatandaşın yaşadığı hayat pahalılığıdır. Resmî verilere göre yıllık enflasyon hâlâ yüzde 32 seviyelerindedir; siz de biliyorsunuz ki vatandaşlarımızın günlük yaşamında hissettiği özellikle gıda, kira ve temel ihtiyaç enflasyonu bunun çok daha üzerindedir. Burada sorulması gereken soru şudur: Madem hedef tek haneli enflasyondan neden sürekli ertelendi ve ileri tarihlere atıldı? Madem uygulanan program bir başarı hikâyesiydi peki neden emeklinin maaşı ay sonunu getiremedi? Neden çalışanların ücretleri daha maaşlarını bile almadan eridi? Ben size söyleyeyim: Ortada ne bir hedef ne de bir program var; ortada gençlerimizin gelecek kaygısı var, aslında sizin de bir gelecek kaygınız var, o da korumaya çalıştığınız iktidarımız.

Sonuç şudur: Uygulanan ekonomik program çökmüştür. Uyguladığınız program doğru olsaydı orada gerçek hedef gençlerin nasıl iş bulacağı, emeklinin ve emekçinin nasıl geçineceği, esnafın nasıl ayakta kalacağı, çiftçinin ve sanayicinin nasıl üreteceği olmalıydı ancak olmadı.

Buradan ülkeyi yönetenlere seslenmek istiyorum: Bugün milyonlarca emekli ve emekçi açlık sınırının altında gelirle yaşam mücadelesi vermektedir. Çalışanların, asgari ücretlinin aldığı ücret daha cebine girmeden enflasyon karşısında değer kaybetmektedir. Dolayısıyla daha önceden de söylediğimiz gibi, bu enflasyonist ortamda asgari ücret yılda en az 2 kez gözden geçirilmelidir. Yapmanız gereken, dar gelirlilerin durumunu anlamak, emekli maaşlarının ve asgari ücretin insan onuruna yaraşır bir yaşam sağlayıp sağlamadığını anlamak ve bu konuda adım atmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle Türk milletinin gerçeklerine kulak vermek gerektiğini ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Şeref Arpacı.

Sayın Arpacı, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen çok kıymetli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konumuz Türkiye’de kronikleşen açlık ve yoksulluğun araştırılması. Bu öneriye katıldığımızı ve destekleyeceğimizi söyleyerek sözlerime başlamak istiyorum.

İlk önce, kronikleşen açlık ve yoksulluğun sebebi nedir? Tabii ki enflasyon ve satın alma gücünün düşmesi. Son geldiğimiz noktada, TÜRK-İŞ tarafından yapılan araştırma sonucunda 2026 Mayıs ayı itibarıyla, açlık sınırının 35 bin liranın üzerinde, yoksulluk sınırının 115 bin liraya yaklaşmış olduğunu görüyoruz. Buna karşılık, asgari ücret 28 bin lira, en düşük emekli aylığı ise 20 bin lirayken herhâlde derin bir yoksulluğun ve açlık probleminin içinde olduğumuzu burada kabul etmeyen çıkmayacaktır diye düşünüyorum. 2021 ve 2023 yılları arasında uygulanan nas ekonomi politikasının hasarını tam üç senedir gideremedik arkadaşlar, bu gidişle de gideremeyiz. Neden? Çünkü kafayı talep enflasyonuna takmış, maliyet enflasyonundan haberi olmayan bir Merkez Bankası ve açığı kapatmak için vergi, harç ve cezaları artırarak tüm yükü halkın sırtına yükleyen bir Maliye Bakanıyla başka da bir şey olmaz. Bugün televizyonlarda gördük; savaştan İran’da domates 15 lira, Türkiye’de 80-100 liranın altında domates yok. Bu talep kaynaklı mı, maliyet kaynaklı mı arkadaşlar? Bakın, içinde bulunduğumuz durumu defalarca anlattım, uygulanan para politikasını kemoterapi tedavisine benzettim ve ekonomiyi ayakta tutan temel direkler -yani esnaf yani sanayici yani ihracatçı- artık yoğun bakımda dedim. Hazine Bakanı geçen gün yaptığı açıklamada “Uygulanan tedavinin etkileri olur, yan etkileri olur.” diyerek mevcut durumu basit bir baş ağrısına benzetmiş. Şimdi anlatayım ben size baş ağrısı mıymış. Bakın, Merkez Bankası üç senede 2,5 trilyon zarar etti, beş ayda faize 1,24 trilyon ödedik, 2026’da ödeyeceğimiz toplam rakam 2,7 trilyon lira. Bu baş ağrısı mı? Batık kredi yükü 420 milyar, dört ayda 11 bin şirket kapandı, 46 bin esnaf kepenk kapattı, günde ortalama 470 dükkân kapanıyor, tekstilde üç ayda istihdam kaybı 12 bin kişi daha arttı. İstihdam rakamı açısından tekstilde tam on beş sene geriye gittik, hazır giyimde on bir sene öncesine gittik. Yıllarımız, emeklerimiz heba oldu, gitti. Sadece üç ayda faaliyetine son veren firma, şirket sayısı 1.040.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ŞEREF ARPACI (Devamla) - Türkiye’nin en köklü firmaları bir bir iflas ediyor. Yüzlerce yabancı firma Türkiye’deki faaliyetini sonlandırıyor. BYD gibi bir firma verilen onca kapitülasyona, imtiyaza rağmen ülkeye çivi çakmıyor, yatırımını askıya aldığını açıkladı bugün. Mehmet Şimşek hâlâ bir aspirin tedavisiyle bu hasarı gidereceğini düşünüyor. İş isten geçti Sayın Şimşek, Türkiye sanayisizleşiyor. Sebebi belli, kimse size güvenmiyor, halk size güvenmiyor. Merkez Bankası enflasyon beklentisini yükseltti 26’ya. Size en güzel cevabı halk veriyor. Hanehalkının yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 55 yani size diyor ki halk: Siz bu işi beceremiyorsunuz, ben de size güvenmiyorum. Siz halkı ikna edemezseniz, güven tesis edemezseniz ancak boşa kürek çekersiniz, Türk halkını derin yoksulluk ve açlığa mahkûm edersiniz diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar.

Sayın Kırkpınar, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ’si grup önerisi üzerine AK PARTİ grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, muhalefet grupları haftada birkaç kere ekonomiyle ilgili, enflasyonla ilgili öneriler sunuyorlar, bizler de AK PARTİ grubu olarak bu iddialara karşı görüş ve düşüncelerimizi,

mevcut durumu ve gelecekle ilgili düşüncelerimizi ifade ediyoruz. Buradan hareketle, hepimizin bildiği gibi, özellikle bugünümüzü ve yakın geleceğimizi etkileyen ulusal ve uluslararası gelişmeler söz konusu. Yaşamış olduğumuz bölge jeopolitik gelişmelerin en derin ve en yakından hissedildiği bir alan. Özellikle pandemiyle başlayan, Ukrayna-Rusya savaşıyla devam eden, sonrasında ABD/İsrail-İran savaşıyla âdetâ zirveye ulaşan sevimsiz bir durumla maalesef karşı karşıyayız.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Aynı hikâye, hep aynı hikâye!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Hiç sevimli bir durumla karşılaşmadık.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Bu durumdan başta bölgemiz olmak üzere tüm ekonomiler maalesef derinden etkileniyor. Bunun yaratmış olduğu bir karmaşayla karşı karşıyayız.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Karmaşa değil sömürü!

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Tüm bu olanlar yetmiyormuş gibi, uluslararası liderlerin bölge ve dünyaya yönelik tutarsız tutum ve davranışları da iktisadi yapıyı ve dünya ticaretini içinden çıkılmaz hâle getiriyor.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Desteklemeyin uluslararası liderleri.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Tüm bu savaşlar ve bu olup bitenler hemen dibimizde gerçekleşiyor, hem bölgemiz hem de pazarlarımız bundan çok zarar görüyor. Son zamanlarda dünya ekonomisi özellikle büyüme rakamlarını negatif yönde güncelledi, bunu da özellikle ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla pazarlar daralıyor, üretim kültürü giderek zarar görüyor. Tabii ki bu olumsuz durumdan en çok da ne yazık ki ülkemiz etkileniyor.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Niye? Sebep?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bir tek halk etkileniyor, halk!

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Niye en çok biz etkileniyoruz?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - İşte, tüm bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için ekonomi yönetiminiz önemli bir program hayata geçirdi.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Niye dünyada 4'üncü sıradayız gıda enflasyonunda? İran'da domates 15 lira, bizde niye böyle? Ukrayna'da enflasyon yüzde 6, Rusya'da yüzde 9, sende kaç? Yıllık bunlar, yıllık!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sarayın mutfakları etkilenmiyor!

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Başta enflasyonla mücadele olmak üzere sıkı para ve maliye politikası, yapısal reformlar ve tasarruf tedbirleri başta olmak üzere birçok önemli alanda özellikle yenilikler yapıldı.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sende yüzde 55'in altına düşmeyecek. Sen savaşta mısın?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Yine, bunun neticesinde ekonomik verilere baktığımızda, tüm bu olumsuzluklara rağmen kişi başına millî gelir 17 bin doların üzerine çıktı.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Olumsuzluk değil hırsızlık.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Yine ihracatımız 273 milyar doları aştı.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - 28 bin asgari ücret, hangi kişi başına gelir?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Türkiye ekonomisi 23 çeyrekte beri kesintisiz bir şekilde büyüyor. İşsizlik oranlarımız yine tek haneli rakamlarda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - E, açlığa çalıştırıyorsunuz tabii, mecbur bıraktınız.

BAŞKAN - Tamamlayın, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Enflasyon rakamları yüzde 67'lerden yüzde 32'lere geriledi.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Yüzde 67'ye kim çıkardı, hangi Hükûmet çıkardı?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Bu da tüm olumsuzluklara rağmen programımızın çalıştığını bize gösteriyor.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Burjuvazinin programı çalışıyor, burjuvazinin!

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Yüzde 67'ye kim çıkardı?

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Hani yüzde 16'ya düşecekti?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - İnşallah yağışların da bereketiyle gıdaya erişimin daha ucuz olacağı bir sezonu yaşayacağımıza inanıyorum.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Hangi hükûmet vardı o zaman?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - İnanca, "inşallah"la, "maşallah"la ekonomi yürümez.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Bununla birlikte, ekonominin bütün alanlarıyla iyileşmesine de canıgönülden inandığımızı belirtmek istiyorum.

Başta emeklilerimiz olmak üzere asgari ücretlilerimize ve tüm ülke insanımıza en iyi, en güzel refahın sunulması adına bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da gayretle çalışacağımızı ifade ediyor...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Allah rızası için yapmayın, siz yaptıkça daha kötü oluyor hâlleri.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Ben bu vesileyle Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Saygı değil icraat bekler halk, siz saygı göstermiyorsunuz zaten.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, yakıcı bir konuyu konuşuyoruz. Ülke insanımız yoksullukla, açlıkla mücadele ederken böyle güllük gülistanlık bir konuşma dinleyince insan ister istemez acaba aynı ülkede mi yaşıyoruz, aynı Parlamentoda mıyız, aynı pazarlara mı gidiyoruz diye sormadan edemiyor. Sanırım vekilim ya Danimarka'dan ya Finlandiya'dan ya İsveç'ten falan geldi, öyle bir standart üzerinden konuşuyor ama biz söyleyelim, biz vallahi Çorum'dan, Kars'tan, Ağrı'dan, Muş'tan, İstanbul'dan, İzmir'den pazardan haber verelim; hiç söylediğiniz gibi bir tablo yok Sayın Vekilim, onu ifade edelim.

Şimdi, özü kabahatinden beter bir açıklama, diyor ki: "Enflasyonu yüzde 60'lardan yüzde 32'lere getirdik." Ya, arkadaşım, kim yüzde 60'a çıkardı? Bu ülkede enflasyonu kim artırıyor? Bu ülkede ülkenin çalışan nüfusunun yüzde 60'ı açlık sınırının altında çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İnsanlar çocuklarının beslenmesine ekmek koyamıyor, peynir koyamıyor, beslenme koyamıyor; çocuklar okulu terk ediyor, üniversiteye kayıt yaptıramıyor yoksulluktan ama maşallah, hiç umurunuzda değil, gayet pembe pembe tablolar çizdiniz. Bu ülkede, bakın, Merkez Bankası enflasyon hedefini revize etti değil mi? Peki, onun üzerinden, enflasyon hedefi üzerinden asgari ücretliye ve emekliye yapılan zammı niye revize etmiyoruz, niye teklifi getirmiyorlar? “Neden?” sorusuna bir yanıt oluşturur musunuz? Bütçeniz mi yok, paranız mı yok, vergi mi toplayamıyorsunuz? Vallahi, gırla vergi topluyorsunuz yoksuldan, dar gelirliden ama tabii, pardon, onları yandaşlara aktarıyorsunuz, 5’li şirketlere aktarıyorsunuz, garantili şehir hastanelerine, otobanlara aktarıyorsunuz; e, yandışa aktarınca da para kalmıyor tabii garip gurebaya, emekliye; onun için de hâlihazırda zam yapmıyorsunuz. Temmuz ayı geliyor, zam bekliyoruz, zam bekliyoruz, zam bekliyoruz; bu kadar!

Teşekkür ediyorum.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- *DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, açlık ve yoksulluk riskinin boyutlarının araştırılması amacıyla 10/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Divanda ihtilaf var, o nedenle elektronik oylamaya başvurulacaktır.

İki dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Şimdi, Başkanım, şu anda dışarıda yağmur yağdı. Haymana ilçesinde mevsimlik tarım işçileri... Sel aldı götürdü. “Yoksulluk yok.” diyorlar ya, vatandaşın ne çadırı kaldı ne makarnası kaldı ne yatacak yatağı kaldı. Allah’tan korkmuyor musunuz ya? Burada millete diyorsunuz ki: “Yoksulluk yok.” Daha yeni oldu, Haymana işte, şu anda Haymana... Ankaralı arkadaşlarımız burada ya, yazık günah ya! Tarım işçileri, evet. Yazık günah ya! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, oylamaya yoğunlaşalım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Nasıl başlamadı? İşte, şu anda Haymana’da... Haberlere bak kardeşim! Ya “Başlamadı...” Gerçek dışı beyanlarda bulunmayın, ayıp olur; ben size yalan söylüyorsunuz diyeceğim, ayıp olur, yakışmaz bize ya!

BAŞKAN - Sayın Tanal, oylamaya girdiniz mi? Kaçırmayın.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, beni ilgilendiren şu: Mevsimlik tarım işçisi aç, aç! Şu anda çadırlarını sel götürmüş, beni ilgilendiren o.

BAŞKAN - Sayın Tanal, oyunuzu kullandınız mı?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bir insan hakkı ihlali var, çocuk hakkı ihlali var, kadın hakkı ihlali var yani burada insan hakları sinyal veriyor, çan zilleri çalıyor ama AKP Grubunun umurunda değil, gülüyorlar; bakın işte, hepsi gülüyor!

BAŞKAN - Bir oyla herhâlde işin seyri değişecek.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani keşke o mevsimlik tarım işçilerinin başına gelen sizin başınıza gelmesin, ben ne diyeyim şimdi size?

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin karşılaştığı sorunların tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla 11/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

10/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/6/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin karşılaştığı sorunların tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla 11/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1886 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 10/6/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mahmut Tanal.

Sayın Tanal, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHPGRUBUADINAMAHMUTTANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Tabii ki geçen sene 600 bin mevsimlik tarım işçimiz vardı, 81 ilin 73'üne Şanlıurfa'dan mevsimlik tarım işçisi gitti. Tabii, bu mevsimlik tarım işçileri sadece Urfa'dan gitmiyor; Mardin'den, Diyarbakır'dan ve Şırnak'tan, Siverek'ten, tüm ilçelerden Malatya'ya, Ordu'ya, Mersin'e, Ankara'ya, Türkiye'nin aşağı yukarı 73 iline mevsimlik tarım işçisi gidiyor. Tabii, bu mevsimlik tarım işçisi kimleri yanında götürüyor? Çocuklarını yanında götürüyor, yaşlılarını yanında götürüyor, kadınlar gidiyor ve bu çocukların çoğu da ilkokul, ortaokul, liselerden en az üç veya dört ay okuldan geri kalarak mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmaya gidiyorlar.

Elimizde bu Anayasa var. Anayasa'da insan hakları açısından barınma hakkından bahseder, temiz suya erişimden bahseder, enerjiye ulaşımından bahseder; maalesef ama maalesef bu mevsimlik tarım işçileri Anayasa'mızın koruması altında olan insan haklarından yararlanamıyor. Neden yararlanamıyor? Biraz önce ben şunu söyledim: Haymana'ya bağlı Yergözü köyünde şu anda yağmur yağdı. Maalesef vatandaşımızın, oradaki mevsimlik tarım işçilerimizin kalmış olduğu çadırları sel bastı

ve perişan durumdadırlar. Cumhurbaşkanının 2024/5 sayılı Mevsimlik Tarım İşçisi Genelgesi uyarınca valilerin, kaymakamlıkların bu mevsimlik tarım işçileri için barınma hakkı, enerji hakkı, temiz suya erişim hakkı, çocukların eğitim hakkıyla ilgili tüm tedbirleri alması gerekirken 2024'te yayımlanan Cumhurbaşkanının bu genelgesi uygulanmıyor. Uygulanmadığı için maalesef ama maalesef, hemşehrim olan tüm mevsimlik tarım işçilerimizin hepsi mağdur. Şimdi, bu gece Haymana'da bulunan mevsimlik tarım işçileri nerede yatacak arkadaşlar? Buradan Haymana Kaymakamlığına, Ankara Valisine, Cumhurbaşkanına sesleniyoruz: Mevsimlik tarım işçilerini, şu anda Haymana'da sel altında kalan vatandaşlarımızı bir an önce bu akşam otellere yerleştirin. Bu insanların bu hâlde kendi kaderlerine bırakılması insan haklarına aykırılık oluşturmaktadır.

Gelelim, aynı şekilde, mevsimlik tarım işçileri İş Kanunu'nun 4'üncü maddesi uyarınca İş Kanunu kapsamında değildir. Ne deniliyor? Efendim, ancak 50 kişiden fazla çalışırsa İş Kanunu kapsamındadır, 50 kişinin altında olursa İş Kanunu kapsamında değil; fazla mesai ücreti alamaz, sigorta mecburi değildir. Efendim, sosyal güvencesi yoktur, tüm haklardan mahrumdur. Bu ne demek? Arkadaş, ben seni anayasal hakların dışına atmışım, sen bundan yararlanamıyorsun. Bunu yapan kim? Arkadaşlar, kusura bakmayın, şimdi ben diyeceğim, Sayın Özkaya diyecek: "Ya, biz yapmadık." E, siz yapmadınız da Sayın Özkaya, biz kanun teklifini verdik, siz yapın da iyilik size ait olsun. Yazık günah değil mi? Yani şimdi burada bu insanların iş güvencesini sağlamayacaksa... Bu bir insan hakkı değil midir? Eğitim hakkından burada yoksun ediliyor, sağlıklı çevrede yaşama hakkından yoksun ediliyor, konut hakkından yoksun ediliyor ve bu insanların en büyük olaylarından bir tanesi de tarla ile çadır arasında o personeli götüren minibüse diyorlar ki: "Ticari kazançla sen bunu götürüyorsun." Bir de o araçları bağlanıyor. Arkadaşlar, bu hakikaten olacak iş değil ve bu mağduriyetlerin bir an önce ama bir an önce giderilmesi lazım.

Kaldı ki yine Cumhurbaşkanlığının 2024/5 sayılı Genelgesi uyarınca "Bu çocukların, bu ailelerin gittiği yerde en azından internetle eğitimin tamamlanması gerekir." diyor. Sayın Bakanım, siz o dönem Bakanlık yaptınız ama şimdi o siteyi açıyoruz; site açılmıyor, erişilemiyor. Buradan Millî Eğitim Bakanlığına sesleniyoruz: Mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarının eğitime erişimine ilişkin açmış olduğunuz siteye ulaşamıyor. Burada devlet vatandaşını kandırır mı? Resmî anlamda burada atf yapıyor. Siteye girin, siteye erişemiyorsunuz, site kapalı. Bu çocuklar ne olacak? Bu çocuklar mağdur durumda.

Gelelim işin bam teline. Bakın, Anayasa 10 diyor ya, eşitlik maddesi. Mevsimlik tarım işçilerinden kadınların günlük yevmiye ücreti ile erkeklerin günlük yevmiye ücretlerini TÜİK farklı belirlemiş durumda. Yani burada açık başlıklar hâlinde 2025 yılında tohum ekme hizmetlerinde kadınlar günlük 1.077 lira maaş alırken erkekler 1.394... Burada aşağı yukarı 15-20 tane kalem var. Hani Anayasa'da kadın-erkek eşitti? Kadın-erkek eşitliğini bizzat ama bizzat Anayasa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) - Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Anayasa'nın 10'uncu maddesi "eşitlik" diyor, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesi "kayırmacılık yasağı" diyor, dinimiz de diyor "Eşitliği sağlayın, adaleti sağlayın." pozitif hukuk da diyor; tüm ahlak bunu söylüyor, toplumsal kurallar bunu söylüyor. Peki, meyve ağacı, bağların budanması, bakımıyla ilgili hizmetlerde kadınlar 1.219, erkekler 1.486. Değerli Bakanım, Allah rızası için -siz bizim aynı zamanda İnsan Hakları Komisyonu Başkanımızsınız- bu kadın ile erkek arasındaki ücreti, yevmiye eşitsizliğini nasıl gidereceğiz? Kim bunu giderecek?

DERYA YANIK (Osmaniye) - Hep beraber.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Genel Kurula hitap et.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anlamadım Konyalı hemşehrim, söyle; şimdi Konya’da, orada benim mevsimlik tarım işçim çalışıyor.

BAŞKAN - Sayın Tanal... Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Devamla) - Yani senin vicdanın bunu kabul ediyor mu?

BAŞKAN - Sayın Tanal, Genel Kurula hitap edin lütfen.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Erkek ve kadın ücretinin arasındaki fiyat farkını yaratan AKP iktidarını halka şikâyet ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) - AKP gitmeden mevsimlik tarım işçilerinin sorunları bitmez, bitmez! (CHP sıralarından alkışlar)

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Biz de gitmiyoruz.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Gönderecek halk ya! Siz babanızın hayrına mı gitmiyorsunuz? O sandık gelecek, halk gönderecek, halk gönderecek. Babanızın çiftliği değil, halk getirdiği gibi götürmesini de bilir.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Ama son seçimde yine 1’inci olduk, ne yapalım! Halk yine “AK PARTİ” diyor ama.

BAŞKAN - Sayın Tanal, teşekkürler.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Ben teşekkür ediyorum, saygılar.

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Sayın Çalışkan, bugün gözlerimiz sizi aradı, bir performans düşüklüğü var gibi, herhâlde maddelerde tamamlayacaksınız.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin pek çok sorununu konuşuyoruz, ne yazık ki hiçbir ciddiye alınmıyor ama ülkemizin kanayan yaralarından biri ne yazık ki tarım işçileridir. Özellikle GAP bölgesinde, dünyanın en verimli topraklarında, en verimli sulak arazilerinde yaşayan insanlar kendi bölgelerinde ekim dikim yapamayıp Türkiye’nin pek çok noktasına mevsimlik işçi olarak gidiyor; bu, bir ayıp olarak yeter ama bundan ötesi şu: Bu mesele sadece Şanlıurfa’nın, sadece Diyarbakır’ın değil aynı zamanda Hatay’ın da bir sorunudur, aynı zamanda Kars’ın, Erzurum’un da bir sorunudur.

Ülkemizin önemli yarısı mevsimlik tarım işçileridir. Bu insanlar gayriinsani koşullarda yaşam sürüyor; sağlık, barınma, eğitim, ulaşım, temiz su, gıda hizmetlerinden mahrum. Bunların bir ilden başka ile geçişi bile kamyon kasasında, 30-40 kişinin birlikte seyahatiyle gerçekleşiyor ve ne yazık ki ülkemiz bu mevsimlik tarım işçilerinin varlığını, trajedisini ancak bir trafik kazasında, birden çok ölüm olduğu kazalarda duyuyor. Oysa bu Meclise düşen görev bu insanların sorunlarına sahip çıkmaktır.

Bir taraftan Aile Yılı ilan edeceksiniz, bir taraftan da aile haklarından en büyük mahrumiyeti yaşayan bu göçebe insanların sorunlarına duyarsız kalacaksınız; bu asla kabul edilemez. Sosyal devlet her alanda vatandaşının sorunlarıyla ilgilenir. İnsanı önceleyen devlet olması gerekirken ne yazık ki bugün işçi ücretlerinin en düşük olduğu ama işçi ölümlerinin en yüksek olduğu bir ülkedeyiz. Onun için de hani meşhur bir slogan var ya “Yaparsa AK PARTİ yapar!” diye, ne yazık ki ölümlü iş kazalarında da rekor yine AK PARTİ’de.

GAP'ın bu kadar verimli döneminde bile bu kadar atıl vaziyette bulunması ne yazık ki AK PARTİ döneminde gerçekleşti. Malum olduğu üzere bölgede “yedi küpeli gelin” olarak adlandırılan GAP ne yazık ki varlığını bir şekilde ortaya koyamıyor. Evet, bugün çok önemli bir sosyal sorunla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Çalışkan.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Maruz kaldığımız sosyal sorun öyle “Biz sosyal yardım yaptık.” diyerek, liste yayınlayarak, televizyonlarda spot reklamlar vererek çözülmez. Sorunların kaynağına inmeden, bire bir muhatap olmadan bu sorunlar çözülmez. Bu açıdan da bugün göçebe işçi, geçici mevsimlik işçi sorunu Türkiye'nin en büyük problemlerinden biridir. Bu aileler tek başlarına işçi değil, aynı zamanda karı koca, tüm çocuklarıyla aile boyu -deyim yerindeyse- çağdaş kölelik düzeni olan bir sistem ne yazık ki yaşanıyor. Böyle bir olaya iktidarın seyirci kalmasını, bu kadar insani talepte bile vicdanlarını kenara bırakarak yine “hayır” diyeceklerini düşünmek istemiyorum. Bu açıdan da bu sorun münferit bir sorun değildir; Hatay'ın sorunudur, Şanlıurfa'nın sorunudur, Gaziantep'in sorunudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Hep birlikte hiç olmazsa bu insani, makul talebe “evet” diyelim, bu sorunla ilgilenelim. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yılların kanayan yarası tarım işçileri. Benim seçim bölgem olan Adana'da da çok fazla var tarım işçileri. Biz de kendilerine gidiyoruz, görüyoruz, ziyareti ediyoruz ve hangi koşullarda yaşadıklarını, ne zor şartlarda çalıştıklarını çok iyi biliyoruz. Öyle ki bu tarım işçileri doğdukları, büyüdükleri şehirlerde barınamadıkları, kendilerine iş, ekmek, aş bulamadıkları için evini, yurdunu terk edip başka şehirlerde çok gayrışıhhi koşullarda, çok zor koşullarda çalışmak zorunda kalan insanlar. Tabii ki bunların en önemli problemleri de barınma problemi. Bu insanlar çadırlarda, temiz suya, sağlıklı sanitasyona uzak alanlarda ve gerçekten çok zor olanlarda yaşamaktalar. “Burada en mağdur olanlar kim?” diye soracak olursak, çocuklar ve kadınlar burada en mağdur olanlar. Kadınlar ve çocuklar hem bu şartlarda yaşamak hem de çalışmak durumundalar. Tabii ki kadınlar daha az maaşla ve sıfır sosyal güvenceyle çalışıyorlar tarım işçisi olarak. Çocuklar da eğitim haklarından mahrum kalarak ve çocuk işçi olarak tarlalarda, okullardan uzak kalarak hayatlarını devam ettirmek durumunda kalıyorlar.

Düşünün, 21'inci yüzyıdayız, 2026'dayız ve daha ilköğretime gitmeyen çocuklar var ülkemizde hem de sayısı hiç azımsanmayacak kadar. “Tarım işçisinin problemleri hallolsun, hallolmalı.” diye biz konuşurken bir yandan bakıyoruz ki tarımın kendisi çok problemlili hâle geldi. Öyle ki artan maliyetler ve devletin destek vermemesiyle ya da devletin çiftçiye ve tarıma gerekli desteği vermemesiyle çiftçi de ölmüş oldu, dolayısıyla tarım işçilerine bir darbe de buradan vuruldu. Ortada bu kadar problem varken iktidar ne yapıyor diye bakıyoruz. Bu insanları evinden, yurdundan eden, anasını bacısını dağa kaldıran, babasını atasını katleden, toprağına çöken lanet terör örgütü PKK, onun mensupları ve hain terör hükümlüsü, bebek katili, teröristbaşını nasıl affedeceğimin derdini tutmuş gözüküyor. Bir yanda da öyle ki “Biz Kürt halkının, Doğu ve Güneydoğulu vatandaşların haklarını savunmak için siyaset yapıyoruz.” diyenler de “Bu adama özgürlük istiyoruz.” diye, miting yapacağız diye bas bas bağırıyorlar.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Yapacağız, yapacağız!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Ben çok merak ediyorum, tarım işçilerinin bu kadar problemi varken ve bu kadar yıllardır çözülmemişken niye bu mitingler bu tarım işçileri için yapılmıyor ya da bu tarım işçileri için bu kadar ses çıkarılmıyor? Gerçekten biz bunu çok merak ediyoruz diyor ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İlave süre verecektim ama herhâlde yetti, peki.

Halkların Eşitlik ve...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, sataşmadan söz istiyorum, DEM PARTİ diye direkt sataştı Ayyüce Hanım.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Başkanım, DEM PARTİ demedim ben.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Mitingimizden bahsetti Başkan, miting bizim mitingimiz.

BAŞKAN - Buyurun.

Yeni bir sataşmaya mahal vermeyin lütfen.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

57.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, açık ve net bir şekilde şunu söylemek gerekiyor: Biz siyasetimizi ya da niçin miting yapıp yapmayacağımızı kimseye danışacak değiliz. Kimin, niçin miting yaptığıyla ilgilenmediğimiz gibi kendi miting kararlarımızı da kendimiz alıyoruz. Bu ülkenin en temel sorunu olan Kürt sorununu çözmek için mücadele ediyoruz. Bu ülkede gerçekten barışın tesis edilmesi için emek harcıyoruz, mücadele ediyoruz, çaba harcıyoruz ama birileri ne yazık ki barıştan korktuğu için, çözümsüzlükten beslendiği için her kürsüye çıktıklarında sürekli partimizi itham eden ve kendilerine alan açmaya çalışan bir siyaset yürütüyorlar. Açık ve net söyleyelim, gidin kendinize başka bir gündem bulun. Sürekli DEM PARTİ'ye çamur atarak sürekli DEM PARTİ üzerinden gündem olmaya çalışmaktan artık vazgeçin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Son cümleyle kapatalım lütfen.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - DEM PARTİ kendi kurumsal kimliği içerisinde, kendi eylem takvimini, kendi mücadele hattını, kendi politik hattını belirleyen bir partidir. Halkın oy verdiği, teveccüh ettiği, bu ülkenin 3'üncü büyük siyasi partisinden bahsediyoruz. Hiç kimseden icazet alacak değiliz eylem etkinlik yaparken, miting yaparken hiç kimseden icazet alacak değiliz. Bu ülkenin barışı için, bu ülkenin insanların ölmemesi için mücadele ediyoruz, çaba harcıyoruz. Biraz buna saygı duyun, saygı duymayı bilmiyorsanız da bir zahmet susun yani, susun! Biz size ne konuşup konuşmayacağınızı, ne eylem yapıp yapmayacağınızı söylüyor muyuz? Yeter artık ya! DEM PARTİ'den başka gündemi olmayan insanlarla uğraşmaktan bıktık artık biz. Kendi gündemimize hâkimiz, kendi siyasal hattımızı takip ediyoruz ve ne olursa olsun bu ülkede barışı inşa edeceğiz, demokratik bir ülkeyi inşa edeceğiz. İstedikleri kadar bağırsınlar, istedikleri kadar yaftalasınlar.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Poyraz, buyurun.

58.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Burada, elbette ki DEM PARTİ Parlamentoda grubu bulunan, seçilmiş milletvekilleriyle siyaset yapan meşru bir partidir. Bizim “DEM PARTİ meşru değildir.” diye bir tutumumuz olmadı, olamaz. Bu, her şeyden önce, Anayasa'ya karşı gelmektir; İYİ Parti mevcut Anayasa'ya uymayı kendisine ilke edinmiştir. Ancak ortaya konulan politikalar ve alınan referans noktalarına İYİ Parti her seferinde tepki koydu. Biz burada Türkiye Cumhuriyeti devletini, Türk milletini ve bu ortak vatan, ortak tarih şuur ve bilincini referans alarak, cumhuriyet değerlerini ve cumhuriyet felsefesini referans alarak Türk milletinin huzuru, mutluluğu ve refahı için burada Parlamentoda mücadele ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Burada DEM PARTİ -bunu bir sataşma olarak değil bir durum tespiti olarak ortaya koyuyorum- önce zaman zaman, son iki yıldır ise her mikrofonu açtıklarında ya da her fırsatları olduklarında bir terör hükümlüsünü kendilerine referans alarak ve terör hükümlüsünü Kürtlerin temsilcisi olarak tanımlayarak bir politika ortaya koyuyorlar. Bir kere, her şeyden önce, Anayasa'yı merkeze alan, kanunları, kuralları merkeze alan normal bir vatandaş olarak bizim tepkimiz şu: “Terör hükümlüsünü referans alamazsınız.” Ha, kendilerini referans alıyorlarsa dikkatle zaten dinliyoruz.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Milyonlar referans alıyor sadece DEM PARTİ değil. DEM PARTİ kimlere dayanıyor acaba?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Kendilerini referans alıyorlarsa biz onları dikkatle dinliyoruz kürsüde, televizyonlarda dinliyoruz, kürsüde dinliyoruz, yerinden yaptığı konuşmalarda dinliyoruz ama burada büyük Türk milleti adına bu ülkenin her bir yurttaşı, bu ülkenin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Önce Türk milleti derslen olmuyor işte.

TURAN YALDIR (Aksaray) - Dinleyiniz efendim, dağbaşı değil burası, dinleyiniz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ya, dağbaşı, dağbaşı... Dağdan gelmişsin belli!

BAŞKAN - Sayın Başkanım, sataşmadan ikişer dakika söz veriyorum. Sayın Koçyiğit'e iki dakika söz verdim.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, bu, sataşmadan ziyade...

BAŞKAN - Lütfen, bunu ama lütfen...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN - Peki, buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Değerli Başkanım, bu söz alma sürecini çok suistimal eden bir Grup Başkan Vekili değilim, çok sık da söz alan bir Grup Başkan Vekili de değilim. Dolayısıyla burada defalarca ifade ettik, bu Parlamentodaki her bir milletvekili, bu ülkedeki kanunlara uyan, kurallara uyan, vergisini ödeyen, suça bulaşmamış, devletin her türlü yanlışına, iktidarın her türlü yanlışına rağmen suça bulaşmamayı tercih etmiş vatandaşın derdini çözmekle ve vatandaşın refahını yükseltmekle

sorumlu, iktidar da muhalefet de ama bu Parlamentoda defaatle ve defaatle teröriste, teröre bulaşmış veya suç işleminin affı ya da onu referansını İYİ Parti asla ve kata kabul etmeyecek ve bununla ilgili her seferinde hem defans gösterecek hem bununla ilgili şerh koyacak hem de bununla ilgili İç Tüzük'ün ve Anayasa'nın bize verdiği tüm yetkileri sonuna kadar kullanacağız.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

59.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, birkaç realiteye dikkat çekmek gerekiyor. Bence bizlerin, Meclis olarak da milletvekilleri olarak da Türkiye halkları olarak da gerçeklere gözümüzü kapatarak gerçekleri inkâr ederek yol alamayacağımızı sanırım herkes biliyor. Öncelikle bu ülkenin “Kürt sorunu” diye bir sorunu var; bazıları bu sorunun olmadığını ifade edebilir, bu sorunu görmezden gelebilir ama bir Kürt milletvekili olarak, bir Kürt olarak evet, benim sorunum var ve benim bu sorunumun çözülmesi için de mücadele ediyorum. Bu ülkede yaşayan insanların, bu ülkede yaşayan Kürtlerin sorunu var. Temel hak ve özgürlükleriyle ilgili, ana dil kullanımıyla ilgili, ana dilinde kamusal hizmetle ilgili, bu ülkede anayasal yurttaşlık hakkı gibi birçok sorunu var ve bu sorunların çözülmesi gerekiyor. Kürt sorunu çözülmediği için ne yazık ki cumhuriyet kapsayıcı, kuşatıcı, farklılıklara duyarlı, eşit, özgür bir sistem olarak inşa edilemediği için bu sorun açığa çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu sorununun sonucunda şiddet açığa çıkmıştır ve bugün gerçek anlamda Kürt sorununun çözümünde şiddet başlığının ortadan kalkıp meselenin siyasal ve hukuksal zemine çekilmesi gibi bir gerçeklikle karşı karşıyayız. İşte o zeminde de Sayın Öcalan'ın başaktörlüğüne dikkat çekiyoruz. Gözlerimizi hakikate kapatıp gerçeği karartarak yol alamayız. Kimi referans alacağımızı, neyi referans alacağımızı, neyin siyasetini yapacağımızı belirleyebiliyoruz, belirliyoruz da. Biz bu referansları sadece parti olarak biz değil bakın, Türkiye'de yaşayan milyonlarca insan Sayın Öcalan için “Benim önderliğimdir.” dedi. Bu gerçeğe gözünüzü kapatarak Kürt sorununu nasıl çözeceksiniz, şiddeti nasıl geride bırakacaksınız? Cumhuriyet diyorsunuz, o cumhuriyet nasıl demokratik olacak, nasıl bir hukuk devleti olacak, nasıl adalet tesis edilecek? Bu sorulara da yanıt vermeniz gerekir. Bu sorulara yanıt vermiyorsanız da kusura bakmayın, burada söz kurmamanız gerekir.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hukuk devleti katilleri kahramanlaştırmaz, cezalandırır!

BAŞKAN - Müsaade eder misiniz sayın milletvekilleri, Grup Başkan Vekilinize söz vereceğim, müsaade edin lütfen.

Buyurun.

60.- *Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu ülkedeki sorunu olan herkesin sorununun çözüm adresi burası, Parlamento. Bizi de bağlayan şey -başta Anayasa olmak üzere- kanunlar, kurallar. Kanunları, kuralları

bir yere koyup, Parlamento'yu bir yere koyup Türkiye Cumhuriyeti devletini, Türk milletini, bölünmez bütünlüğünü hedef alan bir terör örgütünü kurmuş, yönetmiş, infaz emri vermiş birisinin referans alınması, muhatap kabul edilmesi, haddizatında bu ülkenin mutlak ve eşit vatandaşı olan Kürtlere vasi tayin edilmesi; buna aracılık edenler, bunu övenler, bunların hepsi hem Türk Ceza Kanunu'na göre hem cumhuriyetin felsefe ve ilkelerine göre açıkça suç işliyorlar. O yüzden, bakın, Kürt'ün bir derdi varsa Türk'ün de derdi, Kürt'ün de derdi; Alevi'nin de Sünni'nin de sağcının da solcunun da derdini bu Parlamento çözecek, cezaevindeki bir terör hükümlüsü değil. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu kadar adam, bu kadar milletvekili, bu kadar koca koca adam, koca koca kadın, cumhurbaşkanları, bakanlar, valiler, hâkimler, savcılar, onlar bunlar çözemeyecek; bu işi bir terör hükümlüsü çözecek, öyle mi? O zaman hepimiz boşaltalım bu salonu ya; oturmayın, oturmayın bu salonda, boşaltalım burayı.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Zaten burada çözülecek, burada çözülecek; merak etmeyin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Biz çözemiyorsak, oturup bunu çözemiyorsak boşaltalım.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Buraya gelecek zaten, merak etmeyin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Kürt'ün derdi hukuk değil mi, Kürt'ün derdi adalet değil mi, Kürt'ün derdi özgürlük değil mi, Kürt'ün derdi insan hakları değil mi, Kürt'ün derdi demokrasi değil mi? Şimdi, bizi seyreden herkese soruyorum: Bu memlekette bu derdi dert edinmeyen bir Türk var mı?

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Siz, siz! Sizin dışınızda herkes dert ediniyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Türk'ün de şu an artık adaletsizlik, hukuksuzluk, demokrasi ve özgürlük yoksunluğu bu ülkenin her yurttaşının derdi, hep beraber bunu çözeceksek çözelim.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - En büyük engel siz gibi duruyorsunuz ama o kadar büyük de değilsiniz, bunu bilin yani.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ben "Türk'e demokrasi." demiyorum, "Bu millete demokrasi." diyorum. Ben Türk'e özgürlük değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ama çözüm önerisi yok ki bunların!

BAŞKAN - Bunu ne kadar sürdüreceğiz Sayın Grup Başkan Vekilleri, bunu ne kadar sürdüreceğiz?

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Başkanım, çıkıp açıklama yapsınlar, çıkıp basın açıklaması...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Evet Başkanım, çok doğru söylediniz, çok doğru söylediniz Başkanım.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Bunun bir sonu olmayacak mı?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Kısa sürüyor Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Başkanım, kısa... Müsaade edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Böyle bir şey olmaz ki yani ya...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Her defasında aynı şeyleri dinliyoruz ya!

BAŞKAN - Ama haklı olarak, bakın, diğer milletvekili arkadaşlar da tepki gösteriyor.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Rahatsız olması gereken siz değilsiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Böyle bir şey olmaz ki ya!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Değerli Başkanım, bakın...

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Değerli Başkanım, bakın...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, kardeşim...

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sen niye rahatsız oluyorsun?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ya, sen bir dakika müsaade et, Grup Başkan Vekilin konuşsun, Grup Başkan Vekilin konuşsun!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben de bir milletvekiliyim, ben de bir milletvekiliyim. Bu nedir? Esir mi aldınız bizi?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Grup Başkan Vekilleri...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ya, bana kalp işareti yapma! Grup Başkan Vekilin konuşsun!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bırak!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Böyle bir şey olabilir mi ya!

MEHMET AKALIN (Edirne) - İndir elini ağağı!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ne kadar sürecek?

BAŞKAN - Sayın Güneş... Ya, bir müsaade eder misiniz Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır, rahatsız olmuyorum, o değil, aynı şeyleri söylüyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Güneş...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Aynı şeyleri söylüyorsunuz, aynı şeyleri...

BAŞKAN - Sayın Güneş, müsaade edin ama... Söz verdim Grup Başkan Vekiline.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Söylediklerim seni rahatsız ediyorsa şapkeyi önüne koy, seni bu hâle düşürenlerden hesap sor, benden değil. Seni sokağa çıkartmayanlardan hesap sor, benden değil. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bu memlekette hukuku konuşmayıp; demokrasiyi, özgürlükleri, insan haklarını konuşmayıp buraya getirilen kanunlarla her seferinde iktidar ve iktidara yakın olan yandaşlarına ve onlara özgü kanunları buradan çıkarttırıp, oy çokluğuyla çıkarttırıp, bu ülkenin gerçek sorunlarını konuşmayıp halının altına süpüre süpüre, süpüre süpüre ondan sonra kalkıp Sayın Başkanım, o zaman sorarsınız bana: “Uğur, bu daha ne kadar sürecek, daha ne kadar konuşacağız?” Bugün şu saate kadar, şu saate kadar... Saat kaç oldu? Saat altı oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Saat altıyı beş geçiyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Başkanım, son, toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şu saate kadar, şu saate kadar, dün de dâhil olmak üzere, vatandaşın lehine, normal bir vatandaşın lehine ne çıktı var burada ya?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Boş konuşmayın o zaman kardeşim ya!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Kurban olayım, bana biri söylesin ya; normal vatandaşın lehine ne çıktığı oldu? Kürt'ün lehine, Türk'ün lehine; sağcının, solcunun; kimin lehine ne çıktı, çıkarttınız bu saate kadar?

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, bu çözümsüzlük...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Hem suçlu hem güçlü.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sen neyin suçundan bahsediyorsun? Ne, ne?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Uğur Bey, konuşuyorsun...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sen de kalk konuş, kalk derdini anlat.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Yasama faaliyeti yaptırmıyorsun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hangi yasama faaliyetindesin? Saat kaçta geldin? Kaçta geldin sen?

BAŞKAN - Sayın Poyraz... Sayın Poyraz... Sayın Poyraz...

Sayın milletvekilleri, müsaade eder misiniz...

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sen niye rahatsız oluyorsun? Otur yerine!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Oradan şov yapma!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sayın Poyraz; lütfen...

MEHMET AKALIN (Edirne) - Otur yerine!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - El kol hareketi yapma, terbiyesiz!

BAŞKAN - Ya, bir susar mısın?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ne demek ya!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Gel buradan söyle, gel buradan söyle aynı cümleyi.

BAŞKAN - Sayın Poyraz, lütfen, lütfen...

Son kez ama... Açmayacağım, son kez, lütfen...

Buyurun.

61.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uğur Bey'e tanıdığınız süreyi tanıyacağınıza inanıyorum.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki...

BAŞKAN - 3 kez oldu ya, insaf.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...bu ülkedeki çözümsüzlük aklının bedeli çok büyük, önce herkesin bunu görmesi gerekiyor. Konuştuğumuz mesele sıradan bir mesele değil, bence herkes cümlelerini çok özenli seçsin. İşin ucunda, bu ülkede yaşayan insanların, yurttaşlarımızın, halklarımızın en başta yaşam hakkı olmak üzere, ekonomisinden tutalım sosyal hayatına, sosyal hayatından tutalım geleceğine kadar birçok meseleyi barındıran bir sorundan bahsediyoruz. Onun için, öyle halının altına süpürerek, kafamızı kuma gömerek yol alamayacağımız açık ve net.

Sayın Öcalan'ın muhatap olduğu açık ve nettir. Bakın, bu Meclisten bir heyet gitti, Sayın Öcalan'ı ziyaret etti. Herhâlde turistik geziye gitmedik biz oraya, değil mi?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Rezalet, rezalet!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Gezelim, görelim diye İmralı'ya gitmedik; çözümü konuşmak için gittik, akan kanın durması için gittik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

Bu ülkenin çocuklarının -Kürt'üyle Türk'üyle- gencecik yaşta toprağın altına girmemesi için gittik. Bu çabaları görmek yerine, bu barış aklını görmek yerine, barışmamak için, çözümsüzlük için ısrar etmenin kendisi akan kana göz yummaktır, akan kana razı olmaktır. Hiç kimsenin bu ülkeyi bölmek istediği yok. Bu ülkenin birlikte, bir arada, bütün halklarıyla, bütün zenginliğiyle var olmasını istiyoruz. Ama nasıl? Demokratik bir temelde, eşitlikçi ve özgürlükçü bir temelde var olmasını istiyoruz. Onun için, lafı hiç dolandırmaya gerek yok, gerçeğe gözünüzü kapatmaya da hiç gerek yok. Bu ülke demokratik olacaksa en başta Kürt sorununu çözmekten başlayacak. Kürt sorununu çözmeyen bir Türkiye ne demokratik olabilir ne refah içinde olabilir ne de hukukun üstünlüğünün geçerli olduğu bir ülke olabilir. İşte, her gün siyasi darbelerle, hukuksuzluklarla karşı karşıya kalırız.

Teşekkür ederim.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin karşılaştığı sorunların tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla 11/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Tunceli Milletvekili Sayın Ayten Kordu.

Sayın Kordu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Mevsimlik tarım işçileri üzerine görüşüyorduk. Gerçekten Türkiye'de en önemli sorunlardan bir tanesi ayrıca. Maalesef, verilen önergeler bu Mecliste sürekli siyasi iktidar tarafından reddediliyor. Az önce kendi önergemiz vardı, önergemiz emeklilerin ara zammı ve emekçiye seyyanen zamlar yapılması üzerineydi. Yine bu Parlamentoda siyasi iktidarın oylarıyla reddedildi. Şimdi tarım işleriyle ilgili bir önerge var, onun üzerine tartışıyoruz. Gerçekten tarımda çalışan emekçiler "görünmeyen emekçiler" aslında aynı zamanda. Tarım işçileri yıllardır yoksulluğun, güvencesizliğin, ayrımcılığın, sömürünün ve cinsiyetçi erkek egemen politikaların aslında en ağır biçimlerini yaşamaktalar. Kadın emeğinin en görünmez olduğu, en derin sömürüye maruz kaldığı alanlardan bir tanesi mevsimlik tarım işçileri. Bakın, Urfa, Diyarbakır, Mardin, Batman başta olmak üzere, pek çok Kürt ilinden yüz binlerce emekçi geçimlerini sağlayabilmek için her yıl memleketin dört bir yanına göç etmek zorunda kalmaktadır. Ancak gittikleri yerlerde sadece emek sömürüsüyle değil aynı zamanda dışlanma, ayrımcılık, ırkçı saldırılarla da karşı karşıya kalmaktadırlar. Son yıllarda farklı ülkelerden gelen göçmen işçiler yani Suriyeli, Afganlı işçiler de aynı emek sömürüsüne ve aynı saldırılara maruz kalmakta ve kayıt dışı

çalışmaktalar. Dolayısıyla mevsimlik tarım işçileri -başta kadınlar olmak üzere- çoğu zaman kayıt dışı çalışmakta, çocuklar çok erken yaşta aileleriyle beraber tarlalarda çalışmakta, eğitim süreçleri eksik kalmakta, yarım kalmakta, bazı palyatif çözümler bulunsa da bunlar çok lokal, çok sınırlı yerlerde kalmakta. Dolayısıyla işçiler, çocuklar, kadınlar -bir bütün- sağlıksız barınma koşulları içerisinde yaşamaya mahkûm edilmekte ve üstelik çok uzun çalışma saatleriyle çalışmakta ve yine yaşamlarını idame edebilecek bir geliri elde edememekteler.

Bakın, özellikle mevsimlik ve tarım işçileri Kürtler birçok bölgede çok ırkçı saldırıların hedefi olmakla birlikte, biliyorsunuz, Sakarya'da Şirin Tosun'a ilişkin yine bir silahlı saldırı, yine, Samsun'da Perihan Akın'ın yaşamına mal olan bir saldırıyla karşı karşıya kalmışlardı. Bunlar aslında sadece birer örnek. Yine, birçok yerde insan onuruna yakışmayan, kamyonet kasalarında, traktör römorklarında ve eski minibüslerde taşınmakta ve bu koşullar nedeniyle işçiler iş cinayetlerinde topluca yaşamlarını yitirmekteler. Gerçekten bu tablo utanç verici.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

AYTEN KORDU (Devamla) - Bizler, DEM PARTİ olarak, mevsimlik tarım işçilerinin ulaşım, barınma, sağlık, eğitim ve sosyal güvenlik haklarının güvence altına alınmasını, çocuk işçiliğinin mutlakla sonlandırılmasını, eşit işe eşit ücretin mutlaka sağlanması ve sonlandırılmasını, yine her türlü ayrımcılık ve ırkçı saldırıların etkin biçimde soruşturulmasını bu kürsüden her seferinde dile getirdik, bir kere daha dile getiriyoruz. Bizler, Türkiye'de barışın ve demokrasinin sağlanması için, demokratik bir toplum olma gerçekliğinin inşası için tüm sömürü, ayrımcı, ırkçı politikalara son verildiği, başta mevsimlik tarım işçileri olmak üzere tüm emekçilerin insanlık onuruna yaraşır bir yaşamını inşa etmek için mücadeleye devam edeceğimizi buradan belirtmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Ali Özkaya.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri ve aziz milletimiz; bugün Sayın Mahmut Tanal'ın, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun mevsimlik işçilerle ilgili vermiş olduğu önerge hakkında AK PARTİ grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Şunu özellikle belirtmek isterim ki bir çiftçi çocuğu olarak, avukathğa başladığım güne kadar hayatı tarlada geçmiş bir insan olarak, mevsimlik işçilerin gerçekten üretimden gıda zincirine kadar fevkalade önemli emekçiler oldukları, bunların çok yoğun çalışma saatleriyle çalıştıkları hepimizin malumudur ve bunların sorunlarını çözmek hepimizin ortak sorumluluğundadır.

Sayın Tanal Meclisin kıdemli ve aksiyoner milletvekillerinden birisi malum. Bir elinde hortumla polisler su sıkmakta, diğer tarafta polislerin peşinde koşmakta, öbür tarafta polislerin barikatlarının plastiklerini kesmekte; Sayın Kılıçdaroğlu giderken de ağlamakta, gelirken de ağlamakta; ondan sonra, bayram tatili sırasında Urfa'ya gidip çiftçilerle konuşup görüşecekken Yunanistan'da tatile gitme konusunda gayret ederken çiftçilerin bu konusunu, mevsimlik işçilerin bu önemli konusunu Meclis gündemine getirdiği için kendisine teşekkür borçluyuz. Bu açıdan da son derece önemli bir konu. Sayın Cumhurbaşkanımız hem Başbakanlığı döneminde 2010'da hem Sayın Başbakanımız Binali Yıldırım Bey ve Sayın Cumhurbaşkanımız 2024 yılında mevsimlik işçilerle ilgili çok yoğun genelgeler çıkarmıştır ve bu konuda tüm kurumlara talimatlar verilmiştir. Bugün bile 19 ilimizde 33 tane tesis yapılmış, bunlarla ilgili 137 milyon lira valiliklere kaynak aktarılmış ve çalışmalara kalıcı alanlar oluşturulmuştur.

Afyonkarahisar da tarımın önemli illerinden biridir. Vişne, haşhaş, karabuğday, turşuluk salatalık gibi ürünlerde Türkiye birincisidir; patates, pancar gibi birçok üründe de Türkiye’de ilk beşte olan, çok yoğun bir şekilde tarımsal işçileri alan, mevsimlik işçileri alan bir ilimizdir. Biz ilimizin Emirdağ’daki pancar işçisinden Sultandağı, Çay’daki kiraz işçilerine, Dinar ve Sandıklı’daki haşhaş, patates işçilerine kadar her biriyle ilgili bu sorunlarda -alanda tesis edilmesi, bunlara temiz su sağlanması, kalacakları yerlere imkân sağlanması, elektrik götürülmesi konularında, sağlık ve eğitimle ilgili konularda- tedbirler alıyoruz ve tüm Türkiye’de de bakanlıklarımız bu konuda gerekli tedbirleri alıyor. Tabii, bunlar yılın belirli dönemlerinde ve belirli mevsimlerde çalıştıkları için kalıcı ve sürekli tesisleri, alanları yapmak çok kolay olmuyor bunlarla ilgili çünkü mevsim bittiğinde geri gidiyor, yeniden başlıyor ama şunu söyleyeyim: AK PARTİ belediye başkanlarımız ve Afyonkarahisar İl Özel İdareemiz gerçekten bu konuda yoğun gayret sarf ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Ama ben Sayın Tanal’a sormak isterim: Bana çık, “3 tane CHP’li belediye -büyükşehirlerin birçoğu sizde- tarım işçileri, mevsimlik işçiler için şu güzel projeyi yaptı, şu binaları yaptı, şu altyapıyı yaptı, şu sosyal tesisi yaptı.” de.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sen Hükümet olarak ne yaptın, onu söyle.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Lafla peynir gemisi yürümüyor Sayın Tanal, lafla peynir gemisi yürümüyor. Konuş, konuş... Ama kendinize geldi mi bir iş yapmıyorsunuz. Yapılanların eksikleri vardır, bunları tamamlamalıyız fakat araştırma önergelerine -az önce de görüştüğümüz- yasama faaliyetlerine geçesiye kadar günümüzün dört saatini, beş saatini aynı konulara ayırıyoruz; araştırma önergelerinin raporları görüşülüp gerekli karar alınmadan her gün yeni araştırma önergeleriyle tekrar tekrar aynı konuları konuşuyoruz. Konuşma Meclis açısından mühim ancak sonuca etkili işleri bulmamız lazım. Bu açıdan da bu önergeye “ret” oyu vereceğimizi, mevsimlik işçilerin sorunlarını zaten çözdüğümüzü, çözmeye devam edeceğimizi yüce Meclise söylüyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, sataşmadan dolayı...

BAŞKAN - Sayın Tanal, bu sataşmaya söz verilir, isminizi de zikrederek...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sağ olun.

BAŞKAN - Buyurun.

(AK PARTİ sıralarından “Sataşma yok.” sesleri)

BAŞKAN - Nasıl yok?

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir türlü yok, her türlü var.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya’nın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; benim elime aldığım hortum su hortumudur ama sizin elinize aldığınız hortum milletin o kaynaklarını soyan hortumdur; biz o hortumları keşiyoruz, hortumları. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Eğer siz bu milletin cebine o hortumları bağlamamış olsaydınız mevsimlik tarım işçileri Şanlıurfa’dan Türkiye’nin 73 iline gitmezdi. Sizin o hortumlarınız yüzünden o mevsimlik tarım işçileri bugün sel altında kalmış, çadıra yaşıyor, barınma hakkı yok, enerjisi yok, temiz suya ulaşamıyor. Asıl amacımız, sizin halkın cebine bağladığınız o hortumları kesmektir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İkincisi, belediyelerimizden bahsediyorsunuz. CHP'nin belediyelerinde tarım daire başkanlığı vardır. Mersin'den örnek vereyim; vatandaşa gübre veriyor, vatandaşa hayvan veriyor, vatandaşa aynı zamanda gübre veriyor.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Kaç tane?

MAHMUT TANAL (Devamla) - Yani burada şunu söyleyelim: Değerli milletvekilleri, iktidarda AKP mi, iktidarda CHP mi?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Belediye, belediye.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Yoksulluğu artıran AKP'dir. Vatandaşın şu anda çocuğu okula gidemiyorsa yoksulluğu siz artırdınız, sebebi sizsiniz, sorunu yaratan AKP. Sorunu yaratan AKP bu çözümün parçası olamaz. Mevsimlik tarım işçilerini Şanlıurfa'dan, Mardin'den, Siirt'ten, Batman'dan, Şırnak'tan koparıp Mersin'e gönderen, Adana'ya gönderen, Ankara'ya gönderen sizsiniz arkadaşlar. Yani burada siz kalkıp "Efendim, CHP'li belediyeler ne yapıyor?" CHP'li belediyeler sizin vatandaşın cebine, vergisine el koyduğunuz hortumları kesmeye çalışıyor, hortumları.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Devletin polisine sıktın...

MAHMUT TANAL (Devamla) - Onun için bana dersin: "AKP eşittir yolsuzluk, AKP eşittir adaletsizlik, AKP eşittir hukuksuzluk, AKP eşittir diktatörlük, AKP eşittir faşizmdir." Bu kadar kısa ve net! (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Onu belediye başkanlarınıza...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, 69'uncu maddeye göre söz istiyorum.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Cevap ver!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yahu, sen Yunanistan'a niye gittin Allah aşkına?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekili herhâlde...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, bizim şahsımıza da söylediği için 69'a göre söz istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekili söz istedi.

Buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkandan sonra 69'a göre söz istiyorum çünkü benim şahsıma sataştı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Adını anmadım ki.

BAŞKAN - Sayın Tanal, bir saniye.

Sayın Gül, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

62.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, milletimiz, kimin ne olduğunu, kimlerin kendisinin yanında durduğunu, kimlerin hizmet ve eser siyaseti yaptığını, kimlerin de kısır çekişmelerle, polemiklerle, kliklerle, hiziplerle milleti değil de kendilerini, ikballerini, geleceğini düşündüğünü çok iyi biliyor. Bunun en somut örneği bu hafta sonu yapılan seçimlerdir. Dolayısıyla partimize yönelik,

hükümetimize yönelik, yaptığımız tüm icraatlara yönelik kabul etmediğimiz tüm bu ithamları aynen iade ediyoruz. Bu hususta milletimiz AK PARTİ belediyeciliğinin yıllarca yapmış olduğu tüm hizmetleri çok iyi biliyor, CHP belediyeciliğinin de neler yaptığını çok iyi biliyor, görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bunun en iyi tanıkları da milletimiz ve kendileri. O yüzden, Sayın Tanal'ın bu ifadelerini, açıklamalarını, yapmış olduğu bu ithamları asla kabul etmediğimizi söylüyorum. Uzamaması adına da genel olarak bununla iktifa ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sanırım Grup Başkan Vekili yeterince cevap verdi.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, burada benim doğrudan şahsıma...

BAŞKAN - Sizin şahsınıza bir şey söylemedi, genel bir tanımlama yaptı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sataşmadan cevap vereceğim, kürsüden.

BAŞKAN - Peki, buyurun, kürsüden. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sabaha kadar kalalım burada, ne olacak, tartışalım.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Şimdi, tabii, ben mümkün olduğu kadar gayret ediyorum ki sataşmayalım, birbirimize eleştiri yapalım; siyasal eleştiri yapalım, sert eleştiri yapalım, konuları gündeme getirelim. Ancak her şey kamuoyunda, herkesin gözü önünde oluyor; hiçbir şey saklı, gizli değil yani dijital medyanın, dijital iletişimin bu kadar yoğun olduğu, kutularla euroların geldiği, peştamallarla halkın karşılandığı, her türlü yolsuzluğun İSKİ kanalizasyonuna bağlandığı bir yerden de elinizdeki hortumu bize, AK PARTİ'ye isnat etmeniz son derece yanlış bir iş, doğru bir iş değil.

Kendi hortumlarınızla kendiniz uğraşın, bu konuları AK PARTİ'ye sirayet ettiremezsiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) AK PARTİ, adı gibi aktır; içinde varsa yanlış onun da gereği yapıyor.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

63.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, ilk söz Sayın Abdulhamit Gül'e: 5 tane belde seçimi -ki çok sevdiğimiz insanlar- toplam nüfus 10 bin, onu kazanmakla övünüyor ama 16 milyon İstanbulunun seçtiği belediyeye darbe yapmaktan utanmıyor; bu birincisi. (CHP sıralarından alkışlar)

İkincisi, "hortum" dediniz ya, yıllar önceki bir konuşma aklıma geldi. Sayın Devlet Bahçeli kürsüde konuşuyor, "Hortumla götürdüler." deniliyor, o da "Ne hortumu, kanalizasyon borusuyla götürdüler." diyor; sizin hâliniz budur.

Siz, bir bakanın kendi şirketinden yaptığı ticaretin hesabını veremeyen bir partisiniz! Siz, alınan trilyonluk hediyelerin hesabını veremeyen bir partisiniz! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Ya, siz yaptıklarınıza bakın; yeni otobüslerin, minibüslerin hesabını verin! Belediye başkanları içeride, hesabını verin!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Siz, sizi eleştiren eski milletvekilini tutuklayan bir partisiniz! Her tarafınız rezaletin içerisinde, pislige batmış; bizi suçluyorsunuz! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yolsuzluğun kitabını yazdınız, kitabını! Yolsuzluğun tarifini yaptınız! “Yolsuzluk” deyince akla siz geliyorsunuz! (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ali Mahir Bey içinde bulunduğu ruh hâliyle konuşuyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Gayet iyiyim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kendi yaptığımız işleri sirayet ettiriyorsunuz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Gayet iyiyim, gayet iyiyim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Bizimle bir alakası yok, AK PARTİ’yle alakası yok; sizin kendi içinizde bulunduğunuz bir durumun dışı yansıması. Bizi karıştırmayın bu işe ya!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, biz bu kanunu konuşacaktık. Bitmez herhâlde bu hafta.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir müsaade ederseniz Sayın Grup Başkan Vekiline söz vereceğim, bir müsaade edin lütfen.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Bizi karıştırmayın.

BAŞKAN - O zaman siz sataşmaları, laf atmaları bitirin; sonra söz vereyim.

Sayın Gül, buyurun.

64.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül’ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, AK PARTİ’nin milletimize yapmış olduğu hizmetleri bizatihi olarak yaşayarak en iyi milletimiz biliyor. Şimdi, küçümsedikleri milletimizin 1 oyu dahi azizdir, kutsaldır, millî iradedir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bugün “Ufak 5 beldede, işte, seçim kazandınız.” diyor. İşte, bir irade, demokrasinin namusu sandıktır, o 1 oy bile bu ülkenin geleceği için verilmiştir. Geçen hafta “Beni sevenler oy versin, CHP’ye oy versin.” dediniz; ne oldu, kaç kişi seviyormuş? Kaç kişi Cumhuriyet Halk Partisine oy verdi; kaç kişi Cumhur İttifakına oy verdi, AK PARTİ’ye oy verdi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Seveniniz kalmadı.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Dolayısıyla milletimiz AK PARTİ’yle yoluna devam ediyor. Dolayısıyla elbette ana muhalefet partisinin de kendi gündemine dönmesi, Türkiye’nin meselelerine dönmesi, Türkiye’nin demokrasisinin standardının artmasına yönelik gündemine dönmesi, Türkiye’nin meseleleriyle ilgilenecek demokrasi hattına gelmeleri bizim dileğimizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Dolayısıyla milletimiz bizi çok iyi tanıyor. Bu anlamdaki ifadeleri asla kabul etmiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

65.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır 'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Demokrasinin namusu sandıkta milletin iradesine, eline, namusuna el uzatmayacaksınız! Seçilen belediye başkanlarına kayyum atamayacaksınız! (CHP sıralarından alkışlar) Kırıkkale'de senin belediye başkanın rüşvetten yargılanıp beş yıl iki ay ceza alırken bir gün gözaltına almayıp suçsuz belediye başkanlarını tutuklamayacaksınız!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - İftira atmadık; yargı var orada, yargı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Türkiye'nin 1'inci partisinin kurultayına karışmayacaksınız!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Yargı var, yargı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Demokrasiyi ayaklar altına almayacaksınız! (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Şikâyet edenler var, şikâyet edilen hukukçular var. Bu konuları niye konuşmuyorsunuz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Demek ki millî irade namussa...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Bunları niye konuşmuyorsun Ali Mahir! Bunu konuş.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yahı, millî irade mi bıraktınız? Sandıkta seçilen insanlara yaptıklarınız ortada.

(AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu burada, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu sizin yaptıklarınıza karşı dimdik ayakta.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kameralar sizi çekiyor diye böyle konuşuyorsunuz, gerek yok onlara. Herkes her şeyi biliyor, bırakın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ayıp ya! Ben 5 tane beldenin iradesini küçümsemedim ama onunla övünüyorsan 16 milyon İstanbullunun iradesine saygı göstereceksin, saygı!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - 16 milyon İstanbullunun her kuruşuna sahip çıkacaksınız, o zaman da söyledim. Size söyledim bu kürsülerde, kırk kere söyledim; gidin buna sahip çıkın dedim.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin karşılaştığı sorunların tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla 11/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Kara...

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

66.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Karaçay mevkinde inşa edilmeye çalışılan beton santraline ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Samandağ bir halk sağlığı felaketiyle karşı karşıya. Karaçay mevkinde Antakya-Samandağ yolu üzerinde yer alan, çevresinde onlarca TOKİ konutu, ilkokul, mezarlık ve türbenin bulunduğu bir beton santrali inşa edilmeye çalışılıyor. Yurttaşlar basın açıklamasıyla, protestolarla “Zehirlenmek istemiyoruz!” deyince şirket başka bir arazi buluyor; tepkiler dinmeye başlayınca geri eski yerine, inşaat alanına geliyor. Şirketin inadını anlamak gerçekten zor. Bu konuda eğer idarenin umursamazlığı varsa buradan da kendilerini tenkit ediyoruz. Binlerce yurttaşımızın sağlığını, malını mülkünü tehlikeye atmayın.

Tavla, Hancağız, Hüseyinli, Ataköy, Tomruksuyu, Uzunbağ, Özbek, Değirmenbaşı, Büyükçat ve Tavuklu Mahallelerimiz büyük bir halk sağlığı sorunuyla karşı karşıya; derhâl bu santral durdurulmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

67.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt fiyatına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ulusal Süt Konseyi çiğ süt fiyatını 24,30 lira olarak açıklamıştı. Ancak Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri “1 litre sütün üretim maliyeti 27 lira 31 kuruştur.” diyor. Yani üretici bugün maliyetinin altında, zararına üretim yapmaya zorlanıyor; yem, enerji, işçilik, veterinerlik giderleri sürekli artarken ve her gün yeni zamlarla karşılaşırken bu fiyatı kabul etmiyorlar. Süt para etmezse üretici borcunu ödeyebilmek için maalesef ineğini kesime göndermek zorunda kalacak. Yarın süt bulamayacağız, hayvan varlığı azalacak, et fiyatları daha da yükselecek ve ülkemiz ithalata mahkûm edilecektir.

Buradan yetkililere sesleniyorum: Üreticiyi ve gerçek maliyetleri dikkate almayan bir süt politikası gıda güvenliğini de koruyamaz. Üreticinin alın terini yok sayan bu fiyatın üreticiyi koruyacak şekilde yeniden değerlendirilmesi yapılmalıdır, yetkilileri buradan göreve çağırıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, iyi ki “Performansın bugün düşük.” dedik ya!

Buyurun.

68.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, fahri trafik müfettişlerine ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkanım, bugün, trafikte âdeta gizli bir el ceza mahkemesine dönüşerek fahri trafik müfettişleri vasıtasıyla birçok sürücünün canı yanmaktadır; artık bu sistem amacından sapmış, milletimizi canından bezdirmiştir. Hakkaniyetten uzak, keyfi ve somut delile, fotoğrafa dayanmayan bir şekilde ceza yazılması doğru değildir. Sürücülerimizin hatalı altyapılar, yetersiz tabelalar ve benzeri sorunlar karşısında mağdur kaldığı bu duruma son verilmelidir. Vatandaşımızın suçsuzluğunu ispat etmek için mahkeme mahkeme, kapı kapı dolaşması kabul edilemez. Bu açıdan, iyi niyetle bu görevi yapanları bir tarafa bırakarak, vatandaşımız mağdur edilmemeli, bu noktada kanuni bir düzenleme yapılmalı. Artık, devlet denetimi gizli saklı, tuzak kurarak değil hukuka uygun, şeffaf, adil bir şekilde yapılmalıdır. Bu konuda yapılacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.27

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Rümeyza KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Burdur Milletvekili Adem Korkmaz ve Kütahya Milletvekili Mehmet Demir ile 83 milletvekilinin Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Burdur Milletvekili Adem Korkmaz ve Kütahya Milletvekili Mehmet Demir ile 83 Milletvekilinin Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 262)* ²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü Birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 262 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştı.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 16 ila 30'uncu maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde söz isteyen, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Bürokratlar yok Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, bakın, bürokratlar açıldıktan sonra geliyorlar, bunu siz artık iyi bilen bir milletvekilisiniz.

Buyurun.

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önemli bir kanun görüşüyoruz. Her kanunun gerekçelendirilmesinde “çok tarihî, köklü çözümler” “kangren sorunların çözümü” gibi çok beylik laflar ediliyor ama işin içeriğine girdiğimizde ne yazık ki bu ciddiyeti görmüyoruz. Her kanunun aslında temelini belli basit gerekçelere dayandığı ne yazık ki görülüyor. Burada esas itibarıyla sorun şu: Bu Meclisin 28'inci Döneminin tamamına yakınında çıkan bütün kanunlar vergiyle ilgili, cezalarla ilgili, bütçeye ek katkı getirmeye ilgili; bunun dışında, üst düzey bürokratların özlük haklarıyla ilgili, bunda da bürokratların herhangi bir kanuni

² 262 S. Sayılı Basmayazı 3/6/2026 tarihli 98'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

takibe maruz kalmasını önleyecek tedbirlerle ilgili. Bunu pek çok yasada görüyoruz. Mesela 2/B yasası öyle orman köylüsü vatandaşımızın sorununu çözmeye yönelik bir madde değil. Ne var? Burada bürokratlar zamanında bir hataya düşmüşler, buradan kamunun ciddi bir tazminat ödemesi söz konusu; onu kurtarmak için ek madde çıkarılıyor. Çeltik ekimiyle ilgili kanun 50 metreye düşecekmış. Tamam, bu bir mesele ama esas sorun şu: 2014 yılında bütün itirazlara rağmen büyükşehir yasası çıkarıldı; bu milletin bin yıllık, binlerce yıllık geleneği olan köy statüsü kaldırıldı; köylerin hepsi birer mahalle yapıldı, sonradan pansuman tedbirle “kırsal mahalle” adı verildi ama sorunu çözmedi. Siz bu sorunu çözmedikten sonra “çeltik ekilecek mesafeler şu olacak, bu olacak” diyerek hiçbir yere varamazsınız. Aynı şey, Orman Çiftliği’yle ilgili mesele de emlak vergisinden muaf, vergiden muaf, harçtan muaf, muafiyet. Devlet Su İşleri Kanunu, yine, Devlet Su İşleri havzasında yer alabilecek herhangi bir kazadan, olumsuz durumdan ilgili bürokratlar etkilenmesin, topu taca atalım, sorumluluğu belediyelere devredelim, kurtulalım; yolları da devredelim, çit yapımını da üst geçit yapımını da devredelim.

Şimdi, kamulaştırma ayrı bir garabet. Bu kamulaştırma, hızlı el atma, bu ülkenin gördüğü en kötü kavramlardan biridir. Bir yerde hızlı kamulaştırma niçin yapılır? Afet, felaket vardır, deprem vardır ancak böyle durumlarda acil çözümdür ya da bir yerden yol geçmiştir, bütün arazilerin istimlakı tamamlanmıştır; tek bir sorun, onu çöz... Yol yapmak için, köprü yapmak için yapılanlar hariç bir yeri gasbet, götür oraya konut yap. Bunun da hiçbir izahı yok.

Bunun dışında, bütün maddelere el attığımızda yine şunu görüyoruz ki Şeker Kanunu’nda sözleşme yapan, yapmayan meselesi gündemdeydi. Evet, sözleşme yapılmadığında ceza var ama öyle bir ceza ki çiftçiye cezayı kat kat artıran ama işin sanayisini yapana, sanayicisine cezayı düşüren, ters orantıda bir yasa teklifi gelmiş. Bu da yetmemiş, ne yapılacak? Kolluk kuvvetleri devreye sokulacak. Hobi bahçelerinde benzer şey ki burada defalarca konuşuldu. Vatandaşın bahçesine 300 metrelik bir baraka yapmasından rahatsızsınız ama oraya villa yapılmışsa, oraya otel yapılmışsa göreyim sizi, yiğitseniz gelin, otele de yıkım kararı verin, villaya da yıkım kararı verin; bu yok çünkü sizin gücünüz ancak garibanlara yeter.

Değerli milletvekilleri, muhalefete seslenerek konuşuyorum çünkü iktidardaki arkadaşlar yoklama almayacağımızı bildiklerinden gelmedi; alınmayın, size söyleyiyorum, söz umarım muhataplarına gidiyordur.

Değerli milletvekilleri, yine başka bir hadise hayvan taşınmasıyla ilgili. Yani bütün zorluklarla bir köylü köyünde besi yapmış, bunu engelleyememişsiniz, “Bugüne kadar haciz gönderip seni yok edemedik, ‘Şu kadar mesafede üretim yapamayacaksın.’ dedik, bunu söylemedik, ne yapalım? En sonunda da madem hayvanı bütün zorluklara rağmen besledin, bir yerden başka yere naklediyordun, o zaman da seni yolda enseleriz, hayvan bedeli ne olursa olsun 130 küsur bin lira ceza...”

Cezada, bütün kanunlarda ölçülülük, adalet olması lazım. “Vur!” deyince öldürmek ancak bu yasada görülyor ne yazık ki.

Bakın, burada mesele şu: Tarım iflas etmiş vaziyette. Gıda enflasyonunda dünya 1’incisiyiz. Köyden insanlar göç ediyor, köylü tarlasına giremiyor belli sınır bölgelerinde -Hatay’ın Altınözü ilçesinde- taban fiyatları ortada. Siz bütün bunların hiçbirine çözüm getirmeyin, “Hayvan taşırken eğer oldu ki sıraya girmediyse basarım cezayı!” Bu akıl işi değil değerli milletvekilleri.

Yine, bugün yaşadığımız sorunlardan biri: Bakın, emek yoğun bir sektör olarak tavuk sektöründe bu ülke ürettiği tavukları ihraç ediyordu; normal şartlarda ihracatçının eli ayağı öpölür “İstihdam sağlıyorsun, üretim yapıyorsun, ülkeye döviz getiriyorsun.” diye ama Tarım Bakanlığı, maşallah, çok bilmiş; en kolay çözüm derhâl ihracat yasağı getirmek. Normal şartlarda aklıselim bir yöneticinin “Ya, hay Allah sizden razı olsun! Eliniz mi ayağınız mı öpülecek? Ülkeye ne büyük katkınız var? Bize düşen

görev: Size nasıl destek olabiliriz? Mısır mı, soya mı, buğdayı mı getirmeniz lazım? Biz öncü olalım, getirin; yeter ki şu üretimi artırın, ihracatınızı daha fazla artırın.” demesi لازمken -hani cumhuriyetin ilk yıllarında bir Millî Eğitim Bakanı diyor ya “Şu okullar olmasa Millî Eğitim Bakanlığını ne güzel yönetirdim.” diye- Tarım Bakanlığı da diyor ki: “İhracat yapmayın, sakın şeker pancarı üretmeyin, sakın hayvan üretmeyin; bunları üretirseniz enflasyon azar.” Sanki bu arkadaşlar bu ülkenin enflasyonunu -herhâlde- bidondaki açık bir suya falan benzetiyorlar; merkebin üzerinde taşınan, dengeyi sarstığı an her şeyin kaybolacağı bir şey zannediyorlar.

Ülkenin geleceği, üretimdir; ülkenin geleceği, çiftçinin köyünde ikamet etmesidir. Burada sadece belli ürünlerin ithal edilip yerinde üretilmesi de değil; siz çiftçiye, üreticiye, hayvan besleyene böyle düşmanca tavır beslerseniz köyler boşalır, sonrasında hem büyük şehirlerde kaos oluşur hem de ortaya güvenlik açığı çıkar ama ne yazık ki bu sorunların hiçbirine çözüm getirilen bir tavır görmüyoruz. Çiftçi hacizle traktörünü kaybetmiş, arsasına haciz konmuş, efendim, kimlerin eline düşmüş, bunların hiçbirini gündemde yok. Ne var? Eğer hayvanını götürürken küpesi yoksa “İşte, tepene bindim.” bu asla, asla kabul edilemez.

Yine, yasanın içerisinde veterinerlik maddesi var. Bu ülkede binlerce veteriner hekim fakültesi mezunu veteriner hekim işsiz, atama bekliyor. Binlerce, on binlerce ziraat mühendisi atama bekliyor, beyefendilerin gündeminde bunlar yok. Ne var? “Eğer satış yaparken bir tane belgesiz tablet satarsan şu kadar, 100 bin lira ceza yazacağız.” Herhâlde, bunu yazanların rakamlarla falan ilgisi yok. Dolayısıyla da bugün veteriner hekimin ruhsatla sattığı hâlde 600 bin lira ceza yazdığınız bir tabletin yerine internetten binlerce tablet yazan adama denetiminiz yok. Bu, şuna benziyor: Sosyal Güvenlik Kurumu müfettişleri herhangi bir müfettişi denetime gidiyor “Sizde şu kadar sigortalı eleman çalışıyor, mesai saatlerini yattırdınız mı?” diye. Yandaki iş yerinde hiç sigortalı çalışan yok. Söylediğinde diyor ki: “Bizim görevimiz mükellefimizi denetlemek, ona başka bir birim bakıyor.” Bunların yaptığı da aynı şey: İş yapma yok etmek ama esas suçluya göz yummak. Dolayısıyla burada esas sorun ceza vermek değil üreticiye destek vermek olmalıyken ne yazık ki bununla ilgili hiçbir çözümün getirilmediği ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, yasada alkol kullanımıyla ilgili madde var. Bakınca, hani bir tane de güzel olmuş bir şey olsun demek istiyor insan, inanın onda bile ikiyüzlü tavır ortada. Neymiş, dükkânların dış tabelalarında işte bilmem hangi markanın reklamı görünmeyecekmiş! Ya, siz bu ülkede “Onlarca rakı fabrikası açtık.” diye övünen siz, siz “Reklamının vergisini almayacağız.” diyerek işi çözmüş olmazsınız. Bu konuda alındığı söylenen tedbir de sadece “Biz alkole karşı bir adım attık.” diyebilmek için tabana verilmiş bir mesajdan öte hiçbir şey değildir, samimiyetten çok çok uzaktır. Gerçek anlamda iş yapıyor olsanız net çözümler ortaya koyarsınız. Bu açıdan da bu yasada bazı olumlu maddeler olsa bile büyük eksiklikler barındırdığını özellikle belirtmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Genel Kurulu selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Hasan Toktaş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 30 maddeden oluşan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin mutlaka her maddesi önemli ancak özellikle 2 madde

var ki bunlar, bu maddeler mutlaka geri çekilmeli ve yeniden gözden geçirilmeli diye düşünüyoruz, bu maddeler 14 ve 15'inci maddelerdir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından yapılan ilk tesis kadastro su ile orman kadastro su ihtilafları ve kadastral hatalardan kaynaklı olduğu iddia edilen 80 bin tapudan söz edilmekte bu maddelerde ve 2/B arazilerinin yeniden tespitinin önünü açan maddeler bu maddeler.

Kanun teklifinin 14'üncü maddesi, 6831 sayılı Orman Kanunu'na eklenmesi öngörülen ek madde 22 düzenlemesi, orman alanlarının korunmasına dair anayasal ilkeleri açıkça ihlal eden, mülkiyet hukukunda telafisi imkânsız eşitsizlikler yaratan ve devletin tazminat yükümlülüğünden kaçmak adına orman varlığını feda etme riski taşıyan bir hukuk dışılık belgesidir aslında. Söz konusu madde, mülkiyeti orman sınırları içerisinde kalması nedeniyle iptal edilen tapuların iadesini veya bedelinin ödenmesini öngörürken orman rejimini geri dönülemez bir şekilde tahrip etme potansiyeli de taşımaktadır.

Düzenleme her şeyden önce Anayasa'nın 169'uncu maddesine açıkça aykırıdır. Anayasa'nın ilgili hükmü devlet ormanlarının mülkiyetinin devredilemeyeceğine, zaman aşımıyla mülk edinilemeyeceğine ve orman sınırlarında daraltma yapılamayacağına dair amir hükme bağlanmıştır.

Orman niteliği idari bir kararla veya mali kaygılarla değil ancak bilimsel verilerle tayin edilebilir. Bilimsel kriterler yerine idari tasarrufu ikame etmek orman ekosistemini ranta ve talana açık hâle getirmek demektir.

Maddenin gerekçesinde, hatalı kadastro işlemleri nedeniyle devletin ödemekle yükümlü olduğu yaklaşık 516 milyar TL'den bahsedilmektedir.

Değerli milletvekilleri, “516 milyar TL” derken 129 bin hektar bu tip araziden söz edilmekte; sanki bunların tamamı 129 bin hektarın yani 1 milyon 290 bin dönümün yani 1.290 kilometrekare alanın tamamının vatandaşa iade edileceği düşünülerek, 1.000 metrekaresine de 400 bin TL ortalama bir diğer konularak 516 milyar TL hesaplanmıştır ki bu fahiş bir hesaplama değildir. Bu belki de kanunu daha meşru, daha kabul edilebilir göstermek için yapılmış bir hesaplama değildir ama bunun böyle dahi olduğunu kabul eder isek 516 milyar TL 11-12 milyar dolara tekabül etmektedir ki kur korumalı mevduat yüzünden bu ülkede 100 milyar dolarlık servet transferi yapılmıştır ya da TÜRK TELEKOM üzerinden Hariri ailesine 10-11 milyar dolar bu devleti soydurmuşsunuz siz. Yani 1.290 kilometrekarelik orman alanını 516 milyar TL'yle ölçmenin yanlışlığını buradan ifade etmek istiyorum.

Tapu sicilinin doğru ve güvenilir bir şekilde tutulması devletin asgari ve asli sorumluluğundadır. Devlet, kendi kurumlarının yaptığı hatalı işlemlerin maliyetini anayasal koruma altındaki orman varlığını feda ederek vatandaşın veya doğanın üzerine yıkamaz. Tazminat ödememek için orman alanlarının devredilmesi hukuk devleti ciddiyetiyle ve devletin devamlılığı ilkesiyle asla bağdaşmaz ancak burada şunu ifade etmeliyim ki orman kadastro su, orman kadastro komisyonlarınca yapılır. İlk tesis kadastro su ise Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün personeli tarafından yapılır. Bu arada, oluşmuş olan ihtilaflar yüzünden yani orman kadastro suunun önce yapılması ya da orman kadastro su yapılmadan önce tesis kadastro su yapılıyor ise ormandan ilgili memurların kadastro personeliyle birlikte bu işlemi yapması esnasında oluşan, vatandaşımızın da mağdur olduğu... Yani gerçekte orman olmadığı hâlde orman yazılmış yerler olabilir. Burada vatandaşımızın mağduriyetini gidermek bu devletin asli görevidir. Ama bir toptancı mantıkla 129 bin hektar, 1 milyon 290 bin dönümlük alanı toptan devredecekmiş gibi sunulmasının doğru olmadığını yani bunun, 80 bin taşınmazın bir arazi transferi operasyonu şüphesi olarak algılanmasını da bu şekilde sunulmasını da doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum.

Yine, madde 15, 2/B arazileri... Muhterem milletvekilleri, 2/B arazileri ne? “31/12/1981 tarihi öncesinde bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak yitirmiş araziler” diye geçer ve bu

2/B kadastrou da yine Orman Kadastro Komisyonu tarafından yapılmıştır. Bu kadastro geçerken -ben de mesleğimden olduğu için biliyorum- kimi köylerde, örneğin, 100 tane bu şekilde parsel varken ilgili hassasiyet gösterilmeyip, bunların 60-70 tanesi 2/B kapsamına alınıp bir kısmı alınmamış olabilir. Bu ve benzeri hataların düzeltilmesi ise amaç evet, bu mümkündür. Lakin burada, ucu açık bir şekilde, 1981 öncesi olup olmadığı belli olmayan... Yani bunun kontrolünün çok ciddi bir şekilde yapılması gerekmektedir. Alan belirleme süreçlerinde idareye tanınan geniş yetkilerin keyfiliğe, siyasi müdahalelere ve kamu kaynaklarının verimsiz kullanımına da maalesef zemin hazırlayabilme ihtimali vardır. Burada, şeffaflıktan uzak ve yargı denetimini baypas eden yaklaşım doğru bir yaklaşım değildir. 2/B’de -gerekçelerde okudum- Yargıtay 20. Hukuk Dairesinin (2005/2332) Esas ve (2005/7261) sayılı Karar’ında “Bilim ve fen bakımından nitelik kaybı olmadığından suç oluşturacak eylemlerle nitelik kaybettirildiği gerekçesiyle 2/B uygulamasının iptaline...” diyor. Bu, doğrudur. Yani doğal yollarla fen ve bilim bakımından orman vasfını yitirmiş araziler dışında bilinçli olarak orman arazisinin açılmasını yargı iptal ediyor, siz “Hayır, yargı kararının etrafından dolanalım, devletin ormanını işgal etmiş olana yeniden bunu 2/B olarak tanımlayıp verelim.” diyorsunuz. Burada yapılan bu ve benzeri eksikliklerin de dikkatle takip edilmesi gerekmekte.

Yine, bir önermede bulunmak istiyorum; 10’uncu maddeyle alakalı bir fıkra eklenmesi doğru olacaktır. Şöyle diyor 10’uncu maddede: “Genel ulaşım maksadıyla kullanıldığı hâlde ilgili kurum tarafından devralınmamış su yapılarına ait servis yollarının işletme, bakım ve yönetim sorumluluğu DSİ tarafından uygun görülmesi hâlinde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna devredilir.” Şimdi, burada şöyle tanımlamak isterim: Mesela, ilçenizde, ilinizde bir dere düşünün, bu derenin kenarında yol vardır, bu yola cephe de bir sürü parsel vardır; o parsellerle ilgili bir vatandaş imar hakkı... İmar derken şehir imar planından söz etmiyorum, tarlaların da kısmi imar hakları vardır. Vatandaş bununla alakalı resmî müracaatını yapar, önünde yol vardır ama vatandaşa “Yola cepheniz yok.” denir. Niye? Burası aslında yol, Devlet Su İşleri tarafından kamulaştırılmış alan içerisinde kalmaktadır ve yol olarak da terkin edilmemiştir, normalde bu su yapısıyla ilgili kullanılan bir yoldur ama umumi trafiğe umumi ulaşım amacıyla açılmış ise bu yol... Şimdi Devlet Su İşlerine şu imkân veriliyor: Devlet Su İşlerinin oluruyla ilgili kamu kurum ve kuruluşuna devredilmesinden söz ediliyor yani bu ya belediyeye, büyükşehir belediyesine ya da il özel idaresine devredilmiş olacak. O zaman şu önermede bulunmak istiyorum: “Genel ulaşım maksadıyla kullanılan ve DSİ tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bakım ve yönetim sorumluluğu da devredilen servis yolları tapu sicilinden yol olarak terkin edilir.” ibaresinin konulması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) - “Buradaki tekraren tescilli gerektirir bir aynı hakkın doğması durumunda ise kamulaştıran idare adına tescil edilir.” ibaresi konulmalıdır. Buradaki maksat şudur: Şayet bu yolu siz genel ulaşımına açıp bakım ve onarımını, çit çekilmesini, güvenliğinin sağlanmasını bir belediyeye devrediyor iseniz o zaman buranın yol olarak terkin edilmesi ve yol olarak terkin edildikten sonra da bu yola cephe parsellerin çeşitli haklarının da verilmesi gerekmektedir diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Tamer Osmanağaoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

Buyurun.

MHP GRUBU ADINA TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ekranları başında bizleri takip eden aziz Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Cengiz Aytmatov'un "Toprak Ana" adlı eserinde şu sözleri hepimizin düşüncelerine tercüman olmaktadır: "Lafı eveleyip geveliyorum ama bir türlü sonunu getiremiyorum. Bulduğum yolların hepsi aynı kapıya çıkıyor." Evet, yolların hepsinin çıktığı kapı, varlık kaynağımız, hayat çeşmemiz ve elbette sadık yârimiz olan toprak. Tarihi ve talihi toprakla özdeşleşmiş Türk milleti toprağa "ana" demiştir. Toprak, anadır; toprak, vatanıdır. Dolayısıyla toprağın korunmasıyla doğru kullanılmasına, sürdürülebilir arazi yönetimine sadece dünyevi çıkarlarla değil mukaddes bir emanet olarak sahip çıkmak da en çok Türk milletinin ve bu Gazi Meclisin reddedilmeyecek sorumluluğudur. Medeniyetin inşasını toprağa bağlılık üzerine temellendiren, hakikatin anlamını toprakta bulan Türk milleti elbette ki Türkiye Yüzyılı'nın stratejik kudreti olan tarıma gerekli önemi vermek zorundadır. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin defaatle ifade ettiği gibi; kaşığını başkasının doldurmasına, karnını başkasının doyurmasına izin veren devlet hür değildir. Bu sebeple, istikbali inşa ve istiklali koruma iradesinin mihenk taşı olan Türk tarımı ötelenmeyecek stratejik bir alan olarak karşımızda durmaktadır. Şüphesiz, tarım sektöründe dünden bugüne çok büyük mesafeler katedilmiştir ama hep birlikte kabul etmeliyiz ki Türk tarımı hak ettiği yerde değildir, mevcut verimiyle gerçek potansiyelini yakalayabilmiş değildir. Toprağın korunmasının, yerli üretimin artırılmasının, çiftçimizin emeğinin ve alın terinin karşılığını alabilmesinin yanında GDO'lu ürünlerin tazyikiyle tehdit edilen beden ve zihin sağlığımızın korunması da ötelenmeyecek sorumluluklarımızın arasındadır. İklim değişikliklerini göz önünde bulunduran tarım teknolojisiyle tarımsal üretimde öne çıkan ülkelerle rekabeti mümkün kılacak, nimetin kıymetinin bilindiği, helal sofraların devamını sağlayacak topyekûn bir seferberlik Türk milletini yarına taşıyacak şuurun meyvesi olacaktır. Atıl durumda bulunan tarım arazilerinin üretime kazandırılması, mevcut tarım arazilerinin doğru kullanılarak küstürülmemesi, tarlalarımızın millî imkânlarla kazanılmış teknolojiyle buluşturulması elbette çok kıymetlidir. Yeri gelmişken ifade etmeliyim ki tarım teknolojisi alanında takdir edilecek bir mesafe kaydeden ülkemiz bu alanda gayretleriyle cesaret vermektedir. Öyle ki Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı tarafından gerçekleştirilen TeknOcak Teknoloji ve İnovasyon Festivali, millî şuur taşıyacak nesillerin var olduğunu göstermesiyle de öne çıkmıştır. Teknolojiyi de üretimin hizmetine sunan bu festivalde; Kahramanmaraş'tan akıllı köklendirme ünitesi, Kayseri'den tohumun çimlenme ve gelişim süreçlerini sensörlerle izleyen tohum sensörü, Malatya'dan kuraklıkla mücadele için geliştirilen suni tohumlama dartı, Tokat'tan zirai ilaçlama süreçlerini kolaylaştıran İHA ve Balıkesir'den bitkinin su, ışık ve besin ihtiyacını takip ederek optimum gelişim koşullarını sağlayan akıllı saksı projelerine şahitlik etmek hem gurur hem de umut vericidir. Bu vesileyle, tarımsal üretimde verimliliği artıran, süreçleri dijitalleştiren ve sürdürülebilirliği güçlendiren yenilikçi çözümlerin somut örneklerini geliştiren Türk gençliğine şükranlarımı sunuyorum.

Elbette tarım demek sadece sofraya demek değildir. Tarım demek, toplumsal dengenin sağlanması, köylerimizdeki hayat ışığının yanmaya devam etmesi, geleceğimizin çiftçilerimizin omuzlarında yükseleceği gerçeğinin anlaşılması demektir. Tarımın geliştirilmesi, Türk ve Türkiye Yüzyılı'nın mihenk taşı olan terörsüz Türkiye'yi hayata geçirme idealimizin de kilit kapısıdır. Bilinmelidir ki vatani sadece belirli sınırlardan ibaret görmeyen, toprağı sadece mülk olarak kabul etmeyen, insanı da sadece canlı olarak tanımlamayan Türk devleti stratejik önemi haiz tarım sektörüne de sıradan bir anlayışla yaklaşmamaktadır.

Yine, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin ifadeleriyle; terörsüz Türkiye, tarlaları ekinle buluşturan gelecektir; terörsüz Türkiye, işini büyükşehirlerde aramayan gençlerdir; terörsüz Türkiye, aşını anasının kazanında kaynatan analarımız, kızlarımızdır; terörsüz Türkiye, ata yurdunu terk etmeyen babalardır; terörsüz Türkiye, huzurun üretime, üretimin de refaha dönüşmesidir.

Değerli milletvekilleri, seçim bölgem İzmir, yüzde 27'nin üstünde işlenebilir tarım arazisine sahiptir. Tarla bitkileri, açıkta sebze yetiştiriciliği üretimiyle öne çıkan İzmir aynı zamanda süs bitkileri

üretiminde de ulusal payına baktığımızda çok önemli bir yer tutmaktadır. Tarım ürünleri ihracatında lokomotif görevi gören İzmir’i de içine alan Ege Bölgesi’nin 2025 yılındaki tarımsal ihracatının 7,5 milyar dolara ulaşması bölgemizin potansiyelini ortaya koymasının yanında sanayi, turizm ve tarım sektörlerinin doğru projelerle ve ciddi denetimlerle bir arada sürdürülebileceğini de göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Yine, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Bey’in sık sık kamuoyuyla paylaştığı, Milliyetçi Hareket Partisinin iftihar kaynağı projelerinden olan Tarım Kentleri Projesi’nin hayata geçirilmesinin tercihten ziyade stratejik bir gereklilik olduğu da ortadadır. Bu manada 893.715 metrekaare üzerine inşa edilen 531 milyon Türk lirası altyapı harcamasıyla çalışmalarına hızla devam eden Bayındır Sera Organize Tarım Bölgesi Projesi’nin üreticilerimiz için yeni ufuklar açtığını görmek elbette sevindiricidir. Aynı şekilde, Dikili Organize Tarım Bölgesi Projesi de dikkatle takip edilen projeler arasındadır. Avrupa ve Türkiye’nin en büyük topraksız tam otomasyonlu ve yenilenebilir enerjisiyle ısıtılan modern sera tarım sanayisi kümelerinden biri olması hedefiyle 47 sanayi parselinin bulunduğu, 1 milyon 790 bin metrekaare sera üretim alanıyla yüzde 75’i kadın 3.500 kişiye istihdam sağlayacak proje de hem vizyon hem de yeni nesil tarım yatırımları açısından bir örnektir. Bayındır ve Dikili’de çalışmaları tüm hızıyla devam eden bu projelerin Milliyetçi Hareket Partisinin Tarım Kentleri Projesi’nin tam manasıyla hayata geçirildiği takdirde devletimize, milletimize ne denli büyük katkılar sunacağını göstermesi açısından da takdir ve teşvik ettiğimizi ifade etmek istiyorum.

İnanıyorum ki toprağı miras olarak değil gelecek nesillere eriştirilmesi gereken bir emanet olarak gören anlayışla alın terinin hakkını veren, toprağı koruyan, tarımı teşvik eden adımlar bundan sonra da atılmaya devam edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerimizle çıkacak kanunu destekliyoruz.

Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin ikinci bölümü üzerine söz almış bulunuyorum.

Konuşmama başlarken önce sizlerle Komisyon sürecindeki görüşmeler esnasında gelişen bir diyalogu paylaşmak istiyorum. Komisyon sürecinde doğanın bir bütün olarak ele alınıp korunması gerektiği noktasında tartışmalar yürütürken AKP’li bir milletvekili şöyle söylemişti: “Parasal olarak değeri olan bir madenin yerin altında kalmasının kime ne faydası var? Madenler çıkarılıp işlenmek için vardır.” Kendisi bu ifadelerle aslında bir yandan da Hükûmetin bu konuya dair politik bakış açısını ortaya koyan bir değerlendirme yapmıştı. Savunduklarına göre, yer altındaki maden kıymetliyse üzerinde bulunan ormanın, yaşayan canlıların, köyün, köylünün bir kıymeti olamazdı. Yine, bakış açılarına göre, bir şey paraya çevrilince ancak değerli olabilir, ancak kıymetli olabilir. Ormanlar oksijen üretmiş, milyonlarca canlıya ev sahipliği yapmış, ekosistemlerin sürekliliği esasmış önemli değil. Ormanlar yaşam döngüsü için olmuş olamaz; eğer içine oteller yapılmayacaksa, binalar dikilmeyecekse, o güzelim deniz manzaraları zenginlere tahsis edilmeyecekse hiçbir kıymeti yoktur. Yine, tertemiz akan bir nehrin bütün yatağı boyunca çevresine can vere vere ilerlemesinin bir anlamı olamazdı ancak bir HES projesine can vermek için akacaksa, aynı zamanda para akışına da dönüşecekse o nehirlerin, o derelerin, o çayların bir değeri olabilirdi.

Aynı şekilde, hayvanlar, yabani hayvanlar, sokak hayvanları, evcil hayvanlar bu yasa teklifinin içerisinde de yine rantın, sömürünün ne yazık ki konusu oluyor. Size göre eğer bir geyik avcılık için zenginlere hobi olarak satılacaksa bir değeri vardır yoksa doğanın bir parçası olmasının, ekolojik bir denge sağlamış olmasının, doğada bir bütünlük oluşturmalarının elbette ki bir kıymeti yoktur. Hükûmete göre orman, su, hayvan, bir bütün doğa fiziki olarak para edecekse ancak kıymetli olabilir. Tabii, o paranın da öyle herkesin eline geçebilecek bir para da değil ancak bir avuç sermayedarın elinde sadece dönebilen bir para olduğu da gayet iyi biliniyor ve bilinmelidir ki bu kanun teklifiyle de hedeflenen yeni rant kapılarıdır.

Anayasa'nın 169 ve 170'inci maddelerine atıfla ormanlar devlet koruması ve sorumluluk alanı içindeyken bu maddeler her seferinde tahrip edilerek gün geçtikçe daraltılmıştır. 6831 sayılı Orman Kanunu mevcut iktidar döneminde tam 30 defa değiştirilmiş, bu teklifle de değiştirilmeye devam ediliyor. Tabii ki bu değişikliklerin hiçbirisi koruma amaçlı olmamıştı, yine koruma amaçlı değildir. Yapılan her değişiklik orman tahriplerini meşrulaştırmaya yöneliktir; yeni maden sahaları, turizm alanları, yatırım sahası, ticari faaliyet alanları yaratmaya yöneliktir.

Bakın, kıymetli arkadaşlar, bu kanun teklifi gerçekten müthiş derecede kurnazca hazırlanmış bir kanun teklifi, böyle bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız: Misal, yanmış, tahrip olmuş bir ormanlık alanı, otel yapmak isteyen ya da maden ocağı açmak isteyen bir sermayedara tesis etmenin sözde ekolojik yöntemleri bulunmuş. Kısaca, yanan ormanı imara açmak için farklı bir yerde ağaçlandırma yaparak, adına da "Ormandır." diyerek güya mesele telafi edilmiş olacak. Bir orman ekosisteminin nasıl oluştuğunu bugün 5 yaşındaki çocuk bile biliyorken bu illüzyonist yaklaşım toplumun aklıyla resmen alay etmektir.

Bakınız, teklif güya tarım arazilerini koruma, ormanları koruma ve doğal varlıkları güvence altına alma iddiasıyla savunuluyor ancak sahadaki gerçeklik durumun bambaşka bir şey olduğunu gösteriyor. Örneğin, teklifte yer alan karbon yutak ormanları tartışmasına bakalım. Biliyorsunuz, Türkiye, Paris Anlaşması'nda imzacı olduktan sonra karbon üretimini sınırlandırmak gibi bir misyon üstlenmiş oldu. Bu kapsamda yapılan değişiklik ilk bakışta doğayı koruma iddiası taşısa da bu düzenlemede iktidarın "Rant yoksa imza yok." gerçekçiliğiyle karşılaşıyoruz bir yandan da. Burada mera, tarım ve orman vasfı olan alanların niteliklerini daha rahat değiştirip ranta açılması hedefleniyor. Oysa iklim krizinin çözümü doğayı kirleten sanayi kuruluşlarının emisyonlarını azaltmakta olmalı ancak siz bu teklifte emisyonları azaltmayı değil ormanların karbon kapasitesini yeni bir ticaret alanına dönüştürmeyi tartışıyorsunuz. Yani kirleteni sınırlandırmak yerine doğayı piyasanın bir parçası hâline getiriyorsunuz. "İklim politikası" dediğiniz şey gerçekten buyusa o zaman şu soruyu sormak gerekiyor: Bir yandan karbon yutaklarından söz ederken diğer yandan Şırnak'ta, Bingöl'de, Bitlis'te ve birçok bölgede devam eden orman kesimlerini nasıl açıklıyorsunuz? Ormanları korumaktan söz ederken sahada yaşanan ekolojik tahribatları nasıl açıklıyorsunuz?

Bir başka çelişkiyi enerji politikalarında da yine görüyoruz. Tarım alanlarını korumaktan söz ediyorsunuz ancak bu dönemde Diyarbakır, Maraş, Mardin ve Elâzığ'da çoğunlukla tarım arazilerinde toplam 8 alanda yenilenebilir enerji kaynaklı alanları tekrar ilan ettiniz. Yeni enerji yatırımları için meralar, tarım arazileri ve doğal alanlar kullanım baskısı altına alınıyor. Üstelik Türkiye'nin mevcut kurulu elektrik gücü 122 bin megavatı aşmış durumda, gerçekleşen tüketim dikkate alındığında bunun yaklaşık yüzde 30'u kullanılmaktadır. Yani ortada sürekli anlatıldığı gibi yeni enerji yatırımlarını zorunlu kılan bir kapasite açığı aslında yoktur. Buna rağmen ormanlar, meralar ve tarım arazileri yeni projelere tahsis edilmeye devam edilmektedir çünkü bu teklifin temel yaklaşımı, toprağı, suyu ve ormanı kamusal ortak varlıklar olarak görmek değil ekonomik bir kaynak ve piyasa unsuru olarak değerlendirmektir. Bugün önümüzde duran temel ayrım budur.

Değerli milletvekilleri, teklifte en çok tartışılan bir diğer mesele hobi bahçeleri. Bakın, aynı çelişki burada da karşımıza çıkıyor. Tarım arazilerinin korunmasına elbette kimsenin itirazı yoktur ancak yıllarca göz yumulan, altyapı hizmeti götürülen ve büyümesine izin verilen bir sorunun bedeli bugün yalnızca yurttaşlara ödetilmek isteniyor, üstelik düzenleme küçük üretici ile rant amacıyla hareket eden yapılar arasında ayırım yapmıyor. Binlerce dönüm tarım arazisini maden şirketlerine, enerji projelerine ve büyük sermayeye tahsis eden anlayış konu küçük parseller olunca birdenbire tarım toprağının koruyucusu kesiliyor. Biz bu samimiyetsizliğe en çok da itiraz ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, bitirirken, çiftçilerimizin yaşadığı birkaç temel soruna da değinmek istiyorum. Bugün mazot, gübre, tohum ve elektrik fiyatları sürekli artarken çiftçinin geliri ne yazık ki yerinde sayıyor. Çiftçi ürettikçe kazanmıyor, aksine daha fazla borçlanıyor. Geçtiğimiz günlerde TMO buğday alım fiyatlarını açıkladı. Buğdayda yüzde 22,22 oranında artış oldu, arpada yüzde 15,9 oranında artış oldu ancak açıklanan enflasyon oranı yüzde 32,37'di. Bu açıklanan rakamlar enflasyon oranının altında. Buradan da iktidara soruyorum: Son bir yılda tarımsal girdilerin artış oranı nedir ki ne baz alınarak bu rakamlar açıklandı?

Sayın milletvekilleri, çiftçinin yaşadığı gerçekleri görmek için uzun uzun raporlar okumaya gerek yok. Van'ın Bahcesaray ilçesinde üreticiler yeniden saban kullanmaya başlamış durumda. Neden? Çünkü mazot maliyetleri artmış, çünkü üretim maliyetleri karşılanamaz hâle gelmiş, çünkü traktörü çalıştırmamanın maliyeti birçok üretici açısından karşılanamaz hâle gelmiş durumda. 2026 Türkiye'sinde çiftçi, modern tarım ekipmanlarından vazgeçip yeniden sabana dönüyorsa burada konuşulması gereken şey çiftçinin yaptığı tercih değildir, bu tercihe nasıl mecbur bırakıldığının gerçeğidir diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın İlhami Özcan Aygun.

Sayın Aygun, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'yla ilgili teklifin ikinci bölümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunuyorum. Buradan bizi izleyen tüm vatandaşlarımıza selamlarımı iletiyorum.

Evet, alelacele getirilen ve ülkeyi yapboz tahtasına döndüren tekliflerden biri olan bu yasa teklifi ülkede yeni kaoslara sebep olacak hükümler içermektedir. Devlet Su İşleri eliyle yürütülen enerji üretimi amaçlı projelere ilişkin EPDK'den lisans alma muafiyeti 31/12/2025'ten 31/12/2040'a kadar uzatılmak istenmektedir. Bu muafiyetin hangi baraj ve projeleri kapsadığı ayrıntılarıyla belirtilmelidir. Bu konuda net bir düzenleme bekliyoruz -ama maalesef, Komisyon'da sorduk, cevap alamadık- aksi hâlde yine yargıdan dönecektir. Bunu da burada ifade etmekte fayda var.

Kamu kaynaklarının gelecek nesillere sağlıklı aktarılması ve birilerine peşkeş, çıkar ve avantaj sağlamaması için muafiyet konusunun çerçevesinin net şekilde ortaya konulması gerekiyor. Seçim bölgesi Tekirdağ'da, Şarköy'ün ormanlık bölümünde yabancı olmayan bir Doruk Madencilik var, hatırlarsanız, bugünlerde en çok gündemde olan Yıldızlar SSS Grubuna ait; orada en büyük 5.842 parseli almış, rüzgârgülü yapacak, ruhsatını almış ama yok. Ama bu alan Şarköy'deki Kızılcaerzi'de en yoğun orman ağaçlarının olduğu bölge. Evet yani orman alanlarını talan etmeyen AK PARTİ iktidarına Şarköy'den örneğini veriyorum: Yıldızlar Holding ülkenin her tarafını talan ediyor, aynı şekilde emekçinin de hakkını talan ediyor, vermiyor. Buradan Yıldızlar SSS Holdingi de ciddiyete davet ediyorum.

Bakınız, şekerle ilgili, yine kanun teklifinde maddeler var. Şeker stratejik bir üründür, alalecele tekliflerle buraya getirilemez arkadaşlar çünkü futbol nasıl futboldan ibaret değilse şeker de pancar üretiminden ibaret değildir, ülkemiz için stratejik bir üründür. Şeker Kanunu'nda değişiklik yapılarak şeker pancarı üretimi fiilen şirketler ve üreticiler arasında yapılacak sözleşmelere bağlanmaktadır. Çiftçinin üretim özgürlüğünü daraltan ve tarımsal egemenliği özel sektör merkezli bir yapıya kaydıran bu anlayışa tümüyle karşı çıkıyoruz değerli arkadaşlar. Bugüne kadar çiftçiler hem sözleşmeli hem de sözleşme dışı üretim yapabilmekteyken bu düzenlemeyle sadece sözleşmeli hâle getirilmesi yanlıştır. Şeker pancarının özelleştirme süreçleri dikkate alındığında bu teklifin yaratacağı risk büyüktür. Özelleştirme döneminde şeker fabrikalarına beş yıl süreyle alım garantisi verilmiş, sonrasında ise üretimden çekilme imkânı sağlanmıştır. Sonuçta, özel sektör kamu yararı yerine şirket kararını ön plana çıkararak ülkemizin bu konudaki üretim potansiyeline en büyük darbeyi vurmuştur. Türkiye'de yıllık ortalama 2,6 milyon ton şeker üretimi yapılırken son yıllarda hem şeker ithalat eden hem de ihraç eden bir ülke hâline gelmiştir. Nitekim, bir yıl içerisinde yaklaşık 300 bin ton şeker ithalatı yaptık. Şirketlerin enflasyon veya maliyet avantajı gibi sebeplerle yurt dışından daha ucuz şeker temin etme yoluna gitmesi sözleşmeli şeker üretimini baltalamaktadır. Bu durumda şeker pancarında kendi kendine yeterlilik oranı tehlikeye düşmektedir. İşte, tam da bu gerekçeyle şeker pancarı üretiminin yalnızca şirketlerin belirlediği ekim alanlarına ve sözleşmelere bırakılması çok manidardır. Türkiye'de bazı bölgelerde şeker pancar üretimi neredeyse tek geçim kaynağıdır. Ağrı, Muş, Yozgat, Tokat gibi illerde çiftçinin alternatif ürüne yönelme imkânı sınırlıdır. Bu bölgelerde bir şirketin "Bu kadar alırım, fazlasını almam." demesi durumunda üretici hayatına nasıl devam edecektir merak ediyorum. Şeker şirketlerinin ham madde temin etmeleri gereken ekim alanlarının sınırlarının net olarak belirlenmesi elzemdir. Özetle, bu teklif çiftçiyi şirketlere bağımlı hâle getirmekte, üretim özgürlüğünü yok etmekte, bölgesel tarım gerçeklerini görmezden gelmekte, nişasta bazlı şeker gerçeğini yok saymakta, kamunun düzenleyici ve üretici rolünü göz ardı etmektedir.

2024 yılı itibarıyla küresel şeker üretiminin yüzde 77'si şeker kamışından, yüzde 23'ü de şeker pancarından elde edilmiştir, benzer veriler 2025 yılı için de geçerlidir. Gerek Türkiye'de gerekse Avrupa'da iklimin uygun olmaması sebebiyle şeker kamışı yetişmediği için şeker artık pancardan elde edilmektedir. Şeker pancarı fabrikalarda işlenirken elde edilen melas, yaş pancar posası gibi yan ürünler hayvancılıkta yem üretiminin yanı sıra alkol üretiminde de kullanılmaktadır. Şeker pancarı, yan ürünleri sayesinde yüksek katma değer sağlayan önemli bir tarım ürünüdür. 2023-2024 sezonunda küresel şeker pancar üretimi toplam 261 milyon ton olup ekim alanı ve üretimiyle Rusya ilk sırada yer almaktadır. Türkiye, şeker pancarından şeker üretiminde 2,8 milyon tonla dünya 5'incisi, Avrupa'da da 4'üncü sıradadır. Günümüzde faaliyet gösteren 32 şeker fabrikasının 14'ü devlete, 6'sı kooperatiflere, 12 tanesi de özel sektöre aittir, nişasta bazlı şeker üretimi ise 5 özel sektör tarafından üretilmektedir.

TÜRKŞEKER, 14 şeker fabrikasıyla ülkemizin şeker ihtiyacının yaklaşık olarak yüzde 36'sını karşılamaktadır. Bu pay, AK PARTİ iktidarı öncesinde, 2002 yılında yüzde 74'tü, AK PARTİ'yle şu anda yüzde 36'ya düştü. TÜRKŞEKER, 2024-2025 pazarlama döneminde şeker pancarının fiyatını kota tamamlama primi dâhil ton başına 2.375 lira olarak vermişti ancak 2025-2026 dönemi için bu fiyat 2.975 lira oldu. Bu rakamın enflasyon ve yükselen girdi maliyetleri sebebiyle ton başına en az 3.500 lira olması gerekirdi ama yoğun baskılarla 3.100 liraya bağlandı. Türkiye zaten şekerde ithalatçı konumda, son beş yıllık dış ticaret verilere bakıldığında 504 bin tonluk ihracata karşılık 1,3 milyon ton ithalat yapılmaktadır, yeterli önlemler alınmadığı sürece ithalat bilançomuz her yıl artacaktır arkadaşlar. Ayrıca, sözleşme yapılmadan şeker pancarı üretimi yasaklanırken bu yasağa uymayan çiftçiler ile şirketler arasında eşitsiz bir ceza ortaya konuyor. Bu yıl üreticiye hem ceza var fazla ürettiği zaman ama fabrikayı ise öteliyoruz ve cezayı aşağıya düşürüyoruz, bunun kanunundan çıkarılması gerekiyor

yani şirkete her zaman olduğu gibi kolaylık ama bu ülkenin efendisi olan üreticiye ise devamlı eziyet ve külfet. Bu da şirketlere daha esnek, çiftçilere daha sert ceza verilmesi anlamına geliyor; bu eşitsiz uygulamadan vazgeçmeniz gerekiyor.

Yine, bu teklifle, etil alkolü ticari amaçlı kullananlar da artık etil alkol bulunduran ve satanlarla aynı cezayı ödeyecekler. Ancak burada muğlak ifadeler var, “ticari amaç” kavramının kriterleri belli değil. Denetim sırasında bir kullanıcının ticari olup olmadığını nasıl anlayacağız, o da neye göre tespit edilecek belli değil. Bu durum idareye keyfi ceza uygulamalarının önünü açıyor. Ayrıca, her şeyi cezayla çözmek mümkün değil. Merdiven altı alkol üretimi ve ithalatının artması da kaçınılmazdır. Nitekim geçmişte yaşanan sahte alkol vakaları da herhâlde bunun göstergesi olmuştur. Veriler açıkça göstermektedir ki 2002 yılında yaklaşık 70 bin ton olan tütün ithalatı 2024 itibarıyla 116 bin tona çıkmıştır. 2002-2025 döneminde toplam ithalat 2 milyon tonu aşmış, 11,5 milyar dolar yurt dışına maalesef ödenmiştir. Bu tablo, ülkemizin tütünde yerli üretimden uzaklaşıp ithalata bağımlı hâle geldiğini net bir şekilde göstermektedir.

AK PARTİ döneminde TEKEL anonim şirkete dönüştürülmüş, devlet destekli ürün alımları sona erdirilmiştir. 2008 yılında TEKEL’in sigara üretim tesisleri 1 milyar 720 milyon dolara Amerikan Tobacco’ya satıldı. Ondan sonra zaten her şey çiftçinin aleyhinde gelişmeye başladı. Bu teklifte üreticimizin uluslararası sigara şirketlerinin insafına bırakılmasını daha önce de ifade ettik ama anlatamadık, şimdi oranı artırıyoruz ama iş işten geçtikten sonra ben bu kanun teklifini ne yapayım, onu da artık sizlerin takdirine sunuyorum.

Yine, 22’nci maddeye bakıyoruz, yaban hayvanlarıyla ilgili bir madde geliyor. Yaban hayvanlarının hayatı bizim için önemli diyoruz ve burada da yaban hayvanları tabiatın bir olmazsa olmazı, bunları geliştirmek yok ederek tabiatın dengesini bozmamamız gerekiyor.

Yine, en hassas maddelerden bir tanesi hobi bahçeleri, teklifin en can alıcı maddesi bu. Daha önce de konuşmuştuk, bugüne kadar yapılan hobi bahçeleri ne olacak? Çok tepki var, saray bu tepkilere göre düzenleme yapılmasını istemişti; şimdi saray nasıl bir formül düzenledi merak ediyoruz çünkü bakanlar da AK PARTİ’li vekiller de birbirleriyle çelişkili ifadeler sunuyorlar. Top sürekli yuvarlanıyor ve topun nereye gideceği açıklanmıyor. Altı yıl önceye kadar yasaklanmıştı, kanun vardı ama altı yıldan beri o kanun maalesef uygulanmadı ve AK PARTİ’nin kendi çıkarmış olduğu kanuna uyulmayarak talan devam etti. Şimdi geldiğimiz noktada belediyelerimize diyor ki: “Bu saatten sonra eğer siz oraya su bağladıysanız, eğer hobi bahçesini yıkmıyorsanız aylık 100 bin lira ceza keseceğiz.” Uyan da balığa gidelim. Altı yıldan beri tarım arazilerini talan ettirdiniz, şimdi diyorsunuz ki: “Biz çare olacağız.” Siz hiçbir şeye çare olamazsınız, bir an evvel sandığınız gelmesi gerekiyor değerli arkadaşlar. Amacınız, belediyelerimizin kollarını böyle bağlamak. Evet, aynen yapmak istediğiniz bu, bütün her şeyi belediyelere yıkıyorsunuz. Nasıl ki barajların yollarını, barajların hizmet alanlarını; kanalların bakımını, onarımını belediyelere bırakıyorsunuz ama mülkiyeti Devlet Su İşlerinde, burada da hobi bahçelerinin bütün yükünü belediyelere yıkıyorsunuz.

Diğer bir konu da beton ekonomisi ve rant...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Maalesef “AK PARTİ” denilince talan aklınıza geliyor; orman alanları, zeytinlikler, meralar ve TOKİ’yle beraber...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Uşak, Uşak...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Sayın Vekilim, sizler daha iyi bilirsiniz, biz doğanın yeşilini, siz ise doların yeşilini istiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim aramızdaki fark bu, aramızdaki fark; biz tabiatın, doğanın yeşili, siz doların yeşili.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Baklava kutuları, baklava kutuları...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - İşte, geldiğimiz noktada talan ettiğiniz araziler ortada; ne kadar orman arazisinin yok olduğunu, ne kadar meranın yok olduğunu sen de biliyorsun, ben de biliyorum. Bizim derdimiz, bu gelecek nesillerimize, çocuklarımıza, torunlarımıza sağlıklı bir ülke bırakmak, yeşil bir ülke bırakmak. Yerin altından yerin üstü daha değerli diyoruz. Yerin altıyla beraber bütün dağlarımızı, ormanlarımızı, meralarımızı talan ettiniz; bundan vazgeçin.

İşte, az önce söyledim; bakınız, Şarköy'deki şu koskoca ormanlık alanı Yıldızlar SSS Holdinge peşkeş çekiyorsunuz; ruhsatını almış, rüzgârgülü yapacaktı! Ya, bütün Türkiye'nin ruhsatlarını verdiniz bir firmaya, daha doymadınız mı; bu arkadaşlar doymadılar mı, ülkeyi talan etmeye doymadılar mı? Yeter artık; yeter, yeter! (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Bence de yeter!

BAŞKAN - Şahıslar adına ilk söz Adana Milletvekili Sayın Müzeyyen Şevkin'e ait.

Sayın Şevkin, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kürsüden sadece çiftçinin değil soframızdaki ekmeğin, içtiğimiz suyun, geleceğimizin sesi olmak için konuşuyorum. Türkiye tarımı tarihinin en ağır krizlerinden birini yaşamaktadır. Çiftçi üretiyor ama ürettiğinin karşılığını alamıyor, köylü üretiyor ama emeğinin hakkını alamıyor, üretici alın teri döküyor ama kazanan ne yazık ki üretici değil ithalat yapılan ülkeler oluyor, lobiler oluyor. Bir taraftan tarım toprakları beton bloklarına teslim edilirken, madencilğe açılırken; diğer taraftan ormanlarımız talan ediliyor, dağlarımız, derelerimiz, sulak alanlarımız, ovalarımız uluslararası maden şirketlerine açılırken, üretim alanlarımız daralırken iktidar hâlâ “Üretin.” demeye devam ediyor. Nasıl üretecek çiftçi, söyler misiniz? Üretilen ürün tarlada kalınca bu iktidar nerede acaba? Çiftçi zarar ettiğinde bu Bakanlık nerede acaba? Hasat zamanı geldiğinde neden ithalat kapıları sonuna kadar açılıyor?

Bakınız, kentim Adana'da ve Çukurova'da karpuz hasadı başlayacak, turfanda karpuzdan çiftçi biraz kazanç sağlayacak, hemen Mısır'dan ithalat yapıyorsunuz. Yine, buğday hasadı başlayacak, savaş hâlindeki Ukrayna'dan buğday ithal ediyorsunuz; pirinci Çin'den, Amerika'dan ithal ediyorsunuz. Yine, pamuk hasadı başlayacak, Amerika'dan, Kanada'dan pamuk ithal ediyorsunuz. Çiftçinin alın teri daha kurumadan ithalat gemileri kapıya dayanıyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye köylüsü eli böğründe beklerken siz, yerli ve millî olduğunu iddia edenler, yabancı köylüye kazandırıyorsunuz arkadaşlar. Sevsinler sizin yerliliğinizi ve milliliğinizi!

Değerli milletvekilleri, bir taraftan çiftçiye sabır tavsiye ediyorsunuz ama herhangi bir desteklemede bulunmuyorsunuz; Mısırlı, Ukraynalı, Amerikalı çiftçiyi kazandırmaya devam ediyorsunuz. Bugün 1 ton buğdayın üretim fiyatı 24.500 liralara bulurken sizin açıklamış olduğunuz taban fiyatı 16.500. Yahu, Allah'tan korkun, bu aradaki zararı çiftçi nasıl karşılayacak arkadaşlar? Yine, destekleme hariç arpanın ton fiyatını 12.750 lira olarak belirlediniz arkadaşlar. “Sen üret ama zarar et.” diyorsunuz çiftçiye, “Sen çalış ama kazanma.” “Sen ek ama borçlan.” diyorsunuz. Böyle bir tarım ülkesi olabilir mi arkadaşlar, soruyorum size, böyle bir üretim modeli sürdürülebilir mi?

Değerli arkadaşlar, bugün kafelerde, restoranlarda bir bardak portakal suyunun fiyatı 200 lira ile 400 lira arasında ama benim kentim Adana'da şu anda ne yazık ki limon bahçeleri sökülüyor arkadaşlar; portakal, greyfurt bahçeleri sökülüyor; buna neden sahip çıkmıyorsunuz? Bunları konuşmak gerekmiyor

mu? Ülkemizin gıda güvenliği tehlike altında arkadaşlar, buradan iktidara soruyorum: Çiftçi üretmezse kim üretecek? Köylü toprağını terk ederse bu ülkenin gıdasını kim sağlayacak arkadaşlar? Pandemide bunu yaşamadık mı? Tarımın ne kadar önemli olduğunu hâlâ idrak edemedik mi?

Bir başka önemli konu, çiftçinin yasal hakkı olan ve Tarım Kanunu’nun 21’inci maddesinde çok açık olarak “Tarımsal desteklemenin programları, çiftçi için ayrılacak kaynak gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1’inden az olamaz.” deniliyor. Peki, siz ne yaptınız? 2026 yılı için çeşitli hesaplamalara göre çiftçiye verilmesi gereken destek yaklaşık 722 milyar liraydı, bütçeden ayrılan destekse 168 milyar. Yani 600 milyar liralık devasa bir farkı çiftçinin cebinden aldınız ve ona ödemediniz, 6 katı kadar çiftçiye zarara soktunuz arkadaşlar. Arada yine, 2007 ve 2026 yılları arasında tarıma verilmesi gereken destek 2 trilyon 671 lira iken bu yıllar arasında fiilen ödenen destek 686 milyar lirada kalmıştır. Çiftçinin alın teriyle hak ettiği ve kanundan doğan bu hakkı maalesef hâlâ ödenmiyor, ödemeyi de düşünmüyor musunuz? Çiftçinin anasının ak sütü gibi helal olan bu alacağı neden ödenmiyor arkadaşlar? Kanun çiftçi için uygulanmayacaksa kim için uygulanacak?

Yine, mevsimlik tarım işçileriyle ilgili az önce konuşuldu. Temiz su, barınma, ısınma, çocukların eğitim alma hakkı göz önünde bulundurulmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

Barınma hakları, eğitime erişim, temiz suya erişim, temiz gıdaya erişim hakları da tarım işçileri için sigortalılık hakları mutlaka sağlanmalıdır. Mustafa Kemal Atatürk boşuna “Köylü milletin efendisidir.” dememiştir çünkü biliyordu ki tarım bağımsızlıktır, tarım millî güvenlik meselesidir, tarım vatan toprağının geleceğidir. Bugün çiftçi yalnız bırakılırsa yarın sofralarımız boş kalacaktır. Ben ithalatı, yabancı çiftçiye destekleyen değil, yerli ve millî olduğunu iddia eden bu iktidarın kendi çiftçimizi desteklemesi konusunda bir kez daha uyarımı yapıyorum. Unutmayın ki çiftçiye yaşatmak ülkeyi yaşatmaktır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahsı adına ikinci konuşmacı Mardin Milletvekili Sayın Muhammed Adak.

Buyurun Sayın Adak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMED ADAK (Mardin) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 262 sıra sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Muhterem heyetinizi hürmetle selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin ikinci bölümünde genel itibarıyla Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesindeki bazı kamu idarelerinin iş, işlem ve işleyişlerinde tezahür eden sorunların çözümüne dair birtakım düzenlemeler öngörülmektedir. Bu kapsamda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen faaliyetlerde karşılaşılan problemlerin izalesi için DSI’nin görevinin ifasında verimliliği artıracak muhtelif düzenlemelere yer verilmekte. Lisans almaksızın DSI Genel Müdürlüğü tarafından yapılan ve yaptırılmakta olan projeler için belirlenen süre uzatılmakta ve idarenin kamulaştırmazsı el atma işlemlerinin hukuka uygunluğunun sağlanması için bir düzenleme getirilmektedir. Bu surette hukuka aykırı bir haksız fiil oluşmasının önüne geçilmesi açısından önemli bir düzenleme olduğu kanaatindeyim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; malumlarınız olduğu üzere, şeker sanayisinin hammaddesi olan şeker pancarı ülkemiz ekonomisi içerisinde belli bir ağırlığa sahiptir. Türkiye’de şeker pancarı üretimi, planlı üretimin ve münavebe uygulamasının öncüsü, sözleşmeli tarımın ve üretici örgütlerinin örnek bir modelidir. Ülkemizde 110 bin çiftçimiz şeker pancarı tarımı yapmakta ve yaklaşık olarak 21 milyon ton pancar üretilmektedir. Üretilen pancardan da yaklaşık 2,5 milyon ton şeker elde edilmektedir. Bu üretim modelini kesintiye uğratmadan daha da geliştirmek, sektörde güveni tesis etmek ve sürdürülebilirliği güçlü kılmak amaçlanmaktadır. Bu itibarla, yapılan düzenlemeyle bir yandan kanunda yer almakla birlikte tanımlanmamış olan hususlara açıklık getirilerek çıkabilecek ihtilafların ve sözleşmesiz şeker pancarı ekiminin önlenmesi, diğer yandan da izinsiz temin hâllerinde uygulanacak yaptırımın belirlenmesi öngörülmektedir; dolayısıyla sektör için gerekli olan bir düzenleme söz konusudur.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi kapsamında, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu’nda yapılan düzenlemelerle konut yapı kooperatifleri ile tarımsal amaçlı kooperatiflerin tarım arazilerindeki mülkiyet ve sınırlı ayni hak edinimleri düzenlenmekte ve idari para cezaları güncellenmektedir.

Yine bu kanun teklifiyle, Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği İle Odalarının Teşekkül Tazına ve Göreceği İşlere Dair Kanun’un disiplin hükümlerini içeren 41’inci maddesi Anayasa Mahkemesi kararındaki gerekçeler doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir. Böylece düzenleme eksikliği giderilerek ülke ekonomisinde büyük kayıplara neden olan ve ülke hayvancılığı açısından önemli bir sorun olan kontrolsüz hayvan hareketlerinin denetlenmesinin daha sık ve sağlıklı bir yapıda olması da amaçlanmaktadır. Veteriner kontrolünden uzak yapılan hayvan hareketlerinin neden olduğu salgın hastalıkların erken müdahaleyle yayılmasının önlenmesi, ülke ekonomisine, halk sağlığına ve güvenilir gıda arzına katkı sağlanması bakımından büyük önem arz etmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; getirilen düzenlemelerle, söz konusu kamu idarelerinin yürütülen faaliyetlerinde ortaya çıkan problemlerin çözümünün amaçlandığı bu kanun teklifinin hayırlı hizmetlere vesile olmasını diliyor, sizleri hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

16’ncı madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 262 sıra sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar

Beritan Güneş Altın

Onur Düşünmez

Şanlıurfa

Mardin

Hakkâri

Dilan Kunt Ayan

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Sinan Çiftçiyök

Şanlıurfa

Siirt

Van

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mahmut Tanal	Doğan Demir	Ayhan Barut
Şanlıurfa	İstanbul	Adana
Cavit Arı	Tahsin Ocaklı	İlhami Özcan Aygun
Antalya	Rize	Tekirdağ
Utku Çakırözer	Bekir Başevirgen	
Eskişehir	Manisa	

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftyürek.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; sizi saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının SEGE 2025 yani illerin ve bölgelerin sosyoekonomik kalkınma endekslerini içeren belgesinden 4 ayrı harita çıkardım ben. Bu haritaları size sunacağım, bu haritaların üzerine hem kendim konuşacağım hem de takdirini size bırakacağım. 1'inci harita budur: Resmî adıyla Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi, tarihî ve coğrafik adıyla kürdistan bölgesi, en son kademededir. 2'nci harita hakeza aynı durumdadır, Sanayi Bakanlığımızın haritasıdır bunlar, 3'üncü harita yine, kör kör parmağım gözüne misali, tamamıyla en altta, 6'ncı kademededir. 4'üncü harita sarıyla işaretlenmiştir; tam anlamıyla bir etnik, sosyolojik, coğrafik ayrımcılığın resmidir. Bu haritalar üzerinde... Bu haritalar yeni değil, aslında cumhuriyetle yaşıt olarak devam ediyor fakat beklenen, bu haritaların hani giderek zayıflamasıydı, maalesef tersine oldu. Dolayısıyla bu haritalar esasında devletin izlediği politikaların; sosyal, ekonomik, siyasal, kültürel politikaların yansımasıdır. Bu haritalara ilişkin, ayrıntılı bakıldığı zaman çok net görülür ki eğer devletin izlediği ekonomik, sosyal politikaların bölgesel yansımasını, etnik ayrımcılığını yansıtmıyorsa neyi yansıtıyor bu haritalar? Bu haritalar, eğer göçten bahsediyorsak, yoksulluktan bahsediyorsak, işsizlikten bahsediyorsak; bu, göçün, yoksulluğun, işsizliğin, ayrımcılığın en somut ifadesidir, resmidir bu, devlet politikalarının resmidir.

Şimdi, biz beklerdik ki bu haritalar üzerinde sadece Kürt siyaseti, sadece DEM PARTİ konuşmasın, muhalefet partileri de konuşsun. Bunlar ekonomik sorun değil mi? İşsizlik, yoksulluk, geri bırakılmışlık tamamıyla bir ekonomik, sosyal, kültürel sorun değil mi? Sorun. Niye muhalefet partilerimiz konuşmuyor, üstelik Sayın Bahçeli 5 Mayıs 2026 grup toplantısında “Doğu ve Güneydoğu Anadolu yalnızca İçişleri Bakanlığımızın özel ilgi alanı, Millî Savunma Bakanlığımızın uzmanlık sahası, Millî İstihbarat Teşkilatımızın güvenlik raporlarının konusu olmamalıdır.” demişken? Dolayısıyla bölgenin geri kalmışlığının, geri bırakılmışlığının temelinde yatan ya da bu haritalardaki ayrımcılığın temelinde yatan neden devletin söz konusu bölgeye, kürdistan bölgesine, Türkiye kürdistanı bölgesine, Kürt halkına tamamıyla yüz yıldır güvenlik ve terör parantezinden bakıyor olmasıdır. Beklentimiz, mücadelemiz şudur: Bu çözüm sürecinde en azından Kürt meselesinin sonuçları ortadan kalkar, sivil demokratik siyasetin önü açılır, zemini açılır; sivil demokratik zeminde, barışçıl zeminde Kürt meselesinin çözümüyle birlikte bu haritaların değişimi gündeme gelir.

Son olarak şunun üzerinde durmak istiyorum: Şimdi, “kürdistan” kelimesini kullandığımız zaman deniliyor ki: “Devletin hassasiyetleri var, Türk milliyetçiliğinin hassasiyetleri var.” “Okay” tamam

da yüz yıldır önce baskı, önce acıyla yoğrulmuş Kürt annelerinin feryatlarla yüklü olan taleplerinin hassasiyeti yok mu? Tabii ki bunları göz önünde bulundurmamız lazım, tabii ki çözüm sürecinde dilimizi disipline etmemiz lazım ama bu haritalar zaten adını koymuş, bizim bir şey dememize gerek yok ki bu haritada “kürdistan” diyor zaten, ben çizmedim bu haritayı. Herkesin bu harita üzerine defalarca düşünmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Toparlayacağım.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - O haritanın sebebi sizensiz, sizin bu zehirli fikirleriniz.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Kırk yıl boyunca, 1940 ile 1984 arası tek silah atılmamıştır ama harita ayındır.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yeter, ajitasyon yapmayın.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Hanımefendi, lütfen, lütfen... Ben hiç kimse hakkında konuşmuyorum.

Son olarak şunu söylemek istiyorum, bizim beklentimiz ve temennimiz şudur: Eğer gerçekten çözüm sürecinin sonuç üretmesini istiyorsak, gerçekten siyasetin sivil demokratik zemine çekilmesini istiyorsak hiç olmazsa -demin söylediğim gibi- Kürt meselesinin sonuçlarının başında gelen siyasi tutsakların bırakılması, Sayın Öcalan’a umut hakkının tanınması, Kobani davası, dağdan gelecek olanlara sosyal ve siyasal yaşam alanının açılması, ana dilinde eğitimin önünün açılması gibi demokratik hakların tanınması konusunda bu çözüm sürecinde adım atılmasını bekliyoruz. O zaman sivil demokratik siyasetin zemini sonuna kadar açılır, o zaman bu haritaların... (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarı çiftçiye bitirmeye, toprağına küstürmeye ant içmiş.

Yıllardır üretene değil ithalatı destekleyen, çiftçinin elinden tutacağına onu borca, yoksulluğa sürükleyen bu çarpık anlayışa hububat alım fiyatları en büyük kanıttır. TMO buğdaya kilo başına 16,5 lira; arpaya 12,75 lira fiyat açıkladı. Geçen yıla göre yüzde 15, yüzde 20 artış ne demektir? Çiftçimize ihanet demektir.

Mazot yüzde 50, gübre yüzde 70, elektrik yüzde 100 artmış. Çiftçi bu fiyatlarla nasıl eksin, nasıl üretsinsin? Ürettiği 1 kilo buğdayı satıp 1 ekmek alamıyor. Bu insafsızlık değil de nedir? Bir de üstüne “Ödemeleri kırk beş gün sonra yapacağız.” diyorsunuz. Borç ve faiz yükü altındaki üretici kırk beş gün nasıl bekleyecek? Mazotçu, gübrece bekliyor mu? Banka faizi bekliyor mu? Hayır. O zaman ne yapıyor çiftçi? Direkt tüccara ucuza satmak zorunda kalıyor, emeğinin karşılığını ne yazık ki alamıyor.

Değerli arkadaşlarım, üreten çiftçi olmazsa üreten Türkiye olamaz. Çiftçimiz de biz de bu alım fiyatlarını kabul etmiyoruz. Buğdaya kilo başına en az 20-22 lira verilmelidir. Sayın milletvekilleri, bu kanunda da işte, aynı, çiftçiye yok sayan zihniyet var. Mazot, gübre, sulama, elektrik, banka faizi dertlerinin hiçbirine bir çare, bir destek yok; varsa ceza yoksa ceza var. İşte, pancar üreticileriyle ilgili maddeler: Çiftçi fabrikalarla sözleşmeye zorlanıyor. Kaderi tamamen sözleşme yapacağı şirketin iki dudağı arasına bırakılıyor. Bu kanuna göre bu şirketler iç piyasadan alım yapmazsa, çiftçiyle

sözleşme imzalamazsa ne olacak, burada bunun yanıtı yok. Daha da acısı, “Sözleşme yapmadan şeker pancarı ekenlere para cezası uygulanacak.” diyorsunuz. Siz, ekimi, üretimi teşvik etmeniz gerekirken toprağa tohum atan çiftçiye ceza kesmeyi kanun diye önümüze getiriyorsunuz; ayıptır, ayıp! Çiftçiye suçlu, toprağı suç mahalli, ekilen pancarı da suç malzemesi gibi gören bu zihniyeti kabul etmiyoruz. Şeker pancarı sadece şeker demek değildir; şeker pancarı berekettir, istihdamdır, sanayidir, kırsal kalkınmadır, hayvancılıktır, Anadolu’nun alın teridir. Pancar çiftçisi gururumuzdur. Türkiye üretimde dünya 5’incisidir ama AKP’nin yanlış politikaları nedeniyle şeker ithal eder hâle gelmiş durumdayız. Şimdi, bu cezalarla üreticiyi küstürdüğünüzde bu tablo daha da vahim hâle gelecek. Pancar çiftçisinin bu Meclisten beklediği, şirketlerin sopası olan düzenlemeler değildir. Girdi maliyetlerinin düşürülmesi, çiftçiye alım garantisi verilmesi, alım fiyatının önceden açıklanması, polar ölçümlerinden kaynaklı mağduriyetlerin giderilmesi en temel beklentilerdir. Eli nasırlı çiftçimiz sizden yaptırımlar, cezalar değil hakkı olan tarımsal destekleri ve adil bir alım fiyatını istemektedir ama siz bu akıl dışı politikalarınızla çiftçiye daha da küstürüyor, üretimden koparıyorsunuz.

Son olarak, sayın milletvekilleri, bu kanun teklifinde hobi bahçeleriyle ilgili de konuşmak durumundayız. Binlerce insan sizleri, bizleri aramakta. Siz bir karış toprağında nefes almaya, üretim yapmaya çalışan vatandaş ile tarım arazisini parsel parsel parçalayıp 20 tane, 30 tane, 40 tane ev yapan, havuzlu villa dikenleri aynı kefeye koymaktasınız. Koca koca tarım alanlarını talan edenlere ses çıkarmayacaksınız, sonra geleceksiniz, tüm suçu dışından tırnağından artırdığıyla üretim yapan vatandaşa, hobi bahçelerine yıkıp gerçek sorumluluğunuzu gizleyeceksiniz. Valiliklerin, mülki idarelerin verdiği izin belgeleriyle yasal yollardan elektrik, su bağlatmış vatandaş bugün belediyelerle karşı karşıya getirmek istiyorsunuz, yaptırım diye belediyelerin kaynaklarını çökmek istiyorsunuz. Elinizde kanun da yetki de vardı, altı yıldır bu çarpıklığa niye göz yumdunuz, neden denetlemediniz?

Değerli arkadaşlarım, burada yapılması gereken, vatandaş ile belediyeyi, vatandaş ile su idaresini, elektrik idaresini, doğal gaz idaresini çatıstırmak değildir. Öncelikle yapılması gereken, bu alanların ne amaçla kullanıldığının gerçekçi tespitidir; bir karış bahçesinde nefes alan gerçek bahçe dostu, toprak dostu, tarım dostu ile tarım arazilerini parselleyip satan rantçıları birbirinden ayırmaktır. Bu yapılmadan atılacak her adım daha büyük adaletsizliklere yol açacaktır.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 262 sıra sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesinde yer alan “idarece ödenir” ifadesinin “idare tarafından ödenir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	Selçuk Özdağ	Mehmet Emin Ekmen
İstanbul	Muğla	Mersin
Şerafettin Kılıç	İdris Şahin	Cemalettin Kani Torun
Antalya	Ankara	Bursa
	Medeni Yılmaz	
	İstanbul	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 16'ncı maddesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu madde ilk bakışta teknik bir düzenleme gibi görünmektedir. Hatta bazı çevreler bunu vatandaş lehine atılmış bir adım olarak da değerlendirebilir çünkü kamulaştırmasız el atma davaları sonucunda ortaya çıkan tapu harçlarının idare tarafından karşılanması öngörülmektedir. Ancak meseleye biraz daha yakından baktığımızda karşımıza çok daha derin bir sorun çıkmaktadır çünkü burada tartıştığımız şey birkaç harç kaleminden ibaret değildir; burada tartıştığımız konu, devletin hukuka aykırı işlemler karşısındaki tavrıdır, mülkiyet hakkının ne kadar korunduğudur, kamu zararına neden olanların hesap verip veremeyeceğidir ve en önemlisi, burada tartıştığımız şey hukuk devletinin güçlendirilip güçlendirilmediğidir.

Değerli milletvekilleri, kamulaştırmasız el atma dediğimiz olay aslında devletin yapmaması gereken bir fiilin adıdır. Devlet bir taşınmaza ihtiyaç duyabilir, yol yapmak isteyebilir, baraj yapmak isteyebilir, enerji hattı geçirmek isteyebilir, okul, hastane veya başka bir kamu yatırımı planlayabilir, bunların tamamı mümkündür. Ancak hukuk devleti olmanın gereği şudur: Önce kamulaştırma yapılır, bedel belirlenir, vatandaşın hakkı teslim edilir, sonra kamu yatırımı gerçekleştirilir. Ne yazık ki yıllardır bunun tam tersini görüyoruz. Önce vatandaşın arazisine fiilen el konuluyor, ardından yıllarca süren davalar başlıyor, mahkemeler devreye giriyor, Anayasa Mahkemesi devreye giriyor, Yargıtay devreye giriyor, sonunda devletin hukuka aykırı işlem yaptığı tescilleniyor. Peki, sonrasında ne oluyor? Ortaya çıkan bedeli millet ödüyor, faizi millet ödüyor, mahkeme giderlerini millet ödüyor, vekâlet ücretlerini millet ödüyor. Şimdi, bu maddeyle birlikte tapu harçlarını da millet ödeyecek ama bu yanlış kararları alanların hiçbir sorumluluğu bulunmuyor. İşte itirazımız tam da bunadır çünkü bir hukuk devletinde asıl amaç hukuksuzluğun maliyetini düzenlemek değil, hukuksuzluğu ortadan kaldırmaktır.

Değerli milletvekilleri, aslında bu anlayış sadece 16'ncı maddede karşımıza çıkmıyor, teklifin geneline baktığımızda da aynı yaklaşımı görüyoruz. Özellikle şeker pancarıyla ilgili düzenlemelerde bunun çok çarpıcı örnekleri bulunmaktadır. Bir taraftan çiftçiye yönelik denetim ve yaptırımlar ağırlaştırılıyor, sözleşmesiz üretim yasaklanıyor, üreticiye çok ağır idari para cezaları getiriliyor, ekimden teslimata kadar her aşama denetim altına alınıyor, gerekirse kolluk kuvvetlerinin devreye girmesinin önu açılıyor yani devlet Anadolu'nun üreticisine karşı son derece sert ve tavizsiz davranıyor ancak iş büyük ölçekli şirketlere ve fabrika sahiplerine geldiğinde bambaşka bir tablo ortaya çıkıyor. Yıllardır şeker sektörünün en önemli sorunlarından biri olan ekim alanı dışından pancar temin edilmesi meselesinde cezalar hafifletilmektedir. Mevcut sistemde uygulanan ağır yaptırımlar ve kota kayıpları büyük ölçüde yumuşatılmaktadır. Bugün çiftçi birkaç dönümlük arazisinde kurallara aykırı hareket ettiğinde ağır cezalara maruz kalırken yüz binlerce ton pancarın usulsüz şekilde taşınmasından doğan yaptırımların hafifletilmesi nasıl izah edilecek? Daha da önemlisi, yeni yaptırımların yürürlük tarihinin 1 Ocak 2027 olarak belirlenmesi ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Madem bu kadar önemli bir sorun vardır, neden hemen yürürlüğe girmemektedir? Madem amaç üretim planlamasını sağlamak ve ekim alanı disiplini korumaktır, neden 2026 sezonu kapsam dışında bırakılmaktadır? Bu soruların cevabı verilmelidir çünkü toplumun gördüğü tablo şudur: Çiftçiye gelince ceza hemen uygulanıyor ama büyük aktörlere gelince geçiş süresi tanınıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Çiftçiye gelince devlet sertleşiyor ama güçlü sermaye çevrelerine gelince devlet esnıyor. İşte, milletimizin vicdanını rahatsız eden husus budur. Bizim ihtiyacımız, kamulaştırmaz el atmayı olağanlaştıran değil sona erdiren bir anlayıştır, kamu zararını milletin sırtına yükleyen değil sorumlulara rücu eden bir sistemdir, güçlüye göre değil haklıya göre işleyen bir hukuk düzenidir. Ancak o zaman vatandaş devlete güvenir, yatırımcı hukuka güvenir, çiftçi geleceğine güvenle bakabilir.

Bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yozgat'tan gelen konuklara "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Yozgat'tan konuklarımız var, Meclisimizi ziyaret ediyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Burdur Milletvekili Adem Korkmaz ve Kütahya Milletvekili Mehmet Demir ile 83 Milletvekilinin Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 262) (Devam)

BAŞKAN - 17'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 262 sıra sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Selçuk Özdağ

Mehmet Emin Ekmen

İstanbul

Muğla

Mersin

Şerafettin Kılıç

Cemalettin Kani Torun

Mustafa Bilici

Antalya

Bursa

İzmir

İdris Şahin

Ankara

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mahmut Tanal

Doğan Demir

Ayhan Barut

Şanlıurfa

İstanbul

Adana

Tahsin Ocaklı	İlhami Özcan Aygun	Cavit Arı
Rize	Tekirdağ	Antalya
Bekir Başevirgen		Elvan Işık Gezmiş
Manisa		Giresun

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ferit Senyaşar	Beritan Güneş Altın	Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa	Mardin	Şanlıurfa
Onur Düşünmez	Sabahat Erdoğan Sarıtaş	Mehmet Kamaç
Hakkâri	Siirt	Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU ÜYESİ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 17’nci maddesinde bahsedilen tarih değişikliği değil enerji piyasasında lisans rejimini 2040’a kadar askıya alan ciddi bir muafiyet düzeni. Değerli arkadaşlar, burada uzattığımız on beş yıl var, on beş yıl. Geçici madde diye gelip on beş yıl daha süre isteyen bir düzenleme artık geçici değil kalıcı bir keyflik üretir.

Hukukta istisna dar yorumlanır, siz istisnayı büyütüyor, kuralın yerine geçiriyorsunuz. Parlamentonun ömrü beş yıl, iktidarınızda mevcut Anayasa’ya göre Sayın Erdoğan’ın da ömrü iki dönemle sınırlı, hadi Parlamento bir dönem daha yetki verdi, üç dönem; bunun toplamı on beş yıl etmiyor değerli milletvekilleri. Siz geçici maddeye istisna olarak koyduğunuz ve enerji piyasasında düzenleme gerektiren lisans rejimini 2040’a kadar askıya alan ciddi bir muafiyet düzenlemesi getiriyorsunuz. O nedenle, buradan bir kez daha sizleri uyarmak istiyoruz.

Bakınız, Devlet Su İşleri yapıyor diye hukuk geri çekilmez. Kamu eliyle yapılan işte denetim daha az değil, daha sıkı olmalı. Özel sektör EPDK’nin lisansına, denetimine, teknik ve mali kurallarına tabi olacak, aynı piyasada bazı projeler lisanssız şekilde yürümeye devam edecek; bunun adı rekabet değil, tam bir imtiyaz adasına dönüştürüyorsunuz; kamu eliyle keyfiyet. Özel mülkiyetin boğazını sıkın ama kamuda dilediğiniz gibi at oynatın ve bunun adı da “muafiyet” olsun. Kusura bakmayın; suya, çevreye, tarıma, köylünün mülkiyet hakkına dokunan projelerde lisans bir bürokratik evrak değil değerli milletvekilleri, vatandaşın hakkını koruyan hukuki bir güvencedir. Siz bu güvenceyi uzun süreli olarak ilga ediyorsunuz, ortadan kaldırıyorsunuz. Acaba neye imza attığımızın, ne istediğinizin tam manasıyla farkında mısınız?

Değerli milletvekilleri, 2013’ten bu yana bu projeler lisans rejimine neden alınmadı? 2013’ten 2026’ya kadar iktidar başkasıydı da bizim mi haberimiz yok? On yılı aşkın süre yetmediyse sorun kanunda değil, yönetim anlayışında. Bugüne kadar kalıcı bir düzenleme yapamamış ve bugün bunu 2040’a kadar uzatmak istiyorsanız bu keyfi yönetimin ve yorgun iktidarın bir sonraki adımı fark edememesi ve görememesidir. Meclis idarenin gecikmesini temizleyen noter makamı da değildir. Şimdiye kadar bu hususta yasal düzenleme çoktan yapılabilirdi; beklediniz, beklediniz, bugün de Meclisi keyfi bir şekilde, bir nevi noter makamı gibi kullanmak istiyorsunuz. Yapmayın değerli milletvekilleri!

İsrarla söylüyoruz: 2017'deki bu sistem değişikliğiyle birlikte siz Parlamentodaki hemen hemen bütün yetkilerinizden sarfınazar edip bunları Beştepe'nin iradesine teslim etmek istiyorsunuz. Bu kolaylıktan vazgeçin. Varsın bu Parlamentonun denetim yetkisi olsun, yaptığı işlerden hesap sorma imkânı kalsın. Biz hem yaptıklarımızla yetkimizi devrediyoruz hem de hesap sorma imkânlarımızı kısıtlıyoruz. O yüzden, şeffaf olmayan ikili anlaşmaların gölgesinde enerji planlaması yapılamaz. Enerji politikası kapalı kapılarla değil denetimle ve hukukla yürür. ÇED, lisans ve piyasa kuralları yatırımın önünde engel değil değerli milletvekilleri; milletin hakkını koruyan emniyet kemeri, emniyet sibobudur. Emniyet kemerini kesip buna "hız" diyemezsiniz, bunun sonu felaket olur. Enerji üretelim ama hukuku tüketmeyelim kıymetli milletvekilleri. Arz güvenliğini sağlayalım ama hukuk güvenliğini de askıya almayalım.

17'nci madde hızlı yatırım görüntüsü altında yarına hukuki enkaz bırakır. Bu maddeye bu nedenle karşı olduğumuzu bildiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Giresun Milletvekili Sayın Elvan Işık Gezmiş.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bizleri ekranları başında izleyen kıymetli yurttaşlarımız; sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 17'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu maddeyle, DSİ eliyle yürütülen enerji üretim amaçlı projelerin lisans muafiyeti 31/12/2025'ten 31/12/2040'a kadar uzatılmak istenmektedir fakat bu muafiyetin hangi baraj ve projeleri kapsadığı ayrıntılarıyla belirtilmemektedir. Ayrıca, kamu kaynaklarının, ülke gelir ve değerlerinin korunması, gelecek nesillere sağlıklı aktarılması ve birilerine çıkar sağlanmaması gibi nedenlerle muafiyet süreçleriyle ilgili net bilgilerin ifadesi şarttır; bu madde bu hâliyle eksiktir.

Değerli milletvekilleri, Karadeniz bugün HES'lerin ağır yükünü taşımaktadır. Temsil ettiğim il Giresun 44 HES'le Karadeniz'de en fazla HES bulunan illerden biridir. Bu projeler yapılırken derelerimizin, ormanlarımızın, köylerimizin, ekosistemimizin geleceğinin hesaplanmadığını görüyoruz. HES'ler sadece suyun akışını değiştirmemekte, yaşamın akışını da değiştirmektedir. Dereler kurutulmakta, biyolojik çeşitlilik yok olmakta, erozyon ve heyelan riski artmakta, sel felaketlerinin etkisi büyümektedir. 2020 yılında Dereli ilçemiz başta olmak üzere, Giresun'da yaşanan sel felaketinde 11 vatandaşımızı yitirdik. Yaşanan acılardan maalesef ders çıkarılmadı, HES ve maden projeleri tüm hızıyla devam etti. Bugün artık Giresun'un Çanakçı Deresi'nde Avrasya su samuru yok, derelerimizde kırmızı benekli alabalık yok, derelerimizden su içen arılar ölüyor, bölgemizde kanser vakaları her geçen gün artıyor.

İklim krizinin etkilerini her geçen gün daha fazla yaşadığımız dünyamızda Karadeniz'in dereleri enerji üretilebilecek bir kaynak değil korunması gereken bir yaşam alanıdır. Karadeniz bir doğa harikasıdır. Bakın, elimde gösterdiğim tabloya lütfen bakın. Bu sodalı suların aktığı dereye üstte Mavi Göl bir doğa harikası, 400 metre ileride Kuzalan Şelalesi. Bilin bakalım ikisinin arasında ne var? Bu ikisinin arasında elektrik üretim tesisi yapılması şart mı değerli milletvekilleri? (CHP sıralarından alkışlar) Binlerce turistin aktığı bölgede bu tesisin ne ihtiyacı var? Sizler de görün, bilin istedim.

Şimdi de Karadeniz'imiz büyük bir maden baskısı altında. TEMA'nın verilerine göre Giresun'un yüzde 85'i, Ordu'nun yüzde 72'si, Trabzon'un yüzde 77'si maden ruhsatlarına açıldı. Derelerimiz,

fındık bahçelerimiz, ormanlarımız Ankara’da çizilen haritalarda renkli ruhsat alanlarına dönüştürüldü. O haritalarda ne köylünün alın teri görülmekte ne çocuklarımızın geleceği ne de Karadeniz’in binlerce yıllık doğal mirası.

Herkes şunu çok iyi bilmelidir: Karadeniz harita üzerindeki koordinatlardan ibaret değildir; bu topraklar yüzyıllardır alın terinin, emeğin, doğayla uyum içinde yaşamın yurdudur, fındığın başkentidir. Bizler de fındığın ve çayın bereketiyle büyümüş Karadeniz’in evlatlarıyız.

Kontrolsüz biçimde verilen maden ruhsatlarıyla, yüz binlerce insanın geçim kaynağı risk altında. Birkaç yıllık maden faaliyeti uğruna binlerce yıllık doğal zenginlikler, tarım ve insan sağlığı tehlike altına alınıyor. Şebinkarahisar’da yaşanan maden felaketini unutmamak, ağır metaller derelere karıştı. Daha geçen ay Çatalağaç’ta madende kimyasallar derelere karıştı, yine toprak zehirlendi, su zehirlendi. Bu kaçınıcı çevre felaketi, bu kaçınıcı doğayı zehirlenme?

Bugün Tirebolu Sekü’de doğayı korumak adına mücadele eden gençler soruşturma geçirip saatlerce ifadeye alındılar. Miting için dağıttıkları kâğıt broşürler “Çevreyi kirliliyor.” diye 115 bin TL para cezasına çarptırıldı köyün gençleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Devamla) - Soruyorum size: Çevreyi kirleten, kâğıt broşür dağıtan köyün gençleri mi, maden şirketlerinin havuzlarından akıtılan atıklar mı? Bir dere kirlendiğinde sadece su kirlenmez; tarım biter, hayvancılık biter, yaşam biter. Giresun’un köyleri o broşür dağıtan gençlerin geleceğidir. Bir ülkenin kalkınması yalnızca yer altı madenlerine indirgenemez, bizim toprağımızın üstü toprağımızın altından bin kat daha değerlidir. Bizim madenimiz; Türkiye’nin akciğeri olan ormanlarımız, tertemiz havamız, suyumuz, fındığımızdır, çayımızdır. Biz biliyoruz ki, doğa yoksa hayat yoktur. Biz, gelecek nesillere talan edilmiş bir memleket değil, onurlu bir gelecek bırakmak istiyoruz.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerge üzerinde son konuşmacı Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 17’nci maddesi üzerine söz almış bulunuyor, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum.

17’nci madde diyoruz, Sayın Kılıç “Katılmıyoruz.” dedi, 3 tane parti önerge verdi teklif maddesinden çıkarılmasına dair ama Sayın Kılıç “Katılmıyoruz.” dedi; keşke katılsaydınız çünkü 3 tane parti bunu söylüyor. Bir de yani bu kanunu nereden tartışacağımızı doğrusu biz de bilmiyoruz. Şimdi, kanunun son cümlesine bir vurgu yapmak istiyorum, diyor ki: “31/12/2025’te sonlanacak.” Ya, biz 2026’da yaşıyoruz, Haziran ayının 10’unu yaşıyoruz, üzerinden altı ay geçmiş. Bu cümlede bile gelecek zamanı kullanacak kadar dil bilgisinden yoksunsunuz yoksa burada başka bir amaç mı var? Peki, ne zamana kadar uzatılıyor? 2040 yılına kadar yani on beş yıl uzatılıyor. “Sonlanacak” diyor, dil bilgisi açısından da çok problemli bir madde. Bence bu 3 partinin önergesine katılıp “Evet, biz bu önergeye katılıyoruz.” demeniz gerekiyordu.

Şimdi, içeriğinden bağımsız söyledim bunu. İçeriğinde ne var? Bu madde, 1997 tarihli yap-işlet modeli kapsamında özel şirketler tarafından kurulan ve işletilen bazı ayrıcalıklı hidroelektrik santrallerinin denetim dışı, lisans dışı kalma süresinin tam on beş yıl daha uzatılmasını öngörüyor. Normal şartlarda 2025’te bitiyor, 2040’a uzatılıyor. Bu mesele, bu santrallerin elektrik üretim üretmemesi meselesi değil. Bu tesisler zaten var, zaten elektrik üretiliyor; asıl mesele, bu tesislerin

hangi hukuki rejim altında, hangi koşullarda işletileceğidir. Bugün, Türkiye’de dürüst bir yatırımcı yeni bir enerji tesisi kurmak isterse EPDK’dan lisans alıyor, ÇED raporunun süreçlerinden geçiyor, piyasa kurallarına tabi oluyor. Peki, bu imtiyazlı şirketlerin farkı nedir, 2040 yılına kadar devletin kanunuyla hukukun ve denetimin dışına çıkarılıyor? Bu, teknik bir süre uzatımı değil, belirli sermaye gruplarının elindeki imtiyazların kanun yoluyla garanti altına alınmasıdır. Bu tesisler, doğrudan kamuya ait su varlıklarını kullanmaktadır. Kamunun suyunu, halkın suyunu ticari bir metaya dönüştürüp şirketlere sermaye eden bu zihniyet öte tarafta bu suyun asıl sahibi olan tarım üreticisini, çiftçiye ise kelimenin tam anlamıyla ölüme terk ediyor. Şimdi, burada kullanılan suyla elektrik üretiliyor, su ve elektrik aşağı doğru aktığında, çiftçiye doğru aktığında çiftçi bu suyun altında kalıyor, bu elektrik çiftçiye çarpıyor. Neden bunu söylüyoruz? Dikkat ederseniz, özellikle ÇKS raporları üzerinden çiftçiye kesilen ağır su faturaları var. Yani, sizin o suyu kullanıp kullanmadığınız hiç önemli değil, bunu daha önce de bu kürsüden dile getirdik, sadece sizin ÇKS raporlarınız üzerinden DSI’nin kestiği ağır su faturaları var ve bunu tahsil ederken de tarımsal destekten kendi blokaj koyuyor, kendi hesabına aktarıyor. Aynı şeyi DEDAŞ yapıyor. DEDAŞ ne yapıyor? “Ya, siz suyu kullandınız mı? Bu suyu siz elektrikle mi kullandınız, normal kanalla mı kullandınız?” diye sormuyor, diyor ki: “Sizin ÇKS kaydınızda bu kadar dönüm araziniz var.” Dolayısıyla size bir fatura kesiyor, bu faturayı da yine sizin tarımsal desteklerinizden tahsil ediyor.

Sayın milletvekilleri, şimdi burada 2 tane temel problem vardır. Burada şu soruyu soruyorum, diyorum ki: Ya, bu ülkede bu politikalarınız sonucunda çiftçi ne duruma düşüyor? Şimdi, burada AK PARTİ Grubuna soruyorum, diyorum ki: 1980 yılında Türkiye’de kaç milyon ton buğday üretildi? Cevabını inanıyorum ki bilmiyorsunuz. 16,5 milyon ton. AK PARTİ iktidara gelmeden yani traktör daha icat edilmeden, biz de yaprakla dolaşırken 2000 yılında bu ülkede 21 milyon ton buğday üretildi. Peki, 2020’ye geldiğimizde ne oldu? 20 milyon 500 bin ton buğday üretilmiş. Yirmi beş yıllık iktidarınızda çok büyük bir başarı gösterip rekoltede geriye doğru gitmişsiniz; işte, sizin bu tarım politikalarınızın ortaya çıkardığı sonuç bu. Vatandaş neden üretsin, vatandaş neden masraf etsin yani neden bu kadar gübre, yakıt masrafı etsin ve buğday üretsin?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET KAMAÇ (Devamla) - Ya, 1980 yılında bu ülkenin nüfusu 43 milyondur, şu anda 86 milyon; 1980 yılında 16,5 milyon ton buğday üretilmiş ama bugün bu ülkenin nüfusu 86 milyonken üretilen buğday 20 milyon ton. Ya, çiftçi bu kadar ağır maliyetlerin altında ezilirken, çiftçinin gerçekte bütün gücüyle, toprağıyla, emeğıyle ürettiğini siz zengin şirketlere peşkeş çekerken aslında çiftçinin artık üretmesinin bir anlamı da yok ama şunu unutmayın: Eğer siz stratejik bir tarım politikası oluşturmazsanız önümüzdeki on sene bu ülke büyük felaketlerle karşı karşıya kalacak, bu felaketlerin mimarı da siz olacaksınız diyor, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz

Hüsien Kırkpınar

Hakan Şeref Olgun

Antalya

İzmir

Afyonkarahisar

Burhanettin Kocamaz

Mersin

Metin Ergun

Muğla

Şenol Sunat

Manisa

Hasan Toktaş

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Evet, sayın milletvekilleri, teklifin 18, 19 ve 20'nci maddeleri Şeker Kanunu'nda değişiklik yapıyor. 18'inci madde şirketlere adrese teslim imtiyazlar dağıtıyor. 20'nci madde kaçak pancar kullanan şirketlere caydırıcılığı azaltıyor. 19'uncu madde ise çiftçinin üretim iradesini hedef alıyor. Bu 3 madde Türk tarımını şirketlerin insafına terk ediyor.

Sayın milletvekilleri, bugün, çiftçi kazanamıyor, motorin olmuş 67 lira, pancarın maliyeti fırlamış 48 liraya, şeker pancarı 31 lira; çiftçi göz göre göre batıyor. Çiftçiye destek olmak yerine neden yeni yasaklar ve yeni cezalar getiriliyor? "Sözleşme yoksa pancar ekimi de yok." diyorsunuz. Gırtlığına kadar borca batmış çiftçinin sözleşme masasında özgür iradesi kalır mı? Sizin yaptığınız pazarlık gücü sıfırlanmış çiftçiye şirketlere yem etmektir. Bunun adı planlanma değildir, bunun adı çiftçiye öz yurdunda parya yapmaktır.

Değerli milletvekilleri, getirilen teklifte "Gerektiğinde kolluk kuvvetlerinden yardım alınır." denilmiş. Bunun yazılmış olması bile getirilen teklifin rızayla değil, baskı ve zorla yürütüleceğinin itirafıdır. Milletın efendisi Türk çiftçisine kolluk gücünü dayatamazsınız; Türk çiftçisi kaçakçı değildir, suçlu değildir, terörist hiç değildir; Türk çiftçisi bu vatanın şerefi, bu devletin yüz akıdır.

Değerli milletvekilleri, yasanın neresinden tutarsanız elinizde kalıyor. 18'inci maddede "Her şirket kendi bölgesinde kalacak." diyorsunuz. 19'uncu maddesinde "Şirket ham madde bulamazsa başka bölgelerden pancar temin edebilir." diyorsunuz. Ya, bu nasıl bir anlayıştır? Madem şirket ihtiyaç bahanesiyle başka bölgelere gidebilecek, o zaman 18'inci maddeyi niye getiriyorsunuz? Siz bu kanunla kimi koruyorsunuz? Çiftçiye gelince yasak, çiftçiye gelince ceza, çiftçiye gelince denetim ama şirketlere gelince istisna. 19'uncu maddenin özü budur. Bu sistemin sonucunu görmek için geleceği beklemeye gerek yoktur çünkü Konya Karapınar'da yaşadık. Kasım 2025'te Tarım Bakanlığına soru önergesi verdim, hâlâ cevabını bekliyorum. Ne olmuştu? UHM tarım şirketi üzerinden Çorum Şeker Fabrikasına 200 bin ton kaçak şeker taşındı. Karapınar'da kotalar yandaş şirketlere peşkeş çekildi. Devlet 3.100 lira fiyat açıkladı. Çiftçiler 2.200 liradan sözleşme imzaladı. Çiftçinin küspe hakkı çalındı, alın teri gasbedildi. Karapınar'da 800 milyon lirayı aşan vurgun yapıldı. Tarım basını bu konuyu belgeleriyle ispatladı fakat Tarım Bakanlığı bu vurgunu görmezden geldi, ilgili şirketleri cezasız bıraktı. İşte, sizin 19'uncu maddeyle kurumsallaştırmak istediğiniz rant düzeni işte tam budur. Şeker ve Hammaddeleri Yönetmeliği kaçak pancar teminine çok ağır yaptırımlar düzenlerken bu teklifle bu yumuşatılıyor. Âdeta kayıt dışı üretim teşvik ediliyor, kota sisteminin etkinliği zayıflatılıyor. Kamuya ait şeker üretim dengesi bozuluyor.

Değerli milletvekilleri, çiftçi bugün sizden ceza değil destek bekliyor, yasak değil çözüm bekliyor, şirketleri koruyan düzenlemeler değil alın terinin karşılığını istiyor. Biz İYİ Parti olarak, traktörünü satmamak için direnen çiftçinin yanındayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Biz inadına tarlasını eken çiftçiden yanayız. Biz emeğin, mücadelenin, alın terinin tarafındayız çünkü biz bu Meclise lobisini yaptığınız şirketler tarafından yollanmadık. Bizi bu Meclise elleri nasırlı, ayakları çamurlu insanlarımız yolladı. O yüzden, şeker pancarı üreticisinin şirketlere teslim edilmesine de üretim iradesinin elinden alınmasına da “hayır” diyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17’nci madde kabul edilmiştir.

18’inci madde üzerinde 5 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyette olduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 262 sıra sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Selçuk Özdağ

Bülent Kaya

Mersin

Muğla

İstanbul

Şerafettin Kılıç

Cemalettin Kani Torun

Mustafa Bilici

Antalya

Bursa

İzmir

Birol Aydın

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Murat Çan

Bekir Başevirgen

Ayhan Barut

Samsun

Manisa

Adana

Doğan Demir

Tahsin Ocaklı

İlhami Özcan Aygun

İstanbul

Rize

Tekirdağ

Mahmut Tanal

Cavit Arı

Şanlıurfa

Antalya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ferit Şenyaşar

Beritan Güneş Altın

Dilan Kunt Ayan

Şanlıurfa

Mardin

Şanlıurfa

Onur Düşünmez

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

İbrahim Akın

Hakkâri

Siirt

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Birol Aydın.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkede retorik ile realite arasındaki uçurum derinleşince bu her işe, her adıma sirayet etmektedir ve maalesef kanunlar da bu durumdan nasibini almaktadır. Son yıllarda, özellikle torba kanun alışkanlığıyla iyi-kötü, doğru-yanlış, elma-armut, altın-bakır bir çuvala doldurulmaktadır. Maddeler böyle olduğu gibi maddenin metinlerini okuduğunuz zaman da aynı şeyi görmektesiniz. Maddeyi okuyorsunuz, “Ya, galiba bu iyi bir şey.” dediğiniz oluyor ama tekrar şöyle dikkatlice okuyunca koca koca tuzakların kurulduğunu fark edebiliyorsunuz. Bu olmaz arkadaşlar, hem doğru hem yanlış olmaz; biraz doğru, biraz yanlış olmaz, dosdoğru olur. Geçen gün İçişleri Komisyonuna Kızılayla ilgili bir düzenleme geldi, orada da ifade ettim, burada da şimdi söylüyorum: Getirdiğiniz her teklif, aldığınız her karar, attığınız her adım, açıkladığınız her paket deve kuşu misali diğer maddelerde olduğu gibi, şu anda konuştuğumuz 18’inci madde de böyle. Bakıyorsunuz, iyi bir şey varmış gibi ama titizlikle bakınca görüyorsunuz; muğlak, ucu açık, nokta atışı birtakım adrese teslim düzenlemeler getirilmiş. Yani deve midir, kuş mudur belli değil, hem deve hem kuş, bazen deve, bazen kuş, ikisi de aynı anda olabiliyor. İktidar sahipleri ve iktidar serasında serpilmiş, büyütülmüş birtakım zadedânlara adrese teslim bir takım düzenlemelerin olduğunu ya da bu düzenlemelerin onlar tarafından sürdürülebileceğini fark edebiliyorsunuz. Biz de diyoruz ki: Arkadaşlar, iki kere iki bazen üç, bazen beş etmez, iki kere iki dördtür ve dört olmalıdır.

Kıymetli arkadaşlar, iktidar eskilerin tabiriyle buğday gösterip arpa satmaktan vazgeçmek zorundadır. Kanun tekliflerinde olduğu gibi siyasetin dilinde de aynı durum yaşanmaktadır. İktidar, birtakım kavramları kendi hesabına uygun etiketlerle piyasaya sürüp gerçekte konuşulması gerekenlerin üstünü koca bir perdeyle örtmektedir. Bir zamanlar “vesayetle mücadele” bir zamanlar “istikrar” bir zamanlar “millî irade” bir zamanlar da “yerli ve millî” dillere pelesenk olmuştu. Şimdilerde ise “devlet aklı” revaçta, devlet aklı. Hangi devlet, hangi akıl? “Devlet aklı” etiketini şöyle bir kazıyorsunuz, altından Trump aklı, ABD aklı çıkıyor. Neymiş? Tayyip Erdoğan sonrasını devlet aklı planlıyormuş. O zaman demezler mi arkadaş, Tayyip Erdoğan sonrasını planlayan devlet aklı yirmi dört yılı da planlamıştır. Bu apaçık bir itiraf manasına da gelmez mi? Değişen ne? 2002’de Bush, 2026’da Trump; 2002’de Condoleezza Rice, 2026’da Tom Barrack; bir şey değişmedi, devam ediyor. Şair diyor ki: “Kimse bize oynadıkları çiftetelli tango diye yutturmaya kalkmasın.” Ben de diyorum ki: Kimse bize Washington’da oynadıkları tangoyu yerli ve millî çiftetelli diye yutturmaya kalkmasın. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, varsa bir devlet aklı, milletin bunca problemi varken Türkiye Büyük Millet Meclisini ağaca bakınca doların yeşilini, denize bakınca euronun mavisini gören bir kısım zadedânın hizmetine dönük çalıştırmaya kalkmasın. Varsa bir devlet aklı, emeklisinin, işçisinin, memurun derdine derman olsun. Varsa bir devlet aklı, umudunu yitirmiş gençlere umut olsun. Varsa bir devlet aklı, adalet terazisini doğru kursun. Kurmazsa bu millet öyle bir akıl devreye koyar ki bu akıl yerle yeksan eder diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Samsun Milletvekili Sayın Murat Çan.

Buyurun Sayın Çan. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Üzerine söz aldığım madde kanunda şeker pancarı üretimiyle alakalı. Şeker pancarının şöyle bir hikâyesi var: Cumhuriyet döneminden hemen sonra Anadolu çiftçisinin de, Anadolu sanayicisinin de öz güvenidir şeker pancarı. Türkiye’de üretim, özellikle tarım üzerinden üretim endüstrileşmişse şeker pancarındaki akla borçludur. Dolayısıyla bugün getirmeye çalıştığınız madde bir meşruiyet sorunundan kaynaklanmaktadır, diyorsunuz ki: Biz bu şeker fabrikalarını kapattık, biz bu şeker fabrikalarını sattık, şimdi de sadece sözleşmeyle üretenlerinkini alacağız. Bu, bir meşruiyet sorunudur, verdiğiniz sözlerin karşılığında alacağınız meşruiyet için bunu yapıyorsunuz.

Bu kanun teklifinde ayrıca, seçim bölgem Samsun’un Vezirköprü ilçesini ilgilendiren, tarihiyle, kadim şehir olma özelliğiyle Vezirköprü Çeltik Mahallesi’nde 300 haneyi ilgilendiren başka bir sorun var. Samsun’un birçok ilçesinde olduğu gibi, Vezirköprü’de de daha önceden yapılan, yıllar önce, seksen, yüz yıl önce yapılan kadastro çalışmalarının sahadaki uygulamasındaki sorunlardan kaynaklanan problemleri gidermek amacıyla yaptığınız bir uygulama; yaptınız, elinize sağlık ama Samsun’da 350 bin kişinin yaşadığı İlkadım ilçesinde -Samsun’un merkezinde, İlkadım ilçemizde- onlarca mahallede aynı sorun var; onlarca kez dile getirdik, maalesef kılınızı kıpırdatmadınız. Biz diyoruz ki: Orman alanları, kapalı orman alanları mutlaka korunmalıdır ama orman alanı vasfını kaybetmiş, yıllardan beri orada ya tarım yapılıyor ya da mesken alanına açılmış, bunlara bu hakları verilsin ama siz ısrarla bundan kaçınıyorsunuz. Bazı yerlerde 2/B arazileri konusunda bir uygulama getirdiniz. İnternette satılan fahiş fiyatlardan daha yüksek bedellerle Samsun’un kalan 17 ilçesinde 2/B arazileriyle ilgili satışlar yapıyorsunuz fahiş rayiçlerle. Vatandaş rahatlatın, bu sorunları giderin diye onlarca kez uyardık ancak kılınızı kıpırdatmıyorsunuz çünkü sırça köşklerdesiniz, vatandaşın derdini hissetme konusunda zafiyet içerisindeyiz. 2/B arazileri böyle.

12 Mayıs’ta Samsun Havza’da bir sel felaketi yaşandı. Hemen gittik, geldik, burada muhalefet partilerinin diğer vekilleriyle de bir önerge verdik: Bölge afet bölgesi olsun. Buradan oraya gitmeyenler kollarını kıpırdatmadılar, “Devlet oradadır, gereğini yapıyordur.” dediler. Bayramlaşmak için Havza ilçemize gittik değerli milletvekilleri, 30 milyon hasarı olan bir beyaz eşya mağazasına 10 bin lira para verilmiş. Gidip sorabilirsiniz, adresi bende var, arzu edenlere buradan gösterebilirim. 7 milyon lira hasar bildirene hiç uğranılmamış. Bunlar maalesef ama maalesef vatandaşın sorunu, hiç dokunulmamış, üstüne üstlük Havza’da bir bayram arifesinde oldu. Vatandaşlar, esnafımız müthiş bir mal stokuyla, tedarikiyle bayrama girdiler ama hepsi Tersakan Çayı’nda hasara uğradı, elden çıktı, vatandaş milyarlarca lira zarar gördü; bunları görmediniz.

Bir diğer sorun, Devlet Su İşleri. Bu kanun teklifinde de Devlet Su İşleriyle ilgili iki üç tane madde var. Yıllardır, üç yıldır milletvekili olduğumdan bu zamana kadar, Devlet Su İşlerine Samsun’un Terme, Çarşamba gibi ilçelerinde sel ve su baskınlarının önlenmesi için kılçık kanallar başta olmak üzere drenaj kanallarının temizlenmesi gerektiğini söyledik. Özellikle çarşamba da otuz beş yıldır bitirilemeyen tarımsal sulama kanallarının hizmete açılmasını söyledik. Bize verilen rapora göre 2035’ten önce bitirilemeyeceği açıklandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT ÇAN (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT ÇAN (Devamla) - Peki, Samsun’un doğusunda işler böyleyken, çok yakın zamanda sel felaketine maruz kalmışken Bafra’da, yine bu kanun teklifinin içinde 1’inci maddesini içeren çeltiğin, Türkiye’de üretilen çeltiğin yüzde 15’ini tedarik eden Bafra’da siz maalesef drenaj kanallarını temizlemiyorsunuz; deniz suyu geriye doğru basıyor, çeltik üretimini zarara uğrattıyor. Çeltik fiyatlarını elinizden geldiğince ithalat yaparak baskılıyorsunuz. Bafra üreticisi de size ciddi anlamda intizar

ediyor. Ayrıca, Bafra’da da hâlâ sulamayla ilgili sorunlar var. Bir an önce bunların önemsenmesini, bir an önce bunlara dönük kanun maddelerinin buraya getirilmesini sizlerden rica ediyoruz, tavsiye ediyoruz, özellikle tarım konusunda dikkatlerinizi çekiyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın İbrahim Akın.

Buyurun, Sayın Akın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde, aslında küçük bir değişiklik yapmak ister gibi yapılıp ama aslında bütün yasanın ruhunu değiştirmek isteyen bir anlayışla karşı karşıyayız. Bu, gerçekten, son zamanlarda gördüğümüz, Türkiye’de artık AKP klasiği hâline gelmiş bir durumun göstergesi. Bu Meclis Türkiye’nin 86 milyonunu temsil ederken bu tür sözleşmeler de bu oyunların aslında toplumsal olarak ne kadar ahlaki yozlaşmalara sebep olduğunun bir kanıtını da gösteriyor. Bu yapılırsa o zaman bütün sözleşmeler de toplumun her tarafında bu anlayışla yapılmaya devam ediyor ve dolayısıyla bir ahlaki ve siyasi, toplumsal çürümenin de önünü açmış oluyor. O nedenle bu yöntemden vazgeçin.

Ne diyor kanun teklifinde, değişiklikte? “Ekim alanı” ve “sözleşme” kavramı geçiyor. Ekim alanından kastettikleri şu: Bakanlık şeker pancarının hangi alanlarda nasıl ekileceğini tespit ediyor. Diğer taraftan da sözleşmeden bahsediyor, sözleşme de çiftçileri temsil ediyor. Şunu söylemek istiyorum burada: Açıkçası bu, şirketlere çiftçilerin nasıl bir şekilde çalışacaklarının yaratılması meselesidir yani aslında çiftçileri şirketlerin marabası hâline getirme meselesidir, kendi toprağında köle hâline getirme meselesidir. Bu yasa teklifinin bütün ruhunda bu var ve bu madde de bunun en açık göstergelerinden bir tanesini ifade ediyor. Dolayısıyla gelin, şirketlerin temsilcisi gibi olmaktan vazgeçin; halkın ve dolayısıyla şeker pancarı üreticilerinin yanında olun. Bu, şu anlama geliyor: Türkiye’nin dört bir tarafında tasfiye edilmiş şeker pancarı üreticilerini aynı zamanda işlevsiz kılan ve onları yok etmeye çalışan bir zihniyetin göstergesi. Uşak, biliyorsunuz, aynı zamanda Şeker Fabrikalarının ilk kurulan fabrikalardan bir tanesi, neredeyse kapanmak üzere. Her türlü özelleştirmeye oradaki üreticiler tasfiye edildi. Şimdi de aslına bakarsanız şirketlerle baş başa bırakılmış, fiyatları da onların arasında, serbest piyasada belirlenecek diye yapılmaya çalışılıyor.

Bir başka konu, bu konu da çok önemli, geçmiş olmakla beraber, üzerinde konuşmak istiyorum, 2/B konusu. Biliyorsunuz, Anayasa’nın 169’uncu maddesine göre herkes kendi ormanlarını, kendi yaşam alanlarını korumakla yükümlüdür ancak 2/B geçici bir maddedir, Anayasa’da da geçici bir madde olarak kalması söz konusudur ancak 2/B meselesi öyle bir hâle getirildi ki kalıcı hâle getirilmeye çalışılıyor. Yani istisna değil genel kural hâline getirilmeye çalışılıyor. Ne yapılmaya çalışılıyor 2/B’yle ilgili? Türkiye’nin değişik yerlerindeki ormanlarımız “Orman alanı özelliği kaybedilmiştir ya da yok olmuştur.” diyerek ormansızlaştırılıyor. Sonra ne oluyor? Resmen rantlara teslim ediliyor kıyılarımız, aynı zamanda ormanlarımız. Buradan şunu demek istiyorum: Bakın, bugün grup toplantısı sırasında COP31’nin Türkiye’de ne kadar önemli olduğunu ve Kasım ayında da COP31’in Çevre Bakanlığı bünyesinde Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve 195-197 civarındaki ülkenin başkanlarının geleceğini, 100 bin civarında insanın buraya geleceğini, Antalya’da ağırlanacağını ve dolayısıyla Brezilya sonrası çok önemli kararların alınacağını söylediler. Ben şunu demek istiyorum: Türkiye’de eğer COP31 yapılacaksa yani iklime karşı ormanlarımızın çoğaltılması ve aynı zamanda yutak alanların çoğaltılması isteniyorsa bu, tam tersine, yürütmekte olduğunuz siyasetle zıt olan ve paradoks olan bir konudur. Hangisi doğrudur? Türkiye’de İklim Kanunu’nu, iklim krizini çözmek için mi uğraşacaksınız yoksa ormansızlaştırmak için 2/B’yi genelleştirmek mi istiyorsunuz? Dolayısıyla birazcık aklıselim,

birazcık tutarlı, birazcık samimi olalım. Bu yasayı getirirken şu anda Mecliste AKP vekilleri bile yok, bazıları hakkında konuşmaya bile gerek duymuyorlar çünkü gördüğüm kadarıyla söyleyecek sözlerinin de olmadığını düşünüyorum. O nedenle, 2/B meselesi, Orman Bakanlığı bünyesinde, risklidir ve geleceğimiz bakımından da tehlikelidir. 2/B meselesini istisnadan genel kural hâline getirmeye çalışmak biraz önceki maddede istisna olan bir konuyu on beş yıl daha devam ettirme mantığının benzeridir ve dolayısıyla bunu kabul etmek mümkün değildir. O nedenle, gelin, özellikle bu konuyla ilgili 2/B meselesini değiştirmeye kalkmayın, Türkiye’deki ormanları ormansızlaştırmaya kalkmayın, burayı rant alanı hâline getirmeye çalışmayın; bunu yaparsanız Türkiye’nin geleceğiyle ilgili ve iklim meselesiyle ilgili korkunç bir oyun oynadığının ifadesini bulur diye ifade etmek istiyorum ve dolayısıyla bunu reddettiğimizi ve açıkça ortaya koyduğumuzu ifade etmek istiyorum ve bu maddenin, aynı zamanda, Türkiye’deki mevcut gelişme bakımından da riskli olduğunu ifade ederek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 262 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesiyle 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanunu’nun 2’nci maddesinin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen (r) bendine “Bakanlıkça” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Çevre, Şehircilik ve iklim Değişikliği Bakanlığınca müştereken” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Özyürek

Mehmet Celal Fendoğlu

Filiz Kılıç

Sivas

Malatya

Nevşehir

Cumali İnce

İbrahim Ethem Sedef

Niğde

Yozgat

BAŞKAN - Komisyon Önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Niğde Milletvekili Cumali İnce.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

CUMALİ İNCE (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, tarım ve üretimin önemli merkezlerinden biri olan Niğde’imizde son haftalarda yaşanan dolu ve sel felaketlerinin yol açtığı mağduriyetleri ve üreticilerimizin taleplerini Gazi Meclisimizin dikkatine sunmak üzere söz almış bulunmaktayım.

23 Mayıs tarihinde Altunhisar ilçemizde Karakapı ve Keçikalesi beldeleri ile Uluören köyümüzde, 4 Haziran tarihinde Bor ilçemize bağlı Bahçeli beldesi ile Kaynarca, Halaç, Karamahmutlu köylerimizde, 6 Haziran tarihinde ise merkez ilçemize bağlı Gümüşler ve Değirmenli beldeleri ile Çayırılı, Çavdarlı, Elmalı köylerimizde, ayrıca Çiftlik ilçemiz ile Bozköy, Divarlı, Azatlı beldelerimizde dolu ve sel felaketleri meydana gelmiştir. Ne yazık ki Gümüşler beldemizde yaşanan sel felaketinde 1 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Merhum vatandaşımıza Allah’tan rahmet, ailesine ve yakınlarına başsağlığı, sabırlar diliyorum.

Yapılan ilk tespitlere göre 14 yerleşim yerimiz afetlerden etkilenmiş, 700’ün üzerinde üreticimiz zarar görmüş ve yaklaşık 20 bin dekarlık tarım alanında ciddi kayıplar meydana gelmiştir. Başta, elma,

kiraz, kayısı, ceviz, patates, fasulye, buğday ve arpa olmak üzere, birçok ürünümüz zarar görmüş, bazı bölgelerimizde hasar oranı yüzde 70'e hatta yüzde 100'e kadar ulaşmıştır. Gümüşler beldemiz başta olmak üzere, yaşanan sel felaketi neticesinde etkilenen diğer belde ve köylerimizde yaptığımız ziyaretler neticesinde gördüğümüz altyapı ve üst yapıda meydana gelen hasarların bir an önce giderilmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Niğde'miz ne yazık ki bu tabloya yabancı değildir. Son yıllarda yaşanan dolu, sel ve zirai don afetleri üreticimizin dayanma gücünü ciddi şekilde zorlamaktadır. Bugün çiftçimiz yalnızca ürününü değil emeğini, alın terini ve bir yıllık umudunu kaybetmiştir. Bunun yanında, Niğde'miz başta olmak üzere ülkemizin birçok bölgesinde arpa ve buğday üretimi yapan çiftçilerimizin yaşadığı sorunlar da tarafımıza iletilmektedir. Edindiğimiz bilgilere göre, açıklanan buğday alım fiyatları üreticilerimiz tarafından genel olarak olumlu karşılanırken arpa fiyatlarının beklentilerin bir miktar altında kaldığı yönünde değerlendirmeler bulunmaktadır. Ayrıca, üreticilerimiz ödemelerinin mevcut uygulamadaki kırk beş günlük süreden daha kısa sürede yapılmasını talep etmektedirler. Çünkü yüksek mazot fiyatları, artan gübre ve ilaç maliyetleri ile işçilik giderleri çiftçimizin üzerindeki yükü her geçen gün artırmaktadır. Üreticilerimizin üretime devam edebilmesi için bu maliyetlerin dikkate alınması ve gerekli desteklerin sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Bir diğer önemli talepte hasat döneminde yaşanan randevu sorunudur. Çiftçilerimiz, ürününü biçtiği gün Toprak Mahsulleri Ofisinden randevu alabilmek istemektedirler. Bunun yanında, Toprak Mahsulleri Ofisi tesislerinde ürün kabul limitlerinin artırılması ve randevu süreçlerinde üreticilerimize kolaylık sağlanması yönünde beklentiler bulunmaktadır. Bu nedenle, Tarım ve Orman Bakanlığımız başta olmak üzere, ilgili tüm kurumlarımızdan afet bölgelerindeki hasar tespit çalışmalarının süratle tamamlanmasını, zarar gören üreticilerimize gerekli desteklerin sağlanmasını, kredi ve borç ödemelerinin ertelenmesini, faizsiz kredi imkânlarının sunulmasını, destekleme ödemelerinin hızlandırılmasını ve üreticilerimizin taleplerine çözüm üretilmesini bekliyoruz. Çiftçimizin kaybı yalnızca Niğde'nin değil Türkiye'nin kaybıdır. Üretimi korumak, gıda güvenliğini ve geleceğimizi korumaktır.

Bu vesileyle, afetten etkilenen tüm hemşehrilerime geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, hayatını kaybeden vatandaşımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiş" ibaresinin "yeniden düzenlenmiş" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz

Hüsmen Kırkpınar

Burhanettin Kocamaz

Antalya

İzmir

Mersin

Hasan Toktaş

Metin Ergun

Adnan Şefik Çirkin

Bursa

Muğla

Hatay

Lütfü Türkkan

Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Toprak Kanunu gelmiş ama Toprak Kanunu'nu getirmeden önce esas yapılması gereken şey, toprağın kendisini korumak, kanundan önce toprağı korumak lazım. Bugün eksik olan Toprak Kanunu değil uygulama eksikliği var. Belediye “Olmaz.” diyor, sonra Ankara'dan bir makam kalkıyor oraya imar veriyor, mahkeme iptal ediyor, başka bir düzenlemeyle aynı proje bir daha geri geliyor. Orman yanıyor, Anayasa diyor ki: “Yeniden ağaçlandırın.” sonra bir kararnameyle alanın niteliğı değışiyor, orman vasfından çıkıyor. “Mera korunacak.” deniliyor, oraya sanayi getiriyorsunuz. “Tarım arazisi korunacak.” diyorsunuz, beton geliyor oraya. Kartepe'de tarım arazileri var, bahçeler var, oraya haddehane, kanser kusan bir haddehane, demir haddehanesi projesi getiriyorsunuz. Asıl soru şu: Toprağı kimden koruyacağız? Ranttan veya sizden mi yoksa köylüden, çiftçiden mi? Şimdi, zeytine, bağına bahçesine sahip çıkan köylünün, vatandaşın -düşmanmış gibi- karşısına jandarmayı dikiyorsunuz. Niye? Toprağını koruyor diye. Jandarma diktığınız adam “Ben toprağımı korumak istiyorum.” diyor, siz “Hayır, olmaz.” diyorsunuz; burada da bize Toprak Kanunu'nu getiriyorsunuz. Bugün gerçekten Toprak Kanunu'na ihtiyacımız yok, bu kanunları delik deşik eden o istisnaları kaldırmak gerektiğini düşünüyorum. Bu toprağın düşmanı çiftçi değil toprağın en büyük düşmanı kısa vadeli kâr kazanmak isteyen o yandaşlarınız, rant dağıttınız yandaşlarınız; kontrolsüz imar, vahşi madencilik ve plansız betonlaşma. Bu kanun teklifi de bize burada toprağı korumaktan bahsediyor. Yirmi üç yılda ne olmuş biliyor musunuz, sizin iktidarınızda? 41,2 milyon hektar olan tarım alanı 38,6 milyon hektara düşmüş yani Türkiye yirmi üç yılda 2,6 milyon hektar tarım arazisi kaybetmiş. Dünyanın en büyük tarım ürünleri ihracatçısı Hollanda'nın tarım alanı ne kadar biliyor musunuz? 1,6 milyon yani neredeyse Türkiye'deki kaybettığımız tarım alanının yarısı kadar ama ona rağmen onlar şu anda tarım ürünleriyle Türkiye'nin bütün ihracat ürünlerinin üstünde bir ihracat kalemine sahip, tarım ürünlerinde sadece. Sonra çıkıp çiftçiye diyorsunuz ki: “Niye üretmiyorsunuz?” Yani nasıl üretsin bu durumda? Sorun, çiftçinin üretmemesi veya toprağı korumaması değil ki. Bugün çiftçinin asıl sorunu bu kanunun içinde yok. Mazotun fiyatı var mı burada? Yok. Gübrenin maliyeti var mı? O da yok. Yüksek faiz altında Ziraat Bankası hesaplarına, traktörüne, bahçesine, tarlasına haciz koydurduğunuz o finansman meselesi var mı, faiz gideri var mı? O da yok. Sulama yatırımı zaten yok, üretimi artıracak güçlü destek ve sübvansiyon yok ama yeni düzenlemeler, yeni hükümler ve yeni cezalar bu kanunda var.

Bakın, ben size bir şey söyleyeyim; pandemi yaşadık, pandemide hepimiz şunu gördük: Ne top lazım ne tüfek lazım ne başka bir şey, önce gıda lazım. Gıda bir memleketin güvenlik meselesi. Aç olan devletin insanlarını ne savaştırabilirsiniz ne üretim yaptırabilirsiniz ama biz burada asla ve kata bunu hesap edemedik. Toprak gittiğı zaman geri gelmiyor, tarla betona dönüştü mü bir daha tarla olarak gelmiyor, kaybedilen su havzasını bir daha geri almanız mümkün değil. Bu nedenle, Türkiye'nin ihtiyacı, mevcut koruma hükümlerini istisnalarla delmek değil; tarım arazilerini, meraları, su havzalarını, ormanları ranttan, sizin peşkeş çektiğiniz o sermayeden korumak gerekiyor.

Önce bu kanun teklifini getiren arkadaşlara bir şey söylemek istiyorum: Siz gerçekten iktidara geldiğinizde 41,2 milyon hektar olan tarım arazisini nasıl 38,6 milyon hektara düşürdünüz, onu gelin burada anlatın bu millete, anlatmaya gücünüz yetiyorsa. Önce bunun hesabını verin, sonra gelin, bu kanun teklifini burada savunun veya anlatın veya gücünüz yetiyorsa gidin, millete anlatın.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 262 sıra sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Selçuk Özdağ

Mehmet Emin Ekmen

İstanbul

Muğla

Mersin

Şerafettin Kılıç

Mustafa Bilici

Haydar Altıntaş

Antalya

İzmir

İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Serkan Sarı

Mahmut Tanal

Doğan Demir

Balıkesir

Şanlıurfa

İstanbul

Ayhan Barut

İlhami Özcan Aygun

Bekir Başevirgen

Adana

Tekirdağ

Manisa

Cavit Arı

Tahsin Ocaklı

Antalya

Rize

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ferit Şenyaşar

Beritan Güneş Altın

Dilan Kunt Ayan

Şanlıurfa

Mardin

Şanlıurfa

Onur Düşünmez

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Siirt

Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir söz vardır: Söz, sıcak demir gibidir, vaktinde söylenmelidir, eğer vaktinde söylenilmezse soğur ve taşlaşır. Bu vesileyle, bugün içinde bulunduğumuz durumu ifade etmek için bu cümleyi kullandım. Hukuk kılıfı giydirilmiş bir siyasi kararla, Türkiye'de siyaset, mecrasından çıkarıldı, demokrasi, siyaset, hukuk hepsi birbirine karıştı. Bütün bunlarla beraber vatandaşın geçim derdinin üstüne bunların getirdiği yük de bir kat daha binmek suretiyle insanların hayatını zorlaştırdı. O yüzden bu kararları

alırken ve verirken dikkatli davranmak gerekir. Ayrıca şunu da ifade ettiğimde de kimse beni yanlış anlamasın: Eğer bu tür kararlarla siyaset ve siyasi parti kurumu itibarsızlaştırılacaksa gelecekte çok partili demokrasiye de veda etmek durumunda kalabiliriz. Bunu da hatırlatmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, aziz milletimiz de biliyor ki vatandaşın ve devletin iki yakası bir araya gelmiyor. İşte bu iki yakayı bir araya getiremeyince ekonomide sorunlar büyüyor, vatandaş ayakta kalma mücadelesi veriyor. Bugün Tarım Kanunu başlığında konuşulan konularla alakalı bir iki maddeye değinmek istiyorum. Geçtiğimiz günlerde buğday üretim rakamları üzerinden başarı hikâyeleri anlatılmaya devam edildi. İnşallah, Allah daha çok verir, 20 milyon ton değil 25 milyon ton olur fakat tarihin gerilerine baktığımızda, 1976 yılında bu ülkenin nüfusu 40 milyon iken ve bugünkü gibi endüstriyel araç, makine parkı yokken 20 milyon ton buğday üretebilen bu ülke şimdi nüfusu 86 milyon, şu kadar turist, bu kadar göçmeniyle 90 milyon insanı ağırladığı bir durumda “20 milyon ton buğday ürettik.” diye bununla keyif çıkarabilmek bir gurur vesilesi asla olmamalıdır.

Değerli arkadaşlar, bütün bunların yanında, nasıl savunulursa savunulsun, son iki yılda dâhilde işleme rejimi gerekçesiyle yaklaşık olarak Türkiye’nin geçen yıl üretmiş olduğu buğday rekoltesine yakın bir buğday miktarı da ithal edilerek Türkiye’nin sınırları içerisine sokulmuştur. Bu sene üretildiği iddia edilen veya üretileceği iddia edilen 20 milyon ton buğdayı devletin verdiği piyasa şartlarından satsanız 7 milyar dolar bile bir para etmemektedir. Onun için, bu işleri yaparken artık dünyanın değiştiğini, değişen dünyada paranız olsa bile istediğiniz zaman gıda maddesi bulamayacağınızı bilmek ve hatırlamak zorundasınız çünkü herkes ambarının kapısını kilitledi. Eğer sizin ambarınızda yedek stokunuz yoksa bu işin altından çıkamazsınız, sonuçta gıda krizi bir beka krizine dönüşebilir.

Bir söz vardır: “Buğday mı insanları evcilleştirdi, insanlar mı buğdayı evcilleştirdi?” Bana göre buğday insanları evcilleştirmiştir. Eğer buğday ekimiyle birlikte yerleşik düzene geçilmişse bu böyle olur fakat yapılan sistem içerisinde buğday üretimi azalır, insanlar ekmek bulmakta sıkıntıya düşerse buğday vahşileşerek o zaman kendisini size çok rahat bir şekilde hatırlatabilir.

Tabii, süremiz çok hızlı aktığı için de birçok değeri anlatamıyoruz ama ben burada tekrar buğdaya dönmek kaydıyla başka bir konunun daha altını çizmek istiyorum: 1930’lu yıllarda çıkarılan Çeltik Kanunu’nda sıtmayı önlemek için bir mesafe konulmuş, bugün bu mesafe 30 metreden 500 metreye çıkarılıyor. Değerli milletvekilleri, bu sıtmayı önlemekle alakalı yapılan iddiada 500 metreyle bu işi kaldıracağınızı düşünüyorsanız bu akıl dışıdır, bilim dışıdır. Ergen bir sivrisinek ömrünü tamamlayıncaya kadar yirmi gün içerisinde dilediği zaman 20 kilometre uçabilir. Ne elde edeceksiniz “500 metre mesafedeki yere çeltik ekilmez.” diyerek? Bu akıl dışı uygulamadan vazgeçin. Bu uygulamanın bu millete getireceği hiçbir fayda yoktur.

Ayrıca, bir şeyi daha hatırlatmak istiyorum ki mazot fiyatından falan bahsedemiyorum. 2002 yılında 1 ton ekmeçlik buğday satan bir çiftçi kardeşimiz 32 gram altın alabilirken bugün 1 ton ekmeçlik buğday satan bir çiftçi 2 gram bile altın alamamaktadır. İşte, bu başarıysa nereden çıkmıştır bu başarı? “Pahalıysa, kepek ekelim. Paramız var ki ithal edelim. İthal etmezsek ağaç kabuğu mu yiyelim?” diyen bir düşünceden kaynaklanan bu sistem bizi çok kötü bir şekilde kenara sıkıştırmıştır.

Ayrıca, Toprak Mahsulleri Ofisi bir regülasyon kurumu mudur, bir tavan fiyat ilan etme kurumu mudur? Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçinin dostu olacaksa bir regülasyon kurumu olmalı, fiyatların düşmesini engellemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

HAYDAR ALTINTAŞ (Devamla) - Efendim, bir dakika daha müsaade edin.

Demin burada arkadaşlar bahsetti, bu ilan edilen fiyattan Türkiye’de buğday satmak çok zor bir şeydir, bu hakikati gözden asla kaçırmamak lazım.

Ayrıca, bir şeyin daha altını çizelim ki çiftçi mübarek insandır ama ne kadar borcu vardır, bunu hesaplamak mümkün değildir. Eldeki verilerin dışında, çiftçinin kayıtlı olmayan alivire satış yöntemiyle tefecilere de dünya kadar borcu vardır. Bunu nazariitibara alarak, bu çiftçilerin üzerindeki baskıyı ortadan kaldırarak onları, Atatürk’ün dediği gibi, milletin efendisi yapmak zorundayız. Eğer çiftçinin hukukunu görmezlikten gelirsek bu iş bize çok pahalıya patlar. Dolayısıyla burada yapacağımız iş “Tüketicieye en ucuz gıdayı nasıl yetiririz?” hesabıyla çiftçinin ürün fiyatını baskılayarak bu işin içinden çıkmaksa bu yanlıştır, bunun bedeli çok daha ağıra mal olabilir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ederim. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Tarım Kanunu’yla ilgili gündemimiz yoğun. Ben de şeker pancarıyla ilgili, şeker üretimiyle ilgili 19’uncu madde üzerine söz almış bulunuyorum.

Ne yazık ki yıldan yıla AKP’nin uygulaması olduğu politikalarla şekerin tadı kaçtı, vatandaşımız şekere ulaşmakta zorlanıyor, üretim her geçen gün geriliyor. Bugün şeker üretimi yapan çiftçiye şayet yeterince destek olamaz ve onun üretimine katkı sunamazsak yarın öbür gün üretim yapacak çiftçi de bulamayacağız. Bugün düzenlemede gündeme gelen maddelerden 18’inci, 19’uncu ve 20’nci maddede şeker üretim alanlarının belirlenmesi, şeker taban fiyatının belirlenmesi... Fabrikalara özel şeker üretim alanları tespit edilerek o alanlarda sadece üretim yapılacak ve bu üretici başka bir fabrikaya ürünü veremeyecek. Bu sınırlamayla beraber şeker üretiminin planlanması öngörülmekte. Aslına bakarsanız temelde planlama doğru ve yerinde ama yetersiz çünkü tek sorun şeker üreticisinin, oradaki çiftçinin, köylünün neyi, ne zaman üreteceği değil, bu üretimin maliyetinin nasıl düşürüleceği; ürettiği ürün karşılığında elde edeceği katma değer, kârın nasıl artırılacağı. Biz görüyoruz ki Türkiye’de bu anlamdaki planlamalar kişileri, şirketleri, sermayeyi kalkındırma üzerine kurulu.

Şimdi, bu teklifte evet, alan sınırı yapılıyor, taban fiyatı belirleniyor. Peki, bu denetimler yapılmazsa ne olacak? Geçtiğimiz yıllarda taban fiyatı 3.100 liraydı ama özel sektöre ait olan fabrikalar piyasadan 1.500-2.000 liraya şeker pancarı olarak piyasadaki haksız rekabete ve çiftçilerin bir kısmının da zarar etmesine sebebiyet verdi. Bunu, piyasayı denetlemezsek koyduğumuz kuralların, kanunların hiçbir anlamı kalmıyor. Alanın içerisindeki üretimin yeterliliğinin, bu üretimin karşılığında açıklanan taban fiyatın gerçekçiliğinin ve uygulamasının da iktidar tarafından denetlenmesi gerekiyor. Bunun garantörü AKP iktidarı ve Tarım Bakanlığı olmalı. Ama bakıyoruz ki taban fiyat uygulamasıyla ilgili açıklamalar yapılıyor. Domates üreticisi için de açıklama yapıldı, tarlada kaldı domatesler. Açıklanan fiyatın yarısına domates üreticisi ürününü satamaz oldu. Yapılan sözleşmeler boşa çıktı. Tarım Bakanlığı gene ilgisiz, alakasız ve AKP iktidarı kulaklarını tıkayarak kör, sağır, dilsiz şekilde çiftçi ile üreticiyi karşı karşıya bıraktı. Tabii ki mağdur olan gene, her zaman olduğu gibi köylümüz, üreticimiz oldu.

Balıkesir’den örnek vermek istiyorum ben şekerpancarıyla ilgili. Balıkesir’de de şeker fabrikası var, TÜRKŞEKER tarafından işletiliyor. Bu şeker fabrikası sizin uygulamalarınızla bölgedeki katma değer üretme kapasitesini kaybetti. 2002 yılında 14 polar -AKP tarafından açıklanan- taban fiyatı kaldırıldı ve ne yazık ki piyasa kendi hâline bırakıldı. Bu sebeple de o günden bugüne üretim geriye

düştü. 2017 yılında yeniden taban fiyat açıklandı, 12 polar taban fiyat. Bu, bölgede bir heyecan yarattı. Yani, 2017 yılında, normalde 4 bin ton, 5 bin ton giden üretim 44 bin tona çıktı, 10 kat arttı neredeyse ama devamında bu taban fiyatı yeterli gelmediği için, maliyetleri karşılamadığı için üretimden kopan çiftçi, 2025 yılına baktığımızda, 3.877 ton üretir hâle geldi. Üretim kapasitesinin yüzde 90'ını kullanamaz durumda şu anda Balıkesir'deki çiftçimiz, üreticimiz. Bu düşüşün sebebi: Üreticinin beklentisini karşılayamamak, üretim maliyetine karşılık gelecek bir taban fiyatı açıklayamamış olma. Balıkesir'de Bandırma, Manyas, Susurluk, Erdek, Balya, Burhaniye, Bigadiç, Kepsut, Savaştepe şeker pancarı üreten ilçelerimizdi. Burada binlerce çiftçimiz üretim yapıyordu geçmiş yıllarda. Balıkesir üzerinden örnek veriyorum, yirmi yıl evvel Balıkesir'de, 2006 yılında, 7.554 üretici çiftçi vardı, şeker pancarı üreten çiftçi vardı, bugüne geldiğimizde, bu 7.554 sayısı kaçta düştü dersiniz? 624'e, neredeyse onda 1'ine düşmüş durumda. Bölgede önemli bir katma değer yaratan şeker üretimi aldığınız yanlış kararlarla ve politikalarla ne yazık ki her geçen gün yok oluyor. Bu fabrika da zarar ederek kapanmak zorunda kalacak. Bununla ilgili birtakım tedbirler almamız gerekiyor. Burada yapmış olduğumuz yasal düzenleme; evet, çok güzel, çok yerinde ama yetersiz. Denetimleri yapmadığımız sürece sektörde disiplin sağlamamız mümkün değil. Yurt dışından nişasta bazlı şeker (NBŞ) denetimleri yetersiz. Bu anlamda, sanayide kullanılan, üretimde kullanılan NBŞ ve mısır şurubuyla da ilgili bir sıkı denetim yapılmıyor. Bu denetimler yapılmadığı için de sentetik şekerin kullanımı artıyor, doğal şeker ihtiyacı da her geçen gün azalıyor ve bu sebeple de ne yazık ki çiftçi her geçen gün daha da geriliyor, üretim her geçen gün daha da azalıyor. Bunun önemli sebeplerinden biri de daha önce bağımsız Şeker Üst Kurulu vardı, siz iktidara geldiniz, bunu kapattınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SERKAN SARI (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Bağımsız Şeker Üst Kurulu yerine Bakanlığa bağlı bir daire başkanlığı kuruldu; tabii, bu da sizin talimatlarınızla çalışan bir kurum hâline geldi. Bağımsız kurumken bu kuruma itirazlar yapılabilirdi, sendikalar tarafından, üreticiler tarafından dava açılarak hakları, hukukları savunulabiliyordu ama bugün geldiğimiz noktada Bakanlığın izni olmadan bu Bakanlığın daire başkanlığına dava açılıp itiraz dahi edilemiyor.

Bu sebeple, şeker fabrikalarımızın değerini bilmeliyiz. Şeker fabrikalarımız cumhuriyetin ilk sanayi kalkınması, İzmir İktisat Kongresi'nin aldığı en önemli kararlardan biriydi. Türkiye'de 32 tane şeker fabrikası açıldı 1926 yılından bugüne, bunları bir bir sattınız; bugün baktığımızda kamunun elinde sadece 14 şeker fabrikası kaldı, 18'i özelleşmiş durumda veya kooperatifler tarafından işletiliyor.

Şeker pancarı, fabrikasıyla ekonomiye katkı sağlayan, istihdama önemli kaynak sağlayan; mısırın, buğdayın 5 katı personel, işçi çalıştırılması gereken, doğaya oksijen katkısı sağlayan birer üründür.

Teşekkür ederim Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son söz Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'na aittir.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar her gün zorba ve çirkin fiillere imza atıyor ama bunlara karşı boyun eğmeyeceğiz.

Bakın, bu kim? İstanbul Büyükşehir Belediyesi Medya AŞ Genel Müdürü Fatoş Pınar Türker. Nasıl gündeme geldi? Dün mahkemede kendisine yapılan iğrenç çıplak aramayı anlattı; kendisi ağladı, herkesi ağlattı.

Şimdi, bakın, bunun karşısında hemen İstanbul Emniyet Müdürlüğü “Yok öyle bir şey.” diye açıklama yapmış. Ya, bu sizin kaçınıcı yalanınız arkadaş, kaçınıcı yalanınız ya? Altı yıl önce de bu kürsüde Uşak Emniyet Müdürlüğünde çıplak arama olduğunu söylediğimde -burada kendisi de var- Sayın Abdulhamit Gül başta olmak üzere tüm partililer “Çıplak arama yoktur efendim.” dedi. Ya, siz yani milletin uğradığı mağduriyeti yalanlama makamı mısınız ya? Allah aşkına, millet bir zorbalığa uğruyor, çıkıyor diyor ki: “Ya, ben buna uğradım.” “Yok, uğramadın.” Sen nereden biliyorsun? Yalan atma makamı mısın? Arkadaşlar, bir gerçek var ve bunun üstü örtülemez, insanlara bu zorbalıkları dayatıyorlar. Bakın, her gün hak ihlalleri devam ediyor. Şu aileyi görüyor musunuz? Bakın, aileyi çökerten bir iktidardır bu. Rıdvan Okçu, Ayten Okçu Kocaeli Üniversitesinde çalışırken parti faaliyetlerimize katılmışlar, ardından haklarında terör örgütü üyeliği, ceza ve şu anda biri Edirne Cezaevinde, biri Gebze Kadın Cezaevinde yatıyor. Çocukları, bakın, 4 yaşındaki çocuk annesiz, babasız. İşte bu iktidar böyle bir iktidardır. “Aile Yılı” falan diyor ya, aileyi mahvettiği için “Ne yapabiliriz? Aile Yılı ilan edelim de aile kurtulsun.” diyor. Ya, kardeşim, Aile Yılı ilan ederek aileyi kurtaramazsın çünkü ailenin kurtulması için senin gitmen lazım, bunu hiç unutma.

Bakın, bu ülkede yüz binlerce kişinin mağdur edildiği bir KHK zulmü var; yüz binlerce kişi mağdur edildi, bir gece terörist ilan edildiler, legal filleri illegal ilan edildi; bir bankaya para yatırmaları, bir derneğe üye olmaları, bir gazete almaları teröristlik olarak nitelendi ve ihraç edildiler işlerinden; bir barış bildirisine imza attıkları için ihraç edildiler, ardından zindanlara atıldılar, ardından sosyal hayatta perişan edildiler, dışlandılar, psikolojik, sosyolojik dışlanmalara uğradılar; her şey yapıldı. Bakın, bunu en güzel anlatanlardan birisi kim biliyor musunuz? On yıl önce bu kürsüde Sevgili Sırrı Süreyya Önder bir konuşma yaptı -böyle arşivden buldum- ya, o kadar etkili ve güzel bir konuşmayla KHK zulmünü anlatmış ki arkadaşlar, bir müsaade edin, ona rahmet dileyerek size okuyayım. Diyor ki Sırrı Başkan: “Benden duymuş olun, hepinizin vicdanına seslenmek istiyorum. Bunların çocukları, bunların aileleri artık geleceksizleştirildiler, artık nana yani ekmeğe muhtaç hâldeler. Kendisine yeter birisi öğretmenlik gibi çok düşük gelirle yapılabilecek ve idealist düşüncelerle ancak yapılabilecek bir mesleği yapmazdı başka bir seçeneği olsaydı inanır. Siz bunların hepsini ekmeksiz, aşsız bıraktınız. ‘Mazlumun ahı devirir şahı.’ demişler. Sadece bir an için -ki hiç inanmıyorum, bir çoğunu tanıyorum, birçoğunu biliyorum, kendi akrabalarım var- bir gün kapınıza gelmedik bunun için. Bu kanun hükmünde kararnamenin kapsamına girmeyecek konumda insanların çocukları hepinize sabah akşam beddua ediyorlar. Eğer bu istihkakınız doluyorsa dönsün kendilerine çarpsın ama değilse hepinizin akıbeti için ancak “veyl” olsun yani yazıklar olsun diyebiliriz yani bundan kendinizi alıkoyun. En iktidar yanlısı kalemler bile kantarın ucunun kaçtığını düşünüyorlar. Eğer dörtte 1’ini inandırırırsanız geri kalan hepsini dağıtın. Bu ülkenin ziyası “hamuş” oluyor, ışığını söndürüyorsunuz. Öğretim üyesi sizden olmuyor, olmayabilir. Ne var bunda? Size çok karşı da olabilir. Siz bu ülkenin sahibi misiniz? Zıllullahıfılâlem misiniz? Kendinizi Allah’ın yeryüzündeki gölgesi mi sayıyorsunuz? Nizamülmülk müsünüz, nesiniz siz; milletin ekmeğiyle bu kadar oynuyorsunuz?”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - “Onların çoluk çocuklarının ne suçu var? Bir an için hepsini suçlu kabul etsek onları rıziksız, nana muhtaç bir vaziyete nasıl getirirsiniz? Evinizde nasıl uyursunuz, çocuğunuzu nasıl seversiniz? Bunun ahı size yeter, fazlaca bir şey söylemeye gerek yok.” diyordu on yıl önce.

Ne kadar haklı çıktın Sırrı Başkan! Seni unutmayacağız Sırrı Başkan! “...”³ Sırrı Başkan! “...”⁴ (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Çok haklıydın Sırrı Başkan, vallahi billahi!

Bakın, iki aydır bunu araştırmak için bir önerge verdim Meclis Başkanlığına, Sayın Numan Kurtulmuş cevap veremiyor. Ya, bakın, dokuz yıl önce bitti -bir yıl süreyle- bir araştırma komisyonu, darbe araştırma komisyonu, hâlen açıklanmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Sordum soru önergesiyle, Sayın Numan Kurtulmuş cevap veremiyor. Bu ne hâldir ya! Yüz binlerce kişiyi mağdur ettiniz, ondan sonra da önergelerimize cevap veremiyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Uğur Poyraz

Hüsmen Kırkpınar

Burhanettin Kocamaz

Antalya

İzmir

Mersin

Hasan Toktaş

Şenol Sunat

Metin Ergun

Bursa

Manisa

Muğla

Mehmet Akalın

Edirne

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Edirne Milletvekili Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün sizlere toprağımızı, çevremizi, ekonomimizi, tarımımızı, sanayimizi, ihracatımızı ve gelecek nesillerimizin yaşam kalitesini doğrudan ilgilendiren önemli bir konudan bahsetmek istiyorum.

Uluslararası araştırmalara göre Türkiye'nin 2026 yılı ekolojik bütçe aşım günü yani “COD” tarihi 6 Haziran olarak hesaplanmıştır. Bu, kritik bir değerdir. Bu tarih yani bu değer bize önemli bir gerçeği söylüyor, hatırlatıyor. Ne diyor yani bu tarih? Eğer dünyadaki herkes Türkiye ortalamasında kaynak tüketseydi insanlık doğanın bir yılda yenileyebileceği kaynakları 6 Haziran itibarıyla kullanmış olacaktı. Bu tabloya geniş bir perspektiften bakmak zorundayız. Bakın, karbon emisyonları bu tablonun önemli bir parçasıdır. Su kaynaklarımız, tarım topraklarımız, ormanlarımız, biyolojik çeşitliliğimiz ve ekosistemlerimizin taşıma kapasitesi de aynı ölçüde önem taşımaktadır. İklim değişikliği artık

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

⁴ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

günlük hayatın ve ekonomik faaliyetlerin her alanında hissedilmektedir, yaygınlaşmaktadır; yer altı su seviyeleri gerilemektedir, tarımsal üretim üzerindeki baskılar artmaktadır. Yakın zamanda yürürlüğe giren İklim Kanunu da bu dönüşüm sürecinin önemli adımlarından biridir. Bu dönüşümün temelinde ise veri ölçüm ve izleme sistemleri yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, dünya ekonomisi yeni bir dönüşüm dönemine girmiştir; Avrupa Birliği “Yeşil Mutabakat” kapsamında üretim ve ticaret kurallarını yeniden şekillendirmektedir, sınırda karbon düzenleme mekanizması yürürlüğe girmiştir, karbon ayak izi hesaplamaları uluslararası ticaretin önemli bir parçası hâline gelmiştir, dijital üretim pasaportu uygulamaları yaygınlaşmaktadır. Türkiye’nin ihracatının yaklaşık yarısı Avrupa pazarlarına yönelmektedir. Bu nedenle sürdürülebilirlik, karbon yönetimi ve dijital izlenebilirlik konuları çevresel başlıklar olmanın ötesinde rekabet gücümüz açısından da önem taşımaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzdeki dönemin en önemli başlıklarından biri de iklim finansmanıdır. Yeşil dönüşüm hedefleri ile finansal kaynakların buluşması büyük önem taşımaktadır. Çiftçimizin, sanayicimizin ve KOBİ’lerimizin bu kaynaklara erişimini kolaylaştıracak mekanizmaların geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. İklim ve çevre hedefleri ile ekonomik büyümenin aynı yönde ilerlemesi sürdürülebilir kalkınma için gereklidir.

Değerli milletvekilleri, iklim değişikliği tarafları yani COP 31 Konferansı süreci bulunmaktadır önümüzde. Kasım ayında Antalya’nın ev sahipliğinde düzenlenecek bu önemli konferans yani COP31 Konferansı Türkiye için tarihî bir fırsat anlamına gelmektedir. Bu zirve ülkemizin iklim vizyonunu dünyaya anlatabileceği güçlü bir platform niteliği taşımaktadır. Türkiye, COP31 gündeminde özellikle su güvenliği, iklim uyumlu tarım, gıda güvenliği, karbon yönetimi, dijital MRV sistemleri, yeşil finans, sürdürülebilir ticaret, dijital ürün pasaportu, biyoçeşitlilik ve kalkınma gibi alanları öne çıkarmalıdır.

Değerli milletvekilleri, geleceğin rekabeti üretimle şekillenmeyecektir; kaynaklarını verimli kullanan, karbonunu yöneten, doğal sermayesini koruyan, teknolojiyi etkin kullanan, yeşil finansmana erişebilen politikalarla oluşacaktır. Bugün alacağımız kararlar çocuklarımızın içeceği suyu, çiftçilerimizin ekeceği toprağı, sanayicilerimizin ulaşacağı pazarları ve ekonomimizin ekonomik geleceğini doğrudan etkileyecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Biz İYİ Parti olarak, doğal kaynaklarımızı koruyan, üretim gücümüzü artıran, iklim değişikliğine uyum sağlayan ve sürdürülebilir kalkınmayı esas alan politikaların kararlılıkla sürdürülmesi gerektiğine inanıyoruz diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19’uncu madde kabul edilmiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.53

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 21.53****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Rûmeysa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

262 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan 246 sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 246)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 11 Haziran 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.53